

Bundel – Commissie Bestuur van 16 maart 2026

Agenda bijlagen

Spreektijd commissie 4 uur

Concept agenda Commissie Bestuur 16 maart

Beantwoording technische vragen commissie Bestuur 16 maart

1 Opening en mededelingen

2 13:00 – Inspreekhalfuur

3 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

Concept agenda Commissie Bestuur 16 maart

Concept verslag Commissie Bestuur 16 februari

Stand van zaken moties

stand van zaken toezeggingen aangevuld

3.a Strategische Agenda PS

Toelichting:

De Strategische Agenda PS (verder StraPS) is in het Presidium van 2 februari j.l. vastgesteld. De geactualiseerde StraPS wordt twee keer per jaar geagendeerd in de vakcommissies voor input voor de onderwerpen op de StraPS. Input vanuit de commissies wordt teruggekoppeld aan de Agendacommissie.

De vuistregels bij het toevoegen van onderwerpen op de strategische agenda zijn:

a. Het onderwerp is lang lopend en vraagt behandeling in meerdere vergadercycli;

b. Het is politiek gevoelig, opvattingen erover lopen binnen PS duidelijk uiteen;

c. Het onderwerp wordt besluitvormend in PS behandeld;

d. Het betreft het maken van fundamentele keuzen met een lange maatschappelijke doorwerking.

Behandelveorstel:

U kunt input geven over de onderwerpen uit de Strategische Agenda die de commissie Bestuur betreffen. Voor de Commissie Bestuur is dit het onderwerp 'Financiële keuzen op hoofdlijnen'. De StraPS geeft aan welke onderwerpen voor PS de meeste prioriteit hebben. U kunt met elkaar bespreken of u zich herkent in deze prioritering vanuit de Commissie Bestuur. Het is aan de Agendacommissie om te bepalen bij welke commissie een onderwerp wordt geagendeerd.

Strategische Agenda – februari 2026

3.b Planningsoverzicht

Planningsoverzicht Cie Bestuur

4 Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS en PS leden

Naast terugkoppeling door externe vertegenwoordigers vanuit PS (voor deze commissie betreft het MRA RRK en IPO) geeft het punt ruimte aan GS leden om een korte terugkoppeling te geven over de activiteiten in bijvoorbeeld Europa, verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.

5 A-agenda Bestuur (bestuur algemeen, integriteit, Europa)

5.a 13:30 – Communicatie: Initiatiefnota Nederlandse gebarentaal in zicht – Volt GL PvdA

Dit initiatiefvoorstel heeft als doel ruimte te geven aan deelname van mensen met een auditieve beperking door middel van provinciale overheidscommunicatie in Nederlandse Gebarentaal (NGT.)

Behandelveorstel:
in commissieverband en met de portefeuillehouder het initiatief van Volt PvdA en GroenLinks bespreken en PS adviseren over de voorgestelde besluiten.

Initiatiefvoorstel Nederlandse gebarentaal in zicht – Volt GL PvdA def

Concept besluit PS initiatiefvoorstel Nederlandse Gebarentaal

5.a.1 Communicatie: Reactie Initiatiefvoorstel Nederlandse gebarentaal in zicht

Volt, PvdA en GroenLinks hebben een initiatiefvoorstel ingediend met de titel Nederlandse Gebarentaal in zicht. Gedeputeerde Staten geven met deze brief hun reactie op dit voorstel.

Brief aan PS Advies Initiatiefvoorstel Nederlandse Gebarentaal in zicht

5.b 14:15 – MRA: Voordracht wensen en bedenkingen over Jaarverslag 2025 Metropoolregio Amsterdam
Op 22 februari 2026 ontving de provincie Noord-Holland het Jaarverslag 2025 van de MRA. De provincie wordt gevraagd om uiterlijk 22 mei 2026 haar wensen en opvattingen over de nota met de MRA te delen.

Behandelveorstel:

PS adviseren over de voordracht met concept-reactiebrief.

Statenvoordracht 19-2026 Jaarverslag 2025 MRA

concept antwoordbrief aan de MRA

Jaarverslag MRA 2025

Brief aan PS over Jaarverslag 2025 van de MRA

- 6 Rondvraag Commissaris van de Koning A. van Dijk
Rondvraag PvdA aan CdK over uitvoering spreidingswet
Rondvraag D66 aan de CdK over bestuurlijke verhoudingen gemeenten, provincie en het Rijk
- 7 A-agenda Financiën (Financiën, P&C, subsidies, grondzaken)
- 7.a 15:15 – Financiën: Startnotitie Financiële Kaders met advies Rekeningencommissie
Provinciale Staten hebben verzocht om versterking van hun sturingsmogelijkheden en meer samenhang in de financiële kaders. De startnotitie bevat daarom twee procesvoorstellen: één voor de actualisatie van financiële kaders, waarin met maatwerk wordt bepaald hoe Provinciale Staten voorafgaand aan besluitvorming worden betrokken, en één voor de actualisatie van de planning & control cyclus, gericht op een betere aansluiting bij de informatiebehoefte van Provinciale Staten. Daarnaast biedt de startnotitie een overzicht van de bestaande financiële kaders en een actualisatieplanning ter ondersteuning van deze processen. De concept startnotitie is op 16 februari jl. besproken met de Rekeningencommissie.
Behandelveorstel:
PS adviseren over de voordracht startnotitie financiële kaders.
Brief aan PS over Startnotitie Financiële Kaders
Voordracht 17-2026 Startnotitie Financiële Kaders
Startnotitie Financiële Kaders (met bijlage)
Advies van de Rekeningencommissie aan de commissie Bestuur en Provinciale Staten
- 8 B-agenda Bestuur
- 8 16:30 – Europa: Tussentijdse beschouwing Europastrategie en HNP-werkplan 2026
Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van het Werkplan 2026 van het Huis van de Nederlandse Provincies en de bijbehorende lobbyfiches. Ze hebben besloten PS hierover te informeren met een brief en daarbij tevens de conclusie en werkafspraken m.b.t. de tussentijdse beschouwing van de Europastrategie 2022-2030 aan de commissie Bestuur voor te leggen.
Behandelveorstel:
Met de commissieleden en portefeuillehouder de voorgestelde werkafspraken bespreken en beoordelen of hiermee de tussentijdse beschouwing voldoende inhoud krijgt.
Brief aan PS Werkplan 2026 Huis van de Nederlandse Provincies en tussentijdse beschouwing Europastrategie 2022-2030
HNP-werkplan 2026
HNP-Lobbyfiches
- 9 Rondvraag gedeputeerde Rommel
- 10 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer
- 11 B-agenda Economie
- 11.a Economie: discussienota stimuleren Green Friday (behandeling o.v.b.)
De indienende partijen willen verkennen of er binnen de provinciale staten draagvlak is om in de laatste week van november 2026 een provinciale reclamecampagne te houden waarin inwoners worden gewezen op het belang van recycling, hergebruik en het steunen van lokale ondernemers.
Behandelveorstel:
Gelet op de volle agenda wordt dit agendapunt behandeld als de tijd het toelaat en start dan uiterlijk om 16.40 uur.
In commissieverband het voorstel om een alternatieve reclamecampagne te voeren bespreken.
Discussienota Green Friday CU Volt en PvdD
- 12 SLUITING
- 13 Ingekomen stukken Cie Bestuur 16 maart 2026

SPREEKTIJDEN COMMISSIES 2023–2027

op basis van memo Presidium 17 april 2023 en wisselingen in fracties (06–01–2026)

Verdeling per Fractie	Zetels	Cie 4 uur
VVD	9	17 min. (5+12)
BBB	7	14 min. (5+9)
GroenLinks	7	14 min. (5+9)
PvdA	7	14 min. (5+9)
D66	4	10 min. (5+5)
PvdD	4	10 min. (5+5)
JA21	3	9 min. (5+4)
PVV	3	9 min. (5+4)
CDA	2	8 min. (5+3)
Forum voor Democratie	2	8 min. (5+3)
SP	2	8 min. (5+3)
50PLUS	2	8 min. (5+3)
VOLT	1	6 min. (5+1)
ChristenUnie	1	6 min. (5+1)
Fractie De Weerdt	1	5 min.
GS (25%)		48 min.

Agenda Commissie Bestuur

Datum	16-03-2026
Tijd	13:00 – 17:00
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	Pieter Teeuwen
Toelichting	De agenda Statencommissie Bestuur 16 maart 2026 wordt op donderdag 26 februari gepubliceerd.

De vergadering vindt in hybride vorm plaats. De vergadering is openbaar en online live te volgen via <https://noord-holland.stateninformatie.nl>.

De commissievergadering is toegankelijk voor publiek. Het is mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dat kan zowel fysiek of digitaal.

Inspreken kan bij de agendapunten die ter bespreking staan geagendeerd (A- en B-agenda), of tijdens het inspreekhalftuur op andere punten die vallen onder de beleidsterreinen van de commissie Bestuur.

Voor het inspreken moet u zich aanmelden bij de Statengriffie. Dat kan tot 15.00 uur op de voorafgaande werkdag (vrijdag 13 maart) door het aanmeldformulier in te vullen: [Aanmeldformulier inspreken commissievergadering](#)

Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inspreekhalftuur zullen de agendapunten na punt 4 eerder beginnen.

1 Opening en mededelingen

2 Inspreekhalftuur

13:00

3 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

3.a Strategische Agenda PS

3.b Planningsoverzicht

4 Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS en PS leden

Naast terugkoppeling door externe vertegenwoordigers vanuit PS (voor deze commissie betreft het MRA RRK en IPO) geeft het punt ruimte aan GS leden om

een korte terugkoppeling te geven over de activiteiten in bijvoorbeeld Europa, verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.

5 A-agenda Bestuur (bestuur algemeen, integriteit, Europa)

5.a Communicatie: Initiatiefnota Nederlandse gebarentaal in zicht – Volt GL PvdA (A-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026)

13:30

Dit initiatiefvoorstel heeft als doel ruimte te geven aan deelname van mensen met een auditieve beperking door middel van provinciale overheidscommunicatie in Nederlandse Gebarentaal (NGT.)

Behandelveorstel:

in commissieverband en met de portefeuillehouder het initiatief van Volt PvdA en GroenLinks bespreken en PS adviseren over de voorgestelde besluiten.

5.a.1 Communicatie: Reactie Initiatiefvoorstel Nederlandse gebarentaal in zicht (A-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026)

Volt, PvdA en GroenLinks hebben een initiatiefvoorstel ingediend met de titel Nederlandse Gebarentaal in zicht. Gedeputeerde Staten geven met deze brief hun reactie op dit voorstel.

5.b MRA: Voordracht voortgangsnota MRA wensen en bedenkingen (Nazending vanuit GS 3 maart))

14:15

6 Rondvraag Commissaris van de Koning A. van Dijk

7 A-agenda Financiën (Financiën, P&C, subsidies, grondzaken)

7.a Financiën: Startnotitie Financiële Kaders (A-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026) met advies Rekeningencommissie

15:15

Provinciale Staten hebben verzocht om versterking van hun sturingsmogelijkheden en meer samenhang in de financiële kaders. De startnotitie bevat daarom twee procesvoorstellen: één voor de actualisatie van financiële kaders, waarin met maatwerk wordt bepaald hoe Provinciale Staten voorafgaand aan besluitvorming worden betrokken, en één voor de actualisatie van de planning & control cyclus, gericht op een betere aansluiting bij de informatiebehoefte van Provinciale Staten. Daarnaast biedt de startnotitie een overzicht van de bestaande financiële kaders en een actualisatieplanning ter ondersteuning van deze processen.

De concept startnotitie is op 16 februari jl. besproken met de Rekeningencommissie.

Behandelveorstel:

PS adviseren over de voordracht startnotitie financiële kaders.

8 B-agenda Bestuur

8 Europa: Tussentijdse beschouwing Europastrategie en HNP-werkplan 2026 (B-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026)

16:30

Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van het Werkplan 2026 van het Huis van de Nederlandse Provincies en de bijbehorende lobbyfiches. Ze hebben besloten PS hierover te informeren met een brief en daarbij tevens de conclusie en werkafspraken m.b.t. de tussentijdse beschouwing van de Europastrategie 2022–2030 aan de commissie Bestuur voor te leggen.

Behandelveorstel:

Met de commissieleden en portefeuillehouder de voorgestelde werkafspraken bespreken en beoordelen of hiermee de tussentijdse beschouwing voldoende inhoud krijgt.

9 Rondvraag gedeputeerde Rommel

10 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer

11 SLUITING

12 Ingekomen stukken Cie Bestuur 16 maart 2025

Technische vragen commissie Bestuur 16 maart

nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	PvdD	8a.	CdK	Tussentijdse Beschouwing Europastrategie en HNP-werkplan 2026	In het HNP-lobbyfiche Landbouw staat bij de geplande acties voor dit jaar: "Artikelsgewijze analyse van- en toegespitste IPO-positiebepaling op de nieuwe GLB-verordening, op basis van het vastgestelde IPO position paper GLB. Deze boodschappen zullen de HNP-dossierhouders landbouw delen in de lobby. Zowel in het Comité van de Regio's als in gesprekken met Europese stakeholders. Ook is er nauwe afstemming met de dossierhouders regionale economie, i.r.t. de lobby rondom de Nationale en Regionale Partnerschapsplannen." <u>Vraag:</u> Wat is de inzet van het HNP op het GLB-dossier? Kan het IPO position paper GLB aan de commissie worden gestuurd? (achterliggende gedachte bij deze vraag: lossen we hiermee de stikstof-, biodiversiteit-, KRW- en andere opgaven in het landelijk gebied op?)	De HNP lobbyinzet op het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) richt zich op vereenvoudiging van regels en subsidieregelingen, zodat de bureaucratische druk voor boeren en provincies afneemt en het beleid beter uitvoerbaar wordt. Daarnaast zet het HNP in op een toekomstbestendig GLB na 2027, met aandacht voor plattelandsontwikkeling, de groen -blauwe architectuur om de groei van agrarisch natuurbeheer te stimuleren, de economische positie van boeren, het stimuleren van jonge boeren en zij-instromers en ondersteuning bij de verduurzaming van de landbouw. Het IPO position paper dat op 3 april 2025 is ingebracht als input voor het rondetafelgesprek van de Tweede Kamer is hier te vinden: Position paper IPO t.b.v. rondetafelgesprek GLB post 2027

Technische vragen commissie Bestuur 16 maart

nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						d.d. 3 april 2025 Tweede Kamer der Staten-Generaal
2	PvdD	8a.	CdK	Tussentijdse Beschouwing Europastrategie en HNP-werkplan 2026	In het HNP-lobbyfiche Circulaire economie staat bij de geplande acties voor dit jaar: “In overleg met de bestuurlijk dossierhouders is afgestemd dat de HNP-werkgroep agenderend gaat zijn op de thema’s einde afval status, Circulaire Economiewet en Circulaire Industrie.” <u>Vraag 2A:</u> Is de op 2 maart 2026 aangenomen motie Overzichten - Moties - Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder - iBabs, waarin over het thema ‘einde afval status’ in de lobbyagenda bij prioriteit ‘harmonisatie einde-afvalstatus reststromen’ toe te voegen dat de hoogst denkbare standaard voor veiligheid en gezondheid uitgangspunt is en blijft, zowel landelijk als Europees, toegestuurd aan het HNP, zodat zij het punt van gezondheid nadrukkelijk meenemen in de lobby?	Gedeputeerde Rommel is bestuurlijk dossierhouder van het Circulaire Economie in het HNP. Via haar en onze ambtelijke dossierhouder wordt dit uitgangspunt inderdaad nadrukkelijk in de lobby van het HNP meegenomen.
3	PvdD	8a.	CdK	Tussentijdse Beschouwing Europastrategie en HNP-werkplan 2026	<u>Vraag 2B:</u> Het tweede deel van het dictum van deze motie is: ‘een lobbydoel gericht op de hoogste treden van de R-ladder toe te voegen aan de lobbyagenda, bijvoorbeeld via de European Circular Act (ECA) waarover dit jaar inde EU besloten wordt’. Is ook dit lobbydoel toegestuurd aan het HNP, zodat ook dit punt uitdrukkelijk wordt meegenomen in de lobby? (achterliggende gedacht ebij deze vraag: dus lobby inzet niet op laagwaardige circulariteit, maar hoogwaardige: hoogste treden van de R-ladder)	Hiervoor geldt hetzelfde antwoord als op de vorige vraag.

Technische vragen commissie Bestuur 16 maart

nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
4	PvdD	8a.	CdK	Tussentijdse Beschouwing Europastrategie en HNP-werkplan 2026	GS zegt in beantwoording Schriftelijke vragen dat zij zich via het IPO inzet voor een Europees verbod van PFAS, waaronder PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen. Document NoordHolland - Beantwoorde schriftelijke vragen nr. 92-2025 van I.M. Haas (PvdD) over het gebruik van PFAS-houdende pesticiden en risicos voor bodem grond - iBabs Publieksporaal <u>Vraag:</u> Zet het HNP zich ook op directe wijze (dus niet via het getrapte IPO, Rijk naar Europa) in voor een lobby op een PFAS-verbod?	Ja, het HNP zet zich in de gezamenlijke lobby direct in voor een algeheel Europees PFAS-verbod. Dit gebeurt zowel getrapd, door aan te sluiten bij het voorstel van Duitsland, Denemarken, Noorwegen, Zweden en Nederland uit 2023, als direct binnen het eigen netwerk in Brussel.

Agenda Commissie Bestuur

Datum	16-03-2026
Tijd	13:00 – 17:00
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	Pieter Teeuwen
Toelichting	De agenda Statencommissie Bestuur 16 maart 2026 wordt op donderdag 26 februari gepubliceerd.

De vergadering vindt in hybride vorm plaats. De vergadering is openbaar en online live te volgen via <https://noord-holland.stateninformatie.nl>.

De commissievergadering is toegankelijk voor publiek. Het is mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dat kan zowel fysiek of digitaal.

Inspreken kan bij de agendapunten die ter bespreking staan geagendeerd (A- en B-agenda), of tijdens het inspreekhalftuur op andere punten die vallen onder de beleidsterreinen van de commissie Bestuur.

Voor het inspreken moet u zich aanmelden bij de Statengriffie. Dat kan tot 15.00 uur op de voorafgaande werkdag (vrijdag 13 maart) door het aanmeldformulier in te vullen: [Aanmeldformulier inspreken commissievergadering](#)

Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inspreekhalftuur zullen de agendapunten na punt 4 eerder beginnen.

1 **Opening en mededelingen**

2 **Inspreekhalftuur**

13:00

3 **Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda**

3.a **Strategische Agenda PS**

3.b **Planningsoverzicht**

4 **Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS en PS leden**

Naast terugkoppeling door externe vertegenwoordigers vanuit PS (voor deze commissie betreft het MRA RRK en IPO) geeft het punt ruimte aan GS leden om

een korte terugkoppeling te geven over de activiteiten in bijvoorbeeld Europa, verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.

5 A-agenda Bestuur (bestuur algemeen, integriteit, Europa)

5.a Communicatie: Initiatiefnota Nederlandse gebarentaal in zicht – Volt GL PvdA (A-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026)

13:30

Dit initiatiefvoorstel heeft als doel ruimte te geven aan deelname van mensen met een auditieve beperking door middel van provinciale overheidscommunicatie in Nederlandse Gebarentaal (NGT.)

Behandelveorstel:

in commissieverband en met de portefeuillehouder het initiatief van Volt PvdA en GroenLinks bespreken en PS adviseren over de voorgestelde besluiten.

5.a.1 Communicatie: Reactie Initiatiefvoorstel Nederlandse gebarentaal in zicht (A-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026)

Volt, PvdA en GroenLinks hebben een initiatiefvoorstel ingediend met de titel Nederlandse Gebarentaal in zicht. Gedeputeerde Staten geven met deze brief hun reactie op dit voorstel.

5.b MRA: Voordracht voortgangsnota MRA wensen en bedenkingen (Nazending vanuit GS 3 maart))

14:15

6 Rondvraag Commissaris van de Koning A. van Dijk

7 A-agenda Financiën (Financiën, P&C, subsidies, grondzaken)

7.a Financiën: Startnotitie Financiële Kaders (A-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026) met advies Rekeningencommissie

15:15

Provinciale Staten hebben verzocht om versterking van hun sturingsmogelijkheden en meer samenhang in de financiële kaders. De startnotitie bevat daarom twee procesvoorstellen: één voor de actualisatie van financiële kaders, waarin met maatwerk wordt bepaald hoe Provinciale Staten voorafgaand aan besluitvorming worden betrokken, en één voor de actualisatie van de planning & control cyclus, gericht op een betere aansluiting bij de informatiebehoefte van Provinciale Staten. Daarnaast biedt de startnotitie een overzicht van de bestaande financiële kaders en een actualisatieplanning ter ondersteuning van deze processen.

De concept startnotitie is op 16 februari jl. besproken met de Rekeningencommissie.

Behandelveorstel:

PS adviseren over de voordracht startnotitie financiële kaders.

8 B-agenda Bestuur

8 Europa: Tussentijdse beschouwing Europastrategie en HNP-werkplan 2026 (B-agenda Cie Bestuur 16 maart 2026)

16:30

Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van het Werkplan 2026 van het Huis van de Nederlandse Provincies en de bijbehorende lobbyfiches. Ze hebben besloten PS hierover te informeren met een brief en daarbij tevens de conclusie en werkafspraken m.b.t. de tussentijdse beschouwing van de Europastrategie 2022–2030 aan de commissie Bestuur voor te leggen.

Behandelveorstel:

Met de commissieleden en portefeuillehouder de voorgestelde werkafspraken bespreken en beoordelen of hiermee de tussentijdse beschouwing voldoende inhoud krijgt.

9 Rondvraag gedeputeerde Rommel

10 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer

11 SLUITING

12 Ingekomen stukken Cie Bestuur 16 maart 2025

**Verslag concept
Commissie Bestuur**

Datum commissievergadering	:	16 februari 2026
Commissievoorzitter	:	Dhr. P. Teeuwen
Commissie-adviseur	:	Mw. J. Faber
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 46 28 / jesca.faber@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	:	Dhr. P. Teeuwen
Commissie-adviseur	:	Mw. J. Faber
Leden van de commissie	:	BBB Dhr. V. Valk, dhr. M. Becker
		VVD Mw. M. Poot, dhr. H. Stulemeijer
		GroenLinks Statenleden P. Korzelius, T. van Wijnen
		D66 Dhr. S. Mulder, dhr. W. van der Heijden
		PvdA Dhr. T. Wallaart
		JA21 Mw. K. Uiterwijk
		CDA Dhr. D. Heijnen
		FvD Dhr. J. Dessing
		PvdD Mw. M. van Aesch, dhr. J. Hollebeek
		PVV –
		SP Mw. R. Alberts-Oosterbaan, dhr. J. Kes
		CU Dhr. M. Klein, mw. Y. Buit
		50PLUS Mw. A. van der Helm-Chandansingh, dhr. R. Nijkamp
		Volt Mw. J. Schneemann, dhr. B. Bonekamp
		Fractie De –
		Weerdt
Gedeputeerden	:	Commissaris van de Koning A. van Dijk, mw. E. Rommel (VVD), dhr. J. Beemsterboer (BBB)
Afwezig:	:	–
<i>(Met bericht van verhindering)</i>		
Notulist	:	Mw. A. Smakman (Notuleerservice Nederland)

Agenda

- 0.a Bedrijfsvoering/financiën: Technische briefing bedrijfsvoeringssystemen
- 5 0.b Europa: Technische briefing over EU-subsidiemonitor 2021-2027
- 1 Opening en mededelingen
- 2 Inspreekhalftuur
- 3 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
- 10 3.a Planningsoverzicht

- 4 Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS- en PS-leden
- 6 A-agenda Financiën (Financiën, P&C, subsidies, grondzaken)
- 6.a Financiën: Eerste begrotingswijziging 2026
- 7 B-agenda Bestuur (bestuur algemeen, integriteit, Europa)
- 15 7.a Bestuur: C naar B verzoek PvdA uitvoeringsregeling eren en herdenken (B-agenda Cie Bestuur 16 februari 2026)
- 5 Rondvraag Commissaris van de Koning A. van Dijk
- 8 B-agenda Economie (economie, havens, datacenter, detailhandel etc.)
- 8.a Economie: C naar B verzoek PvdA lobbyagenda 2025–2028 circulaire economie
- 20 9 Rondvraag gedeputeerde Rommel
- 10 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer
- 11 Sluiting

0.a Bedrijfsvoering/financiën: Technische briefing bedrijfsvoeringssystemen

25 **0.b Europa: Technische briefing over EU-subsidiemonitor 2021–2027**

1 Opening en mededelingen

30 De **voorzitter** opent de vergadering van de commissie Bestuur van 16 februari 2026 om 13.47 uur en heet alle aanwezigen en belangstellenden van harte welkom.

Mededelingen

- Er is een quorum vastgesteld.
- Deze vergadering wordt live uitgezonden.
- 35 • De spreektijd is vastgesteld op drie uur.
- Er is geen bericht van verhindering ontvangen.
- Er hebben zich voorafgaand aan de vergadering geen sprekers aangemeld voor agendapunt 2, Inspreekhalftuur. Dit agendapunt is vervallen.
- 40 • Voorafgaand aan de vergadering is er een rondvraag ingediend voor de commissaris van de Koning Van Dijk (agendapunt 5) en een voor gedeputeerde Rommel (agendapunt 9). Er is voorafgaand aan de vergadering geen rondvraag aan gedeputeerde Beemsterboer ingediend. Agendapunt 10 is daarmee vervallen.

Mededelingen Provinciale Staten

45 Mevrouw **Schneemann** (Volt) memoreert dat er vandaag, na de commissievergadering, een les Nederlands gebarentaal wordt georganiseerd. Deze les staat in het teken van de initiatiefnota die Provinciale Staten eerder hebben besproken in de commissie Bestuur. Mevrouw Schneemann wil alle aanwezigen hierop attent maken.

50 **2 Inspreekhalftuur**

Er hebben zich voorafgaand aan de vergadering geen sprekers aangemeld. Dit agendapunt is vervallen.

55 **3 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda**

60 De **voorzitter** constateert dat de agenda van 16 februari 2026, en het verslag en de lijsten moties en toezeggingen van de commissievergadering Bestuur van 19 januari 2026 ongewijzigd zijn vastgesteld.

3.a Planningsoverzicht

65 De **voorzitter** constateert dat de commissie geen opmerkingen heeft over het planningsoverzicht. Deze is ongewijzigd vastgesteld.

4 Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS- en PS-leden

Naast terugkoppeling door externe vertegenwoordigers vanuit PS (voor deze commissie betreft het MRA, RRK en IPO) geeft het punt ruimte aan GS-leden om een korte terugkoppeling te geven over

70 *de activiteiten in bijvoorbeeld Europa, verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.*

Terugkoppeling externe vertegenwoordiging PS – IPO

De heer **Valk** (BBB) heeft het verslag van het IPO-diner op 27 januari 2026 gedeeld via iBabs. De heer Valk biedt zijn excuses aan voor de late upload van het verslag. Tijdens de vergadering en
75 het diner bleek dat het IPO in de loop der jaren is gegroeid, maar dat de backoffice niet voldoende is meegegroeid. Hierdoor zijn er nu knelpunten zichtbaar die beter georganiseerd moeten worden. Het bestuur van het IPO heeft tijdens een tweedaagse zitting vijf bestuurstaken geïdentificeerd die aangepakt moeten worden. Deze punten staan beschreven in het verslag.

80 De heer Valk geeft aan dat hier mogelijk extra kosten mee gemoeid zijn, maar of dit eenmalige of structurele kosten worden, is nog niet duidelijk. Provinciale Staten moeten hier volgens de heer Valk alert op blijven.

Daarnaast biedt het IPO aan om een technische briefing te geven over de huidige ontwikkelingen.
85 De heer Valk vraagt of er binnen Provinciale Staten behoefte is aan zo'n briefing.

De **voorzitter** vraagt om een reactie op het voorstel van Valk. Een kleine meerderheid van de commissie geeft aan geïnteresseerd te zijn in een technische briefing. De voorzitter besluit dat
90 de griffie een datum voor deze briefing zal regelen en communiceren.

Terugkoppeling externe vertegenwoordiging PS – MRA Raadtafel

De heer **Stulemeijer** (VVD) deelt dat er na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 nieuwe vertegenwoordigers moeten worden aangewezen voor de MRA Raadtafel. Dit moet
95 gebeuren direct na de eerste vergadering van de nieuwgekozen gemeenteraden. Het programma van de MRA Raadtafel is druk, waardoor snelle actie nodig is. Op 12 mei 2026 vindt een informele vergadering plaats om nieuwe leden wegwijs te maken in de werkwijze en taken van de MRA Raadtafel. De heer Stulemeijer benadrukt dat de MRA Raadtafel niet de rol van MRA-vertegenwoordigers overneemt, wat soms tot onduidelijkheid leidt.

100 Voor meer duidelijkheid over de MRA-agenda is er een filmpje beschikbaar op YouTube. Dit filmpje geeft in vogelvlucht weer hoe de acht ambities van de MRA vorm krijgen. De heer Stulemeijer raadt iedereen aan dit filmpje te bekijken, omdat het op een eenvoudige en duidelijke manier uitlegt wat de MRA Raadtafel doet.

105 Daarnaast is er een concept-jaarverslag 2025, dat momenteel nog onoverzichtelijk is door een opsomming van losse details. De Raadtafel heeft gevraagd om dit jaarverslag om te zetten in een beeldverslag. Hierin moet per gebeurtenis duidelijk worden wat de betekenis is voor de MRA als geheel en voor de afzonderlijke gemeenten, aangezien niet elke gebeurtenis voor elke gemeente even relevant is.
110

Tot slot is er een ganzenbordspel ontwikkeld voor de opleiding en training van nieuwe en bestaande MRA Raadtafelleden. Dit spel wordt op 12 mei 2026 geïntroduceerd. Het doel is niet om zo snel mogelijk te winnen, maar om via de verschillende vakjes discussie te voeren over alle
115 aspecten van de MRA. De heer Stulemeijer en de heer Becker (BBB) hebben dit spel al mogen uitproberen.

Terugkoppeling externe vertegenwoordiging GS – Activiteiten Europa

Commissaris van de Koning **Van Dijk** deelt een terugkoppeling over de activiteiten in Europa.

- 120 Commissaris Van Dijk is lid van het Comité van de Regio's, een adviesorgaan van de Europese Commissie en het Europees Parlement, en fungeert als delegatieleider van de Nederlandse delegatie. Onlangs was de commissaris op Cyprus, waar het Comité vergaderde omdat Cyprus momenteel het voorzitterschap van de Raad van de EU bekleedt. Tijdens deze vergadering stond het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Unie centraal. Commissaris Van Dijk
- 125 benadrukt het belang dat regio's betrokken blijven bij de plannen rondom het MFK, aangezien er belangrijke veranderingen aankomen. Een van de onderwerpen was "digital twins", een digitale benadering die steeds relevanter wordt voor de samenleving.

- Daarnaast bracht commissaris Van Dijk een bezoek aan het Science Centre of Excellence op Cyprus, dat al vijftien tot twintig jaar door de EU wordt gesubsidieerd. Dit centrum richt zich op interactieve media en slimme systemen. In maart zal de commissaris opnieuw deelnemen aan een vergadering van het Comité van de Regio's. Als delegatieleider en vicepresident zal de commissaris deze vergadering voorzitten, wat volgens hem een eer is. Commissaris Van Dijk reflecteert dat het mooi is om op deze manier samen te werken met verschillende regio's uit
- 130 Europa.
- 135

6 A-agenda Financiën (Financiën, P&C, subsidies, grondzaken)

6.a Financiën: Eerste begrotingswijziging 2026

Toelichting:

- 140 *In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze eerste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de Begroting 2026.*

Voorstel voor behandeling:

- 145 *PS adviseren over de Eerste begrotingswijziging 2026 over onderwerpen in de EBW die betrekking hebben op de commissie Bestuur.*

Eerste termijn commissie

- De heer **Heijnen** (CDA) memoreert dat tijdens de begrotingsbehandeling vorig jaar de fractie van het CDA, samen met andere fracties, op het zakken van de norm voor de algemene reserve onder de 25 % wees. Destijds gaf de gedeputeerde aan dat deze norm snel weer op orde zou komen, mede dankzij de middelen uit de septembercirculaire die toen nog niet waren verwerkt. Nu deze middelen van 19,3 miljoen euro wel zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging, mist de heer Heijnen een update over de stand van zaken rondom deze norm. Hij vraagt zich af of de norm
- 150 inmiddels weer boven de 25% is uitgekomen en hoe ver de provincie hier nog vanaf zit. Volgens de heer Heijnen is het signaal uit het eerdere Provinciale Staten-debat kennelijk onvoldoende opgepakt, aangezien er in de stukken niets over wordt vermeld. Hij dringt erop aan dit in de toekomst proactief op te nemen in de documenten.

- 160 Wat betreft de overige onderwerpen in de begrotingswijziging volgt het CDA het college. Zo steunt de fractie de inhoudelijke aanpak van de toegenomen faunaschade, en hoopt de heer Heijnen dat de effecten hiervan snel zichtbaar worden in de cijfers. Daarnaast ondersteunt het CDA de extra inzet op sponsoring voor dit jaar.

165 De heer **Klein** (ChristenUnie) bedankt Gedeputeerde Staten voor de Eerste begrotingswijziging 2026 en ondersteunt het principe van realistisch begroten. Hij heeft echter kritiek op de huidige aanpak van de decentralisatie-uitkeringen en SPUK-gelden. Volgens de heer Klein is het onduidelijk welke middelen gereserveerd zijn voor specifieke doelen, omdat deze middelen zonder bestedingsplan niet in de begroting worden opgenomen, maar wel deel uitmaken van de
170 algemene reserve. Hij stelt voor om hiervoor een aparte reserve aan te maken met een duidelijk overzicht: welke gelden zijn ontvangen voor welke doelen en hoeveel is hiervan nog beschikbaar. Op deze manier blijft zichtbaar welk geld daadwerkelijk bedoeld is om uit te geven, in plaats van dat het meedoet aan de normering van de algemene reserve.

175 Daarnaast gaat de heer Klein in op de kredietaanvraag van 1,5 miljoen euro voor de upgrade van het gebouwbeheersysteem op het Houtplein. Hoewel hij niet aan de noodzaak daarvan twijfelt, vindt hij de huidige aanpak onhandig. Het bedrag wordt in één keer gevraagd, terwijl al dertien jaar bekend is dat deze investering eraan komt. Dit zorgt voor een grote fluctuatie in de begroting, die bovendien pas in de eerste begrotingswijziging wordt verwerkt. De heer Klein pleit
180 voor een meerjarig onderhoudsplan, waarbij de kosten gespreid en structureel gefinancierd worden. Hij vraagt Gedeputeerde Staten toe te zeggen dat dergelijke investeringen in de toekomst op een andere, meer gestructureerde manier in de begroting worden opgenomen, zodat Provinciale Staten niet meer verrast worden door grote, onverwachte kredietverzoeken.

185 Mevrouw **Schneemann** (Volt) sluit zich aan bij de opmerking van de ChristenUnie over de decentralisatie-uitkeringen.

Daarnaast heeft mevrouw Schneemann een vraag over de zin op pagina drie van de voordracht: “Gelet op de aard van de bijstelling en de structurele opgave is de behandeling van de Kaderbrief
190 2027 en niet de begrotingswijziging het passende moment om keuzes te maken.” Volgens mevrouw Schneemann rijst de vraag of er tijdens de Kaderbrief 2027 daadwerkelijk ruimte is om keuzes te maken. Vorig jaar bleek namelijk tijdens de behandeling van de kaderbrief dat er weinig ruimte was om de begroting aan te passen, omdat deze al grotendeels vastlag. Hierdoor ontstaat volgens haar het gevoel dat Provinciale Staten steeds in een vicieuze cirkel
195 terechtkomen, waarbij steeds wordt aangegeven dat het niet het juiste moment is om keuzes te maken.

De heer **Wallaart** (PvdA) merkt op dat er in Provinciale Staten vaak somber wordt gesproken over de financiële positie van Noord-Holland, terwijl de werkelijkheid telkens weer meevalt. Zo laat
200 ook deze begrotingswijziging structurele meevallers aan de inkomstenkant zien. Toch uit hij zijn zorg over de Brede Basismonitor, waar veel rode signalen zichtbaar zijn. Volgens de heer Wallaart is het belangrijk dat democratisch genomen besluiten om te investeren daadwerkelijk worden uitgevoerd.

205 Op een interruptie van de heer **Van der Heijden** (D66), die vraagt wat de PvdA precies voorstelt, benadrukt de heer **Wallaart** (PvdA) dat hij niet pleit voor minder prudent begroten. Wel wil hij dat Provinciale Staten erop toeziet dat genomen investeringsbesluiten ook daadwerkelijk worden gerealiseerd.

210 De heer Wallaart sluit zich aan bij de punten van de ChristenUnie en Volt over de decentralisatie-
uitkeringen. Hij wijst erop dat bijna 10 miljoen euro aan meevallers pas in 2027 in de begroting
worden verwerkt, terwijl het volgens hem niet zo is dat de doelen waarvoor deze middelen
bedoeld zijn – zoals de energietransitie – al op koers liggen. Hij vraagt Gedeputeerde Staten wat
215 er nodig is om nog dit jaar een bestedingsplan voor deze middelen door Provinciale Staten te
laten vaststellen. Het zou namelijk jammer zijn als deze middelen definitief aan de algemene
reserve worden toegevoegd, omdat het structurele middelen betreft.

Vervolgens noemt de heer Wallaart de motorrijtuigenbelasting als een grote structurele
meevaller. Hoewel dit vanuit het principe "sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" een
220 goede uitkomst is, benadrukt hij dat dit ook de plicht meebrengt om prioriteit te geven aan
zaken als verkeersveiligheid.

De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt de heer Wallaart (PvdA) om verduidelijking over diens opmerking
over "sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" in relatie tot de motorrijtuigenbelasting.

225 Hierop licht de heer **Wallaart** (PvdA) toe dat mensen met een hoger inkomen of vermogen over
het algemeen grotere auto's rijden en daardoor meer motorrijtuigenbelasting betalen. Daarnaast
wijst hij erop dat 65% van de armste 20% van de Nederlanders geen auto bezit en dus niet direct
door verlaging of verhoging van de motorrijtuigenbelasting wordt geraakt. Als sociaaldemocraat
230 kan hij met deze verdeling van lasten goed leven, benadrukt hij.

Tot slot gaat de heer Wallaart in op de faunaschade, die hij omschrijft als "het zwarte gat" in de
begroting. Hij verwijst naar de voorspelling van het IPO, dat uitgaat van 45,2 miljoen euro, terwijl
gedeputeerde Rommel eerder mondeling aangaf dat de schade kan oplopen tot 70 miljoen euro.
235 De heer Wallaart vraagt gedeputeerde Rommel om een korte update over de actuele stand van
zaken en wat zij op dit moment verwacht qua omvang van de faunaschade.

Statenlid **Korzelius** (GroenLinks) reageert op de opmerkingen van de heer Klein (ChristenUnie)
over de decentralisatie-uitkeringen en SPUK-uitkeringen. Statenlid Korzelius geeft aan dat het
240 tijdelijk parkeren van deze middelen in de algemene reserve, gelet op het feit dat ze niet direct
bested kunnen worden, niet per se een slecht idee is. Volgens hem helpt dit om onderbesteding
te beperken en voorkomt het dat de middelen onnodig aan specifieke begrotingsposten worden
toegewezen.

245 De heer **Klein** (ChristenUnie) benadrukt dat hij niet tegen het niet-opnemen van de middelen in
de begroting is, maar wel bezwaar heeft tegen het feit dat deze middelen onzichtbaar worden in
de algemene reserve. Hij stelt voor om een aparte reserve te creëren, met een duidelijk overzicht
van de doeluitkeringen voor 2027 en de bijbehorende doelen. Dit zou volgens hem meer
transparantie en inzicht bieden in waar het geld vandaan komt en waaraan het besteed moet
250 worden.

Statenlid **Korzelius** (GroenLinks) erkent dat dit voorstel inderdaad meer transparantie zou bieden,
maar geeft aan hier nog over na te denken.

255 De heer **Valk** (BBB) merkt op dat het geld dat tijdelijk in de algemene reserve wordt geplaatst, wel
degelijk gelabeld en zichtbaar is. Hij benadrukt dat het beleid erop gericht is om het aantal

reservepotjes te verminderen, aangezien Noord-Holland er oorspronkelijk 52 had, terwijl een gemiddelde provincie er ongeveer twintig heeft. Het terugbrengen van het aantal reserves vindt hij een wijze keuze, omdat dit de transparantie ten goede komt.

260

Statenlid **Korzelius** (GroenLinks) is het hiermee eens en wijst erop dat het beleid inderdaad is om reserves zoveel mogelijk te beperken, om zo de transparantie te vergroten. Statenlid Korzelius stelt voor om de middelen weliswaar toe te rekenen aan de algemene reserve, maar ze daarbinnen duidelijk te labelen. Als voorbeeld noemt hij de egalisatiereserve in gemeenten, 265 waarbinnen ook specifieke labels worden gebruikt. Dit zou volgens hem een goede oplossing kunnen zijn. Statenlid Korzelius vraagt aansluitend of er in deze begrotingswijziging, naast de gekozen maatregel om onderbesteding te beperken, ook op andere punten is gekeken naar het voorkomen van onderbesteding, met name waar het gaat om capaciteitsproblemen.

270

Daarnaast merkt Statenlid Korzelius op dat er in de stukken wordt gesproken over de decembercirculaire, waarover een aparte brief zal volgen. Statenlid Korzelius vindt het handig als deze brief voor 2 maart 2026 beschikbaar is, zodat Provinciale Staten deze kunnen meenemen bij de behandeling van de deze begrotingswijziging tijdens de Provinciale Statenvergadering op 2 maart 2026.

275

Over de structurele meevaller uit het Provinciefonds, waarover eerder een motie is aangenomen, ondersteunt Statenlid Korzelius het voorstel om de discussie over de besteding van deze middelen te voeren tijdens de Kaderbrief 2027.

280

Tot slot gaat Statenlid Korzelius in op de hogere lasten voor faunaschade. Hoewel in de stukken optimistisch wordt gesteld dat het populatiebeheer vanaf 2027 zal leiden tot een aanzienlijke beperking van de schade, vraagt hij zich af waar dit optimisme vandaan komt.

285

Mevrouw **Poot** (VVD) steunt het principe van realistisch ramen en de maatregelen die zijn voorgesteld in de Eerste begrotingswijziging 2026. Zij vindt het positief dat er eerst een plan moet zijn voordat middelen op de begroting worden gezet of een begroting wordt opgehoogd. Volgens mevrouw Poot draagt dit bij aan het voorkomen van onderbesteding.

290

Op de vraag van de heer **Klein** (ChristenUnie) of het niet beter is om de gelabelde middelen apart te zetten in plaats van ze in de algemene reserve te plaatsen, erkent mevrouw **Poot** (VVD) dat dit een dilemma is. Toch prefereert de VVD-fractie het tijdelijk parkeren van deze middelen in de algemene reserve boven het creëren van extra reserves. Mevrouw Poot benadrukt dat het geld weliswaar gelabeld is en alleen voor het specifieke doel besteed mag worden. Het doel is om onderbesteding tegen te gaan door scherpe plannen te eisen van de lijnorganisatie. Als er goede 295 plannen liggen, hoeven de middelen niet in de algemene reserve te blijven.

300

De heer **Klein** (ChristenUnie) wijst erop dat het opnemen van niet-vrij besteedbare middelen in de algemene reserve een vertekend beeld geeft van de financiële gezondheid, omdat de norm voor de algemene reserve is gebaseerd op vrij besteedbaar geld.

Mevrouw **Poot** (VVD) herhaalt dat het voorkomen van onderbesteding voorop staat en dat dit de reden is voor de gekozen aanpak. Zij ziet het tijdelijk plaatsen in de algemene reserve als minder problematisch, zolang er maar gewerkt wordt aan goede plannen voor de besteding.

305 De heer **Heijnen** (CDA) vraagt mevrouw Poot (VVD) of het verhogen van de norm voor de algemene reserve een oplossing zou kunnen zijn voor het kunstmatig hoog houden van de reserve door het opnemen van gelabelde, niet-vrij besteedbare middelen.

310 Mevrouw **Poot** (VVD) ziet het verhogen van de norm niet als een oplossing. Volgens haar wordt het probleem groter voorgesteld dan het is. Zij benadrukt dat de focus moet liggen op het voorkomen van onderbesteding door het eisen van gedegen en goede plannen voor SPUK-gelden en doeluitkeringen. Als deze plannen aanwezig zijn, belanden de middelen niet in de algemene reserve en is er volgens haar geen sprake van een probleem. Mevrouw Poot vindt daarom dat de zorg van haar collega's overtrokken is.

315 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) benadrukt dat het niet alleen gaat om het opstellen van gedegen plannen, maar vooral om de tijdige uitvoering daarvan. Zij stelt dat plannen die niet tot uitvoering komen, net zo problematisch zijn als het ontbreken van plannen.

320 Mevrouw **Poot** (VVD) beaamt dit en geeft aan dat het belangrijk is om niet alleen mooie plannen te maken, maar ook te zorgen dat deze daadwerkelijk worden uitgevoerd. Zij benadrukt dat hierop getoetst moet worden.

325 Op de suggestie van mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) om de norm voor de algemene reserve te verhogen als middel om de uitvoering te waarborgen, reageert mevrouw **Poot** (VVD) dat zij de relatie tussen de uitvoering van plannen en het verhogen van de norm niet ziet. Volgens mevrouw Poot staan deze twee zaken los van elkaar. Als er goede, uitvoerbare plannen liggen, hoeven SPUK-gelden en doeluitkeringen niet in de algemene reserve te worden geparkeerd.

330 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) kondigt aan dit punt in haar eigen bijdrage nader toe te lichten.

335 De heer **Van der Heijden** (D66) stelt dat het parkeren van gelabelde middelen in de algemene reserve zonder goede plannen leidt tot een te rooskleurig beeld van de financiële positie. Hij vergelijkt dit met het bij elkaar gooien van investeringen en consumptieve uitgaven in een huishoudboekje, wat een vertekend beeld geeft. Volgens hem wordt de algemene reserve hierdoor florisanter voorgesteld dan deze in werkelijkheid is.

340 Mevrouw **Poot** (VVD) benadrukt dat het juist een instrument is om onderbesteding te voorkomen, omdat middelen zonder plan niet op de begroting worden opgenomen en dus niet tot onderbesteding leiden.

345 De heer **Van der Heijden** (D66) concludeert dat D66 en de VVD het oneens zijn over deze aanpak. Hij vindt een bestemmingsreserve juist het meest inzichtelijke middel om geld te parkeren en betwijfelt of het vermengen van gelabeld geld met de algemene reserve de juiste oplossing is. Hij verwacht meer van de VVD als schatkistbewaarder.

350 Mevrouw **Poot** (VVD) reageert dat zij vindt dat oppositiepartijen het probleem groter voorstellen dan het is. Zij wijst erop dat het doel is om goede plannen te maken en dat bestemmingsreserves

juist worden teruggebracht. Volgens mevrouw Poot is het huidige instrument een goede manier om onderbesteding tegen te gaan.

355 De heer **Klein** (ChristenUnie) benadrukt dat het verschil van inzicht duidelijk is en dat een aparte reserve veel transparanter is. Volgens hem is het niet eerlijk om te suggereren dat de lijnorganisatie geen goede plannen klaar heeft liggen, omdat het een inherent probleem is van de financiering. De septembercirculaire maakt geld beschikbaar, terwijl de plannen voor besteding op dat moment nog niet af zijn. Hij vindt het onterecht om te stellen dat ambtenaren of gedeputeerden hierin tekortschieten.

360 Mevrouw **Poot** (VVD) erkent dat de VVD-fractie het probleem van onderbesteding ziet en dat er al drie jaar over wordt gesproken. Zij stelt dat iedereen het erover eens is dat onderbesteding moet worden aangepakt, omdat dit een vertekend beeld geeft en betekent dat geld onbenut blijft. Volgens mevrouw Poot gaat het vooral om een verschil van mening over hoe om te gaan met
365 deze middelen en op welke boekhoudkundige plek ze tijdelijk moeten worden geplaatst.

Mevrouw Poot vervolgt haar bijdrage door aan te geven dat zij alles heeft gezegd over het realistisch ramen.

370 Over de faunaschade merkt mevrouw Poot op dat het budget oorspronkelijk op 29 miljoen euro was vastgesteld, maar nu is opgelopen tot 45 miljoen euro. Zij vraagt zich hardop af wat zij hier nog aan kan toevoegen. Wel stelt zij een vraag aan gedeputeerde Beemsterboer: wat heeft de gedeputeerde van Provinciale Staten nodig om de faunaschade snel te laten afnemen? Zij erkent dat dit onderwerp eigenlijk in een andere commissie thuishoort, maar vindt het belangrijk om de
375 vraag alsnog te stellen.

De **voorzitter** geeft aan dat de vraag gesteld mag worden, maar twijfelt of deze hier aan de orde is.

380 De heer **Valk** (BBB) merkt op dat Gedeputeerde Staten de eerste begrotingswijziging vooral als technisch bestempelen, maar wijst erop dat er ook keuzes in verborgen zitten. Hij stelt vragen bij de consequentie van het realistisch ramen. Zo wordt een uitgestelde intentie van 3 miljoen euro voor de Spreidingswet nu opgenomen in de begroting. De heer Valk vraagt of er daadwerkelijk zicht is op de uitvoering hiervan in 2026, of dat het vooral om een reservering gaat zonder
385 concrete verplichtingen, locatie of afspraken. Volgens hem wringt dit met de lijn dat alleen geramd wordt als er uitvoeringszekerheid is.

Over de faunaschade is de heer Valk blij dat er actie wordt ondernomen, maar mist concrete resultaten in de begroting voor 2026. Hij vraagt wanneer de daling van de faunaschade zichtbaar
390 wordt in de begroting.

Bij de subsidies heeft de heer Valk vragen over de besteding en terugkoppeling. Zo vraagt hij wat de concrete resultaten zijn van de subsidie voor het IJmond woon-werkverkeer en wanneer hierover wordt teruggekoppeld. Daarnaast vraagt hij of de 3 miljoen euro subsidie voor
395 Staatsbosbeheer gekoppeld is aan concrete doelen en meetbare resultaten, of dat het om een inspanningsverplichting gaat zonder duidelijke meetlat. BBB wil weten of het geld daadwerkelijk aan projecten wordt besteed en niet in de algemene middelen van Staatsbosbeheer verdwijnt.

De heer **Van der Heijden** (D66) merkt op dat de laatste twee vragen van de heer Valk (BBB) erg
400 technisch van aard zijn en suggereert dat deze wellicht vooraf hadden kunnen worden ingediend.
Volgens hem zou dit de duur van de commissievergadering kunnen verkorten.

De **voorzitter** neemt akte van deze opmerking en geeft aan dat de commissie zal afwachten hoe
de gedeputeerde hierop reageert. Vervolgens gaat de discussie verder met het betoog van de
405 heer Valk.

De heer **Valk** (BBB) gaat in op de besteding aan sport, waarvoor 136.000 euro is gereserveerd.
Volgens hem is dit bedrag laag, vooral omdat de provincie al weinig uitgeeft aan sport. Hoewel
sport misschien niet direct een kerntaak is, vindt BBB het wel belangrijk voor het leefklimaat in
410 Noord-Holland. De heer Valk vraagt zich af of dit bedrag voldoende is om sport adequaat te
ondersteunen.

Tot slot uit de heer Valk zijn tevredenheid over de positieve subsidie voor accu's in woningen, die
huishoudens negen maanden eerder toegang geeft tot een sleutel. Dit draagt volgens hem bij
415 aan het oplossen van netcongestie.

De heer **Kes** (SP) sluit aan bij de opmerking van de heer Valk (BBB) over de subsidie voor accu's in
woningen en vraagt of deze subsidie ook zou moeten gelden voor mensen in een sociale
huurwoning. Volgens de heer Kes willen verhuurders vaak niet meewerken aan het plaatsen van
420 een accu, omdat zij dit niet als hun primaire taak zien.

De heer **Valk** (BBB) beaamt dat dit in beginsel een goed idee is en geeft aan dat BBB voorstander
is van alles wat helpt om netcongestie tegen te gaan. Hij steunt het voorstel om ook huurders in
sociale woningen toegang te geven tot deze subsidie, zolang dit bijdraagt aan het oplossen van
425 het probleem.

De heer **Van der Heijden** (D66) sluit zich aan bij de opmerking van de heer Heijnen (CDA) over de
algemene reserve en vindt het jammer dat Provinciale Staten niet proactief zijn geïnformeerd over
de stand van zaken. Hij benadrukt dat de discussie niet als een oppositie-coalitiekwestie moet
430 worden geframed, omdat iedereen het beste voor heeft met de begroting. De heer Van der
Heijden waardeert de verkenning naar een betere omgang met uitkeringen en subsidies, waarbij
middelen pas worden opgenomen als er zekerheid is over de besteding. Toch vindt hij dat
gelabeld geld in de algemene reserve het inzicht vertroebelt en pleit hij voor het gebruik van
bestemmingsreserves, omdat deze juist bedoeld zijn voor geld met een specifieke bestemming.
435

Statenlid **Korzelius** (GroenLinks) vraagt wat ertegen is om het geld tijdelijk in de algemene
reserve te plaatsen met een label, zoals "SPUK-gelden" of "decentralisatie-uitkeringen". Volgens
Statenlid Korzelius is dit transparant en past het binnen het beleid om bestemmingsreserves af te
bouwen. Bovendien wijst Statenlid Korzelius erop dat niet-besteeld SPUK-geld moet worden
440 teruggegeven, terwijl decentralisatie-uitkeringen behouden mogen worden, wat een extra
argument is om deze gelabeld toe te voegen aan de algemene reserve.

De heer **Van der Heijden** (D66) houdt vol dat geld met een specifieke bestemming thuishoort in
een bestemmingsreserve. Als het geld uiteindelijk niet wordt besteed en behouden mag blijven,

445 kan het altijd nog naar de algemene reserve worden overgeheveld. Hij vindt dat de coalitie te
dogmatisch vasthoudt aan het afbouwen van bestemmingsreserves.

Statenlid **Korzelius** (GroenLinks) benadrukt tot slot dat de discussie puur technisch en gerelateerd
aan transparantie is en niets te maken heeft met coalitie of oppositie.

450

De heer **Wallaart** (PvdA) merkt op dat de discussie dreigt te verzanden in een kwestie van
benaming en stelt een andere vraag aan D66. Hij vraagt of er, zonder de ambtelijke organisatie
de schuld te geven, niet alsnog een goed bestedingsplan voor het lopende jaar kan komen voor
de beschikbare middelen. Deze middelen zijn immers bedoeld voor de energietransitie, een
455 belangrijk beleidsterrein.

De heer **Van der Heijden** (D66) wijst erop dat de commissie Bestuur alleen over de financiële
inrichting gaat en niet over de concrete besteding, wat volgens hem thuishoort in de commissie
Leefomgeving. Hij verwijst naar zijn technische vragen over sponsoring, die ook zijn doorgeleid
460 naar een andere commissie.

De heer **Wallaart** (PvdA) benadrukt dat het niet gaat om een discussie over specifieke projecten,
maar om de systematiek van het begroten. Hij vraagt zich af of het niet sneller kan dan 1 januari
2027, nu het februari is en de middelen al bekend zijn sinds de septembercirculaire.

465

De heer **Van der Heijden** (D66) erkent dat het sneller zou kunnen, maar wijst op een eerdere
discussie over uitgestelde intenties. Volgens hem loopt Provinciale Staten al ver achter de feiten
aan en moet de focus liggen op het kritisch zijn over wanneer geld wordt teruggetrokken, in
plaats van alleen in te zoomen op dit specifieke onderdeel. Hij vindt dat het probleem breder ligt
470 en dat er structureler naar uitgestelde intenties moet worden gekeken.

De heer **Valk** (BBB) reageert op de opmerking van de heer Van der Heijden (D66) door te stellen
dat het afschaffen van reservepotjes een afspraak is en dat het nu niet handig is om hiervan af te
wijken. Volgens de heer Valk voelt het als zwalkend beleid als er nu alsnog een uitzondering
475 wordt gemaakt voor een bestemmingsreserve, terwijl eerder is afgesproken om het aantal
reserves te verminderen. Hij vraagt of de heer Van der Heijden het niet met hem eens is dat men
zich aan deze afspraak moet houden.

De heer **Van der Heijden** (D66) brengt in herinnering dat zijn partij wel eens dogmatisch wordt
480 genoemd, maar vindt dat de heer Valk (BBB) nu zelf dogmatisch vasthoudt aan het afschaffen van
alle bestemmingsreserves. Volgens hem is er juist nu een goede reden om een
bestemmingsreserve in het leven te roepen, omdat het geld een specifieke bestemming heeft en
de reserve tijdelijk is. Hij benadrukt dat hij het eens is met het verminderen van
bestemmingsreserves, maar dat dit een duidelijk voorbeeld is waar een bestemmingsreserve wel
485 passend is.

De heer Van der Heijden sluit af door te herhalen dat hij complimenten heeft voor de kritische
houding die is aangenomen ten aanzien van uitkeringen en subsidies. Hij waardeert dat middelen
pas worden opgenomen in de begroting als er zekerheid is over de daadwerkelijke besteding in
490 dat jaar. Hiermee rondt hij zijn bijdrage af.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) sluit zich aan bij het CDA en de ChristenUnie in hun zorgen over de 25%-norm voor de algemene reserve en het opnemen van decentralisatie-uitkeringen (DU-uitkeringen) in deze reserve. Volgens haar geeft dit een vertroebeld beeld en is een
495 bestemmingsreserve juist bedoeld voor dit soort specifieke middelen. Zij benadrukt dat het terugdringen van bestemmingsreserves vooral gold voor structurele posten, die nu in de lopende begroting zijn opgenomen. Voor middelen met een duidelijke bestemming, zoals DU-uitkeringen, moet volgens mevrouw Uiterwijk geen dogmatische houding worden aangenomen, omdat dit de norm voor de algemene reserve kan vertekenen.

500 Daarnaast uit mevrouw Uiterwijk haar zorg over de onderbesteding die opnieuw zichtbaar is, met name in de positieve bijstelling van 4,5 miljoen euro. Hoewel zij niet vindt dat geld zonder goede bestemming of haalbare uitvoering per se dit jaar uitgegeven moet worden, blijft onderbesteding een punt van aandacht.

505 Tot slot gaat mevrouw Uiterwijk in op de faunaschade, die volgens haar "de spuigaten uitloopt". Zij kijkt uit naar het plan van aanpak en hoopt dat de schade binnen enkele jaren weer teruggebracht kan worden naar een acceptabel niveau.

510 De **voorzitter** geeft aan dat het Plan van Aanpak Faunaschade waarschijnlijk niet in deze commissie aan de orde komt, omdat dit onderwerp thuishoort bij de commissie Landelijk Gebied.

De heer **Hollebeek** (PvdD) sluit zich aan bij de opmerking van de heer Van der Heijden (D66) en steunt het standpunt dat het beleid om bestemmingsreserves op te ruimen niet dogmatisch hoeft
515 te worden toegepast. Volgens hem is geld labelen binnen de algemene reserve juist een vorm van inconsequentie en pleit hij voor het behouden van een beperkt aantal bestemmingsreserves voor specifieke doelen.

Statenlid **Korzelius** (GroenLinks) wijst erop dat het voorstel is om SPUK-gelden op de balans te
520 zetten en niet in de algemene reserve te plaatsen, omdat deze middelen moeten worden teruggegeven als ze niet worden besteed. Voor decentralisatie-uitkeringen wordt voorgesteld om ze wel toe te voegen aan de algemene reserve, omdat deze middelen definitief toevallen als ze niet worden besteed.

525 De heer **Hollebeek** (PvdD) reageert dat de opmerking van GroenLinks meer een interruptie is op het betoog van de heer Van der Heijden dan op zijn eigen woorden. Hij herhaalt dat hij de voorkeur geeft aan het behouden van een beperkt aantal bestemmingsreserves, maar erkent dat hierover verschil van mening bestaat.

530 De heer Hollebeek merkt op dat het faunabeheer en de bijbehorende schade inderdaad thuishoren in de commissie Landelijk Gebied. Hij deelt de zorg dat het inzetten op één specifieke aanpak mogelijk tegenvalt en sluit hiermee aan bij de vraag van GroenLinks.

Daarnaast vindt de heer Hollebeek het interessant wat mevrouw Schneemann (Volt) eerder aan de
535 orde stelde over het gebrek aan mogelijkheden om als nieuw Statenlid invloed uit te oefenen binnen de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). Hij hoopt dat de nieuwe Provinciale Staten na de verkiezingen betere handvatten krijgen om hun weg te vinden en daadwerkelijk verandering teweeg te brengen.

540 Tot slot gaat hij kort in op sponsoring, een onderwerp dat later in de commissie Leefomgeving aan bod komt. Volgens de heer Hollebeek moet sponsoring breed toegankelijk zijn voor alle Noord-Hollanders en mag het niet ten koste gaan van natuur, milieu of dierenwelzijn. Mocht dit onvermijdelijk zijn, dan moet de impact zo veel mogelijk worden beperkt.

545 De heer **Kes** (SP) kiest ervoor niet verder in te gaan op de technische discussie over reserves en begrotingstechnieken, omdat hij vindt dat deze discussie al lang duurt zonder dat het concrete oplossingen biedt.

550 De heer Kes stelt een politieke vraag over de 1,8 miljoen euro lagere verwachte kosten voor de ov-concessies, die in de voordracht staan. De heer Kes vraagt of er binnen het college is besproken om dit bedrag in te zetten voor het verbeteren van het openbaar vervoer, bijvoorbeeld om verdwijnende lijnen te behouden of de werkdruk voor medewerkers te verlichten.

555 Tot slot geeft de heer Kes aan dat de SP-fractie de behandeling in de commissie Leefomgeving wil afwachten voordat zij kan beoordelen of de begrotingswijziging als hamerstuk kan worden beschouwd in Provinciale Staten.

560 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) laat weten dat 50PLUS een motie gaat indienen, waardoor de begrotingswijziging geen hamerstuk wordt. Volgens haar vertellen de financiële stukken een verhaal over de spanning tussen incidentele verbeteringen, zoals een saldoverbetering van 4,5 miljoen euro, en de structurele opgaven die blijven stijgen, zoals faunaschade, energietransitie en mobiliteit. Zij begrijpt niet dat de heer Wallaart (PvdA) zich hierover geen zorgen maakt.

565 Over de decentralisatie-uitkeringen verwijst mevrouw Van der Helm naar de eerdere discussie en laat het daarbij.

570 Wat betreft de faunaschade benadrukt zij dat de kosten enorm stijgen en dat het college met een goed verhaal moet komen over hoe hiermee om te gaan, ondanks de genomen maatregelen.

575 Tot slot gaat zij in op de uitgestelde intenties, die volgens haar wijzen op planningsoptimisme of capaciteitsproblemen bij de uitvoering. Het totale bedrag aan doorgeschoven budgetten bedraagt nu 10,2 miljoen euro. Mevrouw Van der Helm vraagt de gedeputeerde hoe zij in de toekomst dit patroon wil doorbreken, omdat vertraagde besteding directe gevolgen heeft. Zij verwacht concrete maatregelen om dit te verbeteren.

De heer **Van der Heijden** (D66) vraagt naar het onderwerp van de aangekondigde motie.

580 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) laat weten dat de motie zal gaan over de uitgestelde intenties en de decentralisatie-uitkeringen, onderwerpen die al aan de orde zijn geweest. Zij hoopt dat D66 deze motie zal steunen.

585 De heer **Dessing** (FvD) sluit zich aan bij het betoog van JA21 en deelt de zorgen over het begrotingstekort. Hij stelt voor om bij elke begrotingswijziging een visuele stand van zaken, een soort barometer, op te nemen om snel inzicht te krijgen in de financiële situatie.

Volgens de heer Dessing is de verbetering van het begrotingssaldo met 4,5 miljoen euro vooral incidenteel en technisch van aard, terwijl de structurele opgaven – zoals faunaschade, klimaat, mobiliteit en kostenstijgingen – onverminderd hoog blijven. Hoewel de provincie transparant is over vertragingen en geld koppelt aan beleid, wijzen de uitgestelde intenties op beperkte uitvoeringskracht. Externe factoren, zoals chauffeurstekort, stikstof, natuurherstel en evenementendruk, spelen een grote rol, maar ook de eigen planning blijkt te optimistisch. Het beeld van een financieel gezondere provincie is volgens hem dus schijn, omdat de onderliggende uitvoeringsproblemen nog steeds niet zijn opgelost. Wel waardeert hij dat deze problemen nu zichtbaar zijn gemaakt en pleit hij ervoor dit inzicht te behouden.

Schorsing van 14.54 uur tot 15.04 uur.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Rommel** reageert op de vragen over de 25%-norm voor de algemene reserve. Zij geeft aan dat deze norm bij de jaarstukken aan de orde komt en niet in deze eerste begrotingswijziging is meegenomen. Gedeputeerde Rommel belooft schriftelijk een stand van zaken te geven, maar merkt op dat de norm er gunstig uit ziet.

Vervolgens gaat gedeputeerde Rommel in op de decentralisatie-uitkeringen (DU's) en specifieke uitkeringen (SPUK's). Zij legt uit dat DU's op de balans staan bij de ontvangen bedragen en beleidsvrij zijn. Volgens gedeputeerde Rommel is het vergelijkbaar met zakgeld en kleedgeld: DU's zijn als zakgeld, vrij inzetbaar, terwijl SPUK's als kleedgeld voor een specifiek doel zijn bedoeld. Zij stelt dat DU's in de algemene reserve kunnen worden opgenomen, omdat ze vrij besteedbaar zijn. Als er later een bestemming voor komt, kan het geld alsnog worden ingezet. Het creëren van aparte reserves voor DU's zou volgens haar leiden tot een onoverzichtelijke "bloemkool" aan kleine reserves. SPUK's staan apart op de balans als vooruitbetaalde bedragen en zijn gelabeld, omdat ze terugbetaald moeten worden als ze niet worden besteed.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vraagt hoe voorkomen wordt dat geld dat voor een specifiek doel is bedoeld, zoals kleedgeld, als vrij besteedbaar zakgeld wordt beschouwd en bijvoorbeeld in de kroeg wordt uitgegeven.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vult aan dat het belangrijk is om de norm voor de algemene reserve zuiver te houden. Hij stelt voor om één reserve voor uitgestelde bestedingen in te stellen, zodat de norm niet vertekend raakt door geld dat eigenlijk voor een specifiek doel is bedoeld. Op die manier blijft de hoogte van de algemene reserve een realistisch beeld geven van de vrij besteedbare middelen.

Gedeputeerde **Rommel** erkent het standpunt van de heer Klein en geeft aan dat DU's inderdaad vrij besteedbaar zijn. Zij vindt het ingewikkelder om voor DU's aparte reserves te creëren, maar benadrukt dat de bestemming van de middelen wel bekend is en in de stukken staat vermeld. Als Provinciale Staten in meerderheid dit helderder willen, kan hierover verder worden gesproken. Over de SPUK's bevestigt gedeputeerde Rommel dat deze apart op de balans staan als vooruitbetaalde bedragen en dus gelabeld zijn.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt om verduidelijking, omdat hij eerder het antwoord op technische vragen heeft gekregen dat SPUK's in de algemene reserve staan. Hij wil weten of deze gelabeld zijn binnen de algemene reserve of apart staan.

635

Gedeputeerde **Rommel** belooft deze technische vraag nader te bekijken en hierop terug te komen, omdat zij de exacte plaatsing niet direct paraat heeft.

640

De heer **Van der Heijden** (D66) stelt voor dat Gedeputeerde Staten, na deze discussie, onderzoeken of het mogelijk is om de wens van een deel van de commissie te honoreren door bepaalde middelen in een bestemmingsreserve onder te brengen, zonder dat dit leidt tot een onoverzichtelijke "bloemkool" aan reserves. Hij vraagt of het college schriftelijk kan toelichten hoe zo'n reserve eruit zou kunnen zien, of waarom bepaalde middelen wel of niet in de algemene reserve thuishoren. Volgens de heer Van der Heijden is er verwarring ontstaan tijdens het debat en hoopt hij op duidelijke richtlijnen van Gedeputeerde Staten voordat Provinciale Staten hierover in discussie gaan. Dit zou volgens hem ook kunnen helpen om te voorkomen dat Statenleden moties indienen die haaks staan op het standpunt van GS.

645

650

Gedeputeerde **Rommel** reageert dat zij begrijpt dat de heer Van der Heijden (D66) op zoek is naar meer duidelijkheid over hoe een eventuele bestemmingsreserve eruit zou zien, of waarom bepaalde middelen wel of niet in de algemene reserve staan. Zij belooft dat Gedeputeerde Staten op papier zullen zetten wat de exacte status is van de decentralisatie-uitkeringen (DU's) en de specifieke uitkeringen (SPUK's), inclusief waar deze middelen precies staan en hoe ze worden geadministreerd. Gedeputeerde Rommel vindt dit een goed voorstel en zegt toe hier schriftelijk op terug te komen.

655

660

Gedeputeerde Rommel gaat vervolgens in op de vraag van Forum voor Democratie over het opnemen van een barometer voor de 25%-norm van de algemene reserve. Zij stelt voor om dit onderwerp mee te nemen in de discussie over de startnotitie voor de financiële kaders, zodat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten gezamenlijk kunnen bepalen hoe hier vorm aan gegeven kan worden en wat de wensen zijn.

665

Over de faunaschade en de uitgestelde intenties merkt gedeputeerde Rommel op dat dit verschillende onderwerpen zijn. Zij geeft aan dat er vorig jaar al is gesproken over uitgestelde intenties en dat onderbestedingen en realistisch programmeren regelmatig aan de orde komen in overleg met de andere gedeputeerden. Gedeputeerde Rommel benadrukt dat zij en haar collega's de uitgestelde intenties en onderbestedingen per portefeuille nauwlettend volgen.

670

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) bedankt gedeputeerde Rommel voor de verduidelijking, maar stelt dat 50PLUS met de motie juist wil bereiken dat de verschillende onderwerpen – zoals uitgestelde intenties en onderbestedingen – helder van elkaar worden gescheiden. Volgens haar kan dit meer duidelijkheid scheppen voor iedereen. Mevrouw Van der Helm geeft aan open te staan voor feedback op de motie, mochten Gedeputeerde Staten vinden dat de scheiding niet goed is gemaakt.

675

Gedeputeerde **Rommel** gaat in op het financiële aspect van de faunaschade en verwijst naar eerdere constatering. Zij legt uit dat op de IPO-begroting een bedrag van 118 miljoen euro was opgenomen voor verwachte faunaschade. Op basis van eerdere ervaringen, waarbij Noord-

680 Holland altijd rond de 60% van het landelijk gemiddelde zat, had zij berekend dat dit voor de provincie neer zou komen op ongeveer 70 miljoen euro. Gedeputeerde Rommel benadrukt dat zij daarom heeft aangedrongen op snelle duidelijkheid over de daadwerkelijke ontwikkeling van de kosten. Uit recentere gegevens van BIJ12, tijdens de grootste schadeperiode, blijkt dat de schade nu op 45 miljoen euro wordt geschat. Hoewel dit bedrag nog steeds zeer hoog is, was haar eerste inschatting dat de kosten bij 118 miljoen euro landelijk mogelijk onbeheersbaar zouden worden voor de provincie.

690 Commissaris van de Koning **Van Dijk** reageert op een opmerking van de ChristenUnie over het onderhoud van provinciale gebouwen en meetstations. Hij beaamt dat onderhoud normaal gesproken wordt gepland volgens de meerjarige onderhoudsplanung, maar dat er soms onvoorziene of vervroegde onderhoudsacties nodig zijn. Zo blijkt uit recent onderzoek dat veel van de 600 meetstations, die gegevens verzamelen over onder andere CO₂, warmte en vocht, eerder aan vervanging toe zijn dan verwacht. Hoewel de provincie streeft naar duurzaamheid en waar mogelijk onderhoud uitstelt, zullen er de komende tijd vaker onvoorziene onderhoudskosten in de begroting opgenomen moeten worden, vooral omdat sommige gebouwen – zoals dat in Heerhugowaard – ondanks hun relatief jonge leeftijd van dertien jaar al aan vervanging of groot onderhoud toe zijn.

700 Op de vraag van BBB over de besteding van het geld voor asiel en de Spreidingswet geeft de commissaris van de Koning aan dat het Rijk zich niet houdt aan de provinciale begrotingscyclus. Het geld voor asielopvang komt binnen en moet vervolgens snel worden besteed. Onlangs is in de Provinciale Regietafel Asiel een bestedingsplan voor deze middelen vastgesteld, dat op 3 maart door het college definitief wordt goedgekeurd. De commissaris belooft Provinciale Staten via twee brieven te informeren over de exacte besteding van deze gelden, die via het Provinciefonds lopen. Hij benadrukt dat het geld al een concrete bestemming heeft en dat de provincie hierin haar rijksorgaantaak vervult.

710 Gedeputeerde **Beemsterboer** gaat in op de vragen over faunaschade, een onderwerp dat eerder uitvoerig is besproken in de commissie Landelijk Gebied. Hij bevestigt dat er vertrouwen is in het vastgestelde beleid en dat de verwachting is dat het populatiebeheer, met name voor ganzen en houtduiven, vanaf 2027 aanzienlijk kan worden beperkt. De provincie hanteert een behoudende begrotingsaanpak: de prognoses voor faunaschade worden gebaseerd op de meest recente, daadwerkelijke cijfers. Hierdoor zijn de schattingen de afgelopen jaren gestegen, maar de verwachting is dat de kosten de komende jaren geleidelijk zullen afnemen. Volgens gedeputeerde Beemsterboer zullen de eerste effecten van het nieuwe populatiebeheer dit jaar zichtbaar worden in de populatiecijfers en volgend jaar in de schadecijfers.

720 De heer **Wallaart** (PvdA) vraagt of de recent vastgestelde 45 miljoen euro al rekening houdt met de verwachte daling van de schade door houtduiven, nu het Faunabeheerplan Houtduif is aangenomen. Vorige jaar bedroeg de schade door houtduiven ongeveer 8,5 miljoen euro. Hij wil weten of deze daling al is meegenomen in de huidige prognose of dat dit later als meevaller of tegenvaller kan uitpakken.

725 Gedeputeerde **Beemsterboer** legt uit dat de 45 miljoen euro gebaseerd is op de gerealiseerde cijfers van vorig jaar, inclusief de 8,5 miljoen euro schade door houtduiven. Op lange termijn verwacht hij dat de trend naar beneden gaat, omdat het populatiebeheer effect zal hebben, met

name bij ganzen. De eerste concrete resultaten hiervan worden in 2027 verwacht. Toch blijft faunaschade afhankelijk van vele factoren, zoals gewasprijzen en weersomstandigheden, en kunnen andere vogelsoorten tijdelijk meer schade veroorzaken. Om deze reden baseert de provincie de prognoses op de meest recente gerealiseerde cijfers, zonder alle mogelijke meevallers of tegenvallers direct mee te wegen. Deze aanpak is behoudend en biedt volgens hem de beste inschatting.

Mevrouw **Poot** (VVD) vraagt om een concrete inschatting van het bedrag waarnaar de faunaschade kan teruglopen dankzij de genomen maatregelen. Zij begrijpt dat de provincie behoudend begroot, maar wil graag weten wat het financiële effect van het beleid kan zijn.

Gedeputeerde **Beemsterboer** benadrukt dat een exacte inschatting moeilijk is, omdat faunaschade afhankelijk is van vele factoren. Wel geeft hij aan dat het beleid erop gericht is om de populatie grauwe ganzen terug te brengen van ongeveer 150.000 naar 20.000 tot 30.000. Dit zou moeten leiden tot een permanente vermindering van de ganzenschade tot ongeveer 20% van het huidige niveau. De provincie streeft ernaar om deze populatiereductie binnen drie jaar te realiseren, zodat vanaf 2029 de schade op dit lagere niveau uitkomt. Hij wijst erop dat andere factoren, zoals gewasprijzen, weersomstandigheden, schade door andere vogelsoorten en landelijk beleid, de uiteindelijke schade kunnen beïnvloeden. Gedeputeerde Beemsterboer hoopt dat deze inschatting niet letterlijk tegen hem wordt gebruikt in 2029, maar dat dit een realistische richtlijn is waar de provincie nu vanuit werkt.

Gedeputeerde Beemsterboer reageert vervolgens op de vraag van de VVD wat nodig is om de faunaschade snel te laten afnemen. Volgens hem helpt de aandacht van de politiek en de samenleving voor het dossier. Het is belangrijk dat er steun is voor het faunabeheerplan, met name voor de aanpak van ganzen en houtduiven. Ook het verjagend afschot draagt bij aan het verminderen van de schade. Gedeputeerde Beemsterboer benadrukt dat de provincie alle wettelijk beschikbare mogelijkheden inzet om de faunaschade te beperken. Mochten er nieuwe mogelijkheden ontstaan, dan zullen deze ook worden benut.

Op de vraag van de SP over de lagere verwachte kosten voor ov-concessies geeft gedeputeerde Beemsterboer aan dat dit onderwerp niet specifiek in het college is besproken als kans om het vrijgevalen bedrag elders in te zetten. Het kan zijn dat het bedrag eerder is gebruikt om budgetten aan te vullen, maar de exacte afweging hierachter is niet aan hem om te duiden. Voor een gedetailleerd antwoord verwijst hij naar de betrokken gedeputeerde in de commissie Leefomgeving.

Tweede termijn commissie

Mevrouw **Poot** (VVD) spreekt haar steun uit voor het voorstel van de heer Van der Heijden (D66) om meer duidelijkheid te krijgen over de inhoud van de algemene reserve. Volgens haar steunt iedereen de lijn om de uitgaven en begroting goed in control te hebben. Toch begrijpt zij ook de wens om zicht te houden op wat precies in de algemene reserve is opgenomen. Mevrouw Poot hoopt dat Gedeputeerde Staten schriftelijk een toelichting kunnen geven, zodat er meer inzicht ontstaat in de samenstelling van de algemene reserve en hoe hiermee om wordt gegaan.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt of de toezegging van gedeputeerde Rommel om terug te komen op de technische vragen over de administratie van SPUK's en DU's, ook zal worden

meegenomen in de schriftelijke toelichting die is toegezegd. Hij wil graag weten of deze informatie in datzelfde stuk wordt opgenomen of dat hier apart op wordt teruggekomen.

775

Daarnaast reageert de heer Klein op de uitleg van de commissaris van de Koning over de noodzakelijke uitgaven voor het gebouwbeheersysteem. Hoewel hij niet twijfelt aan de noodzaak van deze uitgaven, vraagt hij zich af of het logischer is om dit niet via een jaarlijkse dotatie voor onderhoudskosten te regelen, in plaats van nu ad hoc een krediet van 1,5 miljoen euro beschikbaar te stellen. Volgens de heer Klein zou dit voorkomen dat er in de toekomst steeds opnieuw onvoorzien geld moet worden vrijgemaakt voor vergelijkbare onderhoudsacties aan andere gebouwen.

780

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

785

Gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat zij de technische vraag van de heer Klein (ChristenUnie) heeft nagekeken. Zij bevestigt dat haar eerdere antwoord correct was: de SPUK's staan vermeld onder overlopende passiva, bij de post "vooruitbetaalde bedragen", met de specificatie "van het Rijk". De tegenpost hiervan is de bank. Als het geld is uitgeput, wordt dit beschouwd als een lening.

790

Gedeputeerde Rommel bevestigt in reactie op mevrouw Poot (VVD) dat er een schriftelijke toelichting komt, zoals eerder toegezegd.

795

Commissaris van de Koning **Van Dijk** reageert op de vragen van de ChristenUnie over de onverwachte uitgaven voor het gebouwbeheersysteem. Hij benadrukt dat de provincie normaal gesproken streeft naar een realistische meerjarenbegroting voor onderhoud, zodat dergelijke kosten niet als verrassing komen. In dit geval was de vervanging van het systeem echter niet voorzien voor dit jaar. Door een opeenstapeling van storingen bleek na nader onderzoek dat vervanging noodzakelijk was. De commissaris erkent dat dit misschien vragen oproept over de aandacht voor het onderhoud, maar wijst erop dat de provincie juist duurzaam heeft gehandeld door de apparatuur langer te gebruiken dan oorspronkelijk gepland. Toch volgden de storingen elkaar zo snel op dat versnelde vervanging onvermijdelijk was. Hij bevestigt dat de provincie blijft streven naar een gestructureerde aanpak via de meerjarenonderhoudsbegroting.

800

805

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De Eerste begrotingswijziging 2026 zal als bespreekstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 2 maart 2026. De fractie van 50PLUS heeft moties aangekondigd. De samenvatting van deze bespreking zal aan de stukken van de Provinciale Statenvergadering worden toegevoegd.

810

7 B-agenda Bestuur (bestuur algemeen, integriteit, Europa)

7.a Bestuur: C naar B verzoek PvdA uitvoeringsregeling eren en herdenken (B-agenda Cie Bestuur 16 februari 2026)

Toelichting:

815

Gedeputeerde Staten stellen een subsidieregeling open voor aanvragen in het thema eren en herdenken. De Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken wordt voor 2026 opengesteld met een plafond van € 80.000.

Behandeldoel:

820 *De PvdA-fractie wil met de commissie en GS in gesprek over het volstaan van de kaders in deze uitvoeringsregeling.*

Eerste termijn commissie

825 De heer **Wallaart** (PvdA) benadrukt het belang van de subsidieregeling voor eren en herdenken, naar aanleiding van een recent bezoek aan het Joods Werkdorp in Hollands Kroon. Dit werkdorp, opgericht in de jaren dertig om jonge Joodse vluchtelingen uit Duitsland op te leiden en hen perspectief te bieden, roept gevoelens van hoop en bitterheid op, vooral omdat veel van de jonge mannen die daar verbleven de oorlog niet hebben overleefd. Volgens de heer Wallaart is het essentieel dat dergelijke herdenkingen, zeker in tijden van polarisatie, blijven plaatsvinden en
830 ondersteund worden.

Hij waardeert dat de provincie een laagdrempelige regeling heeft voor herdenkingen met een bovenlokaal karakter. Toch maakt hij zich zorgen over het subsidieplafond van 80.000 euro. Uit de antwoorden op technische vragen blijkt dat dit bedrag door de jaren heen meestal voldoende
835 is geweest, maar vorig jaar moesten organisatoren voor ongeveer 20.000 euro worden teleurgesteld. De heer Wallaart vraagt zich af hoe kan worden voorkomen dat initiatiefnemers in de toekomst tegen dit plafond aanlopen. Hij stelt twee mogelijkheden voor: het verruimen van het plafond via een amendement of het toepassen van coulance door Gedeputeerde Staten bij de beoordeling van aanvragen. Volgens hem gaat het om kleine bedragen die een groot verschil
840 kunnen maken voor de organisatoren van deze belangrijke herdenkingen.

De heer **Dessing** (FvD) geeft aan dat zijn fractie niet tegen herdenken is en het huidige, bescheiden budget voor de subsidieregeling begrijpt. Forum voor Democratie is echter geen voorstander om het plafond van 80.000 euro te verruimen. Volgens de heer Dessing is het "first
845 come, first served"-principe een objectieve manier om de regeling uit te voeren en ziet hij geen reden om het budget te verhogen.

De heer **Nijkamp** (50PLUS) benadrukt dat eren en herdenken een belangrijke plaats moeten innemen in de samenleving. Hij stelt twee vragen over de uitvoeringsregeling.

850 Ten eerste vraagt hij of het Bevrijdingsfestival in Haarlem, dat al meer dan 45 jaar een vast onderdeel is van het vieren en herdenken van de bevrijding, onder de uitsluiting valt van artikel drie, waarin staat dat popfestivals niet voor subsidie in aanmerking komen. Hij wil weten of hier onderscheid in wordt gemaakt.

855 Ten tweede vraagt de heer Nijkamp of er, ondanks het "first come, first served"-principe uit artikel zeven, ruimte is om te kijken naar de daadwerkelijke betekenis van een organisatie voor eren en herdenken in Noord-Holland.

860 Tot slot verwijst 50PLUS naar de inleiding van de heer Wallaart (PvdA) en geeft de heer Nijkamp aan dat hij graag eerst antwoord wil op drie openstaande technische vragen voordat verdere discussie in Provinciale Staten plaatsvindt.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) sluit zich korthedshalve aan bij vorige sprekers.

865

De heer **Mülder** (D66) bedankt de PvdA voor het agenderen van dit onderwerp en benadrukt dat het belangrijk is dat er een budget beschikbaar is voor eren en herdenken. Hij vraagt zich af of het direct nodig is om het bedrag te verhogen, maar stelt wel de vraag hoe het geld het beste kan worden ingezet. Volgens de heer Mülder is het essentieel om na te denken over de meerwaarde die de provincie kan bieden, vooral omdat het budget beperkt is.

Hij wijst erop dat nieuwe initiatieven vaak moeite hebben om tijdig een aanvraag in te dienen, bijvoorbeeld omdat de regeling al op 1 februari opent. D66 vindt het belangrijk om deze nieuwe initiatieven te ondersteunen, omdat zij vaak na verloop van tijd door de samenleving worden gedragen en zichzelf kunnen bedruipen. De heer Mülder vraagt zich af of de huidige procedure laagdrempelig genoeg is. Zo bleek uit de antwoorden dat, naast een e-accreditatie, ook een brief of een bezoek aan de balie mogelijk is. Toch vindt hij het belangrijk om te checken of de provincie daadwerkelijk de juiste initiatieven bereikt en of de procedure niet te ingewikkeld is voor kleine organisaties of nieuwe initiatiefnemers. D66 pleit ervoor om vooral opstartgeld beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven, zodat zij na enkele jaren zelfstandig verder kunnen.

De heer **Stulemeijer** (VVD) vindt het belangrijk dat er mogelijkheden zijn om te herdenken en te eren, maar ziet geen noodzaak om het budget voor de subsidieregeling te verhogen. Volgens hem is het goed dat er een bepaalde drempel is, zodat niet alles zonder meer gefinancierd wordt. De VVD-fractie is blij met de discussie die de PvdA heeft aangesneden, maar steunt geen verruiming van het huidige plafond.

De heer **Becker** (BBB) bedankt de PvdA voor het aankaarten van dit onderwerp. Hij stelt dat het niet vanzelfsprekend is om het budget te verhogen, alleen omdat er vorig jaar 20.000 euro te kort was. Volgens de heer Becker is het belangrijk om te kijken hoe de situatie zich de komende jaren ontwikkelt. Hij wijst erop dat organisaties twee jaar subsidie kunnen ontvangen en in die tijd andere fondsen kunnen benaderen. Gemeenten, zoals Amsterdam, hebben vaak eigen budgetten voor herdenkingen – soms aanzienlijk groter dan dat van de provincie. De heer Becker benadrukt dat gemeenten hierin een eigen verantwoordelijkheid hebben en dat organisaties creatief moeten zijn in het vinden van financiële middelen. BBB is niet direct voorstander van het verhogen van het provinciale plafond, ondanks de waardering voor alle herdenkingsinitiatieven.

De heer **Heijnen** (CDA) bedankt de PvdA voor het agenderen van dit onderwerp. Volgens hem is de uitvoeringsregeling een gedegen stuk en begrijpt hij dat aanvragen op volgorde van binnenkomst worden behandeld. Hij wijst erop dat het niet efficiënt is om voor kleine subsidiebedragen tussen de 2.500 en 5.000 euro uitgebreid onderzoek te doen naar het type herdenking, omdat de uitvoeringskosten dan hoger uitvallen dan het bedrag dat daadwerkelijk wordt toegekend.

De heer Heijnen vindt het belangrijk dat de provincie bijdraagt aan herdenkingen met een bovenregionaal karakter, als aanvulling op wat gemeenten al organiseren. Hij steunt het voorstel en is benieuwd naar de onderliggende cijfers. Als de stelling van de heer Wallaart (PvdA) klopt dat er structureel geld tekort is, is het CDA voorstander van een verruiming van het totale budget.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) bedankt de PvdA voor het aankaarten van dit onderwerp. Volgens haar blijkt uit de technische vragen dat de totale aanvragen elk jaar iets boven de 80.000 euro

915 uitkomen, maar niet zo veel dat strikt vasthouden aan dit bedrag noodzakelijk is. Volt vindt het belangrijker dat alle aanvragen kunnen worden gehonoreerd, in plaats van streng te blijven bij het plafond.

920 Daarnaast vraagt mevrouw Schneemann zich af waarom organisaties maar één keer per twee jaar subsidie mogen aanvragen. Zij pleit voor meer coulance, bijvoorbeeld als een organisatie meerdere jaren achter elkaar een klein bedrag aanvraagt. Tot slot stelt zij voor dat Gedeputeerde Staten een overzicht maken van waar de subsidie naartoe gaat, om zo meer zichtbaarheid te geven aan de herdenkingsinitiatieven die de provincie ondersteunt.

925 Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) sluit zich aan bij de opmerkingen van Volt en benadrukt dat het tekort elk jaar klein is, waardoor het niet nodig lijkt om streng vast te houden aan het plafond van 80.000 euro. Zij is nieuwsgierig naar de oorzaak van de stijging in aanvragen: ligt dit aan betere vindbaarheid van de regeling of aan een toename in herdenkingsinitiatieven? Volgens haar is het nuttig om hier meer achtergrondinformatie over te hebben.

930 Daarnaast onderschrijft zij het belang van het laagdrempelige karakter van de regeling, zoals D66 al aangaf, en vraagt zich af of dit beter geborgd kan worden.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

935 Commissaris van de Koning **Van Dijk** bedankt de fracties voor hun vragen en benadrukt dat de provincie tevreden is met de huidige subsidieregeling voor eren en herdenken. Volgens hem heeft de regeling de afgelopen jaren geholpen om eenmalige, lokale herdenkingen met een kleine bijdrage te ondersteunen. Hij wijst erop dat de vraag naar subsidie in 2022 en 2023 beperkt was, maar in 2024 en met name 2025 – mede door de 80-jarige herdenking – toenam. Toch ziet hij geen reden om het budget van 80.000 euro te verhogen.

940 De commissaris legt uit dat de regeling bewust laagdrempelig en eenvoudig is opgezet, om te voorkomen dat organisaties ingewikkelde tenderprocedures moeten doorlopen. Het doel is om kleine, eenmalige initiatieven te ondersteunen, zoals herdenkingen van lokale gebeurtenissen, en niet om jaarlijks terugkerende evenementen te financieren. Zo valt het Bevrijdingsfestival in Haarlem niet onder deze regeling, omdat het een structureel evenement is.

945 De commissaris bevestigt dat de regeling bedoeld is voor initiatieven in zowel kleine dorpen als grote steden en dat de provincie graag een overzicht van de bestedingen van de afgelopen jaren zal verstrekken.

950 De commissaris benadrukt dat de volgorde van ontvangst wordt gehanteerd, omdat de provincie het veld niet van tevoren kent en organisaties niet een jaar van tevoren hoeven aan te vragen. Volgens hem maken de kleine bedragen – zoals 2.500 of 5.000 euro – echt een verschil voor lokale organisaties.

955 Tot slot stelt hij dat de regeling tot nu toe voldoende budget heeft, met uitzondering van het jaar van de 80-jarige herdenking. De commissaris belooft de bestedingsoverzichten te delen, zodat Provinciale Staten inzicht krijgen in waar het geld naartoe is gegaan.

De heer **Heljnen** (CDA) vraagt of de commissaris van de Koning, gehoord de discussie in de zaal,
960 de vrijheid voelt om in een bijzonder jaar – zoals een kroonjaar – beperkt boven het huidige
maximum van 80.000 euro uit te gaan. Hij stelt voor dat de commissaris hierover later met
Provinciale Staten in gesprek kan gaan, mochten er meer aanvragen komen in zo'n bijzonder
jaar.

965 Commissaris van de Koning **Van Dijk** geeft aan dat hij niet de vrijheid voelt om zonder
toestemming van Provinciale Staten boven het budget uit te gaan. Volgens hem zou dit ook
alleen aan de orde zijn als er significant meer aanvragen zijn. In dat geval zou hij eerst
overleggen met zijn collega's in het college. Hij benadrukt dat het om kleine bedragen gaat en
dat de regeling tot nu toe goed functioneert, met uitzondering van kroonjaren. De commissaris
970 stelt voor om, als er weer zo'n bijzonder jaar aankomt, op voorhand met Provinciale Staten te
bespreken of het budget tijdelijk verruimd kan worden. Vooralsnog ziet hij geen reden om het
budget structureel te verhogen, maar hij belooft de situatie in de gaten te houden. Hij vindt het
een fijne regeling die aansluit bij de behoefte en die kleine, maar waardevolle herdenkingen
ondersteunt.

975 De heer **Nijkamp** (50PLUS) vraagt of het niet wenselijker is om enige ruimte te houden bij de
beoordeling van aanvragen, zodat er meer maatwerk mogelijk is in hoe een organisatie
daadwerkelijk een herdenking invult. Hij wijst erop dat de commissaris in zijn uitleg aangeeft dat
sommige initiatieven wel in aanmerking komen en andere niet, en vraagt zich af of het niet
980 praktischer is om één duidelijke lijn te hanteren.

Commissaris van de Koning **Van Dijk** legt uit dat de regeling bewust eenvoudig en laagdrempelig
is opgezet. Organisaties dienen een kort plan in, waarin staat wat zij willen organiseren en hoe
de provinciale bijdrage past in hun begroting. Volgens de commissaris is dit een andere aanpak
985 dan een structurele sponsorrelatie, waarbij strenge regels gelden. De huidige regeling is
gebaseerd op "wie het eerst komt, wie het eerst maalt" en voldoen aan de gestelde eisen. Hij
benadrukt dat een ingewikkelder procedure zou leiden tot hogere ambtelijke kosten, die het
beschikbare budget zouden overschrijden. Uit de praktijk blijkt dat de regeling de beoogde
organisaties bereikt, zoals ook door de heer Wallaart (PvdA) is bevestigd. De commissaris vindt
990 daarom dat de huidige werkwijze effectief is en aansluit bij het doel van de regeling.

De **voorzitter** vraagt de heer Wallaart (PvdA) tot slot om aan te geven hoe hij verder wil met dit
agendapunt, nu er sprake lijkt te zijn geweest van een mogelijke wens voor een amendement. De
voorzitter merkt op dat een amendement niet past in het proces, maar stelt voor om eventueel een
995 kort 2-minutendebat te houden.

De heer **Wallaart** (PvdA) bedankt de collega-Statenleden voor hun inbreng en Gedeputeerde
Staten voor de duidelijke antwoorden. Volgens hem is de conclusie dat de huidige
subsidieregeling voor eren en herdenken goed functioneert: de regeling is laagdrempelig, bereikt
1000 haar doel en biedt over het algemeen voldoende ruimte. Hij stelt dat de commissaris van de
Koning heeft toegezegd dat Gedeputeerde Staten, mocht er in de toekomst sprake zijn van
(structurele) overvraag, zullen bekijken hoe hiermee om te gaan. De heer Wallaart heeft
vertrouwen in deze aanpak en vindt dat het debat hiermee afgerond kan worden.

1005 De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken.

5 Rondvraag Commissaris van de Koning A. van Dijk

Rondvraag inzake de aanbesteding bedrijfsvoeringsstelsel, ingediend door D66.

1010

De heer **Van der Heijden** (D66) stelt een korte rondvraag over de aanbesteding van het bedrijfsvoeringsstelsel. Hij vraagt hoe motie 59–2025 is verwerkt in deze aanbesteding, nu uit de technische briefing bleek dat dit niet is meegenomen in de puntentelling.

1015

Commissaris van de Koning **Van Dijk** antwoordt dat de provincie rekening houdt met de motie, binnen de kaders van de Europese aanbestedingsregels. Hij legt uit dat er geen expliciete voorkeur mag worden gegeven aan Europees geproduceerde goederen of diensten, omdat dit een herkomstvoorkeur is die niet is toegestaan. Toch worden de doelen van de motie indirect geborgd door inhoudelijke, juridisch neutrale eisen, zoals naleving van Europese wet- en regelgeving, EU-sancties en strenge informatiebeveiliging. Zo is een voorwaarde dat financiële inkoopstelsels worden gehost binnen de Europese Economische Ruimte. Volgens de commissaris worden deze eisen opgesteld door inkoopadviseurs en gecontroleerd door inkoopjuristen, waardoor de strekking van de motie wel degelijk is meegenomen in de aanbesteding.

1025

8 B-agenda Economie (economie, havens, datacenter, detailhandel etc.)

8.a Economie: C naar B verzoek PvdA lobbyagenda 2025–2028 circulaire economie

Toelichting:

1030

Met een brief worden Provinciale Staten geïnformeerd over de voortgang van een aantal acties uit de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire Economie 2025–2028 voor het versnellen van de transitie naar een circulaire economie. Daaraan is een lobbyagenda toegevoegd.

Behandelveorstel:

1035

PvdA en GroenLinks willen met de commissie en gedeputeerde in gesprek over de inzet rond de zogenaamde einde-afvalstatus.

Eerste termijn commissie

1040

De heer **Wallaart** (PvdA) gaat in op de lobbyagenda voor de circulaire economie, met name de focus op de einde-afvalstatus. Volgens hem is de procedure om deze status te verkrijgen voor veel bedrijven een obstakel, omdat zij moeten aantonen dat afval veilig als grondstof hergebruikt kan worden en dat er een markt voor is. Noord-Holland zet in op harmonisatie van deze procedure, wat op zichzelf niet verkeerd is. Toch vraagt de heer Wallaart zich af waarom er zoveel nadruk ligt op deze "voorlaatste trede" van de R-ladder – de hiërarchie in afvalbeheer, waarbij "refuse" (voorkomen) en "reduce" (verminderen) hoger staan dan "recycle" (hergebruik). Hij vraagt zich af of de provincie niet meer zou moeten inzetten op de hogere treden van de ladder, zoals het voorkomen en verminderen van afval.

1045

1050

Daarnaast vraagt hij hoe Gedeputeerde Staten ervoor kunnen zorgen dat de harmonisatie in Brussel leidt tot een goede, onafhankelijke en betrouwbare kwaliteitscontrole, gegeven de gevoeligheid voor lobby door het grote bedrijfsleven. De heer Wallaart wijst erop dat de lobbyagenda overeenkomsten vertoont met whitepapers van organisaties als VNO-NCW en VEMOBIN, wat hem als "groene PvdA'er" alert maakt. Hij vraagt zich af of de provincie wel zo

sterk moet inzetten op het versoepelen van de einde-afvalstatus, of dat de inspanningen breder moeten worden verdeeld over de hogere treden van de R-ladder. Hij benadrukt wel zijn
1055 waardering voor de algemene inzet van de provincie op de circulaire economie.

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Wallaart (PvdA). Volgens haar ligt de grootste winst voor Noord-Holland – met name als het gaat om ruimtebeslag – bij de hogere treden van de R-ladder: "refuse" (voorkomen) en "reduce" (verminderen). Als afval
1060 voorkomen of verminderd wordt, is er minder behoefte aan recycling en neemt het ruimtebeslag af. Zij erkent dat de einde-afvalstatus voor veel bedrijven een belangrijke bottleneck is en dat hier winst te behalen valt. Toch vindt zij dat de lobby niet alleen hierop moet focussen, maar ook de hogere treden van de R-ladder moet benadrukken.

1065 De heer **Bonekamp** (Volt)

Wanneer de voorzitter de heer Klein (ChristenUnie) het woord wil geven, maakt de heer **Dessing** (FvD) maakt een punt van orde en wijst erop dat de spreektijd van de ChristenUnie is verstreken. Hij benadrukt dat alle fracties zich aan de afgesproken spreektijden moeten houden. De
1070 **voorzitter** dankt voor de opmerking. Hierop merkt de heer **Klein** (ChristenUnie) op dat een deel van zijn tijd is gebruikt voor het rechtzetten van onjuiste antwoorden van Gedeputeerde Staten op technische vragen, wat hij als ongelukkig ervaart. De heer **Van der Heijden** (D66) stelt voor om een minuut van zijn eigen spreektijd af te staan aan de ChristenUnie, zodat de heer Klein alsnog kort zijn punt kan maken. De voorzitter neemt dit ter kennisgeving aan. Vervolgens gaat het
1075 debat verder en geeft de voorzitter het woord aan de heer Heijnen (CDA).

De heer **Heijnen** (CDA) bedankt de PvdA en GroenLinks voor het agenderen van het onderwerp over de lobbyagenda voor de circulaire economie. Hij geeft aan dat hij moeite heeft om direct inhoudelijk een oordeel te vellen, maar benadrukt dat het CDA al langer pleit voor een nieuw, actueel beleidskader voor economie. Het huidige kader dateert nog uit 2015, 2016. Volgens de
1080 heer Heijnen leidt het ontbreken van zo'n kader ertoe dat Provinciale Staten steeds moeten discussiëren over uitvoeringsagenda's in de B-agenda, in plaats van over een heldere, langetermijnvisie.

Hij vindt het niet vreemd dat de PvdA en GroenLinks dit onderwerp aankaarten en begrijpt de vragen die zij stellen. Wel moedigt hij aan om een fundamentele en structurele discussie te voeren over de economische inzet van de provincie, in plaats van steeds ad hoc te werken met uitvoeringsagenda's. De heer Heijnen stelt dat een nieuw beleidskader meer houvast zou bieden voor dergelijke gesprekken.
1090

De heer **Stulemeijer** (VVD) vindt het goed dat het onderwerp is geagendeerd, maar waarschuwt voor de hoge kosten en praktische beperkingen van het streven naar "geen afval". Hij deelt een persoonlijke ervaring uit zijn carrière in de edelmetaalindustrie, waarbij afvalstromen tussen verschillende Europese landen werden verplaatst en uiteindelijk – als er geen economisch
1095 rendabele oplossing meer was – in Afrika of in natuurgebieden zoals de Veluwe werden gedumpt. Volgens hem is het laatste stukje afval vaak niet meer verantwoord of haalbaar te recyclen. Hij pleit ervoor om realistisch te zijn en te accepteren dat sommige reststromen gewoon afval blijven, in plaats van tegen elke prijs te proberen er een grondstof van te maken.

1100 De heer **Van der Heijden** (D66) vraagt of de heer Stulemeijer (VVD) het ermee eens is dat er te veel focus ligt op de einde-afvalstatus en het laatste beetje afval, terwijl de PvdA juist pleit voor meer aandacht voor de hogere treden van de R-ladder, zoals voorkomen en verminderen.

1105 De heer **Stulemeijer** (VVD) benadrukt dat dit de kern van zijn betoog is. De VVD vindt dat er te veel nadruk ligt op het laatste stukje afval en dat dit een onhaalbare ambitie is. Hij stelt dat we eerder moeten accepteren dat iets afval is, in plaats van te proberen er tegen elke prijs een nieuwe grondstof van te maken. Als voorbeeld noemt hij de staalslakken van Tata Steel, die soms in speeltuinen belanden, wat volgens hem aantoont dat we tegen de grenzen van verantwoord hergebruik aanlopen.

1110 De heer **Dessing** (FvD) geeft aan dat zijn fractie niet tegen circulaire economie of circulaire afvalstromen is, maar wel vindt dat er een sterke eenzijdige focus op ligt. Volgens hem leidt deze focus tot veel administratieve lasten voor bedrijven, wat hen benadeelt. Forum voor Democratie snapt daarom goed dat er gelobbyd wordt om de regels voor bedrijven te versoepelen en de procedure rondom de einde-afvalstatus makkelijker te maken.

De heer **Wallaart** (PvdA) vraagt de heer Dessing (FvD) – bekend als kritische partij ten aanzien van Europa – wat hij vindt van het voorstel om het toezicht en de goedkeuringsprocedure voor hergebruik van afvalstromen uiteindelijk in Brussel te beleggen.

1120 De heer **Dessing** (FvD) antwoordt dat Forum voor Democratie sowieso geen voorstander is van streng toezicht op circulaire economie en dat zij vinden dat de regeldruk een "tandje minder" mag. Daarnaast benadrukt hij dat zijn fractie er in het algemeen tegen is om meer bevoegdheden naar Brussel te verplaatsen.

1125 De heer **Valk** (BBB) benadrukt dat BBB absoluut voorstander is van een circulaire economie, met name als het gaat om het hergebruik van schaarse grondstoffen. Volgens hem moet de overheid er echter voor zorgen dat de maatregelen ondernemers helpen en niet belemmeren. BBB vindt dat er te veel dwingende procedures, hoge kosten en administratieve lasten zijn, wat het voor
1130 bedrijven moeilijker maakt. De overheid zou zich volgens de heer Valk vooral moeten richten op het wegnemen van belemmeringen, in plaats van extra regels op te leggen. Hij pleit ervoor dat de vraag naar circulaire oplossingen vanuit de markt en ondernemers zelf moet komen, in plaats van dat de overheid dit afdwingt.

1135 De heer **Wallaart** (PvdA) legt uit dat de provincie niet streeft naar dwang voor ondernemers, maar juist wil dat het makkelijker wordt om toestemming te krijgen voor het hergebruik van afvalstromen. Hij vraagt zich af of de BBB niet vreest dat de harmonisatie van regels ten koste gaat van de veiligheid en gezondheid, aangezien de huidige procedures juist bedoeld zijn om die te waarborgen.

1140 De heer **Valk** (BBB) beaamt dat veiligheid een belangrijk uitgangspunt moet blijven en verwijst naar het voorbeeld van staalslakken, waaruit bleek dat onveilige toepassingen tot problemen kunnen leiden. Volgens hem is het acceptabel als er administratieve eisen zijn om veiligheid te garanderen, maar BBB wil wel af van dwingende maatregelen die ondernemers onnodig belasten.

1145

De heer **Van der Heijden** (D66) wijst erop dat de betonsector een groot probleem krijgt als staalslakken niet meer verwerkt mogen worden, omdat dit een belangrijke grondstof is voor beton.

1150 De heer **Valk** (BBB) reageert hierop met twee punten: ten eerste vraagt hij of de heer Van der Heijden voorstander is van het gebruik van staalslakken. Ten tweede benadrukt hij dat er nog innovatiemogelijkheden zijn om staalslakken veilig en verantwoord te gebruiken. Volgens de heer Valk is BBB niet tegen het gebruik van staalslakken, maar vindt de fractie wel dat veiligheid voorop moet staan. Hij herhaalt dat veiligheid een cruciaal uitgangspunt is voor BBB.

1155

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) bedankt de PvdA en GroenLinks voor het agenderen van het onderwerp. 50PLUS steunt de transitie naar een circulaire economie, maar plaatst wel kanttekeningen bij de lobbyagenda. Zij vraagt zich af of de vervanging van de circulaire ambassadeur en de ketenaanjagers door een coördinerende verbinder voldoende

1160 capaciteit biedt om het MKB, met name kleinere ondernemers, te ondersteunen. Volgens haar hebben deze ondernemers behoefte aan praktische hulp, niet alleen aan strategie op Europees niveau.

Daarnaast wil 50PLUS weten hoe Gedeputeerde Staten meten of de lobby-inspanningen

1165 daadwerkelijk effect sorteren voor Noord-Hollandse bedrijven. De fractie vindt dat de baten de kosten moeten rechtvaardigen.

Mevrouw **Alberts–Oosterbaan** (SP) bedankt de PvdA en GroenLinks voor het agenderen van het onderwerp en pleit voor een uitgebreidere discussie over de circulaire economie. Volgens haar is
1170 de huidige kapitalistische productiewijze gericht op winstmaximalisatie, wat vaak ten koste gaat van duurzaamheid en verantwoord omgaan met afvalstromen. De SP is voorstander van een focus op de hogere treden van de R-ladder, zoals voorkomen en verminderen, in plaats van alleen hergebruik. Zij vraagt zich af wat de concrete baten zijn voor de Noord-Hollander, bijvoorbeeld in de kringloopwinkel, en vindt dat er meer oog moet zijn voor de praktische gevolgen van
1175 beleid.

De heer **Valk** (BBB) reageert dat ondernemers welwillend zullen meewerken aan hergebruik als dit winst oplevert, omdat winstmaximalisatie hun drijfveer is.

1180 Mevrouw **Alberts–Oosterbaan** (SP) benadrukt dat bedrijven ook verantwoordelijkheid moeten nemen voor hun impact op de omgeving en de natuur. Zij haalt als voorbeeld de automobiellindustrie aan, waar auto's vroeger veel langer meegingen en eindeloos gerepareerd konden worden, terwijl ze nu sneller versleten raken om nieuwe verkopen te stimuleren. Volgens haar leidt deze manier van produceren tot enorme afvalbergen, zoals batterijen die in landen als
1185 India onder slechte omstandigheden worden verwerkt. Zij vindt dat bedrijven minder moeten focussen op maximale winst en meer op verantwoordelijkheid, en dat dit thema ook in de lobbybrief aan bod zou moeten komen. Zij sluit zich aan bij de oproep van de heer Heijnen (CDA) om het beleid hierop af te stemmen.

1190 De heer **Van der Heijden** (D66) reageert op de bijdrage van de SP en benadrukt dat D66 en de SP meer gemeen hebben dan soms wordt gedacht. Hij verwijst naar een expertmeeting van twee jaar geleden, geïnitieerd door de heer Klein (ChristenUnie), waar expert Klaske Kruk benadrukte dat

1195 de hoogste treden van de R-ladder – zoals "refuse" (voorkomen) en "reduce" (verminderen) – het meest effectief zijn voor de circulaire economie. Volgens hem sluit dit aan bij de opmerking van Statenlid Van Wijnen (GroenLinks) dat minder afval ook minder ruimtebeslag betekent.

1200 De heer Van der Heijden is blij met het C- naar B-verzoek van de PvdA, omdat dit de mogelijkheid biedt om het onderwerp opnieuw te bespreken. Hij vindt het jammer dat het actieprogramma Circulaire Economie nooit als A-stuk is behandeld, ondanks pogingen daartoe, met name van de heer Klein. Hij hoopt dat er in de volgende Statenperiode weer ruimte komt voor het maken van nieuw beleid.

1205 De heer **Valk** (BBB) herinnert de heer Van der Heijden (D66) eraan dat hij een vraag had gesteld over het gebruik van staalslakken.

1210 De heer **Van der Heijden** (D66) antwoordt dat D66 geen tegenstander is van het gebruik van staalslakken, mits dit veilig gebeurt. Hij wijst erop dat de betonsector staalslakken op een verantwoorde manier kan verwerken, waardoor het geen afval blijft, maar een nieuwe toepassing krijgt in beton.

1215 Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) deelt de zorgen van PvdA en GroenLinks over de lobby voor circulaire economie. Volgens haar legt de transitie naar circulariteit druk op bedrijven om afvalstromen te hergebruiken, wat soms leidt tot lobby voor het circulair inzetten van producten die daar eigenlijk niet geschikt voor zijn. JA21 vindt het belangrijk dat er heldere kaders komen, waarbij gezondheid en milieurisico's zwaarder wegen dan het streven om alles circulair te maken. Zij wijst op het recente voorbeeld van staalslakken, waaruit blijkt dat onverantwoord hergebruik tot problemen kan leiden.

1220 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) bedankt de PvdA en GroenLinks voor het agenderen van de brief. Volgens de PvdD is het hergebruik van afvalstoffen als bouwstof de laagste trede van de R-ladder en dus een laagwaardige vorm van circulariteit.

1225 De fractie vindt dat de industrie al voldoende lobbyt in Den Haag en Brussel en dat de provincie niet nog extra hoeft te lobbyen voor het hergebruik van afvalstromen. In plaats daarvan zou de provincie zich moeten richten op het garanderen van veilige en gezonde regels voor hergebruik, zowel voor mens, dier als natuur – nu en in de toekomst, ook in landen waar afval nu wordt gedumpt.

1230 Op de vraag hoe de inzet op de einde-afvalstatus zich verhoudt tot de hogere treden van de R-ladder, sluit de PvdD zich aan bij andere fracties: de focus moet liggen op het besparen van grondstoffen, omdat minder gebruik ook minder afval oplevert.

1235 Daarnaast vindt de Partij voor de Dieren het schrappen van de functie van circulaire ambassadeur per 1 december 2025 een onverstandige bezuiniging. Volgens de voormalig ambassadeur had Noord-Holland zich als frontrunner op het gebied van circulariteit kunnen positioneren. Dus dat is nu een gemiste kans.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

1240 Gedeputeerde **Rommel** opent haar reactie door te benadrukken dat het agenderen van dit
onderwerp waardevol is, omdat het de mogelijkheid biedt om de inspanningen van de provincie
op het gebied van circulaire economie toe te lichten. Zij wijst erop dat de provincie hard werkt
aan de uitvoeringsagenda voor circulaire economie en dat de R-ladder – een hiërarchie van
afvalbeheerstrategieën – een centrale rol speelt in het beleid. Als persoonlijk voorbeeld noemt zij
1245 haar eigen laarzen, die al dertig jaar meegaan omdat zij ze steeds laat repareren. Dit illustreert
volgens haar het belang van de hoogste treden van de R-ladder, zoals "refuse" (voorkomen) en
"reuse" (hergebruiken). Zij pleit ervoor dat repareren en zelf dingen maken weer meer
onderwezen wordt, bijvoorbeeld op scholen, om zo een cultuur van duurzaamheid te bevorderen.

1250 Vervolgens gaat zij in op de kwestie van staalslakken. Volgens haar zijn staalslakken geen afval,
maar een secundaire bouwstof, en staan zij daarom niet ter discussie in dit debat. Gedeputeerde
Rommel erkent dat veel MKB-bedrijven en startups in Noord-Holland tegen praktische
belemmeringen aanlopen bij het hergebruik van afvalstromen. Met name het ontbreken van
uniforme Europese regels voor het omzetten van afval in grondstof vormt een groot obstakel. Zij
1255 haalt het voorbeeld aan van CirTec, een bedrijf dat producten maakt van afval uit riolering, zoals
bankjes. Dit bedrijf wil graag internationaal opereren, maar loopt tegen verschillende nationale
regels aan. Frankrijk heeft bijvoorbeeld al een regel ingevoerd waarbij een product dat in één
lidstaat als grondstof wordt erkend, automatisch ook in Frankrijk als grondstof geldt.
Gedeputeerde Staten pleiten daarom voor een Europese verordening die deze harmonisatie
bevordert, zodat afvalstromen efficiënter en veilig hergebruikt kunnen worden.

1260 Gedeputeerde Rommel reageert op de opmerking van de heer **Wallaart** (PvdA) dat de lobbyagenda
te veel focust op de einde-afvalstatus en te weinig op de hogere treden van de R-ladder.
Gedeputeerde **Rommel** legt uit dat de lobbyagenda specifiek gericht is op het omzetten van een
Europese richtlijn in een verordening, om zo harmonisatie te bereiken voor het hergebruik van
1265 afval als grondstof. Volgens haar is dit een concreet punt waar veel ondernemers tegenaan lopen
en dat hen belemmert in hun circulaire ambities. Zij benadrukt echter dat in Noord-Holland en
Nederland wel degelijk wordt ingezet op de hogere treden van de R-ladder, zoals het voorkomen
en verminderen van afval. Zo wordt er gewerkt aan initiatieven zoals de circulaire bouwdeal en
het slopen, waarbij producten zo veel mogelijk worden hergebruikt.

1270 Daarnaast geeft zij aan dat Gedeputeerde Staten ook op Europees niveau kijken naar andere
mogelijkheden om circulariteit te stimuleren, zoals het verlagen van BTW op circulaire producten,
zodat deze concurrerender worden ten opzichte van niet-circulaire alternatieven. Gedeputeerde
Rommel stelt dat het belangrijk is om realistisch te zijn en "choose your battles" toe te passen:
1275 naast het harmoniseren van de einde-afvalstatus, wordt er ook gewerkt aan het verlengen van de
levensduur van producten en het voorkomen van afval. Zij sluit af met de opmerking dat beide
inzetten – zowel het hergebruik van afval als het voorkomen ervan – naast elkaar staan en dat de
provincie op beide fronten actief is. Het doel is om zowel lokaal als Europees stappen te zetten,
waarbij de focus op afval-naar-grondstof vooral bedoeld is om praktische belemmeringen voor
1280 ondernemers weg te nemen en kritieke grondstoffen terug te winnen.

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) geeft aan dat zij het verhaal van gedeputeerde Rommel kan
volgen, maar benadrukt dat Europa volgens haar ook een belangrijke rol kan spelen bij het
stimuleren van reparatie en het verlengen van de levensduur van producten. Zij wijst erop dat het
1285 niet acceptabel is dat producten, zoals auto's, al snel versleten raken of niet meer gerepareerd

kunnen worden. Volgens haar kan Europa hierin een sturende rol nemen, bijvoorbeeld door afspraken te maken over de beschikbaarheid van reserveonderdelen en de repareerbaarheid van producten.

1290 Gedeputeerde **Rommel** reageert hierop door te stellen dat reparatie vaak lokaal plaatsvindt, bijvoorbeeld bij de schoenmaker om de hoek of in repair cafés. Zij ziet Europa vooral als een speler die kan bijdragen aan het concurrerend maken van circulaire producten, bijvoorbeeld door middel van invoerrechten en BTW-maatregelen. Volgens haar is het niet realistisch om te verwachten dat Europa directe regels gaat opstellen over lokale reparatie-initiatieven.

1295 Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) erkent het belang van lokale repair cafés, maar wijst erop dat er ook op Europees niveau afspraken gemaakt kunnen worden over zaken als de beschikbaarheid van onderdelen en de reparatie van complexe producten, zoals auto's. Zij concludeert dat er mogelijk verschillen in inzicht zijn over de rol die Europa hierin kan spelen.

1300 Gedeputeerde **Rommel** sluit de beantwoording af met dat alle vragen in eerste termijn zijn behandeld.

Tweede termijn commissie

1305 Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) benadrukt dat GroenLinks de optie openhoudt om dit onderwerp in een 2-minutendebat verder te bespreken en daarbij mogelijk een motie in te dienen.

1310 Zij erkent de knelpunten die gedeputeerde Rommel heeft genoemd, met name de noodzaak om de einde-afvalstatus op Europees niveau te bespreken en te harmoniseren. Tegelijkertijd vindt GroenLinks het belangrijk om ook de andere treden van de R-ladder – zoals voorkomen, verminderen en hergebruiken – goed in beeld te houden en te blijven benadrukken.

1315 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) geeft aan dat zij de beantwoording van gedeputeerde Rommel heeft gehoord, maar dat zij nog steeds vragen heeft. Zij vraagt zich af of er voldoende capaciteit overblijft om het MKB te ondersteunen nu de circulaire ambassadeur en de ketenaanagers zijn gestopt. Volgens haar is er nu een coördinerende verbinder die zich vooral richt op strategie op Europees niveau, maar zij mist een duidelijk antwoord op de vraag of er nog genoeg praktische ondersteuning is voor kleinere ondernemers.

1320 Daarnaast wil zij graag weten hoe Gedeputeerde Staten meten of de lobby-inspanningen daadwerkelijk effect sorteren voor Noord-Hollandse bedrijven. Zij heeft wel informatie gehoord over bedrijven, maar mist een concreet antwoord op deze vraag.

1325 De heer **Bonekamp** (Volt) vindt dat gedeputeerde Rommel een helder verhaal heeft gegeven en erkent dat zij zoekt naar concrete oplossingen die ondernemers direct helpen. Hij begrijpt dat de hogere treden van de R-ladder vooral in Noord-Holland zelf worden aangepakt.

1330 Wel herhaalt hij zijn eerdere vraag over het Rethink Ontwerpconsortium, waarin buurprovincies Zuid-Holland en Utrecht deelnemen en dat zich richt op de hoogste treden van de R-ladder. Als een mondeling antwoord nu te lastig is, stelt hij voor om deze vraag schriftelijk te beantwoorden.

1335 De heer **Stulemeijer** (VVD) deelt twee positieve voorbeelden uit zijn directe omgeving die laten zien dat circulaire economie in de praktijk goed kan werken. Ten eerste noemt hij een geniebrug die wordt vervangen door leggers afkomstig van een gesloopte brug uit Amsterdam. Ten tweede verwijst hij naar een asfaltweg langs het Naardermeer, waar het oude asfalt is opgeslagen en hergebruikt voor de aanleg van een nieuwe weg.

1340 Volgens de heer Stulemeijer tonen deze voorbeelden aan dat circulaire economie waardevol en haalbaar is. Wel benadrukt hij dat het niet verstandig is om tot het uiterste te gaan met het omzetten van gevaarlijke of kostbare afvalstromen in grondstoffen. Hij vindt dat er grenzen moeten zijn aan de inspanningen om afval te recyclen, vooral als dit gepaard gaat met hoge kosten of risico's.

1345 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) sluit zich aan bij de vraag van 50PLUS en benadrukt dat zij graag wil weten wie de taken van de circulaire ambassadeur overneemt nu deze per 1 december is gestopt. Zij vraagt zich af hoe ervoor wordt gezorgd dat de werkzaamheden en initiatieven die door de ambassadeur in gang zijn gezet, voortgezet en afgerond worden.

1350 *Tweede termijn Gedeputeerde Staten*
Gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat ROM InWest een deel van de taken van de circulaire ambassadeur zal overnemen. Voor de circulaire deal zijn er circulaire netwerken ingesteld, zodat de werkzaamheden voortgezet kunnen worden.

1355 Zij wijst erop dat de "right to repair" – het recht op reparatie – per 1 juli 2026 vanuit Europa wordt ingevoerd. Daarnaast belooft zij dat Provinciale Staten jaarlijks een jaarverslag zullen ontvangen over de resultaten van de circulaire economie.

1360 Over de lobby-inspanningen in Europa legt zij uit dat in alle position papers en strategieën de R-ladder als belangrijkste uitgangspunt wordt meegenomen. Wel zijn er specifieke speerpunten gekozen, zoals de einde-afvalstatus, waar extra aandacht voor wordt gevraagd. Volgens gedeputeerde Rommel wordt er hard gewerkt aan de circulaire bouwdeal, zowel in Noord-Holland als op Europees niveau. Zij benadrukt dat Nederland hierin een uitdaging heeft, maar dat veel partijen, waaronder de MRA, Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland, op hun eigen manier
1365 bijdragen. Dit initiatief is ontstaan in West-Friesland, een regio waar veel afval vandaan komt.

Tot slot vermeldt de gedeputeerde dat zij namens het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) niet alleen bezig is met circulaire economie, maar ook met industriebeleid, zoals The Clean Industrial Deal. Dit beleid richt zich onder meer op ontwerp en design, wat aansluit bij eerdere
1370 opmerkingen over duurzaamheid en hergebruik.

De heer **Wallaart** (PvdA) bedankt Gedeputeerde Staten voor de heldere beantwoording van de vragen. Hij sluit af met de opmerking dat de PvdA het onderwerp mogelijk nog zal agenderen voor een Statenvergadering.

1375

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken.

9 Rondvraag gedeputeerde Rommel

1380 *Rondvraag inzake Cruiseterminal Amsterdam, ingediend door 50PLUS, BBB, VVD, CDA en JA21.*
Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) verwijst naar eerdere vragen die op 2 februari 2026 zijn gesteld, waarbij gedeputeerde Rommel aangaf in gesprek te zullen gaan met de Bestuurscommissie Noordzeekanaalgebied.

1385 Zij vraagt of het overleg met de Bestuurscommissie Noordzeekanaalgebied inmiddels heeft plaatsgevonden en, zo ja, wat daaruit naar voren is gekomen. Daarnaast wil zij weten of gedeputeerde Rommel naast dit overleg ook afzonderlijk heeft gesproken met de havenwethouder of andere leden van het Amsterdamse college. Als laatste vraagt zij welke contacten er zijn gelegd met de betrokken ministeries en wat de reactie van het Rijk is op het
1390 voorgenomen besluit van Amsterdam over de cruiseterminal.

Gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat zij afgelopen week één formeel gesprek heeft gehad met de Bestuurscommissie Noordzeekanaalgebied, zoals eerder aangekondigd. Tijdens dit overleg zijn de zeecruises aan de orde gekomen, mede omdat dit onderwerp is opgenomen in de NOVEX
1395 Noordzeekanaalgebied. Zij heeft benadrukt dat de provincie niet verrast wil worden door eventuele besluiten en heeft gevraagd of de resultaten van de lopende onderzoeken met de provincie gedeeld kunnen worden. Hierop is positief gereageerd.

Een vertegenwoordiger van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat was bij dit gesprek
1400 aanwezig, maar er is niet verder op ingegaan. Volgens gedeputeerde Rommel heeft zij geen andere formele besprekingen over dit onderwerp op de agenda staan.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) bedankt gedeputeerde Rommel voor haar antwoord en wijst erop dat op 2 februari 2026 is afgesproken dat er met verschillende
1405 ministeries zou worden gesproken over hun rol in deze kwestie. Zij vraagt of gedeputeerde Rommel alsnog van plan is om de andere betrokken ministeries preventief of vroegtijdig te betrekken bij dit dossier.

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat zij niet preventief of vroegtijdig contact zal opnemen, maar
1410 wel heeft aangegeven dat zij nog gesprekken zal voeren met de betrokken ministeries. Op dit moment staan er echter nog geen formele afspraken gepland. Zij wijst erop dat Amsterdam heeft aangegeven het besluit over de cruiseterminal pas na de gemeenteraadsverkiezingen te zullen nemen. Daarnaast speelt mee dat er op landelijk niveau een nieuwe kabinetsformatie gaande is, wat het plannen van overleg bemoeilijkt.

1415 De heer **Valk** (BBB) vraagt in hoeverre de gemeente Amsterdam bij haar voorgenomen besluit over de cruiseterminal rekening heeft gehouden met de recente investering van ongeveer 40 miljoen euro in walstroom en bijbehorende infrastructuur. Hij wil weten of gedeputeerde Rommel het met hem eens is dat het buiten gebruik stellen van deze infrastructuur binnen afzienbare tijd
1420 onwenselijk is, gezien het zorgvuldig beheer van publieke middelen.

Daarnaast wijst hij erop dat het snel stopzetten van deze investering niet past binnen de principes van de circulaire economie, waar net ook over is gesproken. Volgens hem is het niet
1425 verantwoord om zo'n grote investering zomaar terzijde te schuiven.

De heer **Heijnen** (CDA) stelt twee vervolgvragen. Ten eerste vraagt hij om opheldering over het moment waarop gedeputeerde Rommel op de hoogte is gesteld van het voorgenomen besluit van de gemeente Amsterdam. Tijdens de bespreking in de Provinciale Staten gaf zij aan verrast te zijn door het besluit, terwijl uit de gemeentelijke bespreking bleek dat de provincie wel was geïnformeerd. Hij wil graag weten wanneer en hoe zij precies is geïnformeerd, omdat deze informatie elkaar lijkt tegen te spreken.

Ten tweede vraagt hij hoe gedeputeerde Rommel Provinciale Staten in de toekomst op de hoogte zal houden van verdere ontwikkelingen rondom dit dossier, zodat niet bij elke commissie Bestuur een rondvraag hoeft te worden ingediend.

Gedeputeerde **Rommel** legt uit dat zij niet rechtstreeks door de gemeente Amsterdam is geïnformeerd over het voorgenomen besluit, maar er via andere bronnen van op de hoogte is geraakt. Vervolgens heeft zij zelf contact opgenomen met Amsterdam.

Op de vraag van BBB over de recente investeringen in walstroom en infrastructuur antwoordt zij dat dit een verantwoordelijkheid is van de gemeente Amsterdam en dat zij hier als provincie geen invloed op heeft.

Over de vraag van het CDA hoe Provinciale Staten in de toekomst op de hoogte worden gehouden van verdere ontwikkelingen, geeft gedeputeerde Rommel aan dat zij op dit moment niet weet hoe zij dit het beste kan doen, omdat nog onduidelijk is wat het nieuwe Amsterdamse college gaat besluiten. Zij vraagt of zij hier later op mag terugkomen, omdat zij nu geen concreet antwoord heeft.

De heer **Valk** (BBB) vraagt of de provincie ook heeft geïnvesteerd in de cruiseterminal en, zo ja, of deze investering wordt terugbetaald als Amsterdam besluit de terminal te sluiten. Volgens hem is het niet redelijk dat een investering voor langere termijn na enkele jaren wordt stopgezet zonder dat er rekening wordt gehouden met de geïnvesteerde middelen.

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat de provincie heeft geïnvesteerd in de zeesluis, maar benadrukt dat deze sluis niet uitsluitend bedoeld is voor zeecruises. De zeesluis heeft een bredere functie en wordt voor verschillende doeleinden gebruikt.

De heer **Stulemeijer** (VVD) vraagt of de provincie of het Rijk de gemeente Amsterdam kunnen verbieden om de cruiseterminal te sluiten of te verplaatsen, gezien de grote investeringen die met name door de provincie en de Nederlandse belastingbetaler in de zeesluis zijn gedaan.

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat de provincie op dit moment geen bevoegdheid heeft om Amsterdam te verbieden om bepaalde besluiten te nemen over de cruiseterminal. Ook weet zij niet of het Rijk deze bevoegdheid heeft.

De **voorzitter** constateert dat de rondvragen afdoende zijn beantwoord.

10 **Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer**

Voorafgaand aan de vergadering zijn er geen rondvragen ingediend aan gedeputeerde Beemsterboer. Dit agendapunt is vervallen.

1475 **11 Sluiting**

De **voorzitter** dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 16.52 uur.

Sluiting om 16.52 uur.

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

Nr	Onderwerp	Fractie	Datum PS	Inhoud	Pfh	Stand van zaken GS
M42-2026	Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder	PvdA, Groen Links, Christen Unie, PvdD, Volt	02-03-2026	PS verzoeken Gedeputeerde Staten: 1. In de lobbyagenda bij prioriteit 'harmonisatie einde-afvalstatus reststromen' toe te voegen dat de hoogst denkbare standaard voor veiligheid en gezondheid uitgangspunt is en blijft, zowel landelijk als Europees; 2. Een lobbydoel gericht op de hoogste treden van de R-ladder toe te voegen aan de lobbyagenda, bijvoorbeeld via de European Circular Act (ECA) waarover dit jaar inde EU besloten wordt;	Rommel, E.	
M33-2026	Motie vreemd: Weerbaarheid havens in Noord-Holland	CDA, D66, VVD, JA21	02-03-2026	PS verzoeken GS: om bij het opstellen van het Toekomstbeeld Economie de toenemende geopolitieke druk en de weerbaarheid van de havens mee te nemen.	Rommel, E.	
M138-2025	Monitoring digitale communicatie en kanalen	Groen Links, Volt, PvdD, PvdA	08-12-2025	PS roept GS op • Gedurende een jaar te monitoren of mensen die via sociale media / telefoon worden doorverwezen naar een webformulier, daar ook gebruik van gaan maken.	Beemsterboer, J.	

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

M118 -2025	Aan de slag met de structurele meevaller voor een mooier Noord-Holland	PvdA, Volt, Groen Links, BBB, VVD	03-11-2025	Provinciale Staten roepen het college op om: – Uiterlijk bij de kaderbrief 2027 te komen met een bestedingsvoorstel voor de structurele meevaller(s) uit het provinciefonds; – daarbij binnen de financiële kaders te blijven; – prioriteit te geven aan voor Noord-Holland belangrijke doelen, waarvoor de(rijks)financiering onvoldoende was; – daarbij aandacht te besteden aan het coalitieakkoord en andere door Provinciale of Gedeputeerde Staten geformuleerde beleidsprioriteiten; – en hierbij vooraf Provinciale Staten te betrekken.	Rommel, E.	
M107 -2025	Steun aan lokale bestuurders bij opvang asielzoekers	D66, CDA, PvdD, Christen Unie, Volt	03-11-2025	Provinciale Staten roepen Gedeputeerde Staten op om: • pal te staan voor het demonstratierecht, maar evenzeer voor een respectvolle omgangsvorm in het maatschappelijk debat en respect voor de lokale democratie; • hun waardering en steun uitspreken voor alle Noord-Hollandse gemeentebesturen en bestuurders die,	Dijk van, A.	05-03-2026: Uit Besluitenlijst GS d.d. 03-03-2026: Besteding rijksmiddelen uitvoering spreidingswet 2026 Het college van Gedeputeerde Staten heeft besloten over de wijze van besteding in 2026 van de

				soms onder grote druk, werken aan een menswaardige en eerlijke opvang van asielzoekers; • gemeenten en gemeentebestuurders ook in daden bij te staan wanneer zij hun verplichtingen uitvoeren in het kader van de spreidingswet; • zich uit te spreken wanneer landelijke politici of opiniemakers de lokale democratie in Noord-Holland misbruiken voor eigen profilering of de legitimiteit van lokale besluiten in twijfeltrekken; • het belang te onderstrepen van een goede uitvoering van de Spreidingswet en van samenwerking tussen rijk, provincie en gemeenten om de opvang van asielzoekers structureel en humaan te organiseren;		Rijksmiddelen voor de uitvoering van de spreidingswet. Ook heeft het college de provinciale subsidieregeling vastgesteld waarmee gemeenten die in 2026 werken aan asielopvangvoorzieningen financieel kunnen worden ondersteund. Verder heeft het college PS geïnformeerd over het afdoen van twee moties op het terrein van asielzaken. Ten slotte heeft het college kennis genomen van de brief van de cvdK waarin hij PS informeert over de ontwikkelingen omtrent asielzaken. Besluit: 1. Ervan kennis te nemen dat de provincie in 2026 €2,46 miljoen te besteden heeft voor het uitvoeren van de rijkstaken van de
--	--	--	--	---	--	---

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

						cvdK met betrekking tot de spreidingswet; 2. In overleg met de provinciale regietafel, deze middelen in 2026 als volgt te besteden voor het uitvoeren van de genoemde rijktaken van de cvdK; a. €1.000.000,- voor de provinciale uitvoeringsregeling om gemeenten te ondersteunen bij het versnellen van de realisatie van opvangvoorzieningen; b. €500.000,- voor de regionale coördinatie van de vijf regionale regietafels in 2026 (als subsidie buiten uitvoeringsregeling via eerste begrotingswijziging); c. €250.000,- voor aanvullende operationele, administratieve
--	--	--	--	--	--	---

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

						ondersteuning van de vijf regionale regietafels; d. €200.000,- ter ondersteuning van regio's en/of gemeenten bij projecten voor de toeleiding van asielzoekers naar arbeid in 2026; 3. Het resterende bedrag (à €495.000) te reserveren voor de overige zaken omtrent bovengenoemde rijkstaken in 2026 en de taakcontinuïteit in 2027; 4. De Uitvoeringsregeling subsidie realisatie asielopvang Noord- Besteding rijksmiddelen uitvoering spreidingswet 2026 vast te stellen met een subsidieplafond van €1.000.000 en te publiceren in het Provinciaal Blad; 5. De Uitvoeringsregeling subsidie realisatie asielopvang Noord-
--	--	--	--	--	--	--

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

						Holland 2025 in te trekken; 6. PS met bijgaande brief te informeren over de voornoemde uitvoeringsregeling, het afdoen van moties M175-2022 en M107-2025 en hen voor te stellen om deze moties als afgedaan te beschouwen. 7. Kennis te nemen van de bijgevoegde brief van de cvdK aan PS over diverse ontwikkelingen vanuit zijn rijkstaken asielzaken. 06-02-2026: Het college blijft ongewijzigd uitvoering geven aan deze motie.
M71-2025	Positief rekeningresultaat inzetten voor beheersen schuldpositie Noord-Holland	CDA, D66, Christen Unie	30-06-2025	Provinciale Staten verzoeken GS: • om vanaf de jaarrekening 2025 een systematiek in te voeren waarbij jaarlijks het positief rekeningresultaat, na aftrek van uitgestelde verplichtingen en verschuivingen, (deels) wordt ingezet voor het beheersen van schulden;	Rommel, E.	6-02-2026: Dit wordt meegenomen bij de behandeling jaarrekening 2025

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

				• deze systematiek uit te werken en zo snel als mogelijk aan Provinciale Staten voor te leggen; • dit op te nemen in de herziening van het beleidskader Nota risicobeheersing en weerstandsvermogen.		
M60–2025	Provinciale solidariteit zichtbaar maken tijdens WorldPride 2026	D66, VVD, GroenLinks, Partij voor de Dieren, Volt, BBB, PvdA, 50PLUS	30-06-2025	PS roepen het college op: • de Commissaris van de Koning te verzoeken zijn ambtsgenoten in de andere provincies uit te nodigen om samen op te trekken, en als gezamenlijke provincies zichtbaar mee te varen tijdens WorldPride Amsterdam 2026. Deze brief zo snel mogelijk en uiterlijk voor eind september te verzenden, zodat we tijdig een gezamenlijke boot kunnen aanmelden bij Pride Amsterdam	Dijk van, A.	19-02-2026: Uit Besluitenlijst GS d.d. 17-02-2026: Afdoen Motie M60–2025 en besluit Sponsoring WorldPride 2026 Gedeputeerde Staten hebben besloten Provinciale Staten voor te stellen om motie M60–2025 Provinciale solidariteit zichtbaar maken tijdens WorldPride 2026 als afgedaan te beschouwen. De Commissaris van de Koning heeft zijn ambtsgenoten uitgenodigd om gezamenlijk deel te nemen aan de provincie Noord-Holland boot. Op

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

						deze boot vormen de twaalf provincies een eenheid. Daarnaast is de provincie dit jaar sponsor van WorldPride. Met deze inzet benadrukken Gedeputeerde Staten het belang van vrijheid, gelijkwaardigheid en de emancipatie van LHBTIQA+-personen. Besluit: 1. Provinciale Staten met bijgaande brief te informeren over de sponsoring en invulling van WorldPride 2026 en over de uitvoering van motie M60-2025; 2. Provinciale Staten voor te stellen om motie M60-2025 als afgedaan te beschouwen.
M113-2024	Provinciaal onderzoek naar	CDA, BBB	11-11-2024	PS verzoeken GS: • Onderzoek te laten doen naar de spreiding en het gedrag van	Rommel, E.	5-02-2026: Het provinciale dashboard is uitgebreid met data over

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

	binnenlandse dagtoeristen			binnenlandse toeristenstromen in Noord-Holland, met specifieke aandacht voor dagtoerisme; • Op basis van de onderzoeksresultaten een plan van aanpak op te stellen om binnenlandse dagtoeristen te verleiden minder bekende plekken in Noord-Holland te bezoeken. • Hierover goede afstemming te zoeken met de regio's en andere belanghebbende.		binnenlands dagbezoek. Het digitale bezoekersplatform van de Routealliantie wordt begin Q2 2026 gelanceerd, wat wordt ingezet om bezoekers te spreiden naar minder bekende plekken. Voor de zomer 2026 wordt een technische briefing verzorgd over de inzet op bezoekersmanagement. 28-04-2025: Geen wijzigingen 07-02-2024: Op dit moment vindt er intern een verkenning plaats van alle reeds bestaande onderzoeken of er voldoende inzicht is wat betreft het gedrag van binnenlandse toeristen en specifiek het dagtoerisme. Het provinciale dashboard zal hierop verder
--	---------------------------	--	--	--	--	---

						aangevuld worden. In samenwerking met de gemeenten, marketingorganisaties, belangenorganisaties en TBO's hebben we een routealliantie opgezet van waaruit we gezamenlijk initiatieven oppakken om de bezoekers te spreiden en verleiden de onbekende parels in Noord-Holland via (thema)routes te ontdekken. Hier wordt in 2025 nader invulling aan gegeven. Daarnaast is een eerste gesprek gevoerd met een regionale marketing organisatie om te verkennen wat we gezamenlijk nog meer kunnen doen om de binnenlandse dagtoerist te spreiden.
--	--	--	--	--	--	--

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

M202-2023	Motie: Nieuw Noord-Hollands volkslied.	CDA, GroenLinks, 50Plus, Christen Unie	11-12-2023	PS roepen Provinciale Staten op: Een werkgroep in te stellen die een opdracht formuleert waarmee Noord-Hollandse muzikanten worden uitgenodigd om te komen met een eigentijds en aansprekend volkslied waarin de grote diversiteit van de provincie Noord-Holland en haar inwoners aan bod komen; Om het nieuwe provinciale volkslied bredere bekendheid te geven het volkslied vaker te gebruiken bij provinciale gelegenheden, bijvoorbeeld bij de Willem Arondeuslezing of het provincieconcert.	Dijk van, A.	11-11-2025: Deze motie is een PS-aangelegenheid. 28-04-2025: nvt
M175-2022	Vluchtelingenopvang	GroenLinks, D66, DENK, PvdA, PvdD.	19-09-2022	PS roept Gedeputeerde Staten op om zich naar beste kunnen in te zetten voor het leveren van een bijdrage aan de eerste opvang van vluchtelingen en desgevraagd het gesprek met het Rijk over de vestiging van een aanmeldcentrum en/of AZC's in onze provincie met een open en behulpzame houding te voeren.	Dijk van, A.	05-03-2026: Uit Besluitenlijst GS d.d. 03-03-2026: Besteding rijksmiddelen uitvoering spreidingswet 2026 Het college van Gedeputeerde Staten heeft besloten over de wijze van besteding in 2026 van de Rijksmiddelen voor de uitvoering van de spreidingswet. Ook heeft

						het college de provinciale subsidierегeling vastgesteld waarmee gemeenten die in 2026 werken aan asielopvangvoorzieningen financieel kunnen worden ondersteund. Verder heeft het college PS geïnformeerd over het afdoen van twee moties op het terrein van asielzaken. Ten slotte heeft het college kennis genomen van de brief van de cvdK waarin hij PS informeert over de ontwikkelingen omtrent asielzaken. Besluit: 1. Ervan kennis te nemen dat de provincie in 2026 €2,46 miljoen te besteden heeft voor het uitvoeren van de rijkstaken van de cvdK met betrekking tot de spreidingswet; 2. In overleg met de
--	--	--	--	--	--	--

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

						provinciale regietafel, deze middelen in 2026 als volgt te besteden voor het uitvoeren van de genoemde rijktaken van de cvdK; a. €1.000.000,- voor de provinciale uitvoeringsregeling om gemeenten te ondersteunen bij het versnellen van de realisatie van opvangvoorzieningen; b. €500.000,- voor de regionale coördinatie van de vijf regionale regietafels in 2026 (als subsidie buiten uitvoeringsregeling via eerste begrotingswijziging); c. €250.000,- voor aanvullende operationele, administratieve ondersteuning van de vijf regionale regietafels; d. €200.000,- ter
--	--	--	--	--	--	---

Stand van zaken openstaande moties Commissie bestuur 16 maart 2026

						ondersteuning van regio's en/of gemeenten bij projecten voor de toeleiding van asielzoekers naar arbeid in 2026; 3. Het resterende bedrag (à €495.000) te reserveren voor de overige zaken omtrent bovengenoemde rijkstaken in 2026 en de taakcontinuïteit in 2027; 4. De Uitvoeringsregeling subsidie realisatie asielopvang Noord-Besteding rijksmiddelen uitvoering spreidingswet 2026 vast te stellen met een subsidieplafond van €1.000.000 en te publiceren in het Provinciaal Blad; 5. De Uitvoeringsregeling subsidie realisatie asielopvang Noord-Holland 2025 in te trekken; 6. PS met bijgaande brief te informeren over de
--	--	--	--	--	--	---

						voornoemde uitvoeringsregeling, het afdoen van moties M175-2022 en M107- 2025 en hen voor te stellen om deze moties als afgedaan te beschouwen. 7. Kennis te nemen van de bijgevoegde brief van de cvdK aan PS over diverse ontwikkelingen vanuit zijn rijkstaken asielzaken.
--	--	--	--	--	--	---

Behandeld in datum	Onderwerp	Fractie	Portefeuille houder	Inhoud	Stand van zaken
02-03-2026	Inzicht in bedragen decentralisatie uitkeringen	meerdere	Rommel, E.	Gedeputeerde ROMMEL: De decentralisatie-uitkering is opgenomen in programma zeven. Dat laten wij altijd bij de begroting en de jaarrekening zien. Ik hoor dat bij de meicirculaire, de september- en de decembercirculaire staan die namen benoemd. Maar wat ik wil doen, is bij die begrotingswijzigingen laten zien hoe groot die bedragen zijn. Nu staan de namen daar, en dan zet ik de bedragen erbij. Bij de jaarrekening, dus de jaarstukken, waar de algemene reserve op getoetst wordt, daar zetten we het dan nog even bij totale bedrag, zodat u kunt zien: wat is de algemene reserve en wat is dan – nou ja, zoals ook JA21 zei – noem het even een soort van de vertroebeling van de decentralisatie-uitkering.	
19-01-2026	datacenters: versterken beleid t.a.v. hyperscales		Rommel, E.	Mevrouw Alberts-Oosterbaan (SP) stelt voor om binnen de provinciale datacenterstrategie beter rekening te houden met verticale bouw. Ze	

				vergelijkt de situatie met gemeenten die grond per kantoorverdieping verkopen. Volgens haar zou een vergelijkbare benadering kunnen helpen om te voorkomen dat hyperscales de regels omzeilen door de hoogte in te bouwen. Ze vraagt of gedeputeerde Rommel erkent dat hier sprake is van een maas in de regelgeving. Gedeputeerde Rommel bevestigt dat bouwen in de hoogte inderdaad leidt tot een kleiner oppervlak, waardoor een datacenter formeel onder de tien hectare blijft. Zij legt uit dat de definitie van hyperscales wordt vastgesteld door het Rijk en dat de provincie die niet zomaar kan aanpassen. Toch zegt zij toe te zullen uitzoeken of aanpassing of aanscherping binnen de provinciale strategie mogelijk is, juist naar aanleiding van deze casus. Op de vervolgvraag van mevrouw Alberts–Oosterbaan (SP) bevestigt gedeputeerde Rommel expliciet dat GS	
--	--	--	--	---	--

				zullen terugkoppelen aan Provinciale Staten. Zij herhaalt dat de provincie de afspraak heeft gemaakt om geen nieuwe hyperscales meer toe te staan, en dat GS willen bekijken welke ruimte er is om dat beleid te versterken. Gedeputeerde Rommel reageert op de bredere vraag of de datacenterstrategie nog goed werkt. Volgens haar doet de strategie dat wel degelijk, mede doordat deze bewust kortlopend is opgezet en recent is herijkt. Een algemene evaluatie acht GS daarom op dit moment niet nodig. Wel geeft gedeputeerde Rommel aan dat de recente casus aanleiding vormt om specifiek te onderzoeken of en hoe het provinciebestuur meer bevoegdheden kan inzetten, zoals eerder is toegezegd.	
19-01-2026	Financiën: Maatschappelijke effecten verbonden	VVD Volt	Rommel, E.	Op de opmerking dat in de jaarrekeningen van deelnemingen weinig terug te vinden is over maatschappelijke bijdragen, antwoordt	

	partijen in jaarrekeningen			zij dat de kadernota daar niet het juiste instrument voor is. Die nota stelt kaders, maar de jaarrekening biedt meer ruimte om dit soort informatie op te nemen. Ze vindt zelf dat het onderdeel over maatschappelijke doelstellingen scherper had gekund. Gedeputeerde Rommel zegt toe te zullen bekijken wat er op basis van de opmerkingen van de commissie mogelijk is om in de jaarrekening meer inzicht te geven in maatschappelijke effecten van verbonden partijen. Gedeputeerde Rommel antwoordt dat zij dit voorstel wil verkennen samen met de ambtelijke organisatie. Zij wil nagaan welke informatie over verbonden partijen, zoals risico's en maatschappelijke effecten, op een zinvolle en betrouwbare manier kan worden opgenomen. Volgens haar is het niet vanzelfsprekend dat de provincie van elke verbonden partij alles weet, wat de mate van detail in de jaarrekening beperkt. Gedeputeerde Rommel zegt toe hierop terug te	
--	-------------------------------	--	--	---	--

Openstaande toezeggingen Cie bestuur 16 maart 2026

				komen met een voorstel over wat er wél mogelijk is om Provinciale Staten beter inzicht te geven.	
19-01-2026	Governance recreatieschappen	D66 Groen Links	Rommel, E.	De heer van der Heijden (D66) geeft aan dat het initiatiefvoorstel over de governance van de recreatieschappen van zijn hand en die van Statenlid Korzelius ontbreken op de agenda, omdat dit initiatiefvoorstel inmiddels is ingehaald door de actualiteit. Gedeputeerde Staten hebben namelijk een inhoudelijke reactie gestuurd, waarin zij toezeggen om in juli 2026 een stuk aan te leveren over dit onderwerp. De heer van der Heijden vraagt Gedeputeerde Staten om deze toezegging formeel vast te leggen, zodat de Staten hierover na de zomer een gesprek kunnen voeren. Gedeputeerde Rommel bevestigt de toezegging. Zij onderstreept het belang van het onderwerp, omdat de provincie	

				hier al enkele jaren mee bezig is. Gedeputeerde Rommel spreekt de wens uit om hierover het gesprek aan te gaan en verdere toelichting te geven.	
08-12-2025	Brede welvaart en datacenter-ontwikkeling, Regie op de ruimte	D66	Rommel, E.	Gedeputeerde Rommel.....Ja, we hebben ook bij het opstellen van de datacenterstrategie heel veel consultaties gedaan en we hebben dus ook ontdekt dat het echt wel maatwerk is, als het over de brede welvaart gaat. Het is niet makkelijk om daar één definitie van te maken.. Mevrouw BERKVENS (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Maar dat is nou precies het punt. Het is niet duidelijk wat brede welvaart inhoudt, want het bevat zoveel dat het geen duidelijke regel is. Gedeputeerde ROMMEL: Ja, omdat het gewoon- Want we hebben dus ook, wat ik al zeg, met al die gemeenten ook wel gesproken waar dit kan. Daar hebben we dus gekeken naar die consultatiesessies die we hebben gehad. We hebben daaruit opgemaakt dat het dus wel per gebied verschillend	

				kan zijn. Een datacenter zoals dat plaatsvindt in het noorden van de provincie of een datacenter zoals dat plaatsvindt in de Haarlemmermeer, dat zijn verschillende gebieden. Dus die brede welvaart kan anders zijn en anders ervaren worden. In de Haarlemmermeer zijn bijvoorbeeld de datacenters heel sterk op een bedrijventerrein en in het noorden is het in het landelijk gebied en kan dat meer met omwonenden te maken hebben. Dus dat kan inderdaad. Het is maatwerk. Dat kan verschillen. Gedeputeerde ROMMEL: Ik denk wel dat ik dat in die zin mee kan nemen om dat te bekijken. Het is op meerdere plekken dat we brede welvaart hebben. Dat wil ik best wel meenemen om erover na te denken of we daar meer duiding aan kunnen geven. Maar vooralsnog, om dat met al die gemeenten, die verschillende gemeenten, te gaan bevragen, dat is gewoon echt wel heel lastig als het alleen om de datacenters gaat. Maar ik wil het ook wel	
--	--	--	--	---	--

				meenemen met de Regie op de Ruimte waar we praten over brede welvaart, of het mogelijk zou zijn om daar een soort van duiding aan te geven.	
24-11-2025	Voorspelbaar begroten en inzicht in onderbesteding	VVD D66	Rommel, E.	Gedeputeerde Rommel gaat vervolgens in op de opmerkingen van de VVD over onderbesteding en het belang van een strakke begroting. Zij bevestigt de urgentie en deelt de wens om de begroting zo voorspelbaar mogelijk te maken. Tegelijk wijst zij erop dat er ook meevallers zijn geweest die niet voorzien konden worden, onder meer door onverwachte ontwikkelingen vanuit het Rijk. Zulke factoren maken het lastig om volledig strak te begroten. Gedeputeerde Rommel benadrukt dat het college de afgelopen jaren sterk heeft ingezet op een hygiënische, oftewel zuivere en transparante, begroting. Zij erkent dat er ook financiële verrassingen zijn geweest, wat voor het college zelf een lastige periode was. Volgens haar hoeft onderbesteding niet altijd te wijzen op	

				een gebrek aan uitvoeringskracht; soms vallen resultaten simpelweg mee of is er sprake van externe belemmeringen, zoals stikstofregels bij infrastructurele projecten. Om hier beter inzicht in te krijgen, kondigt zij aan intensiever overleg te voeren binnen de organisatie. Daarmee wil zij scherper in beeld krijgen waar onderbestedingen precies vandaan komen: ligt het aan meevallende kosten, beperkte capaciteit, of externe factoren? Dit sluit aan op de toezegging aan D66 om de oorzaken van onderbesteding helderder en concreter te maken voor Provinciale Staten. Wat betreft de zorgen over oplopende werkdruk als gevolg van onderbesteding, herhaalt zij dat onderbesteding niet altijd veroorzaakt wordt door werkdruk. Toch erkent zij het belang van meer inzicht in de oorzaken en zegt toe hier meer duidelijkheid over te verschaffen.	
--	--	--	--	---	--

Openstaande toezeggingen Cie bestuur 16 maart 2026

24-11-2025	Incidentele ruimte benutten voor gezamenlijke ambities	CU	Rommel, E.	LBW 2025 bevat een incidentele meevaller. de heer Klein (CU) maar verduidelijkt dat hij vooral pleit voor het benutten van de beschikbare ruimte om in het laatste jaar van deze coalitieperiode nog enkele gezamenlijke ambities incidenteel te realiseren. Hij roept het college op om hierover met voorstellen te komen bij de kaderbrief 2027. Gedeputeerde Rommel erkent de oproep van ChristenUnie en geeft aan dat zij deze zal meenemen richting de kaderbrief.	planning: Kaderbrief 2027
03-11-2025	Uitkomsten lichte evaluatie spreidingswet NH delen met Cie.	Meerdere	Dijk van, A.	Het is een lichte evaluatie die wij doen aan de provinciale regietafel. Het is weliswaar een rijksorgaan-verantwoordelijkheid, maar zoals ik in het verleden ook heb gedaan, daar heb ik helemaal geen bezwaar tegen om u mee te nemen in dit soort processen. Want uiteindelijk snap ik heel goed dat, als u in de krant leest dat twee gemeenten het met elkaar niet helemaal eens zijn over de plaatsing bijvoorbeeld van een	Planning: Voorjaar 2026

				asielzoekerscentrum, dat u natuurlijk hier daar ook vragen over stelt. Dus dat in dat proces neem ik u mee. Maar ik denk eerlijk gezegd, het belangrijkste uit die evaluatie wat mij betreft: wat zijn de do's en wat zijn de dont's om gemeenten zo goed mogelijk te assisteren en te ondersteunen vanuit mijn rol als commissaris en voorzitter van de provinciale regietafel en zijn er wellicht ook nog vraagstukken die wij terug moeten leggen bij Den Haag om te zorgen dat gemeenten zich beter gesteund voelen? Maar ik zal u daar in een commissievergadering over bijpraten wat de uitkomsten zijn van deze evaluatie.	
30-06-2025	ecologisch beheer – recreatieschap Spaarnwoude	PvdD	Rommel, E.	Mbt ecologisch beheerplan recreatieschap Spaarnwoude: Maar we lezen ook dat, behalve deze ambities, de rest van het ecologisch beheerplan op financiering wacht vanwege subsidiebudget. En dat is op zich begrijpelijk, maar volgens ingewijden schijnt dit te betekenen dat de klepelmaaiers weer vaker tevoorschijn worden gehaald in Spaarnwoude. Die	

				klepelmaaiers helpen negentig procent van de aanwezige insecten om zeep. En bovendien is het een misconceptie dat ecologisch beheer per definitie meer kosten met zich meebrengt. En ik wil daarom gewoon aan de gedeputeerde vragen, zonder motie of amendement – dat lijkt me hierbij wat overdreven – of zij in haar rol als lid van het dagelijks bestuur van het recreatieschap onder de aandacht wil blijven brengen dat er wellicht andere onderdelen van het ecologisch beheerplan zijn die zonder extra kosten wèl uitgevoerd kunnen worden. Rommel in reactie op de zorg rond het klepelmaaïen: Zal onder de aandacht brengen dat er andere onderdelen zijn van het plan die wel zonder extra kosten uitgevoerd kunnen worden. Dus dat wil ik ook wel toezeggen.	
--	--	--	--	---	--

Financiële keuzen op hoofdlijnen

Q1 2026:	- Februari: Oordeelsvorming: Startnotitie toekomstbestendige financiële kaders (Rekeningencie.) - Maart: besluitvorming: Startnotitie toekomstbestendige financiële kaders
Q2 2026:	
Q3 2026:	
Q4 2026:	

PLG

Q1 2026:	- Februari: Besluitvorming PLG
Q2 2026	
Q3 2026	
Q4 2026	

Regie op de Ruimte

Q1 2026:	- Februari: Beeldvorming: Sessie over keuzerichting - Oordeelsvorming: Bespreken keuzerichting aanbieding plan MER
Q2 2026:	- Vrijgeven ontwerp omgevingsvisie voor ter inzagelegging
Q3 2026:	- Oordeelsvorming: Verwerking zienswijzen in omgevingsvisie opstellen Nota van beantwoording
Q4 2026:	- Besluitvorming: Bespreken omgevingsvisie en vaststellen omgevingsvisie

Gezonde Leefomgeving

Q1 2026:	- 16 februari?: Beeldvorming gewasbeschermingsmiddelen - 19 februari: Beeldvorming technische briefing Beleidskader Gezonde Leefomgeving - 2 maart: Besluitvorming Gezamenlijk onderzoek RRK en gemeentelijke Rekenkamers naar OD IJmond i.c.m. agenderingsverzoek VVD-BBB-GL: Rapport Onno Hoes Bestuurlijke verkenning samenwerking/samenvoeging Omgevingsdiensten - 30 maart: Besluitvorming Beleidskader Gezonde Leefomgeving
Q2 2026:	- VERVALT? ZIE Q1 Oordeelsvorming: Reactie GS op rapport Bestuurlijke verkenning Onno Hoes samenwerking/samenvoeging Omgevingsdiensten Noord-Holland
Q3 2026:	- Vaststellen Beleidsprogramma door GS (Q3/Q4)
Q4 2026:	- Vaststellen Beleidsprogramma door GS (Q3/Q4)

Planning & Controlcyclus

Q1 2026:	1^e Begrotingswijziging - Aanlevering: 15 januari - Besluitvorming: 2 maart
Q2 2026:	Kaderbief 2027 - Aanlevering: 7 mei - Besluitvorming: 29 juni Jaarstukken 2025 - Aanlevering: 13 mei - Besluitvorming: 29 juni
Q3 2026:	2^e Begrotingswijziging - Aanlevering: 20 augustus - Besluitvorming: 5 oktober Begroting 2027 - Aanlevering: 27 augustus - Besluitvorming: 9 november
Q4 2026:	3^e Begrotingswijziging - Aanlevering: 12 november - Besluitvorming: 14 december

Klimaat/Energietransitie

Q1 2026:	- 19 februari: Oordeelsvorming Onderzoeksrapport Small Modular Reactors in Nederland - 16 maart: Beeldvorming Technische briefing Oprichting regionaal warmtebedrijf - 16 maart: Oordeelsvorming Waterstof uitvoeringsstrategie - 16 maart: Oordeelsvorming Versnellen bouw E-infra - 16 maart: Oordeelsvorming Batterijenbeleid
Q2 2026:	- 18 mei of 15 juni: Oordeelsvorming Voortgangsrapportage Klimaatdoelen - 18 mei of 15 juni: Oordeelsvorming Actief grondbeleid voor E-infra - 1 juni: Besluitvorming Oprichting publiek warmtebedrijf - 29 juni: Besluitvorming Kaderbrief 2027
Q3 2026:	
Q4 2026:	- 9 november: Besluitvorming Klimaatbegroting (bijlage bij Begroting 2027)
2027:	- Oordeelsvorming: Actualisatie provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (pMIEK)

Planningsoverzicht commissie Bestuur Commissie Bestuur versie t.b.v. 16 maart 2026

Beeldvorming (Fase 1)	: BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2)	: ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3)	: Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

	2025					2026							2027	Behandeling
	19-05	19-06	15-09	13-10	24-11	19-1	16-2	16-3	18-5	15-6	27-8	Q3/4		Duiding, werkafspraken en geplande zaken

Algemeen														
1e begrotingswijziging														
Kaderbrief														Zie Strategische agenda PS: financiële keuzes op hoofdlijnen.
Jaarstukken														
2e begrotingswijziging														
Begroting en Memorie van Antwoord														
Legesverordening														Planning: Jaarlijks wordt de legesverordening vastgesteld in relatie tot de begroting. Legesverordening 2025 tussentijdse bijstelling.
3e begrotingswijziging														
Portefeuille Bestuur														
Participatieverordening														Startnotitie participatieverordening met advies werkgroep inwonersparticipatie. Q2: concept Participatieverordening (voor ter inzagelegging) t.v.v. inspraakverordening en verordening burgerinitiatief . Q4: definitieve versie Participatieverordening 2029: Evaluatie na twee jaar
Agenda kwaliteit openbaar bestuur Noord-Holland														Ontwikkelingen in het openbaar bestuur leiden tot een nieuwe agenda. Dit is toegelicht in een TB in sept 2024. De concept-agenda is besproken in de commissie. De agenda is vastgesteld . Planning: Staat van NH gemeente (nader te bepalen moment)
Agenda weerbaar NH														Kader: Agenda weerbaar Noord-Holland . Januari 2025: Onderschrijven weerbaarheidsnorm NH, <i>Planning 2027 evaluatie en eventuele bijstelling.</i>
Europa: vooruitblik/werkprogramma HNP														Kader: Europastrategie 2022-2030 Noord-Holland Tussentijdse beschouwing Europastrategie in 2026 (A38-2021) Briefing over monitor Europese subsidies Bespreking brief werkafspraken en amendement.
Onderzoeksprogramma Randstedelijke Rekenkamer														Kader: Onderzoeksprogramma is t.k.n. aangeboden en wordt in najaar bijgesteld.
GR en RvO Randstedelijke Rekenkamer														De gemeenschappelijke regeling en het reglement van orde van de Randstedelijke Rekenkamer dienen op een aantal punten geactualiseerd en verduidelijkt te worden. Mn. rol progr raad. Aldus evaluatierapport 27 mei 2025 <i>Planning: nog onbekend</i>

Planningsoverzicht commissie Bestuur Commissie Bestuur versie t.b.v. 16 maart 2026

Beeldvorming (Fase 1)	: BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2)	: ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3)	: Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

	2025					2026							2027	Behandeling
	19-05	19-06	15-09	13-10	24-11	19-1	16-2	16-3	18-5	15-6	27-8	Q3/4		Duiding, werkafspraken en <i>geplande zaken</i>
Initiatiefnota Nederlandse gebarentaal in zicht (Volt/GL/PvdA)														
Nota Risicomanagement														<i>Betreft control. Plannin: zie startnotitie Financiële kaders</i>
Portefeuille Financiën														
Startnotitie toekomstbestendige financiële kaders (StrA PS)							Rekc ie							themapagina Financiële keuzes op hoofdlijnen . Beperkte technische actualisatie financiële verordening, een herziening Financiële verordening in 2025 volgt later deze periode. Is onderdeel van de Opdracht agendacommissie tot startnotitie.
Kadernota verbonden partijen														Kader: Kadernota Verbonden partijen 2020 <i>Processtappen: Evaluatief deel onderzoek C of B > Verkennend deel onderzoek Planning volgt</i> <i>Actualisatie kadernota verbonden partijen planning volgt.</i>
Financieringssysteematiek voor decentrale overheden														IPO website-overleg-over-financiële-verhoudingen ; IPO BAC Financien en Bestuur ; Brief ZH & NH over weeffout besproken op 22 april 2024 brief van GS over ROB rapport sept 2024 C agenda 21 okt 2024 brief GS stand van zaken verdeelmodel sept 2025 C agenda 15 sept 2025
Rekenrente Nazorgfonds gesloten stortplaatsen												ovb		TB 20 januari 2025 aanpassing van de rekenrente is nodig. Oordeelsvorming over de vast te stellen rekenrente voor het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland.
Grondwateronttrekkings- heffing												ovb		
Portefeuille Economie														
Toekomstbeeld van de economie. Input voor ruimtelijke afweging														Toegelicht in uitvoeringsagenda 2025-2028. Planning: zie routekaart regie op de ruimte thema Circulaire en duurzame economie. 22 mei 2025 TB.
Circulaire economie														TB toekomstbeeld economie jan 2026 (ivm regie op de ruimte)
Onderzoek ROM Randstedelijke Rekenkamer														GS brief ambitie circulaire economie (dec 2025 ingekomen brief 1003)
														Duiding: PS besluit over deelname ROM Opgenomen in het onderzoeksprogramma RRK 2024. Inventarisatiefase in Q1. Onderzoeksrapport wordt eind mei 2025 gepubliceerd. Inmiddels is in opdracht van de aandeelhouders gestart met een evaluatie van de ROM Inwest. <i>Planning: Informeren Cie over de evaluatie in relatie tot het toekomstbeeld economie in Q1</i>
Portefeuille Recreatie														
Recreatieschappen SPW RAUM TW LSD en GGA														Zienswijze op financiële stukken van de vijf recreatieschappen waar PNH aan deelneemt. Inhoudelijk geen aanleiding tot een zienswijze op de kadernota's 2026 van de vier recreatieschappen (zie c-agenda). Voor het Plassen schap geldt ogv de GR dat een vierjarig financieel perspectief (geldend voor 2024-2027) wordt opgesteld en geen jaarlijkse kadernota. 13 okt 2025 voordracht Jaarrekening 2024 Plassenschap

Planningsoverzicht commissie Bestuur Commissie Bestuur versie t.b.v. 16 maart 2026

Beeldvorming (Fase 1)	: BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2)	: ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3)	: Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

	2025					2026							2027	Behandeling
	19-05	19-06	15-09	13-10	24-11	19-1	16-2	16-3	18-5	15-6	27-8	Q3/4		Duiding, werkafspraken en geplande zaken
Governance recreatieschappen											ovb			Initiatiefnota recreatieschappen, groen voor iedereen. Fractie D66. Ingetrokken. GS reactie (ingekomen brief 1004). <i>Planning: het algemene beeld over de recreatieschappen in de commissie bespreken en daarbij het Zuid-Hollandse model meenemen.</i>
Recreatie en toerisme														Okt 2024 discussienota toerisme (CDA) > Amendement: Continuering sterke betrokkenheid provincie bij toerisme . 27 febr 2025: TB waterrecreatie <i>Planning: Technische briefing recreatiedruk in Noord-Holland(nav ingetrokken initiatiefvoorstel recreatieschappen)</i>
Portefeuille MRA														
MRA Agenda 2024-2028 > Voortgangsnota MRA														PS brief propositie NH t.b.v. nieuwe MRA agenda vastgesteld in PS 13 nov 2023. Traject “wensen en opvattingen” over 80% MRA Agenda. PS 16-12-2024 Vd74: De MRA agenda 2025-2028, bijbehorende meerjarenuitvoeringsprogramma MUV) en Meerjarenbegroting 2025-2028. Jaarlijks stelt MRA een termijnagenda op, deze wordt tkn aan Cie verzonden. De termijnagenda 2025 volgt in Q1 2025.
MRA Voortgangsrapportage													Q1	<i>Planning: jaarlijks, wensen en bedenkingen PS</i>
Jaarlijkse voortgangsbrief platform Economie, Mobiliteit & Ruimte														<i>Planning: 1e commissie nieuwe jaar 2026 (1^e keer B-stuk, ook om te toetsten of dit tegemoetkomt aan de vraag, daarna C-stuk)</i>
Portefeuille IPO Data & ICT														
AI en digitaliseringsstrategie														C-agenda 15-02-2024: Beknopte evaluatie Datastrategie 2021-2023 en GS heeft Algoritmebeleid vastgesteld. 16-09-2024: Technische briefing AI en data. 21-10-2024: gedachtewisseling nieuwe strategie. Zie ook 19 maart De kracht van data en AI voor de woningbouwopgave (evenement georg door PNH). <i>Planning: GS stelt een nieuwe AI en Datastrategie op. Uitstel voordracht ivm Kadernota 2026.</i>
IPO: Bestuursprogramma 2023-2027														Proces en planning besproken in AV IPO van 7 nov 2023. B-agenda 15-02-2024: reactie op het IPO-bestuursprogramma. <i>Voortgang bestuursprogramma komt jaarlijks op de agenda van de commissie</i>
IPO: P&C cyclus														Mei: bespreken GS brief en IPO conceptbegroting volgend jaar Oktober: bespreken begroting komende jaar met AV leden ivm behandeling in Algemene vergadering IPO van het najaar.
IPO: Algemene vergadering														Datum AV 2026: 7 april, 23 juni, 3 nov.

Initiatiefvoorstel

Per email: Aan de Statengriffier statengriffie@noord-holland.nl

Datum: 18 december 2025

Onderwerp: Initiatiefvoorstel ex artikel 42 RvO, inzake : Nederlandse Gebarentaal (NGT) in zicht

Indieners: Julia Schneemann, Volt
Marloes ten Ham, PvdA
Ruchama Bwefar, GroenLinks

Geachte voorzitter,

Hierbij dienen wij op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015, een initiatiefvoorstel in betreffende *Het aanpassen van de Communicatiestrategie om zo ook ruimte te geven aan deelname van mensen met een auditieve beperking door middel van provinciale overheidscommunicatie in Nederlandse Gebarentaal (NGT.)*

SAMENVATTING

In de Wet erkenning Nederlandse Gebarentaal¹ staat in Artikel 3 dat de Minister van Binnenlandse Zaken een beleid voert dat gericht is op het bevorderen van het gebruik van de Nederlandse Gebarentaal bij openbare toespraken van leden van het kabinet, in bestuurlijk verkeer en in rechtsverkeer. De minister moet jaarlijks hierover rapporteren aan de Tweede Kamer en beleidsregels vaststellen in overleg met provincies, gemeenten, waterschappen en de Raad voor de rechtspraak. Dit artikel is nog niet in werking getreden.

In de Communicatiestrategie² (2024) van de Provincie Noord-Holland (PNH) wordt aandacht gevraagd voor het toegankelijk maken van informatie. Expliciet worden in dit document genoemd mensen met een visuele beperking onder de kopjes Inclusief Taalgebruik en Website en Intranet. Het is van groot belang dat álle informatie niet alleen toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking, maar óók voor mensen met een auditieve beperking. Dit betekent dat de provincie zou moeten kiezen voor informatie in de Nederlandse Gebarentaal, en dat deze keuze opgenomen zou

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0045012/2021-07-01>

² <https://portal.ibabs.eu/Document/AgendaItem/01f77ce1-d11d-459f-82dd-9a250c881aee/603aa0d3-86ca-48cf-a7c9-011a0df7a2b1/aecb7142-1f83-4484-836e-7dbe6d7291d4>

moeten worden in de Communicatiestrategie. Op deze wijze verbeteren wij de overheidscommunicatie, zoals gewenst in het VN Verdrag.³

Wij hebben steunbetuigingen ontvangen van de Adviescommissie Nederlandse Gebarentaal, Dovenschap, de Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal (NBTG), en het Nederlands Gebarencentrum. Deze vindt u als bijlage 1. bij dit initiatiefvoorstel.

Inleiding

Op 13 december 2006 werd tijdens de algemene vergadering van de Verenigde Naties het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een handicap⁴ aangenomen. Hiermee is een belangrijke stap gezet naar een inclusieve samenleving waarin iedereen gelijkwaardig kan deelnemen. Nederland volgde en ondertekende in 2016 eveneens het VN-Verdrag voor de rechten van mensen met een beperking. Sindsdien ligt de regie over de uitvoering zowel bij het rijk, provincies als gemeenten aangaande het waarborgen van toegankelijkheid, coördinatie en aanmoediging. Artikel 9 en 21 van het Verdrag schrijven expliciet voor dat mensen met een handicap recht hebben op informatie en communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, en tot andere voorzieningen en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden.⁵

De Provincie Noord-Holland heeft in de Communicatie Strategie een zin opgenomen (2024: 7) die luidt als volgt: *"Alle communicatie van de provincie moet inclusief zijn voor alle Noord-Hollanders, en intern voor alle collega's. Dat betekent ook dat teksten direct begrijpelijk zijn voor iedereen en dat communicatiemiddelen als de website toegankelijk zijn voor mensen met een (visuele) beperking."* Toegankelijkheid voor mensen met een auditieve beperking wordt in de huidige Communicatie Strategie niet genoemd.

In 2024 is de Nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag uitgekomen doordat er weliswaar vorderingen waren maar structurele verbeteringen achter-bleven.⁶

Daarnaast is sinds 2021 de Nederlandse Gebarentaal (NGT) officieel erkend. Dit was niet voor niets: de Dovengemeenschap in Nederland omvat ongeveer 15.000 à 20.000 gebarentaalgebruikers, en er zijn ook vele horenden om hen heen die de NGT gebruiken. Doven leren het Nederlands vaak als een vreemde taal en niet altijd op moedertaalniveau: het is immers bijna ondoenlijk om een taal te leren die je niet of slechts ten dele kunt horen. Daarom blijft gebarentaal vaak de voorkeurstaal van Doven om informatie tot zich te nemen.

Provincie Noord-Holland geeft invulling aan het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap^[1] door in de Communicatie Strategie in te bedden dat de communicatie over vergaderingen van Provinciale Staten en inspreken bij vergaderingen van Provinciale Staten ook toegankelijk moet zijn voor mensen met een auditieve beperking. En daarmee onze provincie de eerste provincie van Nederland te maken die in de Communicatie naar en met onze inwoners ook expliciet mensen met een auditieve beperking betreft.

³https://www.eerstekamer.nl/bijlage/20230628/brief_van_de_minister_van_bzk_van/document3/f=/vm4bj7vt6mkr.pdf

⁴ <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities>

⁵ https://wetten.overheid.nl/BWBV0004045/2016-07-14#Verdrag_2

⁶ <https://open.overheid.nl/documenten/db93725f-4753-4e40-bf53-d18454b28308/file>

Door middel van deze initiatiefnota vragen wij Gedeputeerde Staten de toegankelijkheid voor mensen met een auditieve beperking ook op te nemen in de Communicatie Strategie.

Meer specifiek vragen wij Gedeputeerde Staten om de websites van PNH voor mensen met een auditieve beperking toegankelijker te maken door het aanbieden van informatie in Nederlandse Gebarentaal (NGT) als ook participatie voor doven en slechthorenden te vergemakkelijken.

Dekkingsvoorstel

Bij de vertaling van de Statenvergadering in NGT:

De Besluiten van de Statenvergaderingen worden 10x per jaar beschikbaar gesteld op de website. Gemiddeld zijn dit 3-4 blz. Dit zijn ongeveer 1000-1200 woorden. Er is geen standaardtarief per woord vertaling voor NGT tolken, zij worden vergoed per uur. Wij schatten in dat een tolk 4 uur nodig heeft om dit te doen⁷. Een tolk NGT kost gemiddeld €100 per uur. Dit geeft $10 \times 4 \times €100 = €4.000$ per jaar. De verwachting is dat het niet noodzakelijk is opnames te maken op een externe locatie daar waar het maken van een opname voor NGT tolken een gebruikelijke praktijk is. Hiervoor zullen dan ook geen extra kosten worden opgenomen in het dekkingvoorstel.

Met eventuele reiskosten, kosten voor overleg en overige onvoorziene kosten, schatten wij de totale benodigde ruimte op €7.500 per jaar.

Deze kosten zouden ten laste komen van het budget voor Communicatie.

Bij de insprekers met tolk NGT:

Wij gaan er bij dit dekkingvoorstel vanuit dat er bij elke commissievergadering een tolk NGT 4 uur lang aan het werk is. Dat is zeer ruim genomen is en zal niet het geval zijn. De daadwerkelijke kosten zullen daarom veel lager uitvallen. Maar omdat dit potentieel zou kunnen voorkomen houden wij hier rekening mee. Het gaat dan om 40 commissievergaderingen à 4 uur is $160 \text{ uur} \times €100$ (tolkkosten per uur), = €16.000 per jaar.

Deze kosten zouden ten laste komen van het budget voor Communicatie of Participatie.

⁷ De tijd die een tolk NGT nodig heeft voor een tekst-naar-gebarentaal vertaling is sterk afhankelijk van de lengte van de tekst, de informatiedichtheid van de tekst en het vocabulaire-gebruik in de tekst. De teksten op de website van PNH zijn op B1 niveau, dus kunnen we op basis hiervan een schatting maken. Het aantal benodigde uren voor een vertaling zal dus variëren.

Uitvoeringsvoorstel

Voor de uitwerking hiervan denken wij aan het volgende:

- Het vertalen van de 'Besluiten van de Statenvergadering' in NGT en deze op de website, naast de tekst, beschikbaar te stellen in de vorm van een video. Zie voor een voorbeeld [deze webpagina](#).
- Daarnaast vragen wij een vereenvoudiging voor het inspreken van mensen met een auditieve beperking, door het aanvragen van een tolk NGT te vereenvoudigen door middel van een aanvraagknop toe te voegen op de website van de provincie. ~~D~~duidelijk en consequent te communiceren hoe en wanneer een tolk NGT kan worden ingezet en wie de kosten betaald voor de tolk(en).
- Bij het aanpassen van de Communicatie Strategie en het uitwerken van de maatregelen de doelgroep te betrekken. Voorstel is om in beginsel voor alle genoemde wijzigingen en aanvullingen te beginnen met een pilot voor de periode van 2 jaar.

Ontwerpbesluit

Wij stellen u daarom voor het volgende besluit te nemen, waarvan het dictum luidt:

1. Provincie Noord-Holland wil de eerste provincie zijn die in de communicatie naar en met onze inwoners expliciet mensen met een auditieve beperking betreft.
2. Provincie Noord-Holland geeft invulling aan het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap[1] door in de Communicatie Strategie in te bedden dat de communicatie ook toegankelijk moet zijn voor mensen met een auditieve beperking en daarvoor waar mogelijk Nederlandse Gebaren Taal (NGT) in te zetten.
3. Provinciale staten maakt het mogelijk dat ingesproken kan worden (i.e. ~~dat~~ het aanmelden zelf toegankelijk is voor mensen met een auditieve beperking) bij commissievergaderingen met behulp van een tolk NGT en geven de griffie opdracht een voorstel uit te werken.
4. Provinciale staten maakt de communicatie over vergaderingen van PS (i.e. het bericht over genomen besluiten) toegankelijk voor mensen met een auditieve beperking en geven de ~~griffie~~ griffie opdracht ~~griffie~~ een voorstel voor een pilot uit te werken inclusief financiële consequenties.

Ondertekening,

Julia Schneemann (Volt)

Marloes ten Ham (PvdA)

Ruchama Bwefar (GroenLinks)

Bijlage 1. Steunbetuigingen NGT / PNH

1. Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal

per e-mail: beppie.van.den.bogaerde@noord-holland.nl

Aan
 Beppie van den Bogaerde (Volt)
 Marloes ten Ham (PvdA)
 Ruchama Bwefar (GroenLinks)
 Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum: 10 juli 2025

Onderwerp: Steunverklaring initiatief overheidscommunicatie in Nederlandse Gebarentaal (NGT)

Geachte dames Van den Bogaerde, Ten Ham en Bwefar,

Met deze brief wil de NBTG haar volledige steun uitspreken voor het initiatief om overheidscommunicatie van de Provincie Noord-Holland toegankelijk te maken voor mensen met een auditieve beperking door middel van de Nederlandse Gebarentaal (NGT).

Het is niet alleen een kwestie van inclusiviteit, maar ook van gelijke rechten en toegang tot democratische processen. Sinds Nederland in 2016 het VN Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap heeft ondertekend en de officiële erkenning van de Nederlandse Gebarentaal in 2021 is bekrachtigd, is het essentieel dat deze rechten en erkenning ook in de praktijk worden gebracht.

Wij onderschrijven daarom het voorstel om:

- Samenvattingen van de Statenvergaderingen te vertalen naar NGT en beschikbaar te stellen op de website van de provincie;
- Een tolk NGT beschikbaar te stellen bij inspraakmomenten, zodat ook mensen met een auditieve beperking kunnen participeren in het politieke besluitvormingsproces.

Het ontbreken van voorzieningen voor mensen met een auditieve beperking in de huidige Communicatiestrategie van de Provincie Noord-Holland (2024-2027) vormt een gemiste kans en moet worden rechtgezet. Informatievoorziening die voor iedereen toegankelijk is, hoort immers een vanzelfsprekend onderdeel van goed bestuur te zijn.

Wij hopen dat uw discussienota in de commissie Bestuur en de Provinciale Staten op brede steun kan rekenen en dragen daar met deze steunverklaring graag aan bij.

Met vriendelijke groet,

Monica Hubner
 directeur NBTG

2. Nederlands Gebarencentrum (NGc)

Steunverklaring Nederlands Gebarencentrum

Het Nederlands Gebarencentrum ondersteunt als expertisecentrum op gebied van de Nederlandse Gebarentaal het voorstel van Volt, PvdA en GroenLinks volledig om informatie uit het Provinciebestuur toegankelijk te maken voor doven en slechthorenden.

Voor doven en slechthorenden is de Nederlandse Gebarentaal (NGT) van essentieel belang. NGT is de moedertaal van veel doven en slechthorenden, terwijl het Nederlands als tweede taal dient – en daarmee niet altijd voldoende toegang biedt tot informatie. Zeker het gesproken Nederlands is beperkt toegankelijk, het spraakafzien is ingewikkeld, afhankelijk van te veel externe factoren en leidt vaak tot misverstanden. Dove mensen kunnen het geschreven Nederlands lezen maar vaak niet helemaal goed begrijpen omdat het hun tweede taal is met een andere grammatica. Ondertiteling is geschreven Nederlands waarin niet de intonatie is weergegeven. Dus de manier waarop iets gezegd of bedoeld wordt is niet af te leiden uit de ondertiteling, terwijl dit cruciaal kan zijn voor het begrijpen van de boodschap. Om deze reden is het vertalen van samenvattingen en andere essentiële informatie in NGT noodzakelijk.

Sinds de wettelijke erkenning van de Nederlandse Gebarentaal in 2021 is er wel meer aandacht gekomen voor informatie in de Nederlandse Gebarentaal. Zo biedt de Rijksoverheid een deel van haar informatie aan in Nederlandse Gebarentaal (NGT) via de website <https://www.gebarencentrum.nl/overheid-info-in-NGT>. Maar er nog zoveel te doen om de communicatie en participatie voor deze groep Nederlanders structureel echt te verbeteren. De overheid op alle niveaus moet haar verantwoordelijkheid nemen en actief inzetten op inclusieve communicatie.

Daarbij is ook de aanwezigheid van een tolk Gebarentaal tijdens inspraakmomenten van cruciaal belang. Zonder een tolk is participatie voor doven en slechthorenden simpelweg niet mogelijk. Dit wordt ondersteund door het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, waarin staat dat overheden mensen met een beperking vanaf het begin moeten betrekken bij beleid en besluitvorming.

Nogmaals: het inzetten van NGT is geen gunst, maar een noodzaak. Het gaat om gelijke toegang tot informatie die direct invloed heeft op het dagelijks leven van doven en slechthorenden. Met deze verklaring willen wij de overheid oproepen: maak NGT structureel onderdeel van het communicatie- en participatiebeleid. Wij steunen daarom vol overtuiging het voorstel van Volt, PvdA en GroenLinks. Het is tijd voor concrete actie.

Met vriendelijke groet,

Benny Elferink
Directeur Stichting Nederlands Gebarencentrum

Stichting Nederlands Gebarencentrum
Stationsplein 121
3818 LE Amersfoort

Telefoon 030 65 65 407
Email info@gebarencentrum.nl

Stichting Welzijn Doven Amsterdam
Stadhouderskade 89
1073 AV Amsterdam

Volt Nederland
t.a.v. Bepie van de Bogaerde
Koninginnegracht 7
2514 AA Den Haag

Amsterdam, 18-07-2025

Geachte commissie,

Door middel van deze brief willen wij als Stichting Welzijn Doven Amsterdam (SWDA) onze volledige steun uitspreken voor het initiatief om de overheidscommunicatie van de Provincie Noord-Holland beter toegankelijk te maken voor mensen met een auditieve beperking, zoals uiteengezet in uw concept-discussienota.

De erkenning van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) als officiële taal in Nederland sinds 2021 en de verplichtingen vanuit het VN-Verdrag inzake de rechten van mensen met een beperking (CRPD) vormen een helder signaal: inclusieve communicatie is geen extraatje, maar een fundamenteel recht.

Als Stichting en belangenbehartiger van doven in en om Amsterdam weten wij hoe graag de achterban betrokken wil zijn bij de aspecten die spelen binnen de maatschappij. Juist op provinciaal niveau, waar besluiten worden genomen over ruimtelijke ordening, mobiliteit, natuur en wonen, is het cruciaal dat iedereen mee kan doen, meedenken en meepraten. Mensen met een auditieve beperking willen zich gezien voelen en door dit initiatief worden er mooie stappen gemaakt naar een inclusievere samenleving waar de dovengemeenschap een onderdeel van is. Door middel van communicatie toegankelijk te maken in de voertaal van de dovengemeenschap, wordt het mogelijk om de stukken van de Provinciale Staten te volgen en inhoudelijk een mening te vormen. Het stukje zelfontplooiing is in deze erg belangrijk. Door dit initiatief te steunen wordt er een krachtig signaal afgegeven dat iedereen, ongeacht taal of gehoorvermogen, meetelt in het politieke proces.

Wij steunen dit initiatief dan ook van harte en hopen dat de Provinciale Staten zich unaniem zullen uitspreken vóór een toegankelijke provincie voor doven en slechthorenden.

Met vriendelijke groet,

Alexander Bosman
Manager Stichting Welzijn Doven Amsterdam

Van: Adviescollege Nederlandse Gebarentaal <contact@adviescollegengt.nl>

Verzonden: dinsdag 19 augustus 2025 18:35

Aan: Beppie van den Bogaerde <beppie.van.den.bogaerde@noord-holland.nl>

Onderwerp: Re: NGT vertaling op provinciale website Noord-Holland

Beste mensen,

Hartelijk dank voor de toelichting en de bijlagen.

Een steunverklaring in briefvorm kunnen we echter pas in september aanleveren aangezien het AC-NGT nog met zomerreces is en de leden daarom afwezig.

Echter, bij deze steunen we alvast het initiatief van harte.

Zodra de leden van het AC-NGT terug zijn, kan het opgepakt worden.

Met vriendelijke groet,

Team Adviescollege Nederlandse Gebarentaal

Ontwerpbesluit Initiatiefvoorstel fracties Volt PvdA en GroenLinks “Nederlandse Gebarentaal (NGT) in zicht”

Nr. ...-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gezien het initiatiefvoorstel “Nederlandse Gebarentaal (NGT) in zicht”

van de Statenfractie Volt PvdA en GroenLinks;

besluiten:

1. Provincie Noord-Holland wil de eerste provincie zijn die in de communicatie naar en met onze inwoners expliciet mensen met een auditieve beperking betreft.
2. Provincie Noord-Holland geeft invulling aan het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap door in de Communicatie Strategie in te bedden dat de communicatie ook toegankelijk moet zijn voor mensen met een auditieve beperking en daarvoor waar mogelijk Nederlandse Gebaren Taal (NGT) in te zetten.
3. Provinciale staten maakt het mogelijk dat ingesproken kan worden (i.e. het aanmelden zelf toegankelijk is voor mensen met een auditieve beperking) bij commissievergaderingen met behulp van een tolk NGT en geven de griffie opdracht een voorstel uit te werken.
4. Provinciale staten maakt de communicatie over vergaderingen van PS (i.e. het bericht over genomen besluiten) toegankelijk voor mensen met een auditieve beperking en geven de griffie opdracht een voorstel voor een pilot uit te werken inclusief financiële consequenties.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

E.M.M. Hinskens

CZ/COM

Telefoonnummer +31235144560
hinskense@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Advies Initiatiefvoorstel Nederlandse Gebarentaal in zicht

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Advies Initiatiefvoorstel Nederlandse Gebarentaal in zicht

Verzenddatum

19 FEB. 2026

Kenmerk

COM10022026EH1

Uw kenmerk

Inleiding

Volt, PvdA en GroenLinks hebben een initiatiefvoorstel ingediend met als titel Nederlandse Gebarentaal in zicht. Het voorstel heeft als doel om gedurende 2 jaar in een pilot de website van de provincie voor mensen met een auditieve beperking toegankelijker te maken door het aanbieden van informatie in Nederlandse Gebarentaal (NGT) en participatie voor doven en slechthorenden te vergemakkelijken rond vergaderingen van Provinciale Staten. Bovendien vraagt het om aanpassing van de Communicatiestrategie van de provincie. Gedeputeerde Staten maken gebruik van de mogelijkheid om te reageren op dit initiatiefvoorstel via deze brief.

Uw initiatiefvoorstel zoals dit voorligt is volgens ons uitvoerbaar. Volgend jaar wordt na de verkiezingen en coalitievorming, in aansluiting op een nieuw coalitieakkoord, een nieuwe communicatiestrategie gemaakt. Daarin kunnen we indien gewenst expliciet aandacht vragen voor mensen met een auditieve beperking.

Verder is het aan Provinciale Staten om het vereenvoudigen van het inspreken met de hulp van een tolk Nederlandse Gebarentaal en het toegankelijk maken van de communicatie over PS-vergaderingen in Nederlandse Gebarentaal na besluitvorming op te pakken met de Statengriffie, inclusief de financiering. Hierbij willen wij wel meegeven dat de kosten voor de Statengriffie voor het 10 keer per jaar tolken van het verslag van de PS-vergaderingen mogelijk hoger zijn dan in het initiatiefvoorstel staat. Op basis van een uitvraag die gedaan is bij een bureau dat deze video's kan verzorgen zijn de totale kosten rond de € 20.000 per jaar.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

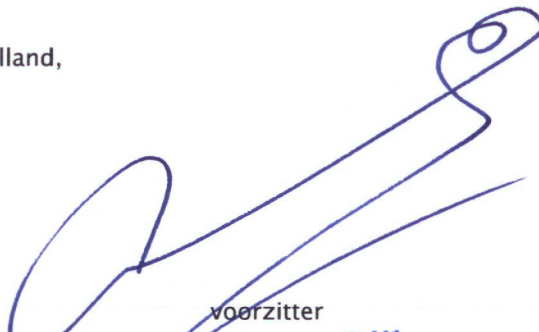
Het initiatiefvoorstel Nederlandse Gebarentaal in zicht is volgens ons
dus uitvoerbaar.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 3 maart 2026

Onderwerp: Jaarverslag 2025 MRA

Kenmerk: BSJJB19022603

Bijlage: 2

1. Toelichting

Op 22 februari 2026 ontving de provincie Noord-Holland het Jaarverslag 2025 van de MRA. De Algemene Vergadering van de MRA van 20 februari 2026 heeft verzocht om wensen en opvattingen te formuleren en die voor 22 mei 2026 aan het MRA-bestuur te doen toekomen. Het College van GS heeft een antwoordbrief aan de voorzitter van de MRA opgesteld, waarin enkele aandachtspunten zijn geformuleerd.

2. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mevr. M. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. BSJJB19022603

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 3 maart 2026;

besluiten:

1. Kennis te nemen van het Jaarverslag 2025 van de MRA.
2. In te stemmen met de door het College van GS voorgestelde reactie op het Jaarverslag 2025 van de MRA.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Aan mevr. F. Halsema, voorzitter van de Metropoolregio Amsterdam

Termini 179

1025 XM AMSTERDAM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. J.J. van den Berg

BEL/BS

Telefoonnummer +31235144076

bergjj@noord-holland.nl

1 | 4

Verzenddatum

Kenmerk

BSJJB19022601

Uw kenmerk

**Betreft: opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende het
Jaarverslag 2025 van de MRA**

Geachte mevrouw Halsema,

De provincie Noord-Holland ontving de conceptversie van het Jaarverslag 2025 van de MRA, met het verzoek dit concept te bespreken en eventuele wensen en opvattingen uiterlijk op 22 mei 2026 door te geven aan het MRA-bestuur. Wij voldoen graag aan dit verzoek en hebben dit document met onze Staten besproken.

Het jaar 2025 was het eerste jaar van de nieuwe MRA-Agenda 2025-2028. Dit Jaarverslag (in voorgaande jaren 'Voortgangsnota' geheten) rapporteert over hetgeen er desaangaande in 2025 in MRA-verband aan activiteiten is ondernomen en wat daarvan de resultaten zijn geweest. Het overzicht is gegroepeerd langs de acht overkoepelende ambities van de MRA-Agenda. Ook valt te lezen dat soms bepaalde acties uiteindelijk niet zijn uitgevoerd en waarom niet. Dergelijke terugmeldingen dragen bij aan de geloofwaardigheid en transparantie van het Jaarverslag. Dit document is goed bruikbaar om met Provinciale Staten het gesprek te voeren over onze betrokkenheid bij de MRA en de specifieke meerwaarde van de MRA voor de provincie Noord-Holland.

In algemene zin valt op te merken dat veel werk van de MRA zich in het afgelopen jaar heeft gericht op lobby, bestuurlijke afstemming en kennisontwikkeling (bijvoorbeeld door het laten doen van onderzoek en het uitvoeren van pilots). Het is op zichzelf logisch dat de MRA zich als regionaal netwerk met dergelijke activiteiten bezighoudt. De MRA is immers niet meer dan een informeel regionaal samenwerkingsverband. Formele besluitvorming blijft voorbehouden aan de deelnemende gemeenten en provincies.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Voor een effectieve lobby in Den Haag en in Brussel is samenwerking tussen de provincie Noord-Holland en de MRA cruciaal. Er is in 2025 een goede stap gezet om de MRA meer zichtbaar te laten zijn in Den Haag, waarvan het lobby-evenement in november 2025 een belangrijk en succesvol onderdeel was. Logischerwijs heeft de lobby zich in de tweede helft van het afgelopen jaar met name gericht op het nieuwe regeerakkoord. Bij gezamenlijke lobby van de provincie met bestuurlijke samenwerkingsverbanden als de MRA, het IPO en bijvoorbeeld de regio Noord-Holland-Noord is het zoeken naar verbinding. In het afgelopen jaar is gebleken dat de provincie Noord-Holland en ook de MRA in staat waren om inzake lobby over de eigen grenzen heen te kijken.

Als provincie zien wij voor onszelf binnen de MRA-samenwerking een specifieke verantwoordelijkheid voor het betrekken ook van andere Noord-Hollandse regio's. Een goed voorbeeld is de brede lobby voor de bereikbaarheid van de regio Noord-Holland-Noord, waar de provincie, de regio en de MRA samen succesvol in zijn opgetrokken. In dergelijke initiatieven liggen kansen om met elkaar de lobby verder te brengen en tegelijkertijd de MRA goed te positioneren in Den Haag.

De Haagse activiteiten van de MRA waren eind 2025 mede gericht op het rapport van de commissie-Wennink. Wanneer het gaat om het versterken van het verdienvermogen van Nederland, dan is de MRA immers een van de bepalende regio's. Ten aanzien van de MRA-activiteiten rond het thema economie kan de provincie op hoofdlijnen tevreden zijn over de behaalde resultaten. De doorontwikkeling van de ROM inWest en de Amsterdam Economic Board verlopen positief. Daarnaast zijn de exploitatiebijdragen die de MRA aan beide organisaties bijdraagt nuttig en zeer gewenst.

Het onderzoek naar kritieke grondstoffen en kwetsbare toeleveringsketens, dat in 2025 in opdracht van de MRA is uitgevoerd door het HCSS (The Hague Center for Strategic Studies), is bij uitstek relevant in het licht van de toenemende internationale spanningen. Dit onderzoek kan bijdragen aan het formuleren van regionale strategieën om de toeleveringsketens van kritieke grondstoffen in de MRA veerkrachtiger en duurzamer te maken. Betrokkenheid van het bedrijfsleven hierbij is essentieel.

Regionale coördinatie en afstemming in MRA-verband vond (en vindt) ook plaats bij de kantorenstrategie. De gezamenlijke behoefteramingen zijn nuttig voor alle MRA-deelnemers. Desondanks blijven gemeenten soms toch nog ambtelijke capaciteit inzetten om eigen behoefteramingen uit te voeren, die niet overeenkomen met de door GS vastgestelde en door de MRA onderschreven gezamenlijke ramingen. Dat is spijtig, want nu de

kantorenmarkt na corona blijvend is veranderd, staat de MRA voor de opgave om de veranderde vraag in goede banen te leiden.

Het regeerakkoord maakt duidelijk dat het nieuwe kabinet (net als de provincie Noord-Holland) snel aan de slag wil met het bouwen van nieuwe woningen. De gebiedsgerichte coördinatie tussen Rijk, provincie en gemeenten op grote nationale opgaven als woningbouw, energie, infrastructuur, water en natuur dient onder meer plaats te vinden binnen het landelijke kader van de NOVEX.

Terecht besteedt het Jaarverslag 2025 aandacht aan de belangrijke resultaten die de MRA, in samenwerking met de Vervoerregio, behaald heeft in het WoMo-traject (Woningbouw en Mobiliteit). Daarbij gaat het om 400 miljoen aan Rijksinvesteringen om bereikbaarheid te verbeteren om zo de bouw van 32.000 woningen te versnellen door mobiliteitsknelpunten rond woningbouwlocaties aan te pakken.

Ten aanzien van het thema 'groenblauw' is het agenderen van een relevant aanvullend perspectief bij woningbouw door de MRA goed gelukt. De groenblauwe opgave is bij het Rijk beter op het netvlies gekomen. Een van de concrete uitwerkingen hiervoor was het doorrekenen van enkele groene maatregelpakketten als antwoord op de vraag welke kosten gepaard gaan met het realiseren van belangrijke groene schakels die het groene netwerk helpen verstevigen. Een dergelijke doorrekening helpt alle partners (inclusief onszelf als provincie) om een beter beeld te krijgen van de kosten, baten en mogelijke financieringsconstructies voor een aantal groene maatregelen. De MRA heeft hier nuttige kennisontwikkeling gefaciliteerd in samenwerking met het Rijk. De resultaten bieden een goede basis om vervolgens als MRA met het Rijk in gesprek te gaan over de financiering van deze kosten.

In de praktijk blijkt het wel een kwestie van goed zoeken en scherpstellen om de NOVEX MRA optimaal aan te laten sluiten op de inhoudelijke oriëntatie en de regierol van de provincie Noord-Holland. Zo is het bijvoorbeeld de vraag waar ten aanzien van een thema als 'het groenblauwe netwerk' het werk van de MRA zou moeten beginnen en waar dat van de provincie dan ophoudt.

Voor een thema als energie geldt iets vergelijkbaars. De MRA heeft daar geen specifieke taak - die ligt elders, onder meer bij provincies en netbeheerders. Tegelijkertijd is het energievraagstuk vanwege bijvoorbeeld netcongestie bij uitstek actueel en relevant voor de MRA. Tegen de achtergrond van de Rijk-regiosamenwerking NOVEX MRA is het cruciaal een werkbare afstemming tussen partners te organiseren, met oog voor verwante thema's die rond energie aan de orde zijn.

Dit Jaarverslag laat zien dat de MRA nuttige resultaten weet te boeken op terreinen die relevant zijn voor de provincie Noord-Holland en die goed aansluiten bij ons eigen provinciale beleid. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor de 'Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen MRA'. Dit hebben we vanuit de provincie geïnitieerd. Het project bouwt voort op de eerste 'Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen Noord-Holland Noord' en is een aansprekend voorbeeld van effectieve samenwerking tussen overheden en bedrijfsleven om de circulaire transitie te versnellen. Voor de impact en opschaling is het een belangrijke stap dat deze aanpak (waarbij inmiddels zo'n vijftig partijen zich hebben aangesloten) nu ook breed wordt uitgerold in de MRA – een regio met een grote bouw- en sloopopgave.

Bij de bespreking van het vorige Jaarverslag ('Voortgangsnota') over 2024 merkten we op dat de MRA aan kracht en draagvlak kan winnen als de MRA meer als regionale 'buitenboordmotor' zou kunnen werken, aanvullend op hetgeen partners zelf al doen. Dat uitgangspunt blijft relevant. We hebben er vertrouwen in dat de nieuwe MRA-directeur, die later dit jaar zal aantreden, hier met zijn team nader invulling aan zal weten te geven.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

Jaarverslag 2025

27 januari 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
Doel en status van het Jaarverslag	4
Leeswijzer	4
 Ambitie 1: We willen een <i>klimaatneutrale en circulaire regio</i> zijn in 2050	5
Acties & resultaten in 2025	5
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	5
Overige mijlpalen	5
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	6
 Ambitie 2: We versterken de (<i>digitale</i>) <i>concurrentie- en innovatiekracht</i> van de MRA om bij te dragen aan de transities die nodig zijn	6
Acties & resultaten in 2025	6
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	7
Overige mijlpalen	7
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	7
 Ambitie 3: We willen <i>tekorten op de arbeidsmarkt verminderen en toekomstbestendig werk</i> bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt)	8
Acties & Resultaten in 2025	8
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	9
Overige mijlpalen	9
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	9
 Ambitie 4: We willen <i>voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties</i> in de nabijheid van (potentiële) werkenden	9
Acties & Resultaten in 2025	9
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	10
Overige mijlpalen	11
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	11
 Ambitie 5: We willen leefbare steden en dorpen met <i>voldoende, betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen</i> , in een gezonde leefomgeving	11
Acties & Resultaten in 2025	11

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	12
Overige mijlpalen	13
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	13
Ambitie 6: We behouden en (waar mogelijk) <i>versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed</i>	13
Acties & Resultaten in 2025	13
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	14
Overige mijlpalen	14
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	14
Ambitie 7: We willen dat het <i>(inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden</i> bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners.....	15
Acties & Resultaten in 2025	15
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	15
Overige mijlpalen	16
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	16
Ambitie 8: We willen dat eenieder zich op <i>toekomstbestendige en betaalbare wijze kan verplaatsen</i> in de MRA en dat we het logistieke vervoer en de internationale connectiviteit verduurzamen	16
Acties & Resultaten in 2025	16
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	17
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	17
Overige mijlpalen	17
Communicatie	18
Acties & Resultaten in 2025	18
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	19
Overige mijlpalen	19
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	19
Public Affairs	20
Acties & Resultaten in 2025	20
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	21
Overige mijlpalen	21
Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges.....	21

Inleiding

Doel en status van het Jaarverslag

Voor u ligt het Jaarverslag voor de Metropoolregio Amsterdam over het jaar 2025. Met ingang van 2026 is het jaarverslag en de voortgangsnota van de MRA samengevoegd tot 1 online document. Op verzoek van de Algemene Vergadering wordt er nog steeds een hardcopy uitgebracht voor de informatie die voorheen in de voortgangsnota te vinden was. Dit document wordt ook ter wens en opvattingen naar de deelnemers gestuurd. Het Jaarverslag gaat op hoofdlijnen in op welke activiteiten in het afgelopen jaar zijn uitgevoerd, en welke resultaten daarbij zijn behaald. Het doel van dit document is om te faciliteren dat de leden van gemeenteraden en Provinciale Staten in de MRA op inhoud in gesprek kunnen gaan met hun bestuurders en ze zaken kunnen meegeven die zij van belang vinden voor de regionale samenwerking. Het Jaarverslag is daarmee een informatief document.

Leeswijzer

De opbouw van het Jaarverslag is dit jaar net iets anders dan in de voorgaande voortgangsnota's. Voorheen werd de voortgang inzichtelijk gemaakt aan de hand van de uitvoeringslijnen. Dit is het eerste jaarverslag op basis van de nieuwe MRA Agenda. Daarom zijn de acties gekoppeld aan de ambities uit de MRA Agenda 2025 – 2028

Ambitie 1: We willen een *klimaatneutrale en circulaire regio* zijn in 2050

Acties & resultaten in 2025

- Samenwerking met (met name) de provincies en netbeheerders om de ruimtelijke claims voor het energiesysteem in te passen in de NOVEX MRA
 - **Resultaat:** Ruimtelijke claims voor het energiesysteem zijn expliciet geagendeerd in de NOVEX MRA
- Themabijeenkomst over netcongestie en energieplanologie, in samenwerking met beide provincies
 - **Resultaat:** De themabijeenkomst over netcongestie en energieplanologie werd druk bezocht
- Met Actienetwerk GasTerug is gewerkt aan het uitbreiden van het Hilversumse project Circulaire Gordijnen. Dit project deelt circulaire gordijnen uit aan mensen in energiearmoede
 - **Resultaat:** Het project is uitgerold naar meerdere gemeenten. Dit resulteert in energiebesparing, wooncomfort verbetering en een impuls geven aan circulaire ketens
- Toewerken naar het gezamenlijke doel: 50% circulair inkopen over 2025
 - **Resultaat:** : In 2025 is voortvarend toegewerkt naar het gezamenlijke doel om 50% circulair in te kopen.
- Het uitbreiden van de Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen naar de MRA
 - **Resultaat:** 47 partijen in de MRA hebben hun handtekening gezet onder de deal

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

De inzet op het ontwikkelen van een regionale aanpak waarmee circulariteit wordt geborgd in de gemeentelijke organisatie en projecten in de openbare ruimte is niet echt van de grond gekomen. De belangstelling daarvoor bij MRA partners bleek voornamelijk onvoldoende.

Overige mijlpalen

- Rapport van HCSS over kritieke grondstoffen in NH en Flevoland: Op basis van dit rapport dat in opdracht van de MRA en beide provincies is opgesteld, zal een Plan van Aanpak kritieke grondstoffen worden voorbereid

- Overdrachtdossier circulaire economie: Eind 2025 is een MRA overdrachtdossier circulaire economie opgesteld dat begin 2026 zal worden aangeboden aan de zittende bestuurders, zodat die dit kunnen aanbieden aan hun opvolgers

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

Raden en Staten ontvangen periodiek info over NOVEX MRA. Voor sommige gemeenten zullen raden wellicht instemming moeten verlenen voor budget voor circulair gordijnenproject.

Ambitie 2: We versterken de (*digitale*) concurrentie- en innovatiekracht van de MRA om bij te dragen aan de transitie die nodig zijn

Acties & resultaten in 2025

- Oprichten/omvormen van Programmateam Innovatie om uitvoering te geven aan de Actieagenda Innovatie
 - **Resultaat:** De kopgroep die de agenda heeft opgesteld is omgevormd naar het Programmateam Innovatie. In het programmteam werken medewerkers van de gemeentes en provincies samen om de actielijnen verder uit te werken en uit te voeren. Ook leren ze van elkaar en hun innovatiehubs
- Opstellen van de Actieagenda Innovatie door Programmateam Innovatie
 - **Resultaat:** De oplevering van de Actieagenda Innovatie. Hierin zijn de 5 versnellers (randvoorwaarden) gedefinieerd waar wij als netwerk van overheden aan zet zijn om het klimaat voor innovatieve bedrijven te versterken. De versnellers zijn doorvertaald naar concrete actielijnen die gezamenlijk worden opgepakt
- Vaststellen van de Actieagenda Innovatie door het BO
 - **Resultaat:** de Actieagenda is vastgesteld
- Het uitvoeren van de Economische Verkenningen
 - **Resultaat:** Beleidsmakers uit de hele MRA zijn voorzien van betrouwbare informatie over de economie via de Economische Verkenningen
- De doorontwikkeling ROM InWest en Board
 - **Resultaat:** Er zijn afspraken gemaakt door Platform Economie met de Amsterdam Economic Board en ROM InWest over een verdere

doorontwikkeling van iedere organisatie en de bijdrage van de MRA. Hieruit is gekomen;

- **Resultaat:** De Amsterdam Economic Board heeft stappen gezet in het vormgeven en positioneren van de drie coalities in 2025
- **Resultaat:** In het najaar van 2025 is een evaluatie van de ROM InWest uitgevoerd door de aandeelhouders, zoals afgesproken in de bestuursovereenkomst. Bureau Birch heeft de opdracht uitgevoerd. Het eindrapport wordt opgeleverd in januari 2026 en geeft ook aanbevelingen voor zowel de Rom InWest als de aandeelhouders
- Het organiseren van een Rijk-Regio event, in samenwerking met de Amsterdam Economic Board en VNO-NCW Metropoolregio Amsterdam
 - **Resultaat:** De innovatie en concurrentiekracht van de MRA is goed onder de aandacht gebracht. Aanwezigen: Kamerleden, hoge Rijksambtenaren, bestuurders, bedrijfsleven en ambtenaren. Dit event is door alle partijen als zeer succesvol ervaren
- Vaststelling in de platforms Ruimte en Economie van bouwstenen voor een MRA positie over datacenters als onderdeel van de digitale infrastructuur
 - **Resultaat:** De vaststelling van de MRA positie wordt gebruikt als vertrekpunt voor de gesprekken in de kleine landelijke werkgroep Datacenters, die in 2025 door het ministerie van EZ in het leven is geroepen

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Voor ambitie 2 zijn de acties die gepland waren voor 2025 uitgevoerd.

Overige mijlpalen

Voor ambitie 2 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

In Q1 zal de tussenrapportage van de Actieagenda Innovatie opgeleverd worden aan het DO en BO. Hierbij zal ook het Rapport Wennink betrokken worden vanwege de nauwe samenhang.

Ambitie 3: We willen *tekorten op de arbeidsmarkt verminderen* en *toekomstbestendig werk* bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt)

Acties & Resultaten in 2025

- Projecten ter verkenning verhogen instroom tekortsectoren
 - **Resultaat:** Door deze projecten wordt verkend welke maatregelen effectief zijn om de instroom in tekortsectoren te vergroten. De opgedane inzichten vormen de basis voor verdere beleidsontwikkeling en gerichte interventies.
- Programma Binden, Boeien en Behouden zorgprofessionals MRA
 - **Resultaat:** Het programma stimuleert de ontwikkeling van loopbaan- en onderwijspaden voor zorgprofessionals, waardoor zij meer arbeidsperspectief krijgen en ziekenhuizen meer flexibiliteit hebben in de personele inzet.
- Ontwikkeling loopbaan- en onderwijspaden zorgprofessionals
 - **Resultaat:** Zorgprofessionals kunnen zich beter ontwikkelen en doorstromen, terwijl ziekenhuizen personeel effectiever kunnen inzetten waar dit het meest nodig is.
- Opschaling ecosysteem E/SPORTS TECH CAMPUS Purmerend
 - **Resultaat:** Door inzet van esports, gaming en gamification worden nieuwe doelgroepen aangetrokken en opgeleid, wat bijdraagt aan duurzame talentinstroom in innovatieve sectoren.
- Innovatieve opleidingsmethodes esports en gaming
 - **Resultaat:** De ontwikkelde en opgeschaalde methodes functioneren als magneet voor talent en versterken de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- Ontwikkelfonds Flevoland Leert
 - **Resultaat:** Met deze bijdrage wordt om- en bijscholing toegankelijker gemaakt, zodat inwoners zich kunnen blijven ontwikkelen in een arbeidsmarkt die verandert door digitalisering en robotisering.

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

In het MUVP stond een actie benoemd voor de verdere ontwikkeling van Skills. Dit onderwerp kon niet worden opgepakt. Ook bleek er in 2025 geen ruimte voor implementatie van het thema Arbeidsproductiviteitsverhoging / strategisch HRM beleid. We vonden wel tijd om hierover een workshop in te richten voor beleidsmedewerkers.

Overige mijlpalen

In het voorjaar van 2025 zijn de eerste stappen gezet door MRA en BOARD voor een overleg tussen Overheid; Bedrijfsleven; Onderwijs en Maatschappelijke-instellingen. Hiervoor is een enquête gestuurd naar een 15 tal actoren in de regio. In het najaar is het besluit genomen een eerste overleg te organiseren in 2026.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

In 2026 hopen we te starten met een overleg tussen Overheid; Bedrijfsleven; Onderwijs en Maatschappelijke-instellingen op het gebied van O+A, (BTG+) een actie uit het MUVP. Hieruit komen mogelijk nieuwe acties naar voren.

Ambitie 4: We willen *voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties* in de nabijheid van (potentiële) werkenden

Acties & Resultaten in 2025

- Uitvoering van de jaarlijkse Plabeka monitor en actualisatie van het dashboard. Dit wordt gedaan als basis voor de beleidsontwikkeling en uitvoering. Dit dashboard geeft alle relevante informatie per werklocatie
 - **Resultaat:** Afslanken van de Plabeka monitor op verzoek van de bestuurders. De data wordt nog jaarlijks verzameld, maar de rapportage wordt niet ieder jaar even uitgebreid uitgebracht
- Ondersteuning van het Project Bureau Herstructurering (PHB) aan ondernemersverenigingen en gemeenten bij de concrete verduurzaming van bedrijventerreinen

- **Resultaat:** In 2025 zijn door PHB onder meer projecten uitgevoerd op het gebied van verduurzaming en/of organisatiegraaf in Lelystad, Almere, Hilversum, Haarlem en de Haarlemmermeer en kennisbijeenkomsten op het gebied van netcongestie, klimaatadaptatie en subsidiemogelijkheden voor toekomstbestendige bedrijventerreinen
- **Resultaat:** PHB heeft meerdere kennisbijeenkomsten georganiseerd
- Actualiseren MRA Kantorenstrategie
 - **Resultaat:** Eind 2025 heeft het BO Economie ingestemd met de geactualiseerde MRA Kantorenstrategie en is deze voorgelegd aan alle colleges B&W van de MRA gemeenten voor vaststelling. Omdat de kantorenmarkt aan grote veranderingen onderhevig is, wordt in de MRA strategie ingezet op een versterking van de kwaliteit van het kantoren aanbod op goed bereikbare (OV) locaties en tegelijkertijd het onttrekken van incurante kantoorpanden en deze bijvoorbeeld te transformeren naar woningen
- Vaststellen van een transformatiekader als uitwerking van de Bedrijventerreinstrategie
 - **Resultaat:** Het kader is vastgesteld. In het transformatiekader zijn regionale procedures benoemd voor het transformeren van werklocaties naar (deels) andere functies
- Verkennen van kosten intensivering op bedrijventerreinen
 - **Resultaat:** De verkenning maakt inzichtelijk wat de kosten voor intensivering van verschillende typen werklocaties zijn. Duidelijk is dat in veel gevallen een commercieel sluitende businesscase voor intensivering niet mogelijk is. In 2026 zullen er op basis van deze verkenning voorstellen gedaan gaan worden over de wijze waarop we in de MRA de intensivering concreet willen gaan oppakken, o.m. samen met het Rijk (via NOVEX-MRA)

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

- Het versterken van de organisatiegraad op bedrijventerreinen. In samenspraak met PHB, gemeente Amsterdam en de ondernemersvereniging ORAM zouden activiteiten opgestart worden om de organisatiegraad op bedrijventerreinen te versterken. Omdat de ORAM hierin uiteindelijk toch geen actieve rol voor zichzelf zag weggelegd en in Amsterdam de voortgang van een lokaal traject stagneerde, is deze activiteit tijdelijk 'on hold' gezet. Wél is het PHB in het kader van zijn reguliere werkzaamheden nog actief op dit dossier
- De afstemming met ministerie EZ. In 2025 is de Ruimtelijke Economische Visie van het Rijk gepresenteerd. Deze visie is nog vooral op hoofdlijnen, de concretisering zal in de komende regeerperiode vorm moeten krijgen. Ondanks herhaaldelijk

aandringen om de gezamenlijke Metropoolregio's te betrekken bij deze verdere uitwerking, heeft het ministerie er vooralsnog voor gekozen hierover louter met VNG en IPO af te stemmen

Overige mijlpalen

Voor ambitie 4 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

Met de Bedrijventerreinstrategie en Kantorenstrategie is het belang van voldoende ruimte voor werken in 2025 nadrukkelijk op de bestuurlijke agenda gezet. Dit was ook nodig, want de grote woningbouwopgave zet de toekomst van bestaande werklocaties onder druk en belemmert de mogelijkheden voor nieuwe werklocaties. Daarom is het goed als ook in 2026 gemeenten en provincies in hun ruimtelijk beleid voldoende oog houden voor de regionale afspraken in het kader van de Bedrijventerreinstrategie en Kantorenstrategie.

Ambitie 5: We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving

Acties & Resultaten in 2025

- Wonen & mobiliteit (WoMo)
 - **Resultaat:** Het programma creëerde i.s.m. een groep gemeenten een gezamenlijke aanvraag voor de zogenaamde WoKT-gelden (Woningbouw op Korte Termijn). Het resultaat was een sterk regionaal beeld waarin de noodzaak tot investering in mobiliteit voor de woningbouw centraal stond. Eind 2025 werd bekend dat een groot deel van de deelnemende projectgebieden inderdaad extra middelen toegekend kregen.
- Houtbouw Pact 2026-2030
 - **Resultaat:** Het Green Deal Convenant Houtbouw 2021-2025 kreeg een sterk vervolg met het Houtbouw Pact. Meer dan 100 ondertekenend partners uit

het triple helix-netwerk van de MRA streven hiermee naar toekomstbestendige woningbouw die in 2030 uit minimaal 20% houtbouw en andere biobased materialen bestaat. Het programma heeft in de afgelopen jaren vooruitgang geboekt door het aanjagen en verbinden van overheden, kennisinstellingen, bouwers en investeerders, met verschillende spraakmakende bouwprojecten als resultaat.

- MRA Versnellingstafels
 - **Resultaat:** Ook in 2025 vonden de regionale Versnellingstafels op MRA-schaal plaats waarbij een groot netwerk o.a. bestuurders en bouwer de thematische knelpunten en oplossingen deelden.
- Uitvoering MRA Woondeal.
 - **Resultaat:** De MRA Woondeal is als Rijk-regiosamenwerking de spil in Bouwen en Wonen, waarin doorlopend wordt afgestemd over o.a. woningbouwaantallen en betaalbaarheid van de woningvoorraad.
- Onderzoek naar leefbaarheid in de bestaande wijken.
 - **Resultaat:** In 2025 is inzicht verworven in de leefbaarheid van en vooral rondom de bestaande woningvoorraad in de MRA-gemeenten. In 2026 krijgt dit onderzoek een vervolg met het verkennen van de mogelijkheden tot een MRA-brede aanpak.
- Provada
 - **Resultaat:** De Provada is sinds jaar en dag een podium voor de MRA-gemeenten om zich te profileren richting marktpartijen en andere overheden.
- Werkgroepen Planning, Netcongestie en Stikstof.
 - **Resultaat:** De versnelling van de woningbouwopgave wordt door de MRA ook ondersteunt door de organisatie van verschillende werkgroepen op uitvoeringsniveau. De inbreng en opgedane resultaten uit deze werkgroepen wordt zowel door de deelnemende gemeenten direct ingezet voor de versnelling alsook breder gedeeld in ambtelijke MRA-gremia.

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

- De vorming van een zogenaamde leidraad toekomstbestendige gebiedsontwikkeling en het verkennen van pilotprojecten werd in 2025 gepauzeerd i.v.m. de verwachte komst van een City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling. Nu deze City Deal is omgevormd tot een afsprakenkader zal in 2026 opnieuw afgewogen worden of een leidraad voor de MRA gewenst is.

Overige mijlpalen

Voor ambitie 5 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

In 2026 vindt een actualisatie van de Woondeal plaats, waarin onder andere doelstellingen voor woningbouwaantallen en programmering herzien worden. Daarnaast wordt in 2026 de Afsprakenbrief Industriële Bouwstroom ondertekend door een reeks partijen waaronder MRA-gemeenten. Het doel is om per 2026 met zogenoemde koploperlocaties de opschaling van industrieel geproduceerde woningbouwmaterialen gestalte te geven. Er zullen naar verwachting verschillende ondertekenmomenten plaatsvinden, waaronder op de WOCODA- en Provada-beurzen

Ambitie 6: We behouden en (waar mogelijk) versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed

Acties & Resultaten in 2025

- Doorrekening maatschappelijke kosten en baten groene maatregelpakketten
 - **Resultaat:** De groene maatregelpakketten zijn doorgerekend voor Nationaal Park Nieuw Land, Spaarnwoude en noordzijde Groene Hoefijzer en de Westeinderscheg. Hierin is tevens een eerste bekostigingsstrategie voor de Westeinderscheg meegenomen. De doorrekeningen vormen de basis voor publiek-private financieringsconstructies voor investeringen in het groen-blauwe netwerk binnen de MRA
 - **Resultaat:** Rapportage - Maatregelpakketten groenblauw MRA
- Oplevering Verkenning Klimaatbestendig landschap Oer-IJ gebied
 - **Resultaat:** Een integraal beeld van de opgaven en uitdagingen in het Oer-IJ gebied (o.a. gevolgen klimaatverandering, intensivering landgebruik en maatschappelijke ruimtelijke opgaven, zoals bijv. woningbouw). Op basis van gebiedsanalyses volgens principe 'water en bodem sturend' zijn adviezen opgesteld voor een natuurinclusieve omgang met de ruimtelijke opgaven
 - **Resultaat:** Rapportage – Klimaatbestendig landschap Oer-IJ gebied
 - **Resultaat:** Triple helix podcast over opgave Oer-IJ

- Afronding proces-fase in project Pilots Financiering Klimaatadaptatie
 - **Resultaat:** Alle vijf deelnemende MRA-gemeenten (Amsterdam, Heemstede, Haarlem, Hilversum, en Uithoorn) hebben fase 'Looproutes' in 2025 afgerond. Deze fase vormt de basis om financieringsconstructies uit te werken voor gemeentelijke opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, waarmee tot uitvoering van de projecten wordt overgegaan
 - **Resultaat:** Pakket procesbeschrijvingen en handreikingen voor aanpak gemeentelijke opgaven klimaatadaptatie gebouwde omgeving

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Vanwege de opbouwfase van het nieuwe programma *Groen-blauw groeit mee* is het netwerk Klimaatadaptief Bestaande Stad niet benut voor kennisdeling. Na vaststelling van het programma in december 2025 is ruimte ontstaan om het Klimaatadaptatie-netwerk te activeren en vanuit daar ook de kennisdeling rondom de beheersopgave te starten.

Overige mijlpalen

Vaststelling nieuw programma *Groen-blauw groeit mee*. Met het nieuwe programma hebben we een platform gecreëerd om alle activiteiten op het gebied van landschap, groen, recreatie, water en klimaatadaptatie vanuit één centrale plek uit te voeren en aan te sturen. Het programma vormt daarmee een belangrijke schakel in het zorgen dat groen en blauw daadwerkelijk meegroeien met de andere (ruimtelijke) opgaven in de MRA.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

- De MRA ontwikkelt instrumenten en (financiering)oplossingen om ruimtelijke groen-blauwe opgaven op te pakken. Dit betekent nog niet dat de projecten daadwerkelijk tot realisatie komen. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat de oplossingen van papier naar praktijk gaan en hoe kan de MRA de deelregio's hierin ondersteunen?
- In verschillende projecten observeren we dat onderwerpen vallend onder groen en blauw zich niet goed laten vangen in lokale ruimtelijke afwegingen voor gebiedsontwikkeling. Hoe voorkomen we dat groen en blauw sluitposten zijn en de MRA haar groen-blauw karakter kwijtraakt?

- Het team dat vanuit de MRA-samenwerking werkt aan programma Groen-blauw groeit mee omvat slechts 1,7 fte, waarin wisselingen worden verwacht. Hoe zorgen we voor een toekomstbestendige bemensing van het programmateam?

Ambitie 7: We willen dat het *(inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden* bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners

Acties & Resultaten in 2025

- Evaluatie en aanpassen ontwikkelkader verblijfsaccommodaties
 - **Resultaat:** Er zijn een aantal aanpassingen gedaan aan het kader
- Vaststellen ontwikkelkader dagattracties
 - **Resultaat:** Het ontwikkelkader dagattracties is in het BO Economie besproken en geldt sindsdien als afstemmingsinstrument voor dagattracties binnen de MRA
- Evaluatie en aanpassing voormalig programma vraagsturing 'ABHZ'
 - **Resultaat:** Op basis van de evaluatie is Amsterdam & Partners met een nieuwe strategie voor vraagsturing gekomen. Deze strategie zal in ieder geval voor 2026 gelden
- Bespreken van rapport toeristenbelasting om duurzamer gedrag te stimuleren. AEF heeft het rapport gemaakt nav een vraag van de werkgroep duurzaam toerisme
 - **Resultaat:** Rapport is besproken in BO Economie
 - **Resultaat:** Rapport is richting de gemeenten gestuurd
- Organisatie van de eerste Impactmarkt MRA op de Impactfair. Dit is een fair waar duurzame toeristische bedrijven hun producten kunnen pitchen. Ko Koen heeft een presentatie gegeven over duurzaam toerisme
 - **Resultaat:** De impactmarkt heeft geleid tot veel netwerk en positieve reacties bij de deelnemers

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Het was de bedoeling dat in Q4 een voorstel voor bestemmingsmanagement richting het BO Economie zou gaan, maar helaas is dit niet gelukt. Dit voorstel is nu doorgeschoven naar Q2 van 2026.

Overige mijlpalen

Voor ambitie 7 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

Voor komend jaar staat op de planning dat we naar het BO Economie een discussie gaan voorleggen over de marktruimte voor verblijfsaccommodaties. We zullen door middel van scenario's inzicht bieden aan de bestuurders dat beslissingen in de ene gemeente impact hebben op andere gemeenten, en door middel van die scenario's kijken of er draagvlak is om meer systematisch met elkaar naar dit vraagstuk te kijken. Dit kan zeer gevoelig liggen vanwege de vrijwillige opzet van de MRA, maar als we hier echt iets mee willen doen, dan zullen er goede afspraken tussen de verschillende gemeenten gemaakt moeten worden. Er komt naar verwachting een flinke vraag naar verblijfsaccommodaties op ons af, en er zijn op meerdere plekken al (tijdelijke) hotelstops. Dit gaat onder anderen impact hebben op de prijs van een overnachting binnen de MRA, maar ook op veel andere zaken.

Ambitie 8: We willen dat eenieder zich op toekomstbestendige en betaalbare wijze kan verplaatsen in de MRA en dat we het logistieke vervoer en de internationale connectiviteit verduurzamen

Acties & Resultaten in 2025

- Omvorming van platform Smart Mobility naar programma DIM (Digitalisering en Innovatie Mobiliteit)
 - **Resultaat:** Programma DIM biedt meer focus en zorgt voor betere aansluiting bij de andere MRA programma's
- Rapportage breed onderzoek Noord-Holland naar Mobiliteitsrechtvaardigheid, waaronder toegankelijkheid en vervoersarmoede
 - **Resultaat:** De aanbevelingen worden geïmplementeerd bij o.a. de programma's MRA Woonwerkbalans, Publieke Mobiliteit en Fiets

- Het Rijk-Regio programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid heeft een complete investeringslijst van bereikbaarheidsmaatregelen in de MRA opgeleverd inclusief fasering
 - **Resultaat:** Deze is benut voor de MRA opgave WOKT/WOMO met positief resultaat
 - **Resultaat:** Daarnaast start het Rijk in Flevoland met 2 projecten die eerder on hold zijn gezet (A27 en A6) [BO MIRT: Rijk en regio zetten betekenisvolle stappen voor investeringen in infrastructuur – Metropoolregio Amsterdam](#)
- Ten behoeve van de OV schaa sprong zijn er weer stappen gezet t.b.v. de grote verbindingen
 - **Resultaat:** Na de uitname van 2 miljard in 2024 heeft het Rijk weer 2 keer 200 miljoen gereserveerd voor het doortrekken van de Noord-Zuidlijn (OVAH)
 - **Resultaat:** Daarnaast is voor de IJmeerverbinding een P-verkenning gestart
- In het platform Mobiliteit is meer coördinatie en samenwerking op verkeersmanagement afgesproken m.b.t groot onderhoud en evenementen
 - **Resultaat:** Ingezet rond de drukke zomer van 2025, met gezamenlijke rapportages, jaarplannen en gezamenlijke communicatie

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Grootste tegenvaller van 2025 was (helaas niet onverwachts en ondanks de inzet van WOMO gelden de beperkte investeringen van het Rijk in mobiliteit. De koek moet toch echt groter om de MRA niet te laten vastlopen de komende jaren. Deze boodschap blijft onderdeel van de MRA lobby.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

De lobby boodschap van de MRA zal onverminderd naar voren worden gebracht in 2026. Het nieuwe regeerakkoord levert daarbij ongetwijfeld weer nieuwe accenten op. De actualisatie van de uitvoering van het MTB kan leiden tot gesprekken in de deelregio's.

Overige mijlpalen

De bezuinigingen op OV zijn door het Rijk na een actieve lobby met MRDH en provincies gedeeltelijk teruggedraaid. Voor het resterende gedeelte volgen acties. ZuidasDok en OV SAAL zijn onderdeel van het robuuste mobiliteitssysteem van de MRA, beide zijn randvoorwaardelijk voor de OV schaa sprong. Er is grote behoefte aan betekenisvolle besluiten bij het Rijk in 2026.

Communicatie

Acties & Resultaten in 2025

- Lancering vernieuwde MRA-website
 - **Resultaat:** Een grote verbetering is de nieuwe navigatiestructuur, waarbij de governance (wie zijn we en hoe zijn we georganiseerd) en de inhoud (waar werken we aan, welke resultaten bereiken we) los van elkaar worden gepresenteerd
- Publicatie eerste jaarverslag MRA
 - **Resultaat:** In 2025 is voor het eerst een publieksjaarverslag gepresenteerd. In de vorm van een digitaal magazine is op hoofdlijnen een overzicht gegeven van de inzet en resultaten van de MRA-samenwerking in het voorgaande jaar. Begin 2026 volgt het nieuwe jaarverslag
- Presentatie MRA Agenda 2025-2028. In 2025 is de nieuwe MRA Agenda gelanceerd
 - **Resultaat:** Een pdf en een gedrukte versie van de MRA Agenda 2025-2028
 - **Resultaat:** De presentatie van de agenda is mede door inzet van communicatie in goede banen geleid. Bij de agenda is een korte video gemaakt die een schets geeft van de ambities in de agenda
- Publicatie serie podcasts over acht ambities MRA Agenda. De podcast heet 'Metropoolregio Actueel'.
 - **Resultaat:** Er zijn in 2025 7 podcasts gepubliceerd. De opnames gaan door in 2026.
- Economische Verkenningen MRA 2025
 - **Resultaat:** Een jaarlijks hoogtepunt in de communicatie is de presentatie van de EVMRA. Dit levert elk jaar de nodige persaandacht op
 - **Resultaat:** Een pdf en een gedrukte versie van de EVMRA
- Plaatsing opiniestuk bestuurders platform Mobiliteit in De Telegraaf
 - **Resultaat:** Op 4 juni 2025, een dag na de val van het kabinet, publiceerde De Telegraaf een opinieartikel van de bestuurders van het MRA-platform Mobiliteit over de noodzaak van investeringen in infrastructuur en mobiliteit. De kop boven het artikel luidde: 'Nederland brokkelt af'
- Gezamenlijke oproep regio in Den Haag
 - **Resultaat:** Topmensen uit het bedrijfsleven, de zorg, technologie en luchtvaart stonden in het najaar schouder aan schouder met de samenwerkende overheden in de MRA. Ze gaven een krachtige boodschap aan een groot gezelschap genodigden, onder wie nieuwe leden van de

Tweede Kamer: investeren in de regio Amsterdam is noodzakelijk voor een concurrerende Nederlandse economie

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

De doorontwikkeling van de huisstijl van de MRA is wel in gang gezet in 2025, maar krijgt pas een concreet vervolg in 2026. Dit hing samen met de later dan geplande oplevering van de nieuwe MRA-website.

Overige mijlpalen

In 2026 vervolmaken we de nieuwe MRA-website, werken we verder aan de doorontwikkeling van de huisstijl en geven we een vervolg aan de podcastserie over de ambities uit de MRA Agenda. Uiteraard is er volop aandacht voor de nieuwe gemeenteraden en de nieuwe colleges in gemeenten na de verkiezingen op 18 maart 2026. We hebben een inwerkprogramma voorbereid, met onder meer een bordspel om goed inzicht te krijgen in de werking van de regionale samenwerking op zowel het schaalniveau van de deelregio als de gehele MRA.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

In algemene zin draagt de inzet van communicatie in de MRA-samenwerking bij aan het vergroten van de naamsbekendheid van de MRA en de transparantie over de samenwerking. Hiertoe wordt onder meer een website onderhouden, een maandelijks externe nieuwsbrief verstuurd aan abonnees, een maandelijks Bericht aan Raden en Staten aangeboden via de griffies en een LinkedIn-kanaal bijgehouden. Gemeenteraden en beide Provinciale Staten worden ook via hun eigen colleges geïnformeerd over ontwikkelingen of resultaten in de MRA-samenwerking. Een bespreekpunt kan zijn in hoeverre de informatievoorziening voldoet of aanpassingen behoeft.

Public Affairs

Acties & Resultaten in 2025

- Start gemaakt met de positionering van de MRA in Den Haag
 - **Resultaat:** Voortvloeiend uit afspraken in het MRA-bestuur is een start gemaakt met de positionering van de MRA in Den Haag, vanuit de economische bijdrage die de MRA voor NL betekent. Op 25 november heeft in Den Haag een groot netwerk-event plaatsgevonden 'investeren in het verdienvermogen van NL', waarin de MRA samen met de Amsterdam Economic Board en VNO-NCW is gepresenteerd aan Haagse stakeholders
 - **Resultaat:** Aanhaking van de MRA -via het rapport Wennink- op de economische toekomst van Nederland

Doorlopende focus en aanwezigheid in Den Haag, waaronder:

- Organisatie van bestuurlijke ontmoetingen met Kamerleden rondom het BOL en het MIRT in Den Haag
 - **Resultaat:** De propositie van de MRA voor Nederland is bij Kamerleden onder de aandacht gebracht
- Ontvangst van Kamerleden en bewindspersonen in de MRA
 - **Resultaat:** De MRA onder de aandacht gebracht van Kamerleden en bewindspersonen
- Input geleverd middels brieven en persoonlijke contacten voor de verkiezingen en de formatie
 - **Resultaat:** Toezegging van middelen om het tekort op Zuidasdok en Metroverbinding Hoofddorp aan te vullen

Doorlopende focus en aanwezigheid in Brussel / Europa, waaronder:

- Organisatie evenement in de Permanent Vertegenwoordig in Brussel
 - **Resultaat:** Het Noordzeekanaalgebied is gepositioneerd in de ambities en opgaven op het gebied van Energie en Talent
- Organisatie Tweede Brussel-cursus voor collega's van de MRA
 - **Resultaat:** Verschillende collega's van de MRA hebben een Brussel introductie gehad
- Organisatie bezoeken van Europarlementariërs aan de MRA
 - **Resultaat:** Verschillende Europarlementariërs hebben de MRA bezocht en zo meer geleerd over verschillende MRA-projecten/onderwerpen
- Organisatie bestuurlijk werkbezoek mobiliteit in Brussel

- **Resultaat:** MRA-prioriteiten en -projecten zijn tijdens dit werkbezoek benadrukt
- **Resultaat:** Koppelingen tussen onze inzet in Den Haag en het optreden van Nederland in Brussel zijn aangebracht
- Organisatie uitbreiding voor het realiseren van ambities vaste capaciteit en expertise in te zetten vanuit de MRA-directie
 - **Resultaat:** Het PA-team wordt uitgebreid. Dit gebeurt in de vorm van 2 fte MRA-vertegenwoordiging in Brussel, 2 fte Rijkslobby en 1 fte EU-subsidie-advies. De uitbreiding wordt in 2026 gerealiseerd

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

De werving van vaste lobby-capaciteit bij de MRA-directie duurt – als gevolg van de wijze waarop de MRA-samenwerking is georganiseerd – langer dan gewenst.

Overige mijlpalen

Voor het onderwerp van PA waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Suggesties voor gesprekspunten voor gesprek tussen raden/Staten en hun colleges

Voor dit onderwerp zijn voor nu geen gesprekspunten om mee te geven.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier dhr. R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. J.J. van den Berg
BEL/BS

Telefoonnummer +31235144076

bergjj@noord-holland.nl

1 | 1

Verzenddatum

05 MAART 2026

Kenmerk

BSJJB19022604

Uw kenmerk

Betreft: Jaarverslag 2025 van de MRA

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande Statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit met bijlage, betreffende het Jaarverslag van de MRA over 2025. Ook ontvangt u het concept van een antwoordbrief aan het MRA-bestuur, waarvan de strekking door uw Staten desgewenst kan worden aangepast.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

E.A.S. Rommel

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Rondvraag Commissie Bestuur maandag 19 maart

Eind februari maakte minister Van den Brink (Asiel en Migratie) bekend dat er tienduizenden extra opvangplaatsen voor asielzoekers nodig zijn. Uit de cijfers van het ministerie blijkt dat in Noord-Holland volgend jaar in totaal bijna 15 duizend plaatsen nodig zijn, waarvan meer dan de helft nieuwe plekken betreft.

Deze cijfers komen nu het nieuwe kabinet heeft besloten de spreidingswet in stand te houden. Deze wet kent een regiefunctie toe aan de Provinciale Regietafel (PRT) onder leiding van de Commissaris van de Koning. In Noord-Holland hebben we een Commissaris die deze regiefunctie met toewijding naar zich toegetrokken heeft, waarvoor veel waardering van onze fractie.

De PvdA vindt dat mensen op de vlucht voor oorlog en geweld op een menswaardige manier opgevangen moeten worden. Dat kost moeite - en die moeten we eerlijk verdelen over alle gemeenten. Daarom hechten wij grote waarde aan de onverkorte uitvoering van de spreidingswet. De - door de opstelling van het vorige kabinet aangewakkerde - onzekerheid over dit beleid heeft aan het licht gebracht dat er grote verschillen in intrinsieke motivatie bestaan tussen gemeenten om hun verantwoordelijkheid te nemen voor de spreidingswet.

In een brief van 6 maart (ID 1204) heeft GS de Staten inmiddels geïnformeerd over de stand van zaken rond de asielopgave voor volgend jaar. We bespreken deze in de Commissie Bestuur van 19 mei. Om nu reeds zicht te krijgen op de verwachtingen ten aanzien van de naleving van de spreidingswet, heeft de PvdA fractie de volgende vragen.

- 1.) In hoeverre voldoen alle 44 Noord-Hollandse gemeenten aan hun verplichtingen in het kader van de spreidingswet?
- 2.) Wat is het beeld van gemeenten als Castricum en Zandvoort, die tot dusverre weigeren hun verplichtingen in het kader van de spreidingswet na te leven?
- 3.) Welke acties gaat u vanuit de PRT ondernemen om te bevorderen dat ook deze gemeenten hun verplichtingen nakomen?
- 4.) Hoe kan Provinciale Staten u helpen om de medewerking van alle gemeenten te bevorderen?

Rondvraag D66 aan de CdK over bestuurlijke verhoudingen gemeenten, provincie en Rijk

Recent werd het volgende bericht gepubliceerd (<https://nos.nl/l/2605131>)

Voor D66 is dat aanleiding om mondelinge vragen te stellen in de commissie bestuur.

1. Wat vindt het college van het staatslak verbod van onder andere Beverwijk.
2. Wat vindt het college van het feit dat het Rijk de omgevingswet omzeild? Want in de omgevingswet is geregeld dat het bestuur het dichtst bij de burger dit soort zaken mag regelen?
3. Is het college bereid te bemiddelen tussen gemeenten, waaronder Beverwijk, en het Rijk?

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

G.C. de Vries

CZ/FIN/SKA

Telefoonnummer +31235145709

gosse.de.vries@noord-holland.nl

1 | 2

Verzenddatum

12 FEB. 2026

Kenmerk

FIN020226GC1

Uw kenmerk

Betreft: Startnotitie Financiële Kaders

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de startnotitie Financiële Kaders.

Deze startnotitie is opgesteld naar aanleiding van uw verzoek om uw sturingsmogelijkheden te versterken en meer samenhang te brengen in de wijze waarop met financiële kaders en kengetallen wordt omgegaan.

Kern van de startnotitie zijn twee procesvoorstellen die u in positie brengen bij toekomstige besluitvorming over financiële kaders en de P&C-cyclus.

Ten eerste bevat de startnotitie een procesvoorstel voor de actualisatie van financiële kaders. Dit proces is geen vast stramien, maar biedt ruimte voor maatwerk per kader. Afhankelijk van de aard en impact van een actualisatie wordt bepaald welke voorbereidende stappen passend zijn, zoals een technische briefing, een informeel overleg of aanvullende schriftelijke vragen. Het doel hiervan is dat Provinciale Staten tijdig, goed geïnformeerd en in een passende vorm worden betrokken voorafgaand aan formele besluitvorming.

Ten tweede bevat de startnotitie een procesvoorstel voor de actualisatie van de planning- & controlcyclus (P&C-cyclus). Uit eerdere discussies is gebleken dat de huidige cyclus onvoldoende aansluit bij uw informatiebehoefte en te weinig ruimte biedt voor inhoudelijke sturing. Met het voorgestelde proces wordt u stapsgewijs meegenomen in de analyse van knelpunten en de ontwikkeling van een aangepaste cyclus, met als beoogde ingangsdatum begrotingsjaar 2027.

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Kvk-nummer 34362354

Naast deze procesvoorstellen biedt de startnotitie een overzicht van de bestaande financiële kaders en een actualisatieplanning. Deze dienen primair ter ondersteuning van de twee voorgestelde processen en niet als zelfstandig inhoudelijk besluitpunt..

Met deze startnotitie wordt beoogd Provinciale Staten beter in staat te stellen om het gesprek te voeren over financiële kaders, kengetallen en de inrichting van de P&C-cyclus, en om hierover weloverwogen besluiten te nemen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
E.A.S. Rommel

2 bijlage(n)

- Startnotitie Financiële Kaders (met bijlage)
- Voordracht PS – Startnotitie Financiële Kaders

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 10 februari 2026

Onderwerp: Startnotitie Financiële Kaders

Kenmerk: CZ/FIN/SKA

Bijlagen:

1. Startnotitie Financiële Kaders (met bijlage)
2. Brief GS - PS Startnotitie Financiële Kaders

1. Inleiding

Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten verzocht een Startnotitie Financiële Kaders op te stellen. Aanleiding hiervoor is de wens van Provinciale Staten om beter inzicht te krijgen in de financiële kaders en kengetallen die richting geven aan het financieel handelen van de provincie en om hun kaderstellende en sturende rol te versterken.

Kern van de startnotitie zijn twee procesvoorstellen die Provinciale Staten structureel beter in positie brengen bij toekomstige besluitvorming.

Het eerste procesvoorstel ziet op de actualisatie van financiële kaders. Dit proces biedt per kader ruimte voor maatwerk, afhankelijk van de aard en impact van de actualisatie. Daarmee wordt geborgd dat Provinciale Staten op een passende manier worden betrokken voorafgaand aan formele besluitvorming.

Het tweede procesvoorstel betreft de actualisatie van de planning & control cyclus (P&C-cyclus). Dit proces is gericht op een betere aansluiting bij de informatiebehoefte van Provinciale Staten en meer ruimte voor inhoudelijke sturing. De beoogde ingangsdatum voor een aangepaste P&C-cyclus is begrotingsjaar 2027.

Naast deze procesvoorstellen bevat de startnotitie een overzicht van de bestaande financiële kaders en een actualisatieplanning. Deze dienen primair ter ondersteuning van de twee voorgestelde processen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Het primaire doel van de startnotitie is het vaststellen van heldere en werkbare processen waarmee Provinciale Staten tijdig, zorgvuldig en in passende vorm worden betrokken bij zowel de actualisatie van financiële kaders als de herziening van de P&C-cyclus.

Met de startnotitie worden Provinciale Staten beter in positie gebracht doordat vooraf duidelijk is welke stappen bij actualisatie worden gezet en doordat per kader een passend voorbereidingsproces kan worden gekozen. Voor de P&C-cyclus wordt een stapsgewijs en transparant traject gevolgd richting besluitvorming.

Dit draagt bij aan een versterking van de sturingsmogelijkheden van Provinciale Staten, omdat zij niet alleen bij formele besluitmomenten, maar ook in de voorbereidingsfase gericht worden betrokken.

3. Financiering, communicatie en inwonersparticipatie

De startnotitie heeft geen directe financiële consequenties.

4. Proces en procedure

Na vaststelling van de startnotitie worden de daarin opgenomen procesvoorstellen uitgevoerd.

Bij iedere actualisatie van een financieel kader wordt in samenspraak met de Rekeningencommissie bepaald welk voorbereidingsproces wordt gevolgd, bijvoorbeeld in de vorm van een technische briefing, een informeel overleg of schriftelijke technische vragen.

Voor de P&C-cyclus wordt het voorgestelde stappenplan gevolgd. Provinciale Staten worden achtereenvolgens betrokken via technische briefings, een informele inloopsessie, behandeling in de Rekeningencommissie en een uitgewerkt voorstel tot besluitvorming.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 17-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 10 februari 2026;

gelet op het advies van de rekeningencommissie van 16 februari jl.

besluiten:

De Startnotitie Financiële Kaders met de daarin opgenomen procesvoorstellen voor actualisatie van de financiële kaders en de planning & control cyclus, vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Startnotitie Financiële Kaders

1. Inleiding

Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten verzocht de startnotitie Financiële Kaders op te stellen. Aanleiding hiervoor is de wens om de sturingsmogelijkheden van Provinciale Staten te versterken en het geheel aan financiële kaders en kengetallen inzichtelijk te maken.

Er wordt een procesvoorstel beschreven voor de actualisatie van financiële kaders. Dit proces biedt ruimte voor maatwerk en is erop gericht Statenleden zodanig te equiperen dat zij goed geïnformeerd tot besluitvorming en vaststelling van een geactualiseerd financieel kader kunnen komen. Het voorstel maakt inzichtelijk welke voorbereidingsstappen mogelijk zijn en hoe Provinciale Staten op verschillende momenten in positie kunnen worden gebracht bij de actualisatie van een kader.

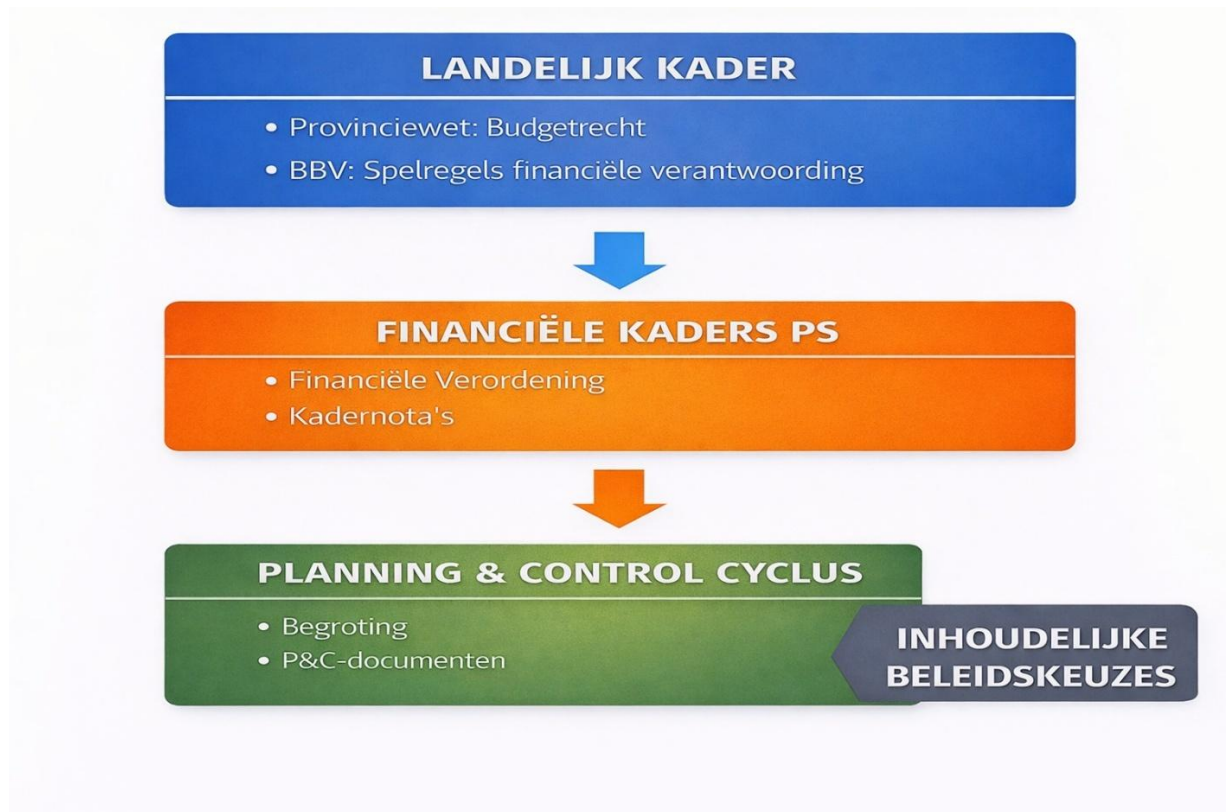
Daarnaast fungeert de startnotitie als een overzichtelijke roadmap. Het document maakt zichtbaar welke financiële kaders er zijn, hoe deze bijdragen aan de uitoefening van het budgetrecht door Provinciale Staten en wanneer actualisatie of herijking aan de orde is. Op basis van dit overzicht kunnen Provinciale Staten tijdig worden betrokken en in staat worden gesteld om zorgvuldig en goed geïnformeerd besluiten te nemen over de actualisatie en herijking van financiële kaders.

Parallel aan deze bestuurlijke functie dient de startnotitie ambtelijk als een financieel werkprogramma. Het document biedt de organisatie een overzichtelijke planning voor het onderhoud en de actualisatie van financiële kaders en normen. Hierdoor kan de organisatie Provinciale Staten beter en tijdiger meenemen in trajecten die leiden tot vaststelling of herziening van deze kaders.

Daarnaast gaat deze startnotitie in op de planning & control cyclus (P&C-cyclus). De huidige P&C-cyclus sluit onvoldoende aan bij de informatiebehoefte van Provinciale Staten. De kwaliteit, vorm en inhoud van de P&C-producten is regelmatig onderwerp van discussie in Provinciale Staten. Het aanpassen daarvan vergt een goed gecoördineerd samenspel tussen Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie. In deze notitie wordt daarom een duiding gegeven van de knelpunten in de huidige cyclus en wordt een procesvoorstel geschetst voor de actualisatie daarvan.

Onderscheid financiële kaderstelling en inhoudelijke keuzes

Gedeputeerde Staten stellen de begroting op binnen de door Provinciale Staten vastgestelde kaders. De begroting moet voldoen aan de financiële verordening en de daarbij behorende nota's. De discussie over financiële kaders en kengetallen staat daarmee los van de inhoudelijke beleidskeuzes die in de begrotingscyclus worden gemaakt. Financiële kaders gaan over hoe de provincie met geld omgaat, niet over waaraan het geld wordt besteed. Zij gelden voor alle beleidsterreinen en vormen het financiële speelveld waarbinnen politieke keuzes worden gemaakt.

**Dit schema laat zien hoe de financieel kaderstellende rol van Provinciale Staten is ingebed in wettelijke kaders en hoe deze doorwerkt in de planning en control cyclus. Provinciale Staten stellen de financiële spelregels vast binnen de grenzen van het BBV. De discussie over financiële kaders en kengetallen staat los van de inhoudelijke beleidskeuzes die binnen de planning en control cyclus worden gemaakt.*

De startnotitie heeft als doel om Provinciale Staten in één overzichtelijk document inzicht te geven in de financiële kaders en kengetallen die richting geven aan het financieel handelen van de provincie. Daarnaast bevat de startnotitie twee procesvoorstellen die bijdragen aan het versterken van de sturingsmogelijkheden van Provinciale Staten: één voor de actualisatie van financiële kaders en één voor de actualisatie van de P&C-cyclus.

Concreet bevat de startnotitie:

- Een procesvoorstel voor de actualisatie van financiële kaders, waarin met maatwerk wordt beschreven hoe Provinciale Staten voorafgaand aan besluitvorming kunnen worden toegerust, bijvoorbeeld door inzet van technische briefings en andere voorbereidende momenten;
- een overzichtelijke roadmap van de financiële kaders, inclusief een planning van actualisatie en herijking, zodat inzichtelijk is welke onderwerpen wanneer op de agenda van Provinciale Staten komen;
- een voorstel om de financiële kengetallen vast te leggen in een afzonderlijke Nota Weerstandsvermogen & kengetallen, waarmee duidelijkheid ontstaat over de gehanteerde normen, signaalwaarden en samenhang;
- een bijlage met een toelichting per financieel kader, waarin wordt uitgelegd wat het kader behelst en wat de betekenis is voor de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten;
- een duiding van de knelpunten in de huidige P&C-cyclus, inclusief een procesvoorstel voor de actualisatie daarvan, dat uitgaat van een gecoördineerde samenwerking tussen Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie.

Inhoud

1.	Inleiding.....	0
	Doel en resultaten van de startnotitie	2
2.	Procesvoorstel actualisatie financiële kaders	4
3.	Financiële kaders	6
4.	Actualisatieplanning financiële kaders.....	8
5.	Actualisatie van de Planning & Control cyclus.....	9
5.1	Werking huidige P&C-cyclus.....	9
5.2	Knelpunten in de huidige cyclus	9
5.3	Procesvoorstel actualisatie P&C-cyclus	10
	Bijlage Startnotitie Financiële kaders.....	11
	Algemeen	11
	Financiële Verordening	12
	Kadernota Verbonden Partijen	14
	Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen.....	15
	Nota Reserves.....	16
	(Huidig)Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement	17
	Financieringsstatuut	18
	Nota Leningen en Garantstellingen	19
	Nota Grondbeleid	20
	Beleidsnota Rechtmatigheid.....	21
	Financiële kengetallen(normen)	22

2. Procesvoorstel actualisatie financiële kaders

In dit hoofdstuk wordt een procesvoorstel beschreven voor de actualisatie van de (financiële) kaders. In dit procesvoorstel worden verschillende opties toegelicht die van toepassing kunnen zijn bij de actualisatie van een kader. Dit biedt nadrukkelijk ruimte voor maatwerk. De kaders verschillen in inhoud, omvang en impact. Daarom wordt het proces per kader afgestemd op de informatiebehoefte van Provinciale Staten en op de mate waarin actualisatie aan de orde is.

Vaststelling actualisatieproces met Rekeningencommissie

Voorafgaand aan de actualisatie wordt per financieel kader aangegeven welke vorm van actualisatie wordt voorzien, hoe ingrijpend deze is en welke gevolgen dit heeft voor de financiële sturing. Op basis hiervan wordt bepaald welk proces het meest passend is. Bij een beperkte actualisatie kan worden volstaan met een compact proces, terwijl bij een meer ingrijpende herziening een uitgebreider traject wenselijk is, met extra informerende of richtinggevende momenten voor Provinciale Staten.

De vaststelling van het actualisatieproces zal geschieden in samenspraak met de rekeningencommissie. Met hen wordt bepaald welke van de onderstaande opties onderdeel zullen zijn bij de actualisatie van het desbetreffende kader.

Vorbereidingsinstrumenten

Technische briefing

Voor de beoogde besluitvorming kan een technische briefing worden georganiseerd voor Provinciale Staten. Doel van deze briefing is niet om politieke keuzes te maken, maar om Statenleden inhoudelijk toe te rusten.

In deze briefing wordt ingegaan op:

- het doel en de werking van het betreffende financiële kader;
- de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het geldende kader;
- de gevolgen van vaststelling voor financiële sturing en beleidsruimte;
- specifieke aandachtspunten en keuzemomenten voor Provinciale Staten.

Hiermee wordt expliciet gemaakt waar het kader over gaat en waar het niet over gaat, zodat de discussie over financiële spelregels los kan worden gevoerd van inhoudelijke beleidskeuzes.

'Benen-op-tafel'-overleg

Na de technische briefing kan de ruimte worden geboden voor een informeel overleg (benen-op-tafel), waarin Statenleden in een laagdrempelige setting vragen kunnen stellen en aandachtspunten kunnen meegeven. Dit overleg heeft geen besluitvormend karakter en dient nadrukkelijk ter verduidelijking.

Dit biedt ruimte om:

- onduidelijkheden uit de technische briefing te bespreken;
- praktische en financiële dilemma's te verkennen;
- aandachtspunten mee te geven voor de verdere uitwerking van het kader.

Technische vragen via SharePoint

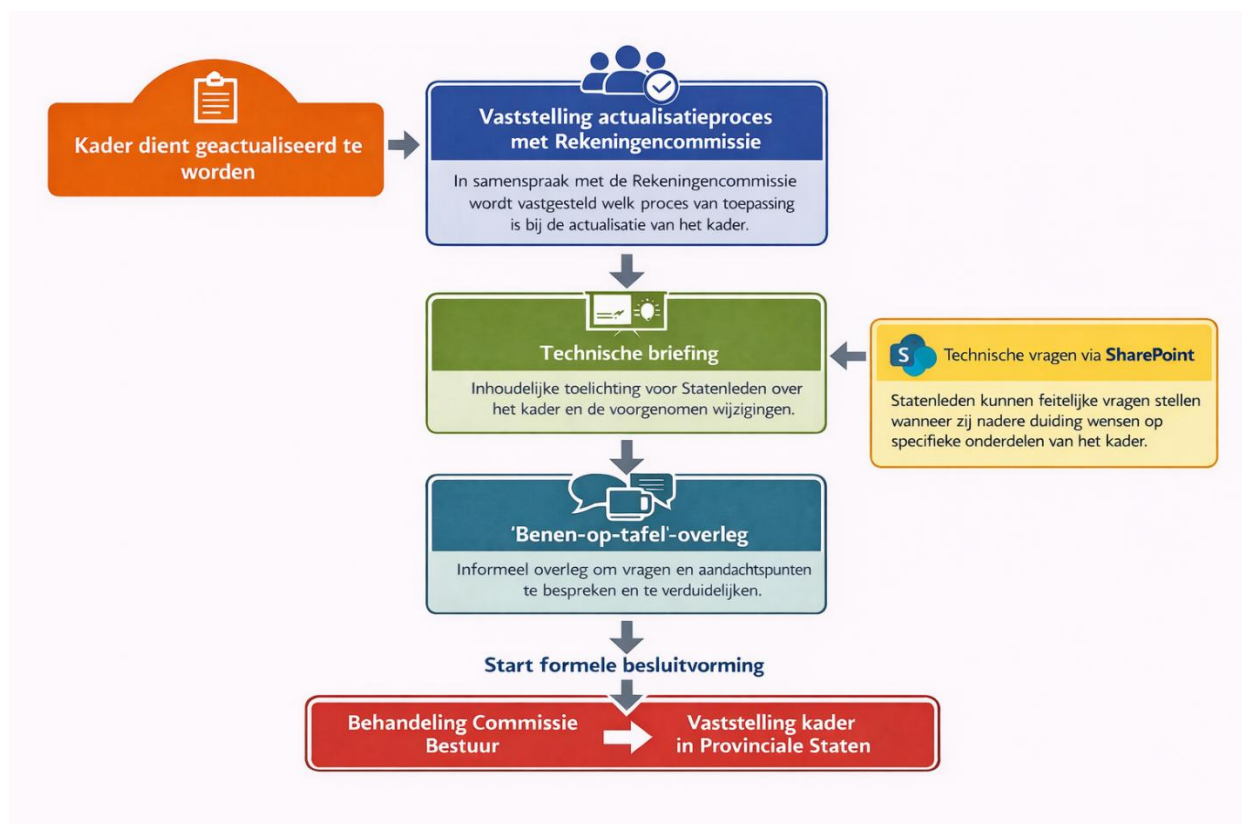
Aanvullend kan een mogelijkheid worden geboden om via SharePoint technische vragen te stellen. Dit betreft uitsluitend feitelijke, verduidelijkende vragen wanneer een Statenlid nadere duiding wenst op specifieke onderdelen van het kader. Politieke of inhoudelijk-normatieve vragen horen niet thuis in dit kanaal.

Start Formele besluitvorming

Na deze voorbereidende stappen wordt het reguliere besluitvormingsproces gestart, conform de geldende procedures. Provinciale Staten beschikken op dat moment over:

- inhoudelijke basiskennis van het kader;
- inzicht in de gevolgen van vaststelling;
- helderheid over de eigen rol en beïnvloedingsmogelijkheden.

Voorbeeld actualisatieproces

De startnotitie behandelt de financiële kaders die samen het fundament vormen van de provinciale financiële sturing. De financiële verordening is daarbij de primaire basis: hierin staat welke financiële kaders Provinciale Staten vaststellen en met welke frequentie dat gebeurt. De onderstaande kaders geven samen richting aan het financieel handelen van de provincie. In de startnotitie wordt elk kader toegelicht, welke keuzes Provinciale Staten moet maken, wat de impact is op de financiële sturing en wanneer het kader geactualiseerd dient te worden.

Overzicht Financiële Kaders Provincie Noord-Holland			
<u>Financieel Kader</u>	<u>Waar gaat dit kader over?</u>	<u>Wat stellen Provinciale Staten vast?</u>	<u>Via</u>
Financiële verordening	Basisregels voor financieel beleid, organisatie en beheer	Spelregels voor alle financiële besluitvorming en verplichte nota's	Cie Bestuur
Kadernota Verbonden Partijen	Spelregels voor aangaan en beheren van verbonden partijen	Voorwaarden voor samenwerking via verbonden partijen	Cie Bestuur
Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen	Beheer, onderhoud en vervanging van infrastructuur	Kwaliteitsniveau en structurele onderhoudskosten	Cie Ruimte
Nota Reserves	Instellen en beheren van reserves	Welk geld wordt vastgezet en onder welke voorwaarden	Cie Bestuur
(Huidig) Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement	Omgaan met risico's en financiële buffer	Hoe de provincie omgaat met onzekerheden en benodigde buffers	Cie Bestuur
Financieringsstatuut	Regels voor lenen en kasbeheer	Randvoorwaarden voor financieringsbeslissingen GS	Cie Bestuur
Nota Leningen en Garantstellingen	Verstrekken van leningen en garanties	Wanneer financiële risico's bij derden worden aangegaan	Cie Bestuur
Nota Grondbeleid	Inzet van grond als beleidsinstrument	Spelregels voor actief grondbeleid	Cie Ruimte
Beleidsnota Rechtmatigheid	Kaders voor rechtmatigheidsverantwoording	Grenzen voor rapportage rechtmatigheid	Cie Bestuur
(Nieuw) Nota Weerstandsvermogen & Kengetallen	Duiding en toepassing van financiële kengetallen en buffers	Gehanteerde kengetallen, normen en signaalwaarden voor financiële sturing	Cie Bestuur

Bovenstaand overzicht laat in één oogopslag zien welke financiële kaders de provincie hanteert en waarvoor deze dienen. In de bijlage bij deze startnotitie wordt per financieel kader en per financieel kengetal verder toegelicht wat het doel en de inhoud is, wat de gevolgen van vaststelling zijn voor de financiële sturing en welke aandachtspunten voor Provinciale Staten van belang zijn bij besluitvorming.

Voorstel: Voorstel vastlegging financiële kengetallen en signaalwaarden in een nota Weerstandsvermogen en Kengetallen

Voorgesteld wordt om de financiële kengetallen, inclusief de bijbehorende signaalwaarden, vast te leggen in een afzonderlijke nota Weerstandsvermogen en Kengetallen. Dit leidt tot een duidelijke scheiding tussen een nota Risicomanagement en een nota Weerstandsvermogen en Kengetallen. Daarmee ontstaat een helder en bestendig kader voor de duiding en toepassing van de financiële kengetallen.

In de huidige situatie zijn de kengetallen en signaalwaarden opgenomen in de Kaderbrief 2026. De kaderbrief wordt echter jaarlijks vastgesteld en is primair gericht op het maken van beleidsmatige en financiële afwegingen voor de komende jaren. Daarmee is dit instrument minder geschikt voor het structureel vastleggen van kengetallen en signaalwaarden. Vastlegging in een afzonderlijke nota biedt meer duidelijkheid, consistentie en continuïteit en ondersteunt Provinciale Staten bij het voeren van het inhoudelijke gesprek over de vigerende kengetallen en signaalwaarden.

4. Actualisatieplanning financiële kaders

De actualisatieplanning geeft inzicht in wanneer ieder financieel kader aan Provinciale Staten wordt voorgelegd. Daarmee wordt zichtbaar welke documenten op korte en middellange termijn onderhoud vragen en wanneer besluitvorming of vaststelling door Provinciale Staten aan de orde is. De planning helpt zowel Statenleden als de organisatie om tijdig voorbereidingen te treffen en te komen tot een zorgvuldige vaststelling in plaats van kaders ad-hoc te actualiseren.

Actualisatieplanning Financiële Kaders Provincie Noord-Holland		
<u>Financieel Kader</u>	<u>Actualisatiemoment</u>	<u>Start proces actualisatie</u>
Financiële verordening	2026 Q4	2026 Q2
Kadernota Verbonden Partijen	2026 Q2	Reeds gestart
Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen	2029 Q3	2029 Q1
Nota Reserves	2026 Q4	2026 Q2
Nota Risicomanagement	2026 Q2	Reeds gestart
Financieringsstatuut	2028 Q1	2027 Q3
Nota Leningen en Garantstellingen	2026 Q4	2026 Q2
Nota Grondbeleid	N.t.b.	N.t.b.
Beleidsnota Rechtmatigheid	2029 Q4	2029 Q2
Nota Weerstandsvermogen & Kengetallen	2026 Q4	2026 Q2

5. Actualisatie van de Planning & Control cyclus

5.1 Werking huidige P&C-cyclus

De huidige planning & control-cyclus (P&C-cyclus) kent een doorlooptijd van drie jaar en bestaat uit wettelijk verplichte producten, aangevuld met sturings- en verantwoordingsproducten zoals de kaderbrief en drie begrotingswijzigingen. Deze producten worden verspreid over het jaar aan Provinciale Staten voorgelegd, wat ertoe leidt dat in sommige perioden meerdere omvangrijke financiële documenten gelijktijdig worden behandeld. Hoewel de cyclus voorziet in formele besluitvorming en informatievoorziening, is de samenhang tussen de producten niet altijd duidelijk en hebben met name enkele tussentijdse producten een sterk technisch karakter. De kwaliteit, vorm en inhoud van de P&C-producten zijn regelmatig onderwerp van discussie in de Staten en aanpassing daarvan vergt een goed gecoördineerd samenspel tussen Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en de ambtelijke organisatie.

5.2 Knelpunten in de huidige cyclus

De huidige P&C-cyclus kent een aantal structurele knelpunten die het voor Provinciale Staten lastig maken om effectief te sturen en te controleren op hoofdlijnen. Een belangrijk knelpunt is het grote aantal tussentijdse begrotingswijzigingen. Deze zijn grotendeels financieel-technisch van aard en dragen beperkt bij aan inhoudelijke sturing, terwijl zij wel veel tijd en aandacht vragen van Provinciale Staten en een aanzienlijke inzet vergen van de ambtelijke organisatie.

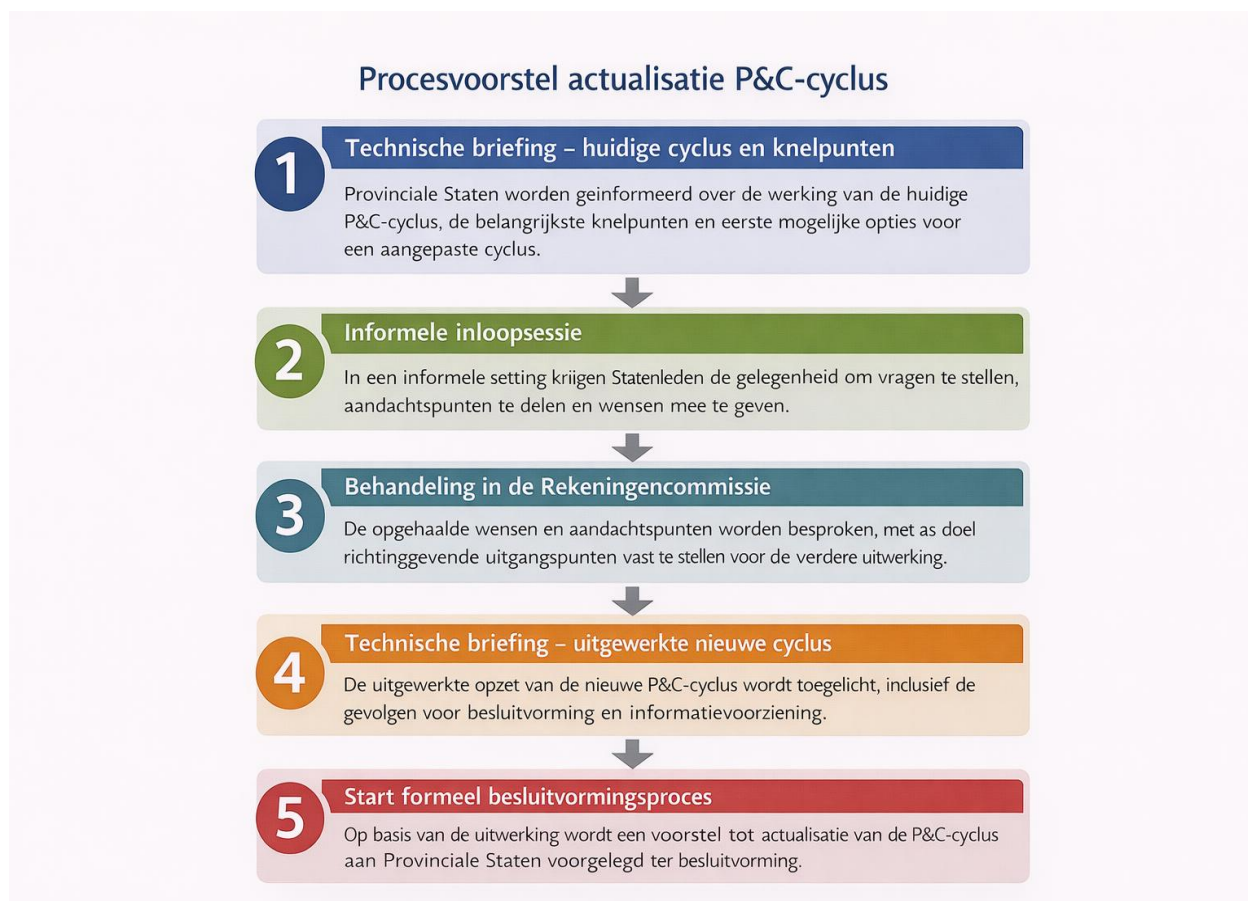
Daarnaast is de relatie tussen financiële mutaties en beleidsinhoudelijke keuzes niet altijd duidelijk. Omvangrijke financiële bijstellingen gaan niet vanzelfsprekend gepaard met zichtbare aanpassingen in doelen of activiteiten. Ook is de samenhang binnen en tussen begrotingsproducten beperkt zichtbaar, onder meer door verschillen in abstractieniveau en uitwerking. De koppeling tussen de drie W-vragen komt in de begroting en bijstellingen niet altijd goed tot uitdrukking:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we daarvoor doen;
- wat mag dat kosten.

Door het meerdere malen wijzigen van de begroting verschuift bovendien het referentiepunt voor verantwoording, waardoor bij de jaarstukken minder goed zichtbaar is hoe de realisatie zich verhoudt tot de oorspronkelijk door PS vastgestelde begroting. Ten slotte vindt de laatste begrotingswijziging plaats op een moment waarop bijsturen feitelijk niet meer mogelijk is en de verantwoording kort daarna volgt via de jaarstukken.

5.3 Procesvoorstel actualisatie P&C-cyclus

Doel van het proces is te komen tot een planning- & control cyclus die beter aansluit bij de informatiebehoefte van Provinciale Staten en meer ruimte biedt voor inhoudelijke sturing. De beoogde ingangsdatum voor een aangepaste P&C-cyclus is begrotingsjaar 2027. Om Provinciale Staten hierin zorgvuldig en tijdig te betrekken, wordt het volgende proces voorgesteld.

Algemeen

Budgetrecht als basis voor financiële kaderstelling

De financieel kaderstellende rol van Provinciale Staten begint bij het budgetrecht. Op grond van artikel 195 van de Provinciewet bepalen Provinciale Staten welke middelen de provincie mag inzetten en stellen zij de begroting vast. Uit dit budgetrecht vloeit de financieel kaderstellende rol voort. Dat betekent dat Provinciale Staten vooraf de spelregels vaststellen waarbinnen Gedeputeerde Staten financieel moeten opereren. Deze spelregels geven richting en zorgen ervoor dat de uitvoering voorspelbaar en controleerbaar blijft.

De financiële verordening als primair kader

De primaire vorm van deze kaderstelling is de financiële verordening, die op grond van artikel 216 van de Provinciewet verplicht door Provinciale Staten wordt vastgesteld. In de financiële verordening leggen Provinciale Staten de hoofdlijnen vast van het financieel beleid, de financiële organisatie en het financieel beheer.

Vanuit de financiële verordening volgen nadere financiële beleidsnota's die eveneens door Provinciale Staten worden vastgesteld. In deze nota's worden de financiële spelregels verder uitgewerkt en geconcretiseerd. De financieel kaderstellende rol bestaat daarmee niet uit één document of één besluitmoment, maar uit een samenhangend stelsel van de financiële verordening en onderliggende kaders/nota's die op verschillende momenten worden vastgesteld en geactualiseerd.

Grenzen van de financiële kaderstelling: het BBV

De financieel kaderstellende rol van Provinciale Staten is niet onbeperkt. Deze rol wordt mede begrensd door landelijke wet- en regelgeving, in het bijzonder het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV bevat uniforme regels voor de inrichting, opzet en inhoud van de begroting, de meerjarenraming, de jaarstukken en de financiële verslaglegging van provincies en gemeenten. Het doel van het BBV is het bevorderen van transparantie, vergelijkbaarheid en consistentie in de financiële informatie van decentrale overheden.

Het BBV schrijft onder meer voor welke baten en lasten tot de exploitatie behoren, wanneer uitgaven moeten worden geactiveerd en afgeschreven, hoe reserves en voorzieningen moeten worden onderscheiden en welke financiële kengetallen verplicht moeten worden opgenomen. Provinciale Staten kunnen binnen dit wettelijke kader eigen financiële keuzes maken en aanvullende regels stellen, maar zij kunnen niet afwijken van de systematiek en minimumvereisten die het BBV voorschrijft. Dit betekent dat de financieel kaderstellende rol van Provinciale Staten zich afspeelt binnen de door het BBV bepaalde spelregels: het BBV bepaalt hoe financieel wordt verantwoord, terwijl Provinciale Staten binnen die kaders bepalen welke financiële uitgangspunten en beleidskeuzes gelden voor de provincie.

De Financiële verordening provincie Noord-Holland vormt het fundament voor het financiële beleid van de provincie. In deze verordening leggen Provinciale Staten de basisregels vast voor het financieel beleid, de financiële organisatie en het financieel beheer. De verordening is gebaseerd op artikel 216 van de Provinciewet en vult landelijke regelgeving aan, zoals het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De verordening beschrijft hoe de begroting en jaarrekening zijn ingericht, hoe Provinciale Staten de begroting autoriseren en hoe zij tussentijds worden geïnformeerd over financiële ontwikkelingen. Ook bevat de verordening regels over investeringskredieten, reserves en voorzieningen, subsidies, kostprijsberekening en rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast zijn afspraken vastgelegd over interne controle, financiële organisatie en de rol van de concerncontroller.

De Financiële verordening is een kapstokkader: zij bepaalt welke financiële nota's en kaders verplicht zijn en geeft de basisregels waarbinnen deze nadere uitwerkingen plaatsvinden. Daarmee vormt zij het vertrekpunt voor alle andere financiële kaders van de provincie.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten de spelregels voor het gehele financiële beleid van de provincie. Dit beïnvloedt hoe besluiten worden voorbereid, hoe geld mag worden besteed en hoe Provinciale Staten grip houden op rechtmatigheid en financiële sturing.'

Aandachtspunten voor Statenleden

- Kaderstellend karakter: de financiële verordening gaat niet over beleid op inhoud, maar over de spelregels voor alle financiële besluiten die volgen. Vaststelling werkt door in alle latere financiële nota's en besluiten.
- Grip op begroting en uitvoering: de verordening bepaalt hoe en wanneer Provinciale Staten de begroting autoriseren en hoe zij tussentijds worden geïnformeerd over afwijkingen en bijstellingen.

Samenhang met andere financiële kaders

De Financiële verordening vormt het overkoepelende kader waar alle andere financiële nota's onder vallen, zoals het risicokader, de nota reserves, het financieringsstatuut en de nota leningen en garantstellingen. Deze nota's werken de regels uit die in de verordening zijn vastgelegd. Voor Provinciale Staten is dit het document dat bepaalt welke kaders verplicht zijn, hoe zij samenhangen en binnen welke grenzen nadere keuzes worden gemaakt.

In de Financiële Verordening (artikel 4.1 Financiële beleidskaders) staat een aantal kaders genoemd die ter vaststelling aan PS worden voorgelegd:

“Artikel 4.1 Financiële beleidskaders

Gedeputeerde Staten zenden aan Provinciale Staten ter vaststelling een voorstel voor de volgende nota's waarin het voorgestelde beleid is beschreven:

- a. ten minste eenmaal in de vier jaar: Kadernota Verbonden Partijen, Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen, Nota Reserves en Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement;*
- b. voor zover noodzakelijk: Financieringsstatuut, Nota Leningen en Garantstellingen en Nota Grondbeleid.”*

Sub a-kaders (eens per vier jaar actualiseren)

- Kadernota Verbonden Partijen
- Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen
- Nota Reserves
- Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement

Sub b-kaders (voor zover noodzakelijk)

- Financieringsstatuut
- Nota Leningen en Garantstellingen
- Nota Grondbeleid

Overige

- Beleidsnota Rechtmatigheid

In de Kadernota Verbonden Partijen zijn de spelregels opgenomen voor het aangaan en het beheren van verbonden partijen bij de provincie Noord-Holland. Bij een verbonden partij is sprake van een bestuurlijke en financiële betrokkenheid van de provincie bij een andere organisatie, zoals een vennootschap, stichting, gemeenschappelijke regeling of vereniging.

Een verbonden partij is één van de beleidsinstrumenten die de provincie kan inzetten om haar taken uit te voeren en (beleids)doelen te realiseren. De spelregels voor het aangaan van een verbonden partij zijn zo opgesteld dat eerst wordt gekeken naar het publieke belang en de beleidsdoelstellingen. Daarnaast moet sprake zijn van een duidelijke en goed beargumenteerde afweging om te kiezen voor dit instrument. Ook is aandacht voor de aansturing, de exitstrategie, het rendement en de bijbehorende risico's.

De provincie kent zowel publiekrechtelijke vormen (zoals gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke vormen (zoals deelnemingen, stichtingen, verenigingen en coöperaties). De Provinciewet geeft hierbij een voorkeur voor publiekrechtelijke vormen. Tussen de verschillende vormen bestaan overeenkomsten, maar ook duidelijke verschillen, onder andere in rolverdeling, invloed en verantwoordelijkheden van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.

Gevolgen van vaststelling

Met de vaststelling van de Kadernota Verbonden Partijen bepalen Provinciale Staten de spelregels voor het aangaan en beheren van verbonden partijen. Dit heeft op zichzelf geen directe invloed op de provinciale begroting.

Aandachtspunten voor Statenleden

- Invloed en rolverdeling: het is belangrijk scherp te hebben waar Provinciale Staten wel en geen invloed op hebben bij het beheer van verbonden partijen. De uitvoering ligt in veel gevallen primair bij Gedeputeerde Staten.
- Mate van toezicht: de mate van toezicht en invloed moet in verhouding staan tot de taak die door de verbonden partij wordt uitgevoerd.
- Verschillende rechtsvormen: de verschillende vormen van verbonden partijen kennen verschillende spelregels. Zo is de invloed van Provinciale Staten bij gemeenschappelijke regelingen doorgaans groter dan bij privaatrechtelijke vormen. Sommige rechten en plichten volgen direct uit wetgeving, andere zijn vastgelegd in statuten of overeenkomsten.

Samenhang met andere financiële kaders

De Kadernota Verbonden Partijen volgt uit de Financiële verordening. Verder is er beperkt samenhang met andere financiële nota's. Wel geldt dat de financiering van verbonden partijen altijd moet passen binnen de financiële kaders van de provincie, zoals vastgelegd in de begroting en andere financiële regelingen.

De Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen beschrijft hoe de provincie haar wegen, vaarwegen, bruggen, tunnels en andere infrastructurele voorzieningen beheert en onderhoudt. De provincie heeft hiervoor een wettelijke zorgplicht. In deze nota wordt vastgelegd welke kwaliteit wordt nagestreefd, hoe het onderhoud wordt uitgevoerd en welke kosten daarmee gemoeid zijn, zowel op korte als op lange termijn.

De nota geeft inzicht in de omvang, leeftijd en staat van het provinciale areaal en laat zien welke vervangingsopgaven eraan komen. Daarbij wordt gewerkt met vastgestelde kwaliteitsniveaus en een normkostensystematiek, waarmee de benodigde onderhouds- en vervangingskosten worden berekend. Ook trends en ontwikkelingen, zoals duurzaamheid, innovatie en veranderende wetgeving, worden meegenomen.

De nota stelt beleidsmatige en financiële kaders vast voor beheer, onderhoud en vervanging. Extra kosten voor beleidswijzigingen, duurzaamheid of nieuwe regelgeving worden niet automatisch opgenomen, maar jaarlijks via de Kaderbrief aan Provinciale Staten voorgelegd.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten welk kwaliteitsniveau zij acceptabel vinden voor de provinciale infrastructuur en welke structurele kosten daarbij horen. Dit heeft directe gevolgen voor de meerjarige begroting, toekomstige investeringen en de ruimte voor nieuw beleid.

Aandachtspunten voor Statenleden

- Kwaliteitsniveau van het areaal: de nota legt vast welk kwaliteitsniveau wordt gehandhaafd. Hogere kwaliteit betekent hogere kosten, lagere kwaliteit kan gevolgen hebben voor veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.
- Langetermijncosten en vervanging: de nota laat zien dat grote vervangingsinvesteringen op termijn onvermijdelijk zijn. Vaststelling betekent instemmen met de financiële consequenties op de langere termijn.
- Kosten voor duurzaamheid, innovatie en beleidswijzigingen vallen buiten het reguliere onderhoudsbudget en komen via aparte besluitvorming terug bij Provinciale Staten.

Samenhang met andere financiële kaders

De Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen werkt nauw samen met de financiële verordening, het kader Risicomanagement en Weerstandsvermogen, de Nota Reserves en het Financieringsstatuut. De nota bepaalt welke structurele onderhouds- en vervangingskosten nodig zijn. Deze kosten beïnvloeden het weerstandsvermogen, de inzet van reserves en de behoefte aan financiering. Voor Provinciale Staten is dit het kader dat laat zien hoe beleidsambities en kwaliteitskeuzes doorwerken in structurele lasten en toekomstige financiële ruimte.

Nota Reserves

De Nota Reserves 2024 beschrijft hoe de provincie omgaat met het instellen, beheren en opheffen van reserves. Reserves zijn geldbedragen die Provinciale Staten apart zetten voor een specifiek doel of voor het opvangen van financiële tegenvallers. Met deze nota worden duidelijke spelregels vastgelegd om te voorkomen dat geld langdurig vast blijft staan zonder dat het doel nog actueel is.

In de nota staat wanneer een reserve wel of juist niet het juiste instrument is. Uitgangspunt is dat een regulier budget in de begroting de voorkeur heeft. Alleen bij grotere, meerjarige of lastig te plannen uitgaven wordt gekozen voor een reserve. De nota onderscheidt verschillende typen reserves, zoals de algemene reserve en bestemmingsreserves, en beschrijft per type hoe deze worden beheerd.

Daarnaast bevat de nota afspraken over looptijd, maximale omvang, bestedingsplannen en verantwoording. Provinciale Staten behouden hiermee grip op de inzet van reserves en kunnen beter sturen op het daadwerkelijk besteden van gereserveerde middelen.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten hoe en wanneer geld in reserves mag worden vastgezet. Dit heeft invloed op hoeveel geld vrij beschikbaar blijft voor nieuwe plannen en hoe flexibel de provinciale begroting is.

Aandachtspunten voor Statenleden

- Begrip van het doel van reserves: reserves zijn bedoeld voor specifieke, vaak meerjarige doelen. Vaststelling betekent instemmen met het tijdelijk vastzetten van middelen.
- Gevolgen voor beleidsruimte: geld in reserves is niet vrij inzetbaar. Hoe meer geld wordt gereserveerd, hoe minder ruimte er is voor nieuwe of onverwachte beleidskeuzes.
- Actieve sturing en opheffing: de nota vraagt om actieve monitoring van reserves. Als doelen zijn bereikt of middelen niet meer nodig zijn, ligt opheffing of vrijval voor de hand.

Samenhang met andere financiële kaders

De Nota Reserves hangt nauw samen met het kader Risicomanagement en Weerstandsvermogen en het Financieringsstatuut. Het risicokader bepaalt hoeveel buffer nodig is, de nota reserves bepaalt welk geld wordt vastgezet voor specifieke doelen, en het financieringsstatuut bepaalt hoe de provincie omgaat met lenen en rentelasten. Voor Provinciale Staten is dit het kader dat bepaalt hoeveel geld daadwerkelijk vastligt en hoeveel financiële ruimte overblijft binnen de totale begroting.

De Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen beschrijft hoe de provincie omgaat met onzekerheden bij het uitvoeren van beleid. Het kader geeft regels voor het herkennen, inschatten en beheersen van risico's en voor het aanhouden van voldoende financiële buffers om tegenvallers op te vangen. Hiermee wordt geborgd dat de provincie haar taken kan blijven uitvoeren, ook als risico's zich daadwerkelijk voordoen.

In het kader wordt vastgelegd welke risico's worden meegenomen, hoe deze financieel worden ingeschat en op welke manier de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele risico's op korte termijn en structurele risico's op de middellange termijn. De algemene reserve speelt hierbij een belangrijke rol als financiële buffer.

Uitgangspunt is dat risico's niet volledig kunnen worden voorkomen, maar wel bewust en beheerst moeten worden genomen. Het kader beschrijft hoe Provinciale Staten via de begroting en de jaarrekening inzicht krijgen in risico's en het weerstandsvermogen.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten hoe de provincie omgaat met onzekerheden en op welke wijze risicomanagement wordt toegepast. Hieruit volgt een kader voor de mate waarin de provincie risico's acceptabel vindt, hoe deze risico's beheerst worden en hoeveel geld beschikbaar moet zijn om financiële tegenvallers op te vangen. Dit beïnvloedt direct de omvang van de algemene reserve en de ruimte voor nieuw beleid en investeringen.

Aandachtspunten voor Statenleden

- Begrip van het doel van het kader: dit document gaat niet over afzonderlijke risico's, maar over de manier waarop de provincie structureel met risico's omgaat en hoeveel zekerheid zij wil inbouwen.
- Gevolgen voor beleidsruimte: een hoger weerstandsvermogen biedt meer zekerheid, maar beperkt de inzet van middelen voor nieuw beleid.
- Inzicht in risico's: het kader bepaalt welke risico's zichtbaar worden gemaakt en welke niet, en daarmee welk beeld Provinciale Staten krijgen van de financiële kwetsbaarheid van de provincie.

Samenhang met andere financiële kaders

Het kader Risicomanagement en Weerstandsvermogen vormt de basis voor andere financiële keuzes. Het bepaalt hoeveel financiële buffers nodig zijn en hoeveel risico's kunnen worden opgevangen. Deze uitgangspunten werken door in het reservebeleid en in het financieringsstatuut. Voor Provinciale Staten is dit het kader dat vastlegt hoeveel zekerheid wordt ingebouwd, waarbinnen andere financiële besluiten vervolgens moeten worden genomen.

Het Financieringsstatuut provincie Noord-Holland 2024 beschrijft hoe de provincie omgaat met lenen, beleggen en het beheren van geld. Het statuut geeft duidelijke regels voor het aantrekken en uitzetten van financiële middelen en voor het beperken van financiële risico's. Het is een uitwerking van de Financiële verordening en landelijke wetgeving, zoals de Wet financiering decentrale overheden

In het statuut wordt onderscheid gemaakt tussen de treasurytaak en de publieke taak. De treasurytaak gaat over het beheren van geldstromen, leningen en risico's zoals rente- en liquiditeitsrisico's. De publieke taak betreft het verstrekken van leningen en garanties om provinciale beleidsdoelen te ondersteunen.

Uitgangspunt is dat de provincie voorzichtig omgaat met publiek geld. Er wordt niet gespeculeerd en er worden geen financiële risico's genomen om winst te maken. Het statuut bevat daarom grenzen voor lenen, beleggen en kasbeheer, zoals regels voor de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en verplicht schatkistbankieren. Ook is vastgelegd hoe Provinciale Staten worden geïnformeerd via de begroting en de jaarrekening.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten de randvoorwaarden waarbinnen Gedeputeerde Staten financieringsbeslissingen nemen. Dit heeft invloed op risico's, liquiditeitsbeheer en rentelasten (oftewel: hoe gevoelig de provinciale begroting is voor renteontwikkelingen).

Aandachtspunten voor Statenleden

- Begrip van het doel van het statuut: dit document gaat niet over concrete leningen, maar over de spelregels waarbinnen later beslissingen worden genomen. Vaststelling betekent akkoord gaan met hoe voorzichtig of ruim de provincie met geld omgaat.
- Gevolgen voor de begroting op lange termijn: keuzes in dit statuut hebben vooral effect in de toekomst, bijvoorbeeld bij stijgende rente. De gevolgen zijn niet altijd direct zichtbaar in het eerstvolgende begrotingsjaar.
- Mate van financiële risico's: het statuut bepaalt hoeveel financiële risico's de provincie accepteert. Minder risico betekent meer zekerheid, maar vaak ook minder financiële ruimte.

Samenhang met andere financiële kaders

Het Financieringsstatuut hangt direct samen met de andere financiële kaders die in deze startnotitie worden behandeld. Samen bepalen deze kaders hoeveel financiële ruimte de provincie heeft en hoeveel risico zij accepteert.

Besluiten in één kader werken door in de andere kaders. Meer lenen kan leiden tot hogere risico's en meer druk op het weerstandsvermogen. Grote reserves kunnen juist betekenen dat er minder behoefte is aan lenen, maar ook dat geld langer vaststaat. Voor Provinciale Staten is het daarom belangrijk deze kaders in samenhang vast te stellen, zodat financiële ruimte, risico's en buffers goed op elkaar aansluiten.

De Nota Leningen en Garantstellingen beschrijft hoe de provincie omgaat met het verstrekken van leningen en het afgeven van garanties aan derden. Dit zijn financiële instrumenten die de provincie kan inzetten om provinciale beleidsdoelen te ondersteunen, bijvoorbeeld als de markt niet of onvoldoende bereid is om te financieren. De nota legt vast onder welke voorwaarden deze instrumenten wel of juist niet worden ingezet.

Uitgangspunt op dit moment is dat de provincie hier terughoudend mee omgaat. Leningen en garanties zijn geen standaard instrumenten en worden alleen gebruikt als sprake is van een duidelijk publiek belang en als andere vormen van ondersteuning niet passend zijn. In de nota is daarom een afwegingskader opgenomen en zijn beoordelingscriteria vastgelegd, onder andere voor financiële positie, risico's en maatschappelijke meerwaarde.

Daarnaast beschrijft de nota hoe risico's worden beheerst en hoe Provinciale Staten worden geïnformeerd over verstrekte leningen en garanties via de begroting en de jaarrekening. Hiermee krijgen Provinciale Staten zicht op de financiële risico's die de provincie aangaat.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten in welke gevallen de provincie leningen en garanties mag inzetten. Dit heeft invloed op de financiële risico's van de provincie en op de mate waarin publieke middelen worden blootgesteld aan risico's bij derden.

Aandachtspunten voor Statenleden

- Financiële risico's: leningen en garanties kunnen leiden tot verliezen als partijen hun verplichtingen niet nakomen. De nota bepaalt hoe deze risico's worden beoordeeld en beheerst.
- Rol van Provinciale Staten: de nota beschrijft wanneer en hoe Provinciale Staten worden geïnformeerd of betrokken bij het verstrekken van leningen en garanties, met name bij grote risico's of politiek gevoelige gevallen.

Samenhang met andere financiële kaders

De Nota Leningen en Garantstellingen hangt samen met het kader Risicomanagement en Weerstandsvermogen, de Nota Reserves en het Financieringsstatuut. Leningen en garanties vergroten het financiële risico van de provincie en leggen druk op het weerstandsvermogen. Ook kunnen zij invloed hebben op de inzet van reserves en de behoefte aan financiering. Voor Provinciale Staten is dit het kader dat bepaalt hoe financiële ondersteuning aan derden past binnen de totale financiële ruimte en het risicoprofiel van de provincie.

De Nota Grondbeleid beschrijft hoe de provincie Noord-Holland grond inzet om provinciale doelen te realiseren. Grond is een belangrijk beleidsinstrument bij opgaven zoals natuurontwikkeling, infrastructuur, water, landbouw en gebiedsontwikkeling. In de nota zijn de uitgangspunten en spelregels vastgelegd voor het aankopen, verkopen, ruilen, beheren en verpachten van grond.

De nota sluit aan bij de Omgevingsvisie en kiest voor een opgavegerichte en flexibele aanpak. De provincie handelt marktconform, transparant, rechtmatig en duurzaam. Uitgangspunt is dat grond alleen wordt ingezet als dit bijdraagt aan provinciale doelen. De nota maakt onderscheid tussen het kader (vastgesteld door Provinciale Staten) en de uitvoering. Gedeputeerde Staten werken het beleid uit in uitvoeringsprogramma's en grondstrategieën per opgave of project.

Daarnaast beschrijft de nota de financiële aspecten van het grondbeleid, zoals grondaankopen, grondverkoop, grondbezit en het gebruik van het krediet voor strategische grondaankopen. Provinciale Staten worden hierover geïnformeerd via de begroting en de jaarrekening.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten hoe actief de provincie grond inzet als beleidsinstrument. Dit heeft gevolgen voor investeringen, kasstromen, risico's en de structurele lasten in de provinciale begroting, zowel op korte als op lange termijn.

Aandachtspunten voor Statenleden

- Rol van grond als beleidsinstrument: het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om provinciale doelen te realiseren. Vaststelling betekent instemmen met de manier waarop dit instrument wordt ingezet.
- Financiële consequenties: grondaankopen, grondbezit en verkopen hebben invloed op de begroting, de balans en het risicoprofiel van de provincie. Deze effecten zijn vaak meerjarig.

Samenhang met andere financiële kaders

De Nota Grondbeleid hangt nauw samen met de financiële verordening, het kader Risicomanagement en Weerstandsvermogen, de Nota Reserves en het Financieringsstatuut. Het grondbeleid kan leiden tot grote investeringen, risico's en kasstromen en beïnvloedt daarmee het weerstandsvermogen, de inzet van reserves en de behoefte aan financiering. Voor Provinciale Staten is dit het kader dat laat zien hoe ruimtelijke en beleidsmatige keuzes doorwerken in de financiële positie van de provincie.

De Beleidsnota Rechtmatigheid beschrijft hoe Provinciale Staten kaders stellen voor de rechtmatigheidsverantwoording van de provincie. Sinds 2023 zijn Gedeputeerde Staten verplicht om in de jaarstukken zelf verantwoording af te leggen over de vraag of financiële handelingen rechtmatig zijn uitgevoerd. De beleidsnota maakt duidelijk wat Provinciale Staten onder rechtmatig handelen verstaan en binnen welke grenzen hierover wordt gerapporteerd.

In de nota zijn de uitgangspunten vastgelegd voor de rechtmatigheidsverantwoording, zoals de verantwoordingsgrens en de rapporteringsgrens. Ook is vastgelegd hoe wordt omgegaan met begrotingsrechtmatigheid, voorwaarden bij financiële regelingen en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van provinciale middelen. Deze kaders bepalen welke afwijkingen wel en niet worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Daarnaast vormt de beleidsnota de basis voor het jaarlijks vast te stellen normenkader rechtmatigheid. Dit normenkader bevat alle relevante wet- en regelgeving die van invloed is op financiële handelingen binnen de provincie.

Gevolgen van vaststelling

Met vaststelling bepalen Provinciale Staten de grenzen waarbinnen Gedeputeerde Staten verantwoording afleggen over rechtmatig handelen. Zonder deze kaderstelling is het voor Gedeputeerde Staten niet mogelijk om een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen bij de jaarrekening.

Aandachtspunten voor Statenleden

- Verantwoordings- en rapporteringsgrenzen: de gekozen grenzen bepalen hoeveel afwijkingen zichtbaar worden voor Provinciale Staten en hoeveel detail zij ontvangen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- Relatie met begrotingsrecht: de beleidsnota maakt duidelijk wanneer afwijkingen van de begroting als onrechtmatig worden beschouwd en wanneer deze als acceptabel worden aangemerkt.
- Jaarlijkse actualisatie: naast de beleidsnota stellen Provinciale Staten jaarlijks het normenkader rechtmatigheid vast, waarmee zij bepalen welke wet- en regelgeving wordt betrokken bij de controle.

Samenhang met andere financiële kaders

De Beleidsnota Rechtmatigheid hangt direct samen met de financiële verordening en de planning-en-controlcyclus. De financiële verordening bepaalt hoe begroting en verantwoording zijn ingericht, terwijl de beleidsnota rechtmatigheid vastlegt hoe wordt beoordeeld of binnen die kaders rechtmatig is gehandeld. Daarnaast sluit het normenkader aan op andere financiële nota's, zoals het reservebeleid, het risicokader en het financieringsstatuut. Voor Provinciale Staten is dit het kader dat bepaalt hoe financiële regels uit andere kaders worden getoetst en verantwoord.

Kengetallen zijn een belangrijk hulpmiddel om de financiële positie van de provincie te beoordelen. Een kengetal op zichzelf zegt echter weinig en moet altijd in samenhang met andere kengetallen worden bekeken. De beoordeling van de financiële positie vraagt daarom om een goede toelichting en, waar nodig, om maatregelen om te voorkomen dat de financiële situatie te risicovol wordt.

De financiële normen van de provincie zijn niet afzonderlijk vastgesteld door Provinciale Staten, maar liggen impliciet besloten in de Kaderbrief. De in deze startnotitie opgenomen kengetallen zijn direct overgenomen uit de Kaderbrief 2026 en worden hier enkel nader toegelicht om hun betekenis en samenhang te verduidelijken. In samenhang geven de kengetallen richting aan het financieel beleid en aan het moment waarop bijsturing nodig is. De bijbehorende signaalwaarden helpen om tijdig risico's te herkennen.

De definitieve uitwerking en formalisering van de normen en signaalwaarden zal plaatsvinden bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvermogen & Kengetallen.

		Signaalwaarden PNH		
	Kengetal	Gezond	Neutraal	Risicovol
Key-indicatoren	Netto schuldquote gecorrigeerd	<150%	150-200%	>200%
	Kapitaalslastenratio	<10%	10-15%	>15%
BBV	Netto schuldquote	<150%	150-200%	>200%
	Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
	Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
	Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%
	Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Overige	Rente risiconorm*	<20%	20%	>20%
	Kasgeldlimiet*	<7%	7%	>7%
	Weerstandsratio	>2	1-2	<1
	Norm algemene reserve	>25%	25%	<25%

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)

De gecorrigeerde netto schuldquote geeft inzicht in de schuldpositie van de provincie in verhouding tot haar inkomsten, waarbij verstrekte leningen buiten beschouwing worden gelaten. Dit kengetal laat beter zien in hoeverre de provincie daadwerkelijk afhankelijk is van geleend geld voor haar eigen taken. Een stijgende schuldquote beperkt de financiële wendbaarheid en vergroot de gevoeligheid voor renteontwikkelingen. De provincie gebruikt dit kengetal als belangrijkste indicator voor de houdbaarheid van de financiële positie.

Signaalwaarden: gezond <150% - neutraal 150–200% - risicovol >200%

Netto schuldquote (BBV)

De netto schuldquote volgens het BBV is een wettelijk verplicht kengetal en toont de totale schuldpositie zonder correcties. Het kengetal wordt gebruikt voor vergelijking met andere overheden en voor het financieel toezicht. Hoewel dit kengetal minder zegt over de feitelijke beleidsruimte dan de gecorrigeerde variant, geeft het wel een breed beeld van de omvang van de schuldenlast.

Signaalwaarden: gezond <150% - neutraal 150–200% - risicovol >200%

Kapitaalslastenratio

De kapitaalslastenratio laat zien welk deel van de structurele inkomsten wordt besteed aan rente en aflossing. Dit kengetal is vooral relevant in een periode waarin investeringen toenemen en de provincie weer leningen aantrekt. Hoe hoger de kapitaalslasten, hoe minder ruimte er resteert voor nieuw beleid. Dit kengetal geeft daarmee inzicht in de druk die investeringen leggen op de exploitatie.

Signaalwaarden: gezond <10% - neutraal 10–15% - risicovol >15%

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan welk deel van de bezittingen met eigen vermogen is gefinancierd. Dit kengetal zegt iets over de mate waarin de provincie tegenvallers kan opvangen zonder extra te hoeven lenen. Een hoge solvabiliteit wijst op een stevige financiële basis, terwijl een lage solvabiliteit de kwetsbaarheid op de lange termijn vergroot.

Signaalwaarden: gezond >50% - neutraal 20–50% - risicovol <20%

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte laat zien of structurele inkomsten voldoende zijn om structurele uitgaven te dekken. Dit kengetal is belangrijk om te beoordelen of de begroting duurzaam in balans is. Een negatieve structurele exploitatieruimte wijst erop dat structurele tekorten worden afgedekt met incidentele middelen, wat op termijn niet houdbaar is.

Signaalwaarden: gezond >0% - neutraal 0% - risicovol <0%

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin de provincie haar belastinginkomsten nog kan verhogen ten opzichte van het wettelijk maximum. Dit kengetal zegt iets over het financieel aanpassingsvermogen, maar raakt ook direct aan de bestuurlijke afweging over de belastingdruk voor inwoners.

Signaalwaarden: gezond <95% - neutraal 95-105% - risicovol >105%

Grondexploitatie

Dit kengetal laat zien welk aandeel van de baten samenhangt met grondexploitaties. Grondexploitaties zijn gevoelig voor marktontwikkelingen en brengen financiële onzekerheden met zich mee. Een hoog aandeel vergroot de risico's voor de financiële positie van de provincie.

Signaalwaarden: gezond <20% - neutraal 20-35% - risicovol >35%

Renterisiconorm

De renterisiconorm begrenst het risico dat ontstaat door herfinanciering van leningen in één jaar. Het doel is te voorkomen dat rentestijgingen in korte tijd grote gevolgen hebben voor de begroting. Dit is een wettelijk vastgelegde norm.

Signaalwaarden: gezond <20% - risicovol >20%

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet beperkt de mate waarin de provincie gebruik mag maken van kortlopende financiering. Hiermee wordt voorkomen dat structurele uitgaven met kort geld worden gefinancierd. Ook deze norm is wettelijk vastgelegd.

Signaalwaarden: gezond <7% - risicovol >7%

Weerstandsratio

De weerstandsratio geeft aan of de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de geïdentificeerde risico's op te vangen. Dit kengetal verbindt risicomanagement aan de omvang van de reserves en is daarmee een belangrijke indicator voor financiële weerbaarheid.

Signaalwaarden: gezond >2 - neutraal 1-2 - risicovol <1

Norm algemene reserve

De provincie hanteert als richtlijn dat de algemene reserve minimaal 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen bedraagt. Deze norm zorgt voor een basisbuffer om financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrijpende maatregelen te hoeven nemen.

Signaalwaarden: gezond >25% - risicovol <25%

Advies van de Rekeningencommissie aan de commissie Bestuur en Provinciale Staten
betreffende de startnotitie Financiële Kaders
Rekeningencommissie 16 februari 2026

De Rekeningencommissie heeft op 16 februari 2026 de startnotitie Financiële Kaders besproken. De commissie is positief over het voorstel om de financiële kaders te actualiseren en de Planning en Control cyclus te verbeteren. De commissie richt haar advies met name op de planning en het proces van behandeling richting commissie Bestuur en Provinciale Staten.

De Rekeningencommissie geeft daarbij de volgende aandachtspunten mee.

Planning van de actualisatie van financiële kaders

- De voorgestelde planning voor de actualisatie van verschillende financiële nota's wordt als ambitieus gezien.
- Er wordt gevraagd om duidelijkheid over de prioritering wanneer meerdere kaders tegelijk worden geactualiseerd.
- Daarbij wordt aandacht gevraagd voor de samenhang tussen nota's zoals de nota reserves, de nota risicomanagement en weerstandsvermogen en de financiële verordening.
- Er wordt gesuggereerd om bij de planning ook inzichtelijk te maken hoe vaak nota's worden geactualiseerd.

Prioriteit voor de aanpassing van de P en C cyclus

- In de commissie wordt besproken of de aanpassing van de Planning en Control cyclus prioriteit moet krijgen zodat deze kan ingaan bij de begrotingscyclus 2027.
- Tegelijkertijd wordt aangegeven dat dit mogelijk gevolgen heeft voor de planning van andere financiële kaders.

Statenperiode en fasering van besluitvorming

- In de commissie wordt benoemd dat bij de planning rekening kan worden gehouden met de overgang naar een nieuwe statenperiode. Daarbij wordt opgemerkt dat dit vergelijkbaar is met een eerdere bespreking in de Rekeningencommissie, waarbij is aangegeven dat meer technische of systematische onderdelen eventueel in een volgende periode kunnen worden behandeld.
- Tegelijkertijd wordt benadrukt dat meer politieke keuzes, zoals de vaststelling van normen en kengetallen, nog in de huidige statenperiode kunnen plaatsvinden.

Rol van de Rekeningencommissie in het proces

- De commissie ondersteunt het voorstel dat de Rekeningencommissie vroeg in het proces wordt betrokken bij de actualisatie van financiële kaders.
- Daarbij wordt voorgesteld om eerst een bespreking in de Rekeningencommissie te houden over de noodzaak en opzet van een actualisatie, voordat verdere uitwerking plaatsvindt.

Behandelroute richting commissie en Provinciale Staten

- De voorgestelde werkwijze waarbij eerst technische briefings en informele sessies plaatsvinden en daarna behandeling in de Rekeningencommissie en de commissie Bestuur wordt door de commissie onderschreven.

- De Rekeningencommissie ziet voor zichzelf een rol in het vooraf bespreken van de financiële systematiek en kaders, waarna de politieke behandeling in de commissie Bestuur en vervolgens besluitvorming in Provinciale Staten kan plaatsvinden.

De Rekeningencommissie adviseert de commissie Bestuur en Provinciale Staten om bij de verdere behandeling van de startnotitie Financiële Kaders deze aandachtspunten met betrekking tot planning en behandelproces te betrekken.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M. Lucas

BEL/BS

Telefoonnummer +31 2351 44231

lucasm@noord-holland.nl

1 | 4

Verzenddatum

**Betreft: Werkplan 2026 Huis van de Nederlandse Provincies en
tussentijdse beschouwing Europastrategie 2022-2030**

19 FEB. 2026

Kenmerk

BS22012026ML1

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het Werkplan 2026 van het Huis van de Nederlandse Provincies en de bijbehorende HNP-lobbyfiches. Daarnaast delen we hierbij de conclusies en werkafspraken m.b.t. de tussentijdse beschouwing van de Noord-Hollandse Europastrategie 2022-2030 die tijdens het BOT-overleg met de commissie Bestuur zijn gemaakt. Wij verzoeken u deze brief (met bijlagen) ter bespreking op de B-agenda van de commissie Bestuur van 16 maart 2026 te plaatsen.

Werkplan 2026 Huis van de Nederlandse Provincies

Het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) is het gezamenlijke vertegenwoordigingskantoor van de twaalf provincies in Brussel. Het HNP vormt de basis van de provinciale aanwezigheid in Europa en stelt provincies in staat om gezamenlijk, efficiënt en slagvaardig op te treden richting Europese instellingen. Via het HNP volgen provincies Europese beleidsontwikkelingen vroegtijdig en stemmen zij hun inzet af op dossiers met gezamenlijke belangen. Om met beperkte inzet een groter effect te bereiken, verdelen zij werkzaamheden en lobby-inspanningen.

Deze samenwerking maakt het mogelijk om als provincies met één stem te spreken waar belangen samenvallen, terwijl er tegelijkertijd ruimte blijft om provinciale accenten te leggen. Denk bijvoorbeeld aan het in behandeling nemen van specifieke dossiers die van belang zijn voor de provincie. Dit gebeurt via de werkgroepen in het HNP of via aanvullende samenwerkingen in thematische Europese netwerken, zoals POLIS (mobiliteit) en ERIAFF (land- en tuinbouw).

Het HNP Werkplan 2026:

- Is gebaseerd op het werkprogramma van de Europese Commissie en de provinciale coalitieprogramma's.
- Beschrijft de gezamenlijke dossiers waarop provincies in 2026 inzetten.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

- Vormt de basis voor de HNP-lobbyfiches, waarin per dossier de inhoudelijke inzet, lobbydoelen en acties zijn uitgewerkt.

Het werkplan en de lobbyfiches komen tot stand via een zorgvuldig en breed gedragen proces. De analyse van het werkprogramma van de Europese Commissie is besproken in de ambtelijke en bestuurlijke adviescommissies (AAC's en BAC's) van het Interprovinciaal Overleg (IPO). De opbrengsten hiervan zijn verwerkt in het werkplan en de lobbyfiches, die vervolgens bestuurlijk zijn vastgesteld. Het HNP Werkplan 2026 is daarmee het resultaat van gezamenlijke afwegingen van alle twaalf provincies en hun colleges van Gedeputeerde Staten. Noord-Holland neemt actief deel aan deze samenwerking en levert inhoudelijke inbreng op alle relevante dossiers. Op enkele thema's, zoals industrie en circulaire economie, vervult Noord-Holland een trekkersrol.

Tussentijdse beschouwing Europastrategie 2022-2030

Bij de vaststelling van de Noord-Hollandse Europastrategie 2022-2030 is een amendement aangenomen om halverwege de looptijd te bezien of de strategie nog voldoende aansluit bij het provinciale en Europese beleid. Deze tussentijdse beschouwing heeft inmiddels plaatsgevonden.

De tussentijdse beschouwing bestond uit:

- Een analyse van de Europastrategie in relatie tot het Noord-Hollands coalitieakkoord en de nieuwe beleidsagenda van de Europese Unie (EU).
- Een technische briefing voor Provinciale Staten.
- Een themaberaad met Gedeputeerde Staten.
- Een BOT-overleg tussen de Statencommissie Bestuur en de Commissaris van de Koning.

Uit deze beschouwing blijkt dat de inhoudelijke prioriteiten van de Europastrategie nog steeds relevant zijn voor Noord-Holland. De thema's circulaire economie, energietransitie, land- en tuinbouw en mobiliteit blijven kernopgaven voor de provincie en worden in sterke mate beïnvloed door Europees beleid. Wel is zichtbaar dat de Europese invalshoek is verschoven. Waar deze thema's in de vorige Commissieperiode vooral werden benaderd vanuit duurzaamheid en klimaat (onder andere via de EU Green Deal), spelen zij nu een centrale rol in het versterken van de Europese concurrentiekracht, de strategische autonomie en economische weerbaarheid van de EU. Deze verschuiving doet echter geen afbreuk aan de relevantie van de provinciale opgaven en belangen, maar onderstreept juist het belang om deze blijvend onder de aandacht te brengen in Europa. De bestaande Europastrategie biedt hiervoor voldoende ruimte. Zij is bewust breed en flexibel opgezet, zodat kan worden ingespeeld op veranderende Europese en geopolitieke omstandigheden zonder dat steeds een formele herziening nodig is.

Conclusies en voorstel voor werkafspraken met Provinciale Staten

Zoals besproken in het BOT-overleg komen wij tot de conclusie dat een herziening van de Europastrategie niet wenselijk is, maar dat er wel behoefte is aan duidelijkere werkafspraken over de betrokkenheid van

PS. Via deze brief vragen wij u deze conclusie en duidelijkere werkafspraken te bespreken in de commissie Bestuur.

De Europese activiteiten van de provincie worden uitgevoerd door Gedeputeerde Staten, onder meer via lobby, netwerken en kennisuitwisseling, en ondersteunen de uitvoering van het provinciale beleid. De Europastrategie biedt hiervoor een algemeen kader en geeft richting aan de prioriteiten in de lobby. Uit de tussentijdse beschouwing blijkt dat het meegeven van kaders voor deze activiteiten het meest logisch is via de inhoudelijke beleidskaders. In deze beleidsprocessen wordt zichtbaar waar Europese wet- en regelgeving de uitvoering van provinciale doelen kan beïnvloeden en waar Europese programma's juist kansen bieden om deze doelen te versnellen.

Deze werkwijze stelt Provinciale Staten in staat hun kaderstellende rol gericht en op het juiste moment in te vullen. Bij de ontwikkeling van beleid is het daarbij wenselijk om Europese kansen en belemmeringen direct mee te nemen, zodat Provinciale Staten volledige en goed onderbouwde kaders kunnen meegeven. Europese belangenbehartiging is in dat licht geen doel op zich, maar een instrument om provinciale beleidsdoelen te realiseren. Tijdens het BOT-overleg hebben Provinciale Staten hebben aangegeven dat zij, om deze rol goed te kunnen vervullen, structureel geïnformeerd willen worden over Europese ontwikkelingen en over de activiteiten van Gedeputeerde Staten in Europees verband. Uit dit gesprek is een aantal werkafspraken voortgekomen die we hierbij aan u voorleggen:

1. *Jaarlijkse toezending HNP Werkplan en lobbyfiches:*
Gedeputeerde Staten sturen jaarlijks het HNP Werkplan en de HNP-lobbyfiches ter informatie aan Provinciale Staten. Dit vormt de basis van de provinciale inzet richting Europa. PS kunnen hierop reageren en, via de inhoudelijke commissies, kaders of accenten meegeven. Deze accenten kunnen worden ingebracht binnen het HNP of via andere Europese netwerken.
2. *Structurele terugkoppeling in commissievergaderingen:*
In de commissievergaderingen is een nieuw vast agendapunt ingevoerd: *Terugkoppeling externe vertegenwoordiging door GS- en PS-leden*. Via dit agendapunt wordt structureel teruggekoppeld over Europese activiteiten. Dit is reeds een eerste stap in de uitvoering van de gemaakte afspraken.
3. *Jaarlijkse technische briefing:*
Elk jaar vindt ten minste één technische briefing plaats over relevante Europese ontwikkelingen voor Noord-Holland.

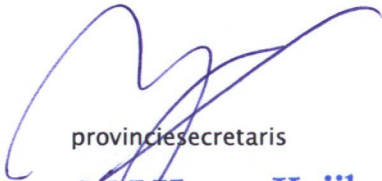
Deze afspraken vormen samen een nieuwe werkwijze die voortkomt uit de tussentijdse beschouwing. Zij zorgen voor meer samenhang, voorspelbaarheid en transparantie en bieden Provinciale Staten betere handvatten om de Europese context te betrekken bij provinciaal beleid. Daarnaast kunnen Statenleden zich desgewenst verder verdiepen in Europese ontwikkelingen, onder meer via de nieuwsbrief De Europese Ster van het HNP en Europa Decentraal.

Tot slot

Met deze brief en voorstel tot werkwijze vragen wij u of dit voldoet om invulling te geven aan het amendement over de tussentijdse beschouwing van de Noord-Hollandse Europastrategie 2022-2030. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende inzicht te hebben gegeven in het Werkplan 2026 van het HNP, de gemaakte afwegingen en de voorgestelde nieuwe werkafspraken.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk
2 bijlagen

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1. HNP werkplan 2026
2. HNP lobbyfiches

HUIS VAN DE **NEDERLANDSE**
PROVINCIES

2022

6

WERKPLAN

INHOUD

- 03 Inleiding
- 05 Gezamenlijke dossiers
- 22 Terugblik 2025
- 27 Communicatie en evenementen
- 31 Europees Comité van de Regio's
- 33 HNP-bestuur
- 37 Begroting 2026
- 38 Afkortingenlijst

INLEIDING

“De kracht van het HNP ligt in samenwerking. Door gezamenlijk op te trekken, bereiken de provincies meer in Europa – voor hun inwoners, hun regio’s en de toekomst van Nederland én Europa.” - Arthur van Dijk, Voorzitter van het Huis van de Nederlandse Provincies

Het jaar 2026 staat in het teken van cruciale onderhandelingen over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Unie (EU). Deze gesprekken bepalen niet alleen de financiële koers van de Unie voor de periode 2028–2034, maar ook de mate waarin decentrale overheden een betekenisvolle rol behouden in het Europese beleidsproces.

Voor het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) vormt dit een belangrijk moment om de stem van de provincies stevig te laten horen in het debat over de toekomst van Europees bestuur, partnerschap en subsidiariteit.

De Europese context in 2026

In een periode van geopolitieke en economische instabiliteit zoekt de EU in 2026 naar balans tussen solidariteit en strategische autonomie. De herziening van het MFK biedt een kans om de Europese ambities te herijken: investeren in duurzame groei, technologische innovatie en programma's die maatschappelijke veerkracht versterken. Tegelijkertijd staan de beginselen van subsidiariteit en partnerschap onder druk door voorstellen die de nationale coördinatie van Europese middelen versterken. Dit maakt het noodzakelijk dat decentrale overheden hun gezamenlijke inzet vergroten, om te waarborgen dat beleid en middelen effectief landen op regionaal niveau.

De inzet voor 2026 is een Europa dat luistert naar zijn regio's en investeert in wederkerig partnerschap. Met het Werkplan 2026 versterkt het HNP de gezamenlijke slagkracht van de provincies en wordt hun rol in het Europese besluitvormingsproces verankerd. Samen werken we aan een veerkrachtig Nederland in een verbonden en toekomstgericht Europa.

INLEIDING

Aanpak en werkwijze

De uitvoering van het werkplan gebeurt in nauwe samenwerking met de bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de provincies, het IPO, overige decentrale overheden (VNG, UvW), nationale beleidsmakers en Europese instellingen. Door actieve deelname aan Europese netwerken en gerichte lobby-activiteiten in Brussel zorgt het HNP voor een sterke vertegenwoordiging van provinciale belangen. Dit omvat het opstellen van gezamenlijke position papers, het organiseren van bijeenkomsten en het voeren van gesprekken met Europese stakeholders, zoals Europarlementariërs en Eurocommissarissen.

Het HNP richt zich daarnaast op monitoring en vroegtijdige signalering van relevante beleidsontwikkelingen. Via signaleringen, nieuwsartikelen en lobbyfiches worden provincies tijdig geïnformeerd, zodat zij adequaat kunnen inspelen op nieuwe kansen en ontwikkelingen die zich in 2026 voordoen.

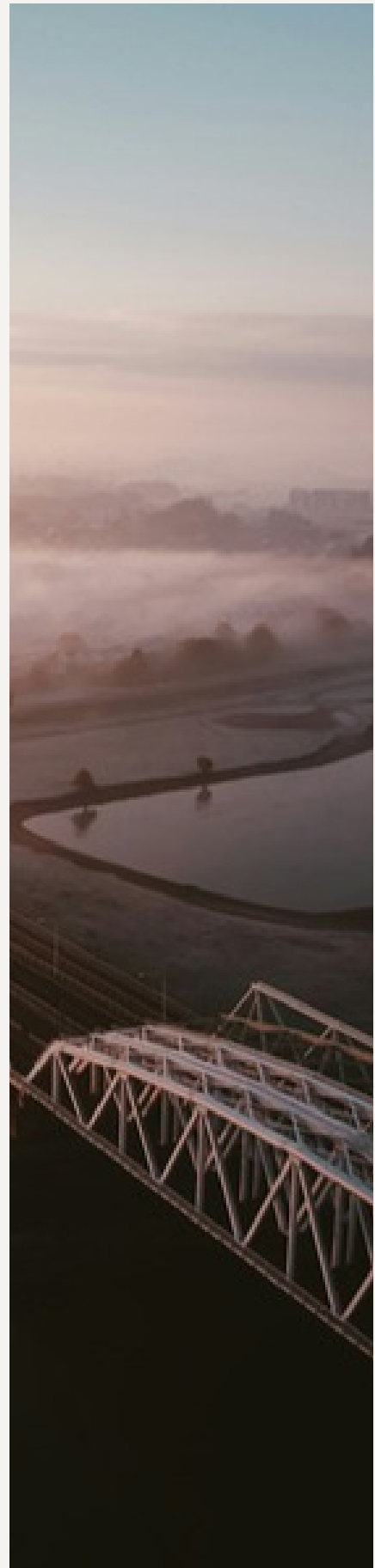
Strategische prioriteiten voor de provincies - 2026 en verder

Het jaar 2026 markeert een nieuwe fase voor de EU, waarin samenwerking, uitvoering en vertrouwen tussen bestuurslagen centraal staan. De focus verschuift van crisisbeheer naar het duurzaam versterken van defensie, de interne markt, de strategische autonomie en het concurrentievermogen.

Voor de Nederlandse provincies betekent dit een kans om hun rol als verbindende bestuurslaag verder te versterken — dichtbij de burger, maar stevig verankerd in het Europese besluitvormingsproces.

In het volgende hoofdstuk worden de HNP-dossiers voor 2026 toegelicht, waarin partnerschap, subsidiariteit en decentrale slagkracht centraal staan.

Regionaal denken en Europees handelen. Dát is onze werkwijze in Brussel.

GEZAMENLIJKE DOSSIERS

De twaalf provinciale collegeprogramma's en de IPO-agenda vormen, samen met de actuele Europese beleidsontwikkelingen en het Werkprogramma 2026 van de Europese Commissie, het fundament voor de gezamenlijke Europese prioritering van de provincies en daarmee voor de gezamenlijke dossiers van het HNP. **Deze dossiers weerspiegelen de kerntaken van de provincies en brengen de strategische belangen van regionaal bestuur in het Europese beleid samen.**

De omvang en complexiteit van de Europese agenda, gecombineerd met het grote aantal beleidsinitiatieven en wetgevingsvoorstellen, maken gerichte selectie en prioritering noodzakelijk. In 2026 ligt de nadruk op de strategische lobby binnen de Commissieperiode 2024–2029, waarbij de provincies gezamenlijk hun positie versterken richting de Europese instellingen en de uitvoering van Europese doelstellingen regionaal verankeren.

Binnen elk gezamenlijk dossier is een duidelijke structuur ingericht. Elk dossier heeft een HNP-werkgroep, een ambtelijke HNP-dossierhouder en één of twee bestuurlijke HNP-dossierhouders. De werkgroepen vormen de schakel tussen beleidsinhoud en belangenbehartiging in Brussel. Er vindt structurele afstemming plaats met het IPO om gezamenlijke standpunten te bepalen, prioriteiten te formuleren en input vanuit de provincies te coördineren. Waar thema's elkaar raken — zoals bij klimaat, digitalisering en regionale innovatie — wordt actief ingezet op synergie tussen de verschillende werkgroepen en partners binnen het HNP.

De samenwerking strekt zich uit tot nationale, decentrale en Europese partners, zodat **kennisdeling, zichtbaarheid en invloed** in de Brusselse beleidsarena verder worden versterkt. Op die manier waarborgt het HNP dat provinciale belangen tijdig en effectief worden ingebracht in het Europese besluitvormingsproces.

Naast deze gezamenlijke inzet kunnen afzonderlijke provincies of provinciale samenwerkingsverbanden specifieke thema's oppakken die buiten dit werkplan vallen, zoals het Fries als Europese minderheidstaal of het visserijdossier. Deze onderwerpen worden waar relevant ondersteund, maar maken geen deel uit van de gezamenlijke HNP-dossiers voor 2026.

GEZAMENLIJKE DOSSIERS

Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028-2034

Naast de gezamenlijke dossiers zijn er thema's die meerdere beleidsterreinen bestrijken en daarom **dossieroverstijgend** worden opgepakt. Het belangrijkste daarvan is het **Meerjarig Financieel Kader** (MFK), dat de financiële ruimte bepaalt voor Europese beleidsterreinen die provincies direct raken. Binnen het HNP wordt dit thema — met input van de werkgroepen en in samenwerking met het IPO — centraal gecoördineerd, zodat provinciale belangen tijdig en stevig kunnen worden ingebracht.

Het MFK 2028–2034 vormt in 2026 het **strategisch ijkpunt** voor de HNP-dossiers richting Brussel en Den Haag. De Europese financiële architectuur bepaalt immers de ruimte voor regionale investeringen, de uitvoering van EU-beleid en de slagkracht van decentrale overheden. HNP-voorzitter Arthur van Dijk vervult hierin een centrale en coördinerende rol, samen met de bestuurlijke dossierhouders Regionale Economie Jan Klopman (Flevoland) en Erwin Hoogland (Overijssel).

Het MFK is meer dan een begroting; het is een **bestuurlijk en politiek raamwerk dat richting geeft aan economische ontwikkeling**, duurzame transitie, innovatie, landbouw, arbeidsmarkt en sociale cohesie. Daarom is een krachtige gezamenlijke inzet van provincies, gemeenten en waterschappen essentieel.

Decentrale overheden voeren 70% van het EU-beleid uit; daarom moet het MFK gericht investeren in **regionale uitvoeringskracht** en het **partnerschapsprincipe** wettelijk verankeren, om verdere centralisatie te voorkomen. Het HNP pleit voor het **behoud van meerlagig bestuur en directe regionale betrokkenheid**. Het MFK moet voldoende ruimte bieden voor regionale programmering, maatwerk, een directe dialoog met de Europese Commissie en goed toegankelijke fondsen (EFRO, ESF+, Interreg, GLB). Een toekomstgericht EU-budget moet bovendien de positie van regio's binnen nationale hervormingsprogramma's versterken en **decentrale overheden als volwaardige partners erkennen**.

Naast het MFK geldt ook **betere regelgeving** als dossieroverstijgend thema. Het raakt alle beleidsterreinen en is van belang om provinciale belangen tijdig en uitvoerbaar te verankeren in Europese wetgeving.

KLIMAAT EN ENERGIE

REGIONALE ECONOMIE
EN INNOVATIE

INDUSTRIE

DIGITALISERING

LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU

CIRCULAIRE ECONOMIE

MOBILITEIT

KLIMAAT EN ENERGIE

Europa bevindt zich in een periode van grote instabiliteit, gekenmerkt door oorlog, economische druk, geopolitieke spanningen en toenemende klimaatuitdagingen. Tegen deze achtergrond presenteert de Europese Commissie in haar werkprogramma voor 2026 een blauwdruk voor een onafhankelijk, verenigd en daadkrachtig Europa. De Commissie streeft ernaar om de Europese soevereiniteit te versterken op het gebied van veiligheid, energie, technologie en economie.

Het **verlagen van energieprijzen** voor huishoudens en bedrijven blijft een van de belangrijkste prioriteiten. Hiermee wil de EU het concurrentievermogen vergroten en de **energie-onafhankelijkheid** versterken.

Om dat te bereiken werkt de EU aan een verbeterde governance van de **energie-unie**, de **modernisering van energie-infrastructuren** en het **wegnemen van knelpunten** bij grensoverstijgende projecten. Zo worden de administratieve lasten verminderd en de **elektrificatie en veerkracht** van het energiesysteem gestimuleerd. Op deze manier wil de EU koers houden richting de klimaatdoelstellingen voor de komende decennia. In het eerste kwartaal van 2026 komt de Europese Commissie met een voorstel voor een strategie voor **Small Modular Reactors**.

Daarnaast ontwikkelt de EU een faciliterend kader dat het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de Europese economie voor de komende tien jaar moet waarborgen. In dat kader zet de EU in op:

- de versnelling van infrastructuur voor **elektrisch opladen**;
- de beschikbaarheid van **alternatieve brandstoffen** voor scheepvaart en luchtvaart;
- en de ontwikkeling van de eerste **Europese kernfusiecentrales**, die moeten bijdragen aan structurele energieonafhankelijkheid.

De EU wil dat **klimaatadaptatie** en **paraatheid voor klimaateffecten** een vast onderdeel worden van het beleid. Dat betekent onder meer beter beheer van natuurbranden, bescherming van ecosystemen en investeringen in natuurlijk kapitaal.

KLIMAAT EN ENERGIE

Kernpunten

- Bevordering van energieonafhankelijkheid via een sterke energie-unie, elektrificatie en kernfusie.
- Ondersteunende regelgeving en financiële steun voor betaalbare huisvesting en bestrijding van (energie)armoede.
- Bescherming van ecosystemen en investeringen in klimaatadaptatie, met aandacht voor concurrentievermogen, decarbonisatie en veiligheid.
- Nieuwe vereenvoudigingsmaatregelen en omnibuspakketten voor efficiëntere regelgeving.
- Wetgeving alleen waar strikt noodzakelijk, met nadruk op betere uitvoering en naleving.
- Betaalbare en duurzame huisvesting.

Inzet 2026:

- Provincies ondersteunen de Europese inzet voor **energieonafhankelijkheid**.
- Provincies vragen de Europese Commissie om **versterking van de (grensoverstijgende) energie-infrastructuur** binnen de EU, om de verduurzaming van de energievoorziening te bevorderen en de afhankelijkheid van derde landen te verkleinen.
- Provincies pleiten voor voldoende Europese financiering voor innovatie, **technologische ontwikkeling** en bottom-up projecten die bijdragen aan de energietransitie.
- Provincies vragen aandacht voor kwalitatieve in plaats van uitsluitend kwantitatieve doelen op het gebied van klimaat en energie, zodat een **gebiedsgerichte aanpak** mogelijk blijft die rekening houdt met ruimtegebruik, lokale omstandigheden en waterweerbaarheid.
- Provincies werken verder op basis van het ingebrachte position paper voor **Affordable Housing**, met bijzondere aandacht voor mogelijke verbreding van de staatssteunregels, het verwachte initiatief rond korte termijn verhuur, en de aankomende nieuwe Europese Bouwdienstenwet.
- Provincies zullen vervolg geven aan de Nederlandse 'Woonbijeenkomst' van 8 december 2025, door de organisatie van een nationale/regionale Ronde Tafel bijeenkomst inzake Housing begin 2026.

REGIONALE ECONOMIE EN INNOVATIE

De economische situatie in Europa is al decennialang niet zo kwetsbaar geweest. Onze economie en industrie staan voor aanzienlijke risico's – die ook in de Nederlandse provincies merkbaar zijn. Daarom geeft de Commissie Von der Leyen II in 2026 prioriteit aan het opbouwen van een moderne economie met hoogwaardige banen, die ons sociale model versterkt. Deze ambitie komt duidelijk naar voren in het Commissie Werkprogramma 2026 en in het voorstel voor het **Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028–2034**, dat in de zomer van 2025 werd gepresenteerd.

Het Commissie Werkprogramma 2026 laat zien dat Europa komend jaar verder werkt aan de totstandkoming van het nieuwe **MFK**. Minstens zeven voorstellen uit het MFK-wetgevingspakket zijn direct relevant voor de provincies. Dit vraagt om een voortzetting van onze lobby-inspanningen in Brussel en Den Haag, in nauwe samenwerking met medeoverheden.

Het HNP zet zich in voor een sterke, innovatieve en duurzame regionale economie binnen de Europese Unie. Wij willen optimaal gebruik blijven maken van de beschikbare middelen uit het cohesiebeleid, zoals het **Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)**, het **Europees Sociaal Fonds** en het nieuwe **Europees Fonds voor Concurrentievermogen**. Daarbij bieden we onze ervaring met een succesvol uitvoeringsmodel graag aan voor de onderhandelingen over de verordeningen inzake het gemeenschappelijk prestatie- en uitvoeringskader en het **Regionaal Partnerschapsplan**.

De nieuwe voorstellen van de Commissie in 2026 richten zich vooral op innovatie – een thema dat van cruciaal belang is voor de versterking van de Europese regio's. De Commissie werkt aan een **Europese Innovatiewet** en stimuleert strategische investeringen in sleuteltechnologieën. De besluitvorming over de **EU-strategie voor start-ups en scale-ups** wordt voortgezet. Daarnaast komen er voorstellen voor wetgeving inzake overheidsopdrachten, een pakket voor arbeidsmobiliteit, een strategie voor duurzaam toerisme en een strategie voor gendergelijkheid 2026–2030. Deze ontwikkelingen zullen we nauwlettend volgen op hun relevantie voor de regionale economie.

REGIONALE ECONOMIE EN INNOVATIE

Inzet 2026:

- Provincies beschikken over **uitgebreide expertise** in het uitvoeren van regionaal economisch beleid en Europese structuurfondsenprogramma's. Met voldoende investeringsmiddelen kunnen zij wezenlijk bijdragen aan Europese opgaven, zoals de klimaattransitie en de groene economie.
- Het Nederlandse regionale uitvoeringsmodel geldt als voorbeeld voor andere Europese regio's. Wij pleiten daarom voor **voortzetting van regionale programma's binnen het cohesiebeleid**.
- Ook na 2028 moeten cohesiemiddelen beschikbaar blijven voor zowel meer ontwikkelde regio's als overgangsregio's.
- Provincies zijn actief in strategische sectoren en groene innovatie en willen de kansen benutten die het nieuwe **Europees Fonds voor Concurrentievermogen** biedt.
- In het kader van het Europees Semester bieden provincies hun kennis aan bij de bespreking van de landenspecifieke aanbevelingen voor Nederland.
- Wij steunen initiatieven die administratieve lasten verminderen en de toegang tot EU-financiering verbreden.
- Provincies pleiten voor een **volwaardig partnerschap** bij de programmering en uitvoering van Europese fondsen.
- Het initiatief '**do no harm to cohesion**' ondersteunen wij, maar we willen voorkomen dat de focus uitsluitend op de armere lidstaten komt te liggen.
- Er zijn meer middelen nodig voor Europese en interregionale samenwerking, met name voor grensoverstijgende, interregionale en transnationale projecten. We zetten ons in voor het behouden van het instrument **Interregional Innovation Investments (I3)**.
- Provincies willen nieuwe **Europese innovatiestrategieën en -wetgeving** (European Innovation Act, ERA Act, 28th regime) benutten om regionale innovatie-ecosystemen en samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven te versterken.
- Provincies zetten in op **brede toegang tot Europese financiering**, waaronder het Europees Fonds voor Concurrentievermogen en EFRO, zodat provincies strategische investeringen in sleuteltechnologieën en innovatieve MKB's kunnen ondersteunen.
- Provinciale kennis actief inbrengen in de EU-onderhandelingen en het Europees Semester, om **regionale innovatiebelangen** zichtbaar en geborgd te houden.

INDUSTRIE

In 2026 gaat de Commissie door met invulling geven aan de **Clean Industrial Deal**, de overkoepelende strategie om het Europese concurrentievermogen te versterken en de vergroening van de industrie te versnellen. Voor Nederlandse provincies is het van belang de ontwikkelingen binnen dit kader nauwlettend te volgen, zodat regionale bedrijven en innovatie-ecosystemen tijdig kunnen inspelen op nieuwe kansen en regelgeving.

In 2026 wordt een aantal belangrijke dossiers besproken in het Parlement en de Raad, zoals de **Industrial Decarbonisation Accelerator Act** en de **Industriële Decarboniseringsfaciliteit**. De behandeling van deze dossiers volgen we nauwgezet en we zullen, waar nodig en mogelijk, hierop inbreng leveren. De **Industrial Decarbonisation Accelerator Act** is voorzien om de vraagcreatie van de markt voor schonere producten te ondersteunen, om de decarbonisatie van de industrie te versnellen. De **Industriële Decarboniseringsfaciliteit** heeft ten doel om beter en efficiënter te investeren in de vergroening van de industrie.

In het nieuwe Commissie Werkplan wordt een **Advanced Materials Act** aangekondigd, die onderzoek, ontwikkeling en toepassing van geavanceerde materialen beoogt te stimuleren. Ook is een **Biotech Act II** aangekondigd die handvatten moet bieden om clusters van biotechnologie-industrie te versterken. Beide dossiers worden gemonitord.

De Europese Commissie heeft de intentie verder te gaan met initiatieven om de Europese defensie te versterken. Zo gaat de Commissie door met de opvolging van haar **Witboek voor Defensieparaatheid** om de Europese defensie en veiligheid te verbeteren en ook de defensie-industrie een boost te geven. Ook zet de Commissie in op hoogtechnologische ontwikkeling met het **Kwalitatief Militair Edge-programma**. Deze drie dossiers worden gemonitord. In de huidige geopolitieke context worden overwegingen over strategische autonomie en strategische industriële productie steeds belangrijker. Daarom zal het HNP een signalering schrijven op de aankomende **Europese Strategische Economiedoctrine**.

Het is nog onduidelijk wanneer de Commissie haar voorstel voor de herziening van de **REACH-verordening** zal presenteren. Dit betreft de evaluatie, registratie en toelating van chemische stoffen en dit voorstel gaat mogelijk gepaard met een **Pakket voor de Chemische Industrie**, die moet bijdragen aan het concurrentievermogen van de chemie-industrie. Dit zal vanuit het HNP worden gemonitord. We blijven ons daarnaast inzetten in de gezamenlijke lobby voor een **Europees PFAS-verbod**.

INDUSTRIE

Inzet 2025:

Het HNP zet erop in om de rol van decentrale overheden in het industriebeleid te verankeren door een **plaatsgebonden aanpak** te hanteren. Regio's zijn immers de motoren van industriële innovatie en verduurzaming. De provincies zetten in op:

- **Het stimuleren van vraagcreatie** voor schone producten door middel van concrete prikkels, zoals publieke aanbestedingsnormen, het uitwerken en verplichten van 'made in Europe' criteria, en vertrouwde labels voor producten met een lage uitstoot.
- Verduurzaming van industrie mag geen neveneffect zijn, maar het fundament van het Europese verdienmodel. Streven naar de verankering van **duurzaamheid en circulariteit** in het Europees industriebeleid en behoud het hoge niveau van klimaat- en milieueisen vanuit de Europese Green Deal.
- Oog te houden voor **strategische clusters en de mkb-sector** - die een grote rol spelen in relevante ecosystemen - in het defensie-industriebeleid. De dual-use van goederen en infrastructuur is essentieel, bijvoorbeeld chiptech, drone-technologie, maar ook textiel voor beschermende kleding.
- Investeren in de verduurzaming van de industrie en de ontwikkeling dan wel **opschaling van sleuteltechnologieën in regionale hotspots** met voldoende EU-middelen en sterke regionale inbedding, bijvoorbeeld door middel van het Competitiveness Fund en de Industrial Decarbonisation Bank.
- **Vereenvoudiging van wetgeving en snellere processen** met behoud van de bescherming van een duurzame leefomgeving, om het testen en opschalen van industriële concepten te faciliteren. Met realisatie van financieringsfaciliteiten voor het opschalen van innovatieve projecten.

DIGITALISERING

Digitalisering blijft een belangrijk speerpunt voor de Europese Commissie in de periode 2024–2029. De nadruk ligt op de verdere ontwikkeling en evaluatie van het **Digital Decade-programma**, waarin de Europese digitaliseringsdoelen voor 2030 zijn vastgelegd.

In 2026 richt de Commissie zich op twee hoofddoelen: het versterken van de concurrentiekracht van de Europese Unie en het vereenvoudigen van bestaande wetgeving om de administratieve lasten voor overheden en bedrijven te verminderen.

Om de concurrentiekracht te vergroten wil de Commissie innovatie versnellen en de digitale autonomie van Europa versterken. Nieuwe initiatieven zoals de **Cloud & AI Development-verordening**, de **Quantum-verordening**, de **Digitale Netwerken-verordening** en de **Chips Act 2.0** moeten hieraan bijdragen. Deze initiatieven richten zich op het creëren van duidelijke regelgevende kaders, het stimuleren van financiering en het versterken van Europese governance.

Daarnaast zet de Commissie in op het vereenvoudigen van digitale wetgeving, met als doel het verlichten van administratieve lasten, met name voor het mkb en overheden. In 2026 wordt in dit kader de **Digitale Omnibus** behandeld door de Europese instellingen. Dit wetsvoorstel bevat aanpassingen aan bestaande digitale regelgeving, waaronder de Data-verordening, de AI-verordening, eIDAS, de AVG en de NIS-2-richtlijn.

Ook werkt de Commissie via de **Data Unie-strategie** verder aan de doorontwikkeling van de toegankelijkheid, het eigenaarschap en de uitwisseling van data, onder meer via de Europese Data Spaces voor grensoverstijgende datadeling. Via het **AI Continent Action Plan** wordt kunstmatige intelligentie bovendien ingezet als aanjager van regionale ontwikkeling — onder andere door investeringen in AI-fabrieken, het delen van opensource AI-toepassingen en de uitvoering van de AI-verordening.

Het HNP volgt deze ontwikkelingen nauwlettend en levert waar nodig inbreng aan de Rijksoverheid en Europese instellingen, in samenwerking met andere overheden. Omdat de uitvoering van Europese regelgeving steeds vaker bij regionale overheden terechtkomt, is het van groot belang dat provincies alert blijven op nieuwe voorstellen en hun uitvoerbaarheid tijdig beoordelen.

DIGITALISERING

Inzet 2026:

- Het HNP richt zich op een grondige evaluatie van digitale wetgeving via de **Digitale Omnibus**. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de samenhang tussen Europese regelgeving en de nationale implementatie, zodat wetgeving uitvoerbaar blijft op regionaal niveau. Het HNP benadrukt bij de Europese instellingen dat bij vereenvoudiging van wetgeving rekening moet worden gehouden met de **uitvoeringscapaciteit** van regionale overheden.
- Provincies leveren gezamenlijk inbreng voor de **Cloud & AI Development-verordening**, met als doel meer transparantie in cloud-infrastructuur en -diensten, het bevorderen van Europese standaardisatie en het stimuleren van digitale autonomie, onder andere via openbare aanbestedingen.
- Provincies verkennen bovendien hun gezamenlijke behoeften op het gebied van data en AI en volgen actief de Europese initiatieven die een data-gedreven aanpak op regionaal niveau kunnen versterken.
- Provincies volgen, in samenhang met andere dossiers, de ontwikkelingen rondom het **Meerjarig Financieel Kader**. Daarbij analyseren provincies de kansen en gevolgen die deze Europese besluitvorming biedt voor de digitaliseringsopgaven van provincies.

LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU

Op 16 juli 2025 heeft de Europese Commissie haar voorstellen gepresenteerd voor het nieuwe MFK. Dit omvat ook het voorstel voor een vernieuwd **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)** voor de periode 2028-2034. Het jaar 2026 zal in het teken staan van de onderhandelingen over dit nieuwe budget. Voor de twaalf provincies zal de borging van provinciale belangen binnen het GLB daarbij centraal staan in hun gezamenlijke inzet richting Brussel.

Daarnaast worden in 2026 verschillende Europese voorstellen verwacht, waaronder: een **Europese veeteeltstrategie**; een herziening van de richtlijn inzake **oneerlijke handelspraktijken binnen de landbouw- en voedselketen**; en een evaluatie van de Verordening inzake **EU-bemestingsproducten**. Het HNP zal deze dossiers nauwlettend volgen en signaleren. Waar relevant, wordt inhoudelijke input geleverd vanuit de provincies.

Een aantal provincies richten zich daarnaast op de monitoring van de **Visie 2040 voor visserij en aquacultuur**, de **Ocean Act** en de evaluatie van het **Gemeenschappelijk Visserijbeleid**.

Op het gebied van milieu volgen de provincies de herziening van de **REACH-verordening**, die betrekking heeft op de evaluatie, registratie en toelating van chemische stoffen. De verwachting is dat de Europese Commissie dit voorstel begin 2026 zal presenteren. De provincies blijven zich in dit kader inzetten voor een zo snel en volledig mogelijk **Europees PFAS-verbod**, inclusief onderzoek naar en investeringen in duurzame alternatieven.

Daarnaast gaan in Brussel de onderhandelingen over de **Milieu Omnibus** - het zogeheten simplificatiepakket voor milieuwetgeving - van start. Dit pakket raakt onder meer aan de circulaire economie, industriële emissies en afvalbeheer. Provincies zullen dit pakket kritisch beoordelen, met oog voor uitvoerbaarheid, administratieve lasten en het effect op milieu en leefomgeving. Ook gaan de onderhandelingen over de **Biotech Act 1** van start. Deze wet heeft een focus op het bevorderen van biotechnologische innovaties en het op de markt brengen hiervan. De focus van de Biotech Act 1 ligt op gezondheid, voedsel en diervoer. Provincies zetten in op een wet waarin de belangen van de verschillende biotechnologische clusters in de provincies worden geborgd.

De provincies zetten zich in om de Nederlandse provinciale expertise optimaal te laten meewegen in de adviesrapporten van het Europees Comité van de Regio's. Zo pleiten zij voor **versterking van internationale samenwerking en ambitieuze regelgeving op het gebied van water en waterveiligheid**, gericht op o.a. het terugdringen van schadelijke stoffen in rivierwater (stroomopwaarts) en het waarborgen van voldoende waterbeschikbaarheid in droge perioden. Ook leveren de provincies een bijdrage aan het adviesrapport over **EU Sound Policies**, dat door de Nederlandse delegatie wordt opgesteld.

LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU

In september 2025 is een politiek akkoord bereikt tussen de Raad en het Europees Parlement over de herziening van de stoffenlijsten onder de **Kaderrichtlijn Water (KRW)**. Daarbij zijn strengere normen en nieuwe deadlines vastgesteld. Voor Nederland blijft het echter een uitdaging om de KRW-doelen in 2027 volledig te behalen.

Inzet 2026:

- Borging van provinciale belangen binnen het nieuwe GLB en de voorstellen voor het Europese budget. Hierbij bijzondere aandacht voor:
 - provinciale betrokkenheid bij de invulling en uitvoering van het **Nationale en Regionale Partnerschapsplan**.
 - behoud van de werkstructuur met agrarische collectieven;
 - **ondersteuning van jonge boeren** bij bedrijfsovername en verduurzaming;
 - **vermindering van administratieve lasten** voor overheden en landbouwers;
 - een **gezonde economische positie voor boeren** en betaalbaar, duurzaam voedsel voor consumenten;
 - versterking van innovatie, kennisdeling en kennisbenutting binnen de sector;
 - **flexibele inzet van instrumenten** voor opgaven per lidstaat of regio, met in Nederland focus op stikstof, biodiversiteit en water (onder andere via de groenblauwe architectuur);
 - blijvende ruimte voor LEADER als werkwijze en programma.
- Voortzetten van de **inzet voor een volledig Europees PFAS-verbod**, inclusief pleidooi voor onderzoek en investeringen in alternatieven.
- Bevorderen van een effectief **milieu-versimpelingspakket**, dat regelgeving begrijpelijker maakt en de administratieve lasten vermindert.
- **Bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen**. Samen met het Rijk wordt beoordeeld welke doelen eind 2027 zijn gerealiseerd. Waar dat niet het geval is, wordt in overleg bepaald welke aanvullende stappen in 2026 richting de Europese Commissie nodig zijn, mede met het oog op de herziening van de KRW in het tweede kwartaal van 2026.
- Bevorderen van een **Biotech Act 1** die de positie van de biotechnologische clusters in de provincies versterkt.

CIRCULAIRE ECONOMIE

In het derde kwartaal van 2026 wordt de **Circular Economy Act** (CEA) verwacht. Deze wet heeft als doel de transitie naar een circulaire economie te versnellen en zo bij te dragen aan de economische veiligheid, veerkracht, het concurrentievermogen en de decarbonisatie van de EU. De CEA vormt een belangrijk onderdeel van de bredere ambities uit het Kompas voor het Concurrentievermogen en de Clean Industrial Deal: tegen 2030 wil de EU wereldleider zijn op het gebied van de circulaire economie en het circulariteitspercentage verdubbelen.

Voor provincies is deze wet belangrijk, omdat zij inzet op goed functionerende Europese markten voor secundaire grondstoffen, afval en circulaire producten. Belangrijke onderdelen zijn onder andere de herziening van de 'einde-afval'-criteria, de digitalisering van sloopvergunningen, en de verdere uitbreiding van de uitgebreide **producentenverantwoordelijkheid** (EPR).

Vanuit het HNP is in 2025 al vooruitgelopen op de komst van deze wet met de voorbereiding van een gezamenlijk position paper, dat begin 2026 bestuurlijk wordt afgestemd. Vervolgens zal het HNP de provinciale standpunten actief onder de aandacht brengen bij verschillende Europese actoren. Het afgelopen jaar is stevig ingezet op Bioeconomy Strategy en werden de ontwikkelingen hierop gemonitord en gevolgd.

Binnen de **Clean Industrial Deal** speelt circulariteit een sleutelrol bij het versterken van de Europese concurrentiekracht, het verkleinen van de afhankelijkheid van externe grondstoffen en het uitbouwen van een toekomstbestendige economie. Dit gebeurt door schaarse grondstoffen in Europa zo efficiënt mogelijk te benutten, de leveringszekerheid te vergroten (via recycling, hergebruik en een goed functionerende interne markt voor secundaire materialen) en de afhankelijkheid van kritieke grondstoffen te beperken.

In navolging op de **Critical Raw Materials Act** zal de Europese Commissie in 2026 het **Critical Raw Materials Centre** oprichten. Dit centrum krijgt de taak om de beschikbaarheid van kritieke grondstoffen te monitoren, gezamenlijke inkoop en opslag te coördineren en zo de toevoer van essentiële materialen te waarborgen voor sectoren als clean tech, defensie en ruimtevaart.

Voor provincies is dit relevant, omdat Europa nog sterk afhankelijk is van grondstoffenimport. Efficiënt gebruik, hergebruik en recycling van schaarse materialen zijn cruciaal om onze economie minder kwetsbaar te maken en de transitie naar een circulaire economie te versnellen. De HNP-werkgroep Circulaire Economie volgt deze ontwikkelingen nauwgezet.

CIRCULAIRE ECONOMIE

Inzet 2026

Het HNP zal in 2026 agenderend optreden rond de thema's einde-afvalstatus en circulaire industrie, en vooruitlopen op de implementatie van de Circular Economy Act. De inzet voor 2026 richt zich op:

- **Levensduurverlenging**: focus hoger op de R-ladder (reduce, reuse, repair, refurbish, recycle).
- **Geharmoniseerde einde-afvalstatus**: zorg voor EU-brede, uniforme toepassing.
- **Marktkansen voor circulaire producten**: stimuleer vraagcreatie en marktoegang.
- **Circulaire criteria**: pas deze consequent toe bij aanbestedingen en subsidieprogramma's.
- **Fiscale stimulansen**: onderzoek mogelijkheden om circulair ondernemen fiscaal aantrekkelijker te maken.
- **Verankering van duurzaamheid en circulariteit** in het Europees industriebeleid.
- **Voldoende budget** voor de implementatie van de Circular Economy Act.

MOBILITEIT

Voor transport en mobiliteit spelen de volgende (nieuwe) voorstellen vanuit de Europese Commissie een belangrijke rol in de HNP-samenwerking.

In het derde kwartaal van 2025 werd het Transport Package gepubliceerd met daarin het **Sustainable Transport Investment Plan**, gericht op schone brandstoffen, met daarbij de focus op de luchtvaart en de watertransport sector. Dit plan bevat onder meer maatregelen ter ondersteuning van de versnelde productie en uitrol van alternatieve brandstoffen, en ook oplaad- en tankinfrastructuur in het kader van de energietransitie en de Europese klimaatopgave. Het HNP volgt via de werkgroep mobiliteit voor de komende periode de implementatie en de kansen voor de provincies en regio's op dit vlak. Tevens kwam eind 2025 het **High Speed Rail Plan** uit, dat voorziet in sterk gereduceerde reistijden voor passagiers per trein door heel Europa tegen 2040, mede in het kader van decarbonisatie en de versterking van de concurrentiekracht. Hiermee wordt het spoor een serieuzer alternatief voor (korte) vluchten en de auto. Dit plan is in lijn met zowel de verdere verbetering van het ERTMS-systeem, en ook de belangrijke TEN-T corridors, doelstellingen en plannen, die onze provincies en steden rechtstreeks raken met het oog op een betere Europese connectiviteit en bereikbaarheid.

In het kader van de Clean Industrial Deal wordt de **Port Strategy** gevolgd die begin 2026 wordt verwacht en die zowel een relatie heeft met mobiliteit als industrie. In deze strategie wordt in het kader van de Europese energietransitie gefocust op de mogelijkheden en kansen voor zee- en binnenhavens. Daarbij wordt de achterlandverbinding niet uit het oog verloren. Dit geldt ook voor de versterking van het concurrentievermogen alsmede veiligheid en weerbaarheid.

Begin 2026 wordt de Europese **Industrial Maritime Strategy** verwacht, die in samenwerking met de HNP-werkgroep Industrie wordt gemonitord en gesignaleerd. Ook deze strategie draagt bij aan de doelstellingen voor Europa's energietransitie en concurrentiekracht, waarbij de transitie inzake decarbonisatie en digitalisering hand in hand gaan, zoals onder andere in de scheepsbouwsector.

Daarnaast wordt de herziening van het **Connecting Europe Facility** (Transport) gevolgd in het kader van de herziening van het Meerjarig Financieel Kader voor 2028-2034. De Nederlandse verbindingen die in de Annex van het voorstel zijn opgenomen omvatten Groningen – Oldenburg, Arnhem – Emmerich – Oberhausen, Gent – Terneuzen en voor Antwerpen – Venlo – Mönchengladbach. Al deze verbindingen zijn relevant voor de Nederlandse provincies.

MOBILITEIT

Inzet 2026:

Een aanzienlijk groter deel binnen CEF Transport is voorzien voor militaire mobiliteit in het kader van de Europese defensieopgave. We gaan door met het signaleren van de EU-uitdagingen met betrekking tot **militaire mobiliteit**, logistieke defensie opgaven en de (multimodale) betrokkenheid van de provincies hierin. Dit bouwt voort op het Defensie Readiness 2030 framework, waarbij focus onder meer ligt op het **Europese Drone Defence Initiative**, waarin meerdere provincies een actieve rol spelen. Verder gaat de focus voor het nieuwe CEF uit naar met name grote infrastructuuropgaven voor provincies en regio's in het kader van het herziene TEN-T, zoals onder meer grensoverstijgende verbindingen.

Medio december 2025 publiceert de Commissie het **Automotive Package**, waarna in samenwerking met de HNP-werkgroep Industrie de mogelijke raakvlakken voor provinciaal beleid worden geanalyseerd.

In samenwerking met **netwerken** zoals POLIS, ERRIN en CPMR zetten de provincies in op beleid dat goed uitvoerbaar is voor provincies en regio's. De jaarlijkse POLIS conferentie heeft eind november 2025 plaats gevonden in Utrecht.

TERUGBLIK 2025

TERUGBLIK

In 2025 zette het HNP zijn actieve rol in Brussel voort door een breed scala aan evenementen en bijeenkomsten te organiseren die de provinciale belangen nadrukkelijk onder de aandacht brachten. Dit vergrootte niet alleen de zichtbaarheid van de Nederlandse provincies op Europees niveau, maar er werd ook een stevige brug geslagen tussen regionale en Europese beleidsagenda's. **Het HNP fungeerde als centraal knooppunt voor overleg, samenwerking en kennisuitwisseling tussen Nederlandse decentrale overheden en Europese partners.**

Het HNP hield in 2025 nauw contact met de achterban in Nederland en versterkte tegelijkertijd de relaties met het internationale netwerk van Europese instituties, regio's, partners en koepelorganisaties in Brussel. Door deze nauwe samenwerking konden meerdere hoogwaardige evenementen worden georganiseerd die zowel **beleidsinhoudelijk relevant** waren als bijdroegen aan **strategische lobbyactiviteiten**. De voortgang en resultaten van gezamenlijke dossiers werden het hele jaar door systematisch vastgelegd in de HNP-lobbyfiches, waarmee de provincies hun invloed binnen de Europese besluitvorming verder versterken.

19 maart – Regio's aan zet: de interne markt en het EU-concurrentievermogen van morgen

Op 19 maart organiseerde het HNP het webinar 'Regio's aan zet: de interne markt en het EU-concurrentievermogen van morgen'. Centraal stond de vraag **hoe Europa zichzelf kan versterken in een wereld waarin geopolitieke en economische verhoudingen snel verschuiven**. De oorlog in Oekraïne, de onvoorspelbare VS en de afhankelijkheid van externe grondstoffen en technologieën maken duidelijk dat Europa haar strategische positie moet herzien.

De sprekers waren het eens dat Europa vooruit moet door vergroening en concurrentievermogen te verbinden. Gedeputeerde Martijn van Gruijthuijsen (Noord-Brabant) benadrukte dat de interne markt de motor van groei is, mits eenvoudiger en slimmer ingericht. Jeannette Balieu (EP) pleitte voor minder regels zonder ambities te verlagen, terwijl Twan van Erp (Europese Commissie) wees op het belang van innovatie en circulariteit om strategische afhankelijkheden te verminderen. Sigrid Johannisse (PV EU) riep op tot meer slagkracht op EU-niveau, met oog voor regionale verschillen. De conclusie: **Europa kan zich geen stilstand veroorloven** – samenwerking en slimme keuzes zijn cruciaal voor een concurrerende, groene toekomst.

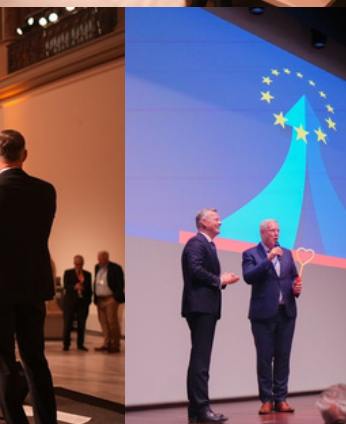
TERUGBLIK

30 september - IPO Jaarcongres in Brussel

Op 30 september 2025 vond in Brussel het IPO-jaarcongres plaats ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van het Huis van de Nederlandse Provincies. Onder het thema 'Samen sterker vooruit' beleefden meer dan 500 deelnemers een dag vol inspiratie en verbinding. De dag startte met een plenaire sessie, waarin Ina Adema haar jaarrede uitsprak en Arthur van Dijk de belangrijke rol van de Nederlandse provincies binnen de EU benadrukte. Verbindende keynotes werden verzorgd door Kata Tüttő, voorzitter van het Comité van de Regio's, en Eurocommissaris Klimaatactie Wopke Hoekstra. Het getal 25 kwam op verschillende creatieve manieren terug, zoals in de leeftijden van de dansers van Fresh Label Studio's, de dagvoorzitter Leah Corsmit en de speciaal voor het congres gemaakte videoclip 'Twaalf gele sterren'.

Na een gezamenlijke lunch gingen de deelnemers uiteen voor het middagprogramma, bestaande uit twee rondes met in totaal 14 deelsessies op vier verschillende locaties. De sessies boden ruimte voor levendige, creatieve en inhoudelijke uitwisselingen, variërend van een panel over jongerenparticipatie tot een wandeling door de Europese wijk. De dag werd feestelijk afgesloten met een netwerkvond in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten. Hier zong Arthur van Dijk, voorzitter van het HNP, voor ruim 600 aanwezigen het jubileumlied, een humoristische parodie op 'Een eigen huis' van René Froger, dat enthousiast werd ontvangen. Het congres was daarmee een prachtige, betekenisvolle en inspirerende dag voor iedereen.

TERUGBLIK

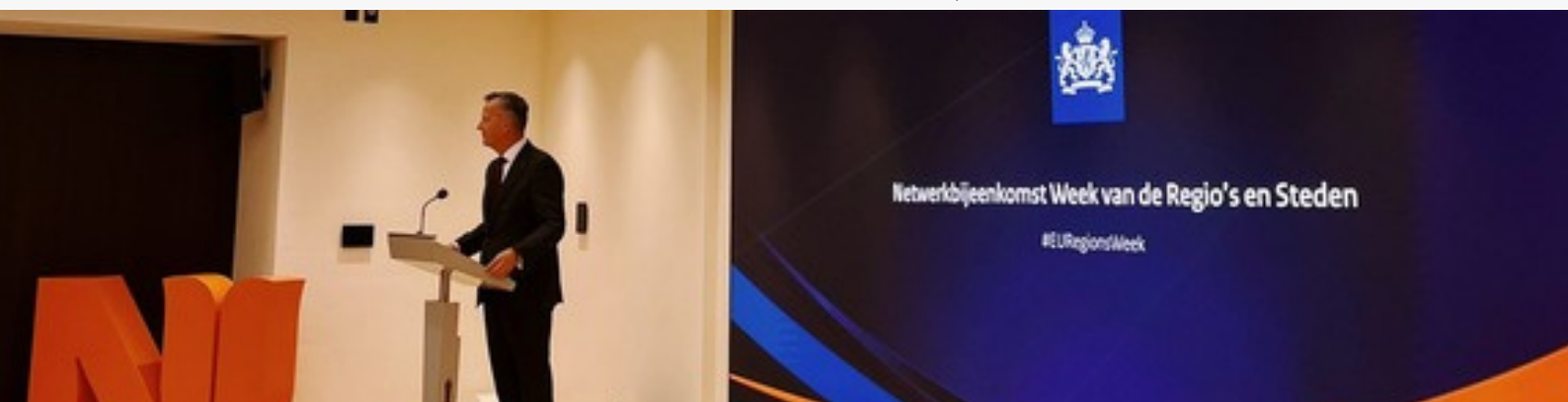
15 oktober – Europese Week van Regio's en Steden

Van 13 tot en met 15 oktober vond de jaarlijkse Europese Week van Regio's en Steden plaats. Op woensdag 15 oktober organiseerde het HNP twee bijeenkomsten.

De dag startte met een netwerkbijeenkomst voor dagelijkse bestuurders van Nederlandse decentrale overheden, in samenwerking met de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU. De gastheren van deze bijeenkomst, permanent vertegenwoordiger Pieter-Jan Kleiweg de Zwaan en HNP-voorzitter Arthur van Dijk, openden het evenement met inspirerende woorden over de samenwerking tussen verschillende bestuurslagen.

Daarna organiseerde het HNP, samen met de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland, de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen, het evenement 'De EU dichtbij – decentraal en doeltreffend'. Op locatie vonden drie inhoudelijke panelgesprekken plaats, geleid door Cecilia Thorfinn, waarnemend hoofd van de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland.

De panels stonden in het teken van drie thema's: 1) het Meerjarig Financieel Kader (MFK), met speciale aandacht voor regionale fondsen; 2) klimaatweerbaarheid, waarbij de Europese waterweerbaarheidsstrategie centraal stond; en 3) een weerbare overheid, met de nadruk op het versterken van democratie en de weerbaarheid van het openbaar bestuur.

COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN 2026

COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN

Een effectieve communicatieaanpak en strategisch geplande evenementen blijven ook in 2026 essentieel voor de zichtbaarheid en invloed van de Nederlandse provincies binnen de Europese besluitvormingsprocessen. Dit hoofdstuk beschrijft de communicatiestrategie en de geplande activiteiten voor 2026, met aandacht voor interne informatievoorziening, externe profilering en samenwerking rondom belangrijke Europese thema's zoals het nieuwe MFK.

Interne informatievoorziening

Een goed geïnformeerd netwerk van provinciale vertegenwoordigers is een voorwaarde voor effectieve belangenbehartiging in Brussel. De HNP Radar blijft hierbij een onmisbaar instrument. De Radar biedt een actueel overzicht van Europese beleidsontwikkelingen binnen de Commissie, het Parlement, de Raad en het Comité van de Regio's, en vormt een vast onderdeel van de wekelijkse HNP-overleggen en werkgroepen. Het HNP blijft nauw samenwerken met het IPO-secretariaat, Blij12 en de provinciehuizen om de informatievoorziening en communicatie richting provincies te versterken.

Externe zichtbaarheid

De zichtbaarheid van het HNP en de provincies binnen het Europese netwerk blijft van strategisch belang. In 2026 zetten we in op een proactieve en inhoudelijk sterke communicatiestrategie, gericht op het uitdragen van provinciale perspectieven binnen Europese discussies.

De focus ligt op:

- **Thematische profilering:** nadruk op de rol van regio's in de uitvoering van Europese prioriteiten, zoals de energietransitie, innovatie en gebiedsgericht beleid.
- **Gerichte communicatiecampagnes:** onder meer rondom het nieuwe MFK en de betekenis daarvan voor de provincies.
- **Europese Ster en sociale media:** verdere uitbreiding van het bereik en het inzetten van storytelling om de provinciale praktijk zichtbaar te maken.
- **Partnerschappen:** samenwerking met de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland, andere decentrale partners en Europese netwerken om gezamenlijke boodschappen kracht bij te zetten.

Door deze aanpak versterkt het HNP de positie van de provincies als deskundige en betrouwbare gesprekspartner in het Europese beleidsveld.

Samenwerking medeoverheden

In 2026 wordt een verkenning ondernomen naar een gezamenlijke EU-samenwerking van HNP met de VNG en de Unie van Waterschappen op de huidige HNP-locatie.

COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN

Evenementen in 2026

In 2026 zet het HNP volop in op het organiseren en mede-organiseren van evenementen die de rol van provincies in Europa versterken. Deze bijeenkomsten bieden ruimte voor kennisuitwisseling, netwerkvorming en het bespreken van actuele Europese thema's. Met een divers programma speelt het HNP in op actuele beleidsontwikkelingen en regionale kansen.

Evenement voor nieuwe Tweede Kamerleden – eind 2025

Ter voorbereiding op de nieuwe beleidsperiode organiseerde het HNP, in samenwerking met de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland, eind 2025 een bijeenkomst in Den Haag voor nieuwgekozen Tweede Kamerleden. Doel was het vergroten van het Europese bewustzijn, kennisdeling over actuele Europese thema's en inzicht in de rol van decentrale overheden binnen de Europese besluitvorming. Deze bijeenkomst vormt de basis voor verdere samenwerking tussen nationaal en decentraal niveau in 2026.

Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2026

In 2026 staan de onderhandelingen rondom het MFK 2028-2034 centraal. Het HNP organiseert daarom een strategisch evenement in Brussel over de impact van het MFK op de regio's en de rol van provincies in de uitvoering van Europese fondsen. Dit evenement biedt bestuurders, beleidsmakers en Europese partners de gelegenheid om te bespreken hoe Europese middelen beter kunnen bijdragen aan regionale opgaven zoals klimaat, innovatie en leefbaarheid.

Evenement Europese veiligheid en defensie

In 2026 organiseert het HNP een evenement rond Europese veiligheid en defensie. Dit evenement brengt provinciale bestuurders, beleidsmakers en experts samen om de rol van regio's in het versterken van de Europese veiligheids- en defensiesamenwerking te verkennen. Thema's zijn onder andere strategische autonomie, crisismanagement, en de impact van Europese veiligheidsinitiatieven op regionale veiligheid en weerbaarheid.

Evenement Water en Water Resilience Strategy

In 2026 organiseert het HNP een evenement gericht op waterbeheer en de Europese Water Resilience Strategy. Dit evenement brengt experts, bestuurders en stakeholders uit de provincies samen om ervaringen te delen over waterveiligheid, klimaatadaptatie en de uitvoering van de Europese strategie voor waterweerbaarheid. Samen met partners zoals de Unie van Waterschappen, VNG en de Europese Commissie wordt aandacht besteed aan innovatieve oplossingen, samenwerking tussen regio's en het versterken van de veerkracht van watersystemen tegen klimaatextremen. Het evenement stimuleert kennisuitwisseling en versterkt de rol van provincies in de Europese wateragenda.

COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN

Europese Week van Regio's en Steden 2026

In 2026 is het HNP medeorganisator van diverse activiteiten tijdens Europese Week van Regio's en Steden. In samenwerking met de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen en de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland worden specifieke evenementen voor de achterban van provincies en decentrale overheden georganiseerd.

Het programma bestaat uit:

- **Een woensdagochtendprogramma voor dagelijkse bestuurders**, gericht op bestuurlijke ontmoeting, kennisdeling en netwerken.
- **Een inhoudelijk programma** waarin actuele thema's centraal staan.

Door deze evenementen en communicatieve inzet blijft het HNP in 2026 bijdragen aan een sterke positie van de Nederlandse provincies binnen Europa – zichtbaar, verbonden en invloedrijk.

EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

Europa begint regionaal

Het **Europees Comité van de Regio's** (CvdR) is dé plek waar lokale en regionale overheden invloed uitoefenen op het beleid van de Europese Unie. Hier krijgen provincies, gemeenten en regio's een stem in de Europese besluitvorming. De Europese Commissie, het Parlement en de Raad vragen het CvdR om advies over voorstellen die direct impact hebben op onze leefomgeving: van **economie en klimaat tot transport, democratie, werkgelegenheid en cohesie**. Het Comité telt **329 vertegenwoordigers** uit heel Europa, benoemd voor vijf jaar, en kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen.

Nederland aan tafel in Europa

Nederland speelt een actieve rol in het CvdR met 12 leden en 12 plaatsvervangers: een mix van provinciale en gemeentelijke bestuurders. Arthur van Dijk, Commissaris van de Koning in Noord-Holland, leidt de delegatie als voorzitter. In 2025 had hij ook de eer om enkele malen een deel van de plenaire vergadering van het hele Comité te leiden als voorzitter.

Nederlandse vertegenwoordigers leveren regelmatig rapporteurs en schaduwrapporteurs voor belangrijke adviezen.

In 2025 bezocht de voorzitter van het Comité van de Regio's, Kata Tütto, Nederland. De Nederlandse delegatie organiseerde een uitgebreid werkbezoek voor haar in het kader van Waterweerbaarheid. Bij het afsluitende diner hield ook de Nederlandse minister voor I&V, Robert Tieman, een korte inleiding waarin hij het belang van decentrale overheden benadrukte bij waterweerbaarheid.

Waarom is dit belangrijk?

Omdat Europese besluiten onze provincies en gemeenten direct raken. Via het CvdR zorgen we ervoor dat Nederlandse belangen worden gehoord – en dat Europa beleid maakt dat werkt voor iedereen, van stad tot platteland.

De delegatie werkt volgens een strategisch jaarplan 2026 en richt zich op dossiers die er toe doen, zoals onder andere:

- **Clean Industrial Deal**
- **Europese Strategie voor Waterweerbaarheid**
- **Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028-2034**

HNP-BESTUUR

HNP-BESTUUR

Arthur van Dijk - Interprovinciaal Overleg

- Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Holland
- HNP-voorzitter
- Lid van het HNP dagelijks bestuur
- Europa adviseur in het IPO-bestuur
- Vast lid SEDEC-commissie CvdR
- Voorzitter Nederlandse CvdR-delegatie

Ans Mol - Provincie Gelderland

- Gedeputeerde & lid HNP dagelijks bestuur
- HNP-vicevoorzitter
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Klimaat en Energie
- Lid IPO BAC Klimaat en Energie
- Plv. lid IPO BAC Ruimte en Leefomgeving
- Lid IPO-bestuur
- Vast lid ENVE-commissie CvdR

Wilfried Nielen - Provincie Zeeland

- Gedeputeerde & lid HNP dagelijks bestuur
- HNP-penningmeester
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- Plv. lid COTER-commissie CvdR

Mirjam Sterk - Provincie Utrecht

- Gedeputeerde & lid HNP dagelijks bestuur
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Landbouw, Natuur en Milieu (onderdeel Natuur en Milieu)
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Klimaat en Energie (Housing)
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- Lid IPO BAC Bereikbaarheid en Infrastructuur
- Vast lid ENVE-commissie CvdR
- EVP-coördinator ENVE-commissie CvdR

Jan Klopman - Provincie Flevoland

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Regionale Economie
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Digitalisering
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- EU-adviseur en agendalid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Plv. lid COTER-commissie CvdR

HNP-BESTUUR

Friso Douwstra - Provincie Fryslan

- Gedeputeerde
- Lid CEMR
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Circulaire Economie
- Lid IPO BAC Ruimte en Leefomgeving
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Vast lid SEDEC-commissie CvdR

Elianne Demollin-Schneiders - Provincie Limburg

- Gedeputeerde
- Lid Raad van Toezicht Kenniscentrum Europa Decentraal
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Digitalisering
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Plv. lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur
- Vast lid CIVEX-commissie CvdR

Martijn van Gruijthuijsen - Provincie Noord-Brabant

- Gedeputeerde
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur
- Vast lid ECON-commissie CvdR

Mariëtte van Leeuwen - Provincie Zuid-Holland

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Landbouw, Natuur en Milieu (onderdeel Landbouw)
- Lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- Plv. lid NAT-commissie CvdR

Erik Jan Bennema - Provincie Groningen

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Mobiliteit
- Lid IPO BAC Regionale Economie
- Lid IPO BAC Bereikbaarheid en Infrastructuur
- Plv. lid CIVEX-commissie CvdR

HNP-BESTUUR

Erwin Hoogland - Provincie Overijssel

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Regionale Economie
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Industrie
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Plv. lid IPO BAC Bereikbaarheid en Infrastructuur
- Plv. lid ECON-commissie CvdR

Esther Rommel - Provincie Noord-Holland

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Circulaire Economie
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Industrie
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Lid IPO BAC Ruimte en Leefomgeving
- Lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur

Op het moment van vaststelling van het HNP-werkplan 2026 is de HNP-bestuursfunctie van de provincie Drenthe vacant.

BEGROTING 2026

Baten (€)	
Bijdragen provincies en IPO	€1.124.760
Bijdragen geassocieerde partners	€72.100
Onttrekking aan de vervangingsreserve	€54.000
Totaal	€1.250.860

Bijdrage (€) per statutair lid	
IPO	€86.520
Noord-Holland	€86.520
Zuid-Holland	€86.520
Utrecht	€86.520
Flevoland	€86.520
Groningen	€86.520
Fryslân	€86.520
Drenthe	€86.520
Gelderland	€86.520
Overijssel	€86.520
Zeeland	€86.520
Noord-Brabant	€86.520
Limburg	€86.520

Lasten (€)	
Huisvestingskosten	€550.000
Personeelsgebonden kosten	€325.000
Gezamenlijke activiteiten	€175.000
ICT	€70.000
Informatieverzameling / Info-abonnementen	€50.000
Accountant	€22.700
Afschrijvingskosten	€54.000
Storting vervangingsreserve	€0
Storting bestemde fondsen	€4.160
Totaal	1.250.860

Bijdrage (€) per geassocieerde partner	
Platform Talent voor Technologie	€10.300
NG4	€30.900
NBTC	€20.600
Drie Twentse steden	€10.300

AFKORTINGENLIJST

Het Europese werkveld voor provincies kent een eigen set van afkortingen en jargon. De meest voorkomende afkortingen worden hier uitgelegd.

- **AAC** - Ambtelijke Adviescommissie van het IPO.
- **BAC** - Bestuurlijke Adviescommissie van het IPO.
- **CEMR** - Council of European Municipalities and Regions, netwerkorganisatie van lokale en regionale overheden in de EU.
- **CPMR** - Conference of Peripheral Maritime Regions, netwerkorganisatie voor maritieme regio's in de EU.
- **CvdR** - Europees Comité van de Regio's
 - **CIVEX**: Commissie Burgerschap, Governance, Institutionele en Externe Aangelegenheden
 - **COTER**: Commissie Territoriale Samenhang en EU-begroting
 - **ECON**: Commissie Economisch Beleid
 - **ENVE**: Commissie Milieu, Klimaatverandering en Energie
 - **NAT**: Commissie Natuurlijke Hulpbronnen
 - **SEDEC**: Commissie Sociaal Beleid, Onderwijs, Werkgelegenheid, Onderzoek en Cultuur
- **DG's** - Directoraten-Generaal, de "ministeries" van de Europese Commissie die het Europese beleid ontwikkelen. Een DG staat onder leiding van een directeur-generaal.
- **EC** - Europese Commissie, ook wel de Commissie of het College genoemd. De Europese Commissie heeft het initiatiefrecht binnen de Europese besluitvorming en bestaat uit 27 Eurocommissarissen, uit elke lidstaat één.
- **ECWP** - Werkplan van de Europese Commissie, dat elk jaar verschijnt.
- **EP** - Europees Parlement, het enige direct verkozen EU-orgaan. Samen met de Raad, vormt het EP de wetgevende macht in de EU: ze keuren nieuwe wetgeving goed.
- **ERRIN** - European Regions Research and Innovation Network, netwerkorganisatie voor innovatieve regio's in de EU.
- **EU** - Europese Unie, een supranationale/intergouvernementele organisatie die uit 27 Europese lidstaten bestaat en Europees beleid maakt.
- **EWRC** - Europese Week van Regio's en Steden, het grootste jaarlijkse evenement in Brussel gewijd aan regionaal beleid. Het vindt half-oktober plaats.
- **HNP** - Huis van de Nederlandse Provincies, de vooruitgeschoven post van de twaalf provincies en het IPO in de EU (Brussel).
- **IPO** - Interprovinciaal Overleg, behartigt de gezamenlijke belangen van de twaalf provincies in Nederland (Den Haag).
- **KED** - Kenniscentrum Europa Decentraal, de juridische vraagbaak voor Nederlandse decentrale overheden over Europees recht en beleid.
- **NBTC** - Nederlands Bureau voor Tourisme & Congressen, geassocieerd HNP-partner.
- **NG4** - Cities Northern Netherlands EU Office, geassocieerd HNP-partner.

AFKORTINGENLIJST

- **POLIS** - Netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken om innovatieve technologieën en beleid voor lokaal vervoer te ontwikkelen.
- **Plv.** - Plaatsvervangend
- **PV NL EU** - Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de Nederlandse "ambassade" voor de EU in Brussel.
- **Raad** - De Raad van de EU, ook wel de Raad van Ministers genoemd. De Raad bestaat uit tien verschillende configuraties, per onderwerp komen de betreffende 27 vakministers bijeen. De Raad vormt met het EP de wetgevende macht.
- **VNG** - Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de belangenorganisatie en het kennisplatform voor alle Nederlandse gemeenten.
- **UvW** - Unie van Waterschappen, de koepel van de Nederlandse waterschappen.

Het HNP-werkplan is vastgesteld door het
HNP-bestuur op 11 december 2025.

HUIS VAN DE **NEDERLANDSE**
PROVINCIES

HNP-Lobbyfiches

Klimaat & Energie

HNP-Lobbyfiche | December 2025

CONTEXT

Europa bevindt zich in een periode van grote instabiliteit, gekenmerkt door oorlog, economische druk, geopolitieke spanningen en toenemende klimaatuitdagingen. Tegen deze achtergrond presenteert de Europese Commissie in haar werkprogramma voor 2026 een blauwdruk voor een onafhankelijk, verenigd en daadkrachtig Europa. De Commissie streeft ernaar om de Europese soevereiniteit te versterken op het gebied van veiligheid, energie, technologie en economie.

Het verlagen van energieprijzen voor huishoudens en bedrijven blijft een van de belangrijkste prioriteiten. Hiermee wil de EU het concurrentievermogen vergroten en de energie-onafhankelijkheid versterken. Om dat te bereiken werkt de EU aan een verbeterde governance van de energie-unie, de modernisering van energie-infrastructuren en het wegnemen van knelpunten bij grensoverstijgende projecten. Zo worden de administratieve lasten verminderd en de elektrificatie en veerkracht van het energiesysteem gestimuleerd. Op deze manier wil de EU koers houden richting de klimaatdoelstellingen voor de komende decennia. Om het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de Europese economie voor de komende tien jaar te waarborgen zet de EU in op:

- de versnelling van infrastructuur voor elektrisch opladen;
- de beschikbaarheid van alternatieve brandstoffen voor scheepvaart en luchtvaart;
- betaalbare en duurzame huisvesting. Er is een position paper Housing van de twaalf provincies met zeven aandachtspunten inzake het EU Affordable Housing Plan.

De EU wil dat klimaatadaptatie en paraatheid voor klimaateffecten een vast onderdeel worden van het beleid. Dat betekent onder meer beter beheer van natuurbranden, bescherming van ecosystemen en investeringen in natuurlijk kapitaal.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Ans Mol (GL)
- Mirjam Sterk (UT) Housing

HNP-AMBTELIJK

- Johanna Neyt (ZE, co-voorzitter)
- Vivian Stribos (GL, co-voorzitter)
- Joël Audenaerde (FL)
- Lieke van Alphen (NB)
- Katinka Janssen (ZH)
- Anne Braakman (OV)
- Mara Bubberman (SNN)
- Laura Franssen (LI)
- Joanne Swets, Karin Smits-Jacobs (UT)
- Justin van Schepen (NH)

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch (IPO/HNP)

AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

- Cor Hagen (Energieteam IPO)

AFGERONDE ACTIES:

- Inzet op een gedegen samenwerking met de Klimaat & Energie attachés van de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU (NL PV EU) voor de periode 2025-2029.
- Monitoren van de implementatie van de Green Deal (klimaatneutraliteit in 2050)
- De behandeling van het Actieplan Betaalbare Energie wordt gemonitord en in overleg met IPO is inbreng geleverd richting EU-instellingen: Raad, EP en het CvdR.
- Inhoudelijke input op de voorstellen inzake de wijziging van de klimaatwet 2040 en het eerste omnibuspakket duurzaamheid.
- Het HNP heeft de gedelegeerde handeling over koolstofarme waterstof gemonitord.
- Verkennen van het EU onderwerp *Affordable Housing* en de gevolgen voor de provincies.

GEPLANDE ACTIES:

- Inhoudelijke input op de herziening van het energiezekerheidskader, de actualisering van de governance van de Energie Unie en de klimaatactie, inclusief uitfasering van subsidies voor fossiele brandstoffen
- Inzet op een gedegen samenwerking met de Klimaat & Energie attachés van de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU (NL PV EU) voor de periode 2025-2029.
- Monitoren van het elektrificatie actieplan
- Inhoudelijke input op de strategie voor Small Modular Reactors (SMR)
- Inhoudelijke input op het Klimaatpakket voor de herziening van de nationale doelen en flexibiliteiten in het klimaatbeleidskader.
- Inhoudelijke input op een initiatief voor korte termijn verhuur (in relatie tot Affordable Housing Action Plan)
- Monitoren van de bouwdienstenwet

ThePhoto van PhotoAuthor is gelicentieerd onder CC BYSA.

LOBBYDOELEN:

1. Regionaal maatwerk en haalbaarheid moeten voorop staan in de totstandkoming en uitvoering van het EU-klimaatdoel voor 2040, als tussendoel richting 2050.
2. Voldoende financiering en voldoende mogelijkheden uit Europese programma's voor innovaties, technologische ontwikkeling, bottom-up projecten en pilots. Dit ter bevordering van de energietransitie.
3. Doelstellingen inzake klimaat en energie moeten kwalitatieve in plaats van kwantitatieve normering en doelstellingen krijgen. Dit om een gebiedsgerichte aanpak mogelijk te maken, rekening houdend met de schaarse ruimte.
4. De Commissie moet de (grensoverschrijdende) energie-infrastructuur versterken binnen de EU, om de verduurzaming van de energievoorziening te bevorderen en de afhankelijkheid van derde landen te verminderen.

Regionale Economie en Innovatie

HNP-Lobbyfiche | December 2025

CONTEXT

Door geopolitieke ontwikkelingen staat het concurrentievermogen van de Europese Unie onder druk. In september 2024 heeft Mario Draghi zijn rapport met aanbevelingen gepresenteerd om de Europese concurrentiepositie te versterken. Het doel is om economisch sterker te worden, de strategische autonomie te vergroten en de Europese economie duurzaam te laten groeien.

De uitwerking en implementatie van deze aanbevelingen gebeurt via Europees beleid, zoals via het eerder dit jaar gepubliceerde Europees Kompas voor Concurrentievermogen en de Clean Industrial Deal. In het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2026 staan meerdere voorstellen die bijdragen aan de implementatie van het Draghi-rapport. Deze voorstellen vallen onder diverse HNP-werkgroepen. De werkgroep regionale economie en innovatie zal zich richten op:

- De Europese innovatiewet
- Het herfstpakket van het Europees Semester met landenspecifieke aanbevelingen
- De wet inzake de Europese onderzoeksruimte
- Het arbeidsmobiliteitspakket

Het HNP signaleert actief over deze voorstellen en levert inbreng op de onderdelen van deze voorstellen die provinciale belangen raken.

Een ander onderwerp dat ook in 2026 veel inzet van het HNP zal vragen, is het pakket met voorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028-2034. Vanwege de omvang en het belang van dit pakket heeft het MFK een apart HNP-lobbyfiche. Het HNP zal ook eerder gepubliceerde voorstellen monitoren, zoals de start-up en scale-up strategie en de twee omnibuspakketten met vereenvoudigingen voor het bedrijfsleven.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Jan Klopman (FL)
- Erwin Hoogland (OV)

HNP-AMBTELIJK

- Sidony Venema (FL, co-voorzitter)
- Rick Maijer (LI, co-voorzitter)
- Margot Niezen (OV, co-voorzitter)
- Marieke Kuijer (Randstad)
- Karin Jacobs (UT)
- Vivian Stribos (GE)
- Yorick Diesveld (ZE)
- Justin van Schepen (NH)
- Jacqueline Spuijbroek (ZH)
- Lieke van Alphen (NB)
- Machteld van Dijk (NB)
- Leah Corsmit (HNP)

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch (IPO/HNP)

AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

- Monique Mentjox (Programmamanager RE)
- Diederik Wijfker

AFGERONDE ACTIES:

- Er is gezamenlijk input geleverd op de consultatie van het Europees Comité van de Regio's over de aangekondigde wetgevingshandeling over overheidsopdrachten (aanbesteden)
- Er zijn vanuit de Nederlandse leden van de ECON-commissie van het Europees Comité van de Regio's amendementen ingediend op het adviesrapport over de wetgevingshandeling over overheidsopdrachten (aanbesteden)
- Namens het Europees Comité van de Regio's heeft gedeputeerde van Gruijthuijsen deelgenomen als observer member aan de Expert Group Industrial Forum, die de Europese Commissie adviseert over innovatie- en industriebeleid.
- Er is door meerdere provincies gereageerd op de consultatie van de Europese Commissie over de Europese innovatiewet
- Er is een signalering geschreven over de in juni 2025 gepubliceerde start-up & scale-up strategie

The Netherlands is an Innovation Leader, performing at 129.1% of the EU average in 2025.

It ranks 3rd among EU Member States, and 4th among the EU and neighbouring countries.

Its performance is below the average of Innovation Leaders in the EU (129.1% vs 131.9% of the EU average in 2025).

GEPLANDE ACTIES:

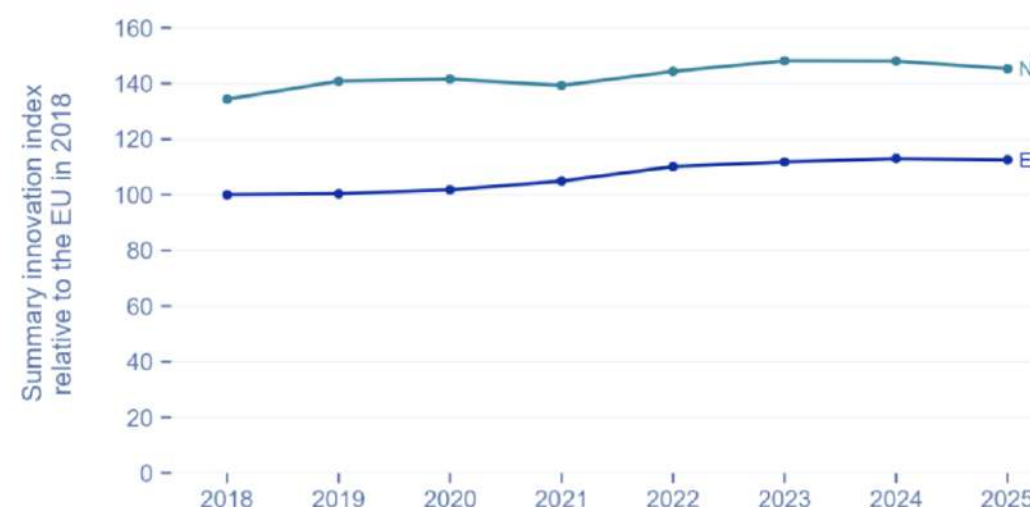
- Signaleringen over de voorstellen die zijn opgenomen in het HNP-werkplan 2026
- Gezamenlijke lobbyacties formuleren en uitvoeren voor het 28th regime for innovative companies, de European Innovation Act en andere dossiers indien noodzakelijk
- Het onderhouden en uitbreiden van het HNP-netwerk op RE&I thema's met de Permanente Vertegenwoordiging bij de EU en het Europees Parlement.
- Het monitoren van Europese ontwikkelingen op de dossiers regionale economie, concurrentievermogen, arbeidsmarkt, toerisme en innovatie.
- Het bijwonen van relevante evenementen.

Innovation Leader ●

Summary innovation index (indexed to EU in 2025): **129.1**

Change vs 2018: ▲ +11.0 Change vs 2024: ▼ -2.8

Performance indicators

LOBBYDOELEN:

1. Vergroot het concurrentievermogen van de EU door in te zetten op samenwerking op basis van excellentie (sterkten)
2. We vragen aandacht voor de regeldruk op het midden- en kleinbedrijf en pleiten voor een brede toegang tot EU-financiering
3. We pleiten voor regionale focus in innovatiebeleid, zodat Europees beleid bijdraagt aan het versterken van regionale ecosystemen en regionale innovatiestrategieën (RIS3/S3).
4. We vragen aandacht voor uitdagingen in de grensoverstijgende arbeidsmarkt, zoals diploma- en vaardighedenerkenning, arbeidsmobiliteit en het aantrekken en behouden van talent in de regio.
5. De provincies bieden hun kennis aan bij het bespreken van landenspecifieke aanbevelingen in het Europees Semester

Regionale Economie – Meerjarig Financieel Kader

HNP-Lobbyfiche | December 2025 | MFK

CONTEXT

De Europese Commissie heeft in juli 2025 een pakket verordeningen voor een Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028-2034 voorgesteld. Met een fundamentele herziening van het Europese fondsenlandschap. Het grootste deel van de programma's waar regio's momenteel direct middelen uit ontvangen – zoals Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Landbouwfonds en het Europees Sociaal Fonds en delen van Interreg – wordt samengebracht in één Nationaal en Regionaal Partnerschapsplan (NRP Plan), dat centraal door rijk zal worden gecoördineerd. Doel is een Europese focus op vereenvoudiging en meer strategische afstemming per lidstaat. Hiermee wil de Commissie investeringsprogramma's sterker koppelen aan Europese prioriteiten zoals veiligheid, concurrentievermogen, strategische autonomie en de oorlog in Oekraïne, dit alles binnen een krappe MFK-begrotingsruimte.

Lidstaten mogen bestaande regionale uitvoeringsstructuren behouden, dit is echter niet langer verplicht. Documenten als de Regionale Innovatie 3-Strategieën (RIS3) zijn niet meer voorgeschreven. Hierdoor verandert de institutionele basis van de huidige Nederlandse uitvoeringsstructuur wezenlijk. Het NRP Plan stelt de provincies vragen over: governance en partnerschap; borging van regionale regie; rolverdeling tussen Rijk en decentrale overheden.

De trend waarbij het Rijk nieuwe EU-fondsen laat uitvoeren zonder regionale betrokkenheid, is strijdig met het partnerschapsprincipe. Behoud van regionale regie en naleving van het partnerschapsprincipe vormen daarom de kern van de lobby: regionaal beleid voor de regio. Het nieuwe Nederlandse kabinet en de nieuwe Tweede Kamer moeten hun positie ten aanzien van het MFK 2028–2034 nog gaan bepalen. Provincies zullen vroegtijdig invloed uit oefenen op de inrichting van het Nederlandse NRP-model. De Europese Raad zal de besluitvorming eind 2027 afronden. Dit betekent dat provincies gedurende 2025–2027 invloed zullen uitoefenen op zowel de inhoud van de verordeningen als de Nederlandse inzet. In Den Haag wordt een stevige interprovinciale lobby voorzien naar de Tweede Kamer en de betrokken departementen die de Nederlandse positie richting de Raad voorbereiden in aanloop naar de besluitvorming in 2027.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Jan Klopman (FL)
- Erwin Hoogland (OV)

HNP-AMBTELIJK

- Sidony Venema (FL, co-voorzitter)
- Rick Maijer (LI, co-voorzitter)
- Lieke van Alphen (NB)
- Machteld van Dijk (NB)
- Dirk Frouws (SNN)
- Margot Niezen (OV)
- Yorick Diesveld (ZE)
- Karin Jacobs (UT)
- Justin van Schepen (NH)
- Leah Corsmit (HNP)
- 14 uitvoeringsdeskundigen provincies

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch (IPO/HNP)

AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

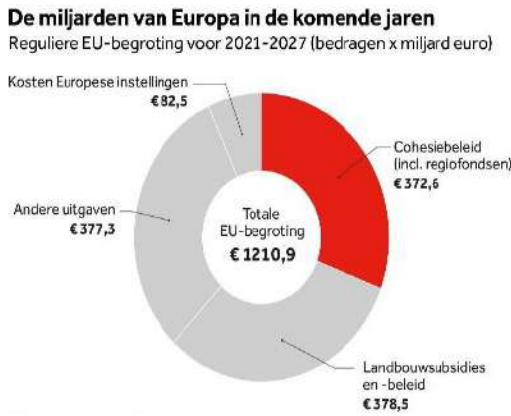
- Monique Mentjox (Programmamanager RE)
- Diederik Wijfker

AFGERONDE ACTIES:

- HNP heeft Signaleringen gemaakt over de MFK-voorstellen van juli 2025.
- Vanuit het HNP en i.s.m. met provinciale experts is inbreng geleverd op de BNC-fiches voor de MFK-verordeningen
- Het HNP heeft het initiatief genomen voor een gezamenlijk position paper MFK van de Nederlandse decentrale overheden (VNG, UvW, IPO/HNP)
- Succesvolle inbreng in de Kamerbrief en Kabinetsappreciatie MFK (maart/ oktober), waarin op initiatief van het HNP het belang van het partnerschapsprincipe én het gezamenlijk optrekken van alle overheidslagen is opgenomen.
- Nieuwe afspraken met ministeries over betere samenwerking in de BNC-fase en instructies rond NRRP.
- Er is inbreng gegeven in de eerste en tweede MFK-consultatieronde van de Europese Commissie.
- Nederlandse leden hebben met ondersteuning en inbreng van HNP een MFK-Resolutie vastgesteld namens het Europees Comité van de Regio's, waarin het Nederlands standpunt goed is overgenomen. De Verklaring is door de HNP-voorzitter gedeeld met Nederlandse bewindslieden.
- In de lobbycoalitie EUregions4Cohesion is met meer dan 145 regio's succesvol lobby gevoerd in het Europees Parlement, waarbij alle fracties vertegenwoordigd waren. De druk die Parlement legde op de Commissie, heeft er mede toe geleid dat de Von der Leyen het Commissievoorstel geamendeerd heeft. Dossierhouder Klopman heeft namens deze coalitie gesprekken gevoerd met Eurocommissarissen voor Begroting en Regionaal Beleid.
- HNP dossierhouder Klopman verwierf het rapporteurschap MFK en Cohesiebeleid namens de Assembly of European Regions. In deze functie had hij overleg met directeur-generaal DG Regio over het NRPP.
- Het HNP heeft inbreng gegeven in standpunten van het Comité van de Regio's, de AER, Conference of Periphère and Maritime Regions en de Council of European Municipalities and Regions in lijn met ons MFK-standpunt en visie over de toekomst van het cohesiebeleid.
- Het HNP heeft een succesvolle workshop over het MFK georganiseerd tijdens de IPO Jaarconferentie.
- Het HNP wisselt met regio's uit lidstaten (AT, DUI, DEN, BEL, FI, ZWE) die voor een sobere begroting (lees: minder structuurfondsen) zijn, informatie uit over (nationale) standpunten. Dit heeft concreet geleid tot een gezamenlijk artikel dat mede op de website van het HNP is gepubliceerd.
- Er is structureel inbreng gegeven voor de COTER (Territoriaal Cohesie beleid en EU-budget) commissie in het Comité van de Regio's en de plenaire vergaderingen en in samenwerking met VNG.
- Op initiatief HNP is in samenwerking met een interprovinciale ambtelijke brainstorm een uitvoeringsmodel gemaakt voor het Nationaal en Regionaal Partnerschapsplan in Nederland met als inzet om regionale uitvoering mogelijk te houden.
- Het HNP en IPO organiseerde met de koepels UvW en VNG op 3 december een bijeenkomst over het MFK voor nieuwe Tweede Kamerleden in Den Haag.

GEPLANDE ACTIES:

- Het HNP continueert inzet in CvdR, lobbycoalities en netwerken.
- We benutten deze netwerken om de standpunten van andere lidstaten te beïnvloeden, die volgend jaar onder voorzitterschap van Cyprus over het MFK gaan onderhandelen.
- HNP zet zich in om meer bestuurlijke positie te verwerven in de CEMR (Europese koepel van IPO en VNG).
- Het HNP continueert strategisch overleg van regio's uit de lidstaten (AT, DUI, DEN, BEL, FI, ZWE) die voor een sobere begroting (lees: minder structuurfondsen) zijn.
- Het HNP en IPO zetten met de koepels UvW en VNG in op interbestuurlijke samenwerking met het Rijk op het MFK;.
- We richten ons in 2026 verder in op beïnvloeding van de standpunten van het Europees Parlement als co-legislator in de EU besluitvorming over het MFK.
- We zetten de uitvoeringskennis van de provincies in (via de brainstormgroep) om amendementen in te brengen op de concept MFK-Verordeningen en op de raadsinstructie van Nederland.
- We nodigen vertegenwoordigers van de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU uit om deel te nemen aan onze werkgroep.

Bron: [NOS](#), Reguliere EU-begroting 2021-2027, 2024

Bron: [NOS](#), Budget uit het EU-regiofonds voor Nederland, 2024

LOBBYDOELEN:

1. Een zo groot mogelijk aandeel structuurfondsen voor Nederland na 2027.
2. Meer middelen voor grensoverstijgende en transnationale programma's (Interreg) na 2027.
3. Behoud van en groter aandeel in innovatieve, interregionale samenwerking (*interregional innovation investment instrument*).
4. Na 2027 voldoende investeringsmiddelen voor realiseren klimaat en groene transitie.
5. Regionale uitvoering in maatwerk programma's.
6. Centralisatietrend keren: focus bij cohesiebeleid weg van re-nationalisatie. Terug naar decentralisatie met regionaal zeggenschap.
7. Realiseren dat er voldoende middelen beschikbaar blijven voor ontwikkelde regio's binnen het cohesiebeleid. Trend '*do no harm to cohesion*' keren. Ontwikkelde regio's moeten ook van innovatie-instrumenten gebruik kunnen maken.

Landbouw, Natuur & Milieu

HNP-Lobbyfiche | December 2025

CONTEXT

Begin 2025 heeft de Europese Commissie (EC) een visie gepresenteerd over de toekomst van de landbouw en voedselproductie binnen de EU. Deze visie benadrukt het belang van de landbouwsector en voedselproductie voor voedselzekerheid, economie en leefbare plattelandsgebieden.

Inmiddels heeft de EC het vereenvoudigingspakket voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) gepresenteerd, alsmede een voorstel voor een vernieuwd GLB (vanaf 2028). Dit laatste voorstel maakt onderdeel uit van de voorstellen voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK). In samenhang met het toekomstig GLB heeft de EC haar strategie voor generatievernieuwing in de landbouw gepresenteerd. Ook is de Europese Strategie voor Waterbestendigheid een belangrijke strategie die in 2025 is gepubliceerd. Waterbeheer is een van de grootste uitdagingen waar we voor staan op het gebied van gevolgen van de klimaatverandering. Doel is om ervoor te zorgen dat waterbronnen worden beheerd en schaarste en vervuiling worden aangepakt, en het concurrentievermogen van onze waterindustrie wordt vergroot.

In december 2025 worden twee simplificatiepakketten verwacht: één gericht op milieuwetgeving en één op voedsel- en voedselveiligheid. Daarnaast verschijnt de eerste Biotech Act, met speciale aandacht voor gezondheid, voeding en diervoer.

Voor 2026 zijn de volgende voorstellen aangekondigd: een Europese veeteeltstrategie; een herziening van de Richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken binnen de landbouw- en voedselketen; een evaluatie van de Verordening inzake EU-bemestingsproducten; een versimpelingspakket voor voedsel- en voedselveiligheid; de visie 2040 voor visserij en aquacultuur, de Oceanenwet; en de evaluatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid.

Tenslotte wordt nog altijd de herziening van de REACH-verordening, die gaat over de evaluatie, registratie en toelating van chemische stoffen, verwacht.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Mirjam Sterk (UT)
- Mariëtte van Leeuwen (ZH)
- Egbert van Dijk (Drenthe)

HNP-AMBTELIJK

- Joanne Swets (UT, co-voorzitter)
- Katinka Janssen (ZH, co-voorzitter)
- Lisan Klop (NH)
- Anne Braakman (OV)
- Rick Maijer en Laura Franssen (LI)
- Machteld van Dijk (NB)
- Vivian Stribos (GL)
- Dirk Frouws (SNN)
- Johanna Neyt en Rutger van Dijk (ZE)
- Sidony Venema (FL)

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch (IPO/HNP)

AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

- Tirza Molegraaf (EU-coördinator LG), Merijn Biemans (GLB)
- Jan Jaap Veldhuis (EU-coördinator R&L)

AFGERONDE ACTIES:

- Signaleringen zijn geschreven over het simplificatiepakket van het GLB, de nieuwe GLB-verordening, de strategie voor generatievernieuwing en over de waterweerbaarheidsstrategie.
- Er is door provincies input geleverd op de BNC-procedure voor: de visie voor landbouw en voedsel, het simplificatiepakket van het GLB, de waterweerbaarheidsstrategie, de nieuwe GLB-verordening, defensie-omnibus.
- Het IPO heeft een provinciale positie aangenomen op het GLB. Deze dient nu als basis voor een artikelsgewijze analyse van de nieuwe GLB-verordening die wordt uitgevoerd vanuit de beleidsadviesgroep GLB van het IPO.
- Tijdens het IPO Jaarcongres is er een bijeenkomst met panelgesprek georganiseerd over de toekomst van de landbouw in Europa. Hier heeft o.a. een uitwisseling plaatsgevonden tussen de HNP-dossierhouders Mirjam Sterk en Mariëtte van Leeuwen en Europese stakeholders zoals Europarlementariërs, de PV, de NAJK en een wetenschapper.
- Er is door de provincies Zuid-Holland, Limburg, Overijssel, Flevoland en Noord-Holland gereageerd op de EC consultatie m.b.t. de milieu-omnibus – het simplificatiepakket van milieuwetgeving.
- Er is door het IPO en HNP gereageerd op de consultatie voor de strategie over generatievernieuwing.
- Er is door de provincies Zuid-Holland, Noord-Brabant, Overijssel en Zeeland lobby gevoerd i.r.t. de defensie-omnibus. Een gezamenlijk position paper is gedeeld met de Tweede Kamercommissie defensie en Nederlandse Europarlementariërs in de relevante commissies, alsmede amendementsvoorstellen.
- Gedeputeerde Sterk heeft als ENVE-lid, samen met de vz. En andere NL-delegatieleden in het CvdR, de CvdR-rapporteur op de waterweerbaarheidsstrategie ontvangen voor een werkbezoek op 1 September in Utrecht en input geleverd voor het adviesrapport over de waterweerbaarheidsstrategie. Ook hebben gedeputeerden Sterk en Mol namens de provincies actief bijgedragen op het wateradvies tijdens de ENVE vergaderingen op 2 oktober en 5 December.
- Gedeputeerde Van Leeuwen heeft vanuit de NAT-Commissie bijgedragen aan het debat met Eurocommissaris Hansen en heeft amendementen ingediend op het Comité-rapport over de visie voor landbouw en voeding.
- Boodschappen overgebracht aan vz CvdR Kata Tütto bij bezoek aan NL (o.a. PFAS position paper en water weerbaarheid zaken).

GEPLANDE ACTIES:

- Signaleren op nieuwe Commissievoorstellen en EU ontwikkelingen m.b.t. milieu-omnibus, Biotech Act 1, REACH, een Europese veeteeltstrategie, een herziening van de Richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken binnen de landbouw- en voedselketen, een versimpelingspakket van voedsel- en voederveiligheid, een evaluatie van de Verordening inzake EU-bemestingsproducten; de visie 2040 voor visserij en aquacultuur, de Oceanenwet; en de evaluatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid.
- Artikelsgewijze analyse van- en toegespitste IPO positiebepaling op de nieuwe GLB-verordening, op basis van het vastgestelde IPO position paper GLB. Deze boodschappen zullen de HNP-dossierhouders landbouw delen in de lobby. Zowel in het Comité van de Regio's als in gesprekken met Europese stakeholders. Ook is er nauwe afstemming met de dossierhouders regionale economie, i.r.t. de lobby rondom de Nationale en Regionale Partnerschapsplannen.
- Er wordt via de HNP werkgroep LNM verkend of er een gezamenlijke positie kan worden bepaald op de Biotech Act 1.
- Verkenning voor het formuleren van een gezamenlijke IPO positie op de milieu-omnibus.
- Voortzetting (maandelijks) overleggen met het team LVVN en I&W van de PV EU.

LOBBYDOELEN:

1. Stuur op Europees milieubeleid met gezondheid als uitgangspunt, via een integrale aanpak van bodem, water en lucht.
2. Geef provincies ruimte voor maatwerk bij EU-beleid, zodat zij kunnen balanceren tussen natuur, landbouw, industrie en stedelijke ontwikkeling. Gebruik praktijkervaring van decentrale overheden bij regelgeving en voorkom regelstapeling.
3. Borging van provinciale belangen binnen het nieuwe GLB en de voorstellen voor het Europese budget. Hierbij bijzondere aandacht voor:
 - provinciale betrokkenheid bij de invulling en uitvoering van het Nationale en Regionale Partnerschapsplan;
 - behoud van de werkstructuur met agrarische collectieven;
 - ondersteuning van jonge boeren bij bedrijfsovername en verduurzaming;
 - vermindering van administratieve lasten voor overheden en landbouwers;
 - een gezonde economische positie voor boeren en betaalbaar, duurzaam voedsel voor consumenten;
 - versterking van innovatie, kennisdeling en kennisbenutting binnen de sector;
 - flexibele inzet van instrumenten voor opgaven per lidstaat of regio, met in Nederland focus op stikstof, biodiversiteit en water (onder andere via de groenblauwe architectuur);
 - blijvende ruimte voor LEADER als werkwijze en programma.
4. Blijven sturen op een zo volledig mogelijk Europees PFAS-verbod, inclusief pleidooi voor onderzoek en investeringen in alternatieven.

Mobiliteit

HNP-Lobbyfiche | December 2025

CONTEXT

De Duurzame en Slimme Mobiliteitsstrategie (SSMS) vormt een essentieel onderdeel van de Europese Green Deal, met als doel om de uitstoot van mobiliteit in 2050 met 90% te reduceren. Deze strategie biedt het overkoepelende kader voor het toekomstige Europese mobiliteits- en transportbeleid, en is daarmee hét vertrekpunt voor gezamenlijke acties in Brussel op dit terrein. Bezien wordt wat de tussentijdse overeengekomen Europese klimaatdoelstelling van 90% in 2040 voor transport en mobiliteit zal gaan inhouden. Hoewel dit jaar minder nieuwe wetgevende voorstellen op mobiliteit werden verwacht vanuit de Europese Commissie, stonden enkele belangrijke initiatieven op de agenda. In het derde kwartaal verscheen het Investeringsplan voor duurzaam vervoer, dat inzet op de versnelde uitrol van infrastructuur voor schone brandstoffen, alsook de Mededeling inzake High Speed Rail. Daarnaast wordt onder de Clean Industrial Deal nog de Havenstrategie verwacht in Q1 2026. De Industriële Maritieme Strategie staat gepland voor het tweede kwartaal van 2026. Beide laatstgenoemde voorstellen zijn relevant op het vlak van mobiliteit, energie, concurrentievermogen en industrie.

Ook volgen we nauwgezet de herziening van het Connecting Europe Facility (CEF) in het kader van het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK 2028-2034). Het HNP signaleert daarbij over actualiteiten inzake militaire mobiliteit (m.n. dual use infrastructuur, alle modaliteiten), logistieke defensievraagstukken en de rol van de provincies hierin. Het MFK 2028–2034 (juli 2025) is bepalend voor de reikwijdte van de nieuwe Connecting Europe Facility (2028–2034) en is daarom een prioriteit voor het HNP. Voor CEF Transport is 33.9 miljard voorzien en voor militaire mobiliteit specifiek 17.6 miljard euro. Dit betreft een aanzienlijke verhoging. Belangrijke Nederlandse verbindingen die werden opgenomen betreffen Arnhem-Emmerich-Oberhausen op de North Sea-Med corridor. Verder op het comprehensive network werden Groningen-Oldenburg en Antwerpen-Venlo-Monchengladbach genoemd. Tot slot werken de provincies in Brussel nauw samen met netwerken als Polis, ERRIN en CPMR, met als doel beleid te bevorderen dat goed uitvoerbaar is op regionaal niveau.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Erik Jan Bennema (GR)

HNP-AMBTELIJK

- Karin Smit Jacobs (UT, co-voorzitter)
- Co-voorzitter (vacature)
- Jacqueline Spuijbroek (ZH)
- Rutger van Dijk (ZE)
- Vivian Stribos (GL)
- Justin van Schepen (NH)
- Laura Janssen (LI)
- Joel Audenaerde (FL)
- Lieke van Alphen (NB)
- Margot Niezen (OV)

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch (IPO/HNP)

AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

- Hugo van de Baan (Programmamanager Mobiliteit)
- Thijmen Loggers, IPO
- Peter Sanders (Ondersteuner IPO, team Mobiliteit)

AFGERONDE ACTIES:

Er werden signaleringen gemaakt op de volgende voorstellen

- MFK/CEF 2028-2034
- Sustainable Transport Investment Plan
- Connecting Europe through High Speed Rail
- Verder vonden de volgende noemenswaardige bijeenkomsten plaats:
- 2 Corridor bijeenkomsten met de PVEU, IenW, provincies, Buck, Prorail e.a.
- Er vond een werkgroep plaats met de PVEU waarbij CEF/MFK centraal stond.
- Tijdens het IPO jaarcongres 2025 werd een sessie georganiseerd over corridors en militaire mobiliteit
- Tevens werd in oktober een inhoudelijke welkomst bijeenkomst van de HNO werkgroep mobiliteit georganiseerd met de nieuw bestuurlijk verantwoordelijke Gedeputeerde uit Groningen

GEPLANDE ACTIES:

- Nieuwe voorstellen van belang voor de provincies die worden gemonitord en eventueel opgevolgd met lobbyacties, waaronder:
 - Een Duurzaam Transport Investeringsplan (Q4)
 - Een plan voor een Europees hogesnelheidsnetwerk per spoor (Q4)
 - Een Europese Havenstrategie (met raakvlakken met de WG Industrie) (Q1 2026)
 - Een **Industriële** Maritieme Strategie (met raakvlakken met de WG Industrie) (Q2, 2026),
 - Een Automotive package (Q4)
 - *Joint communication Military Mobility* pakket (Q4)
- Het HNP zal de strategische netwerken benutten om de lobbyinzet op de geselecteerde initiatieven uit de Duurzame Mobiliteitsstrategie te optimaliseren. Het betreft o.a. de netwerken: ERRIN (European Regions Research and Innovation Network), POLIS, CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions), AER (Assembly of European Regions).
- Daarnaast worden de gevolgen van de EU klimaatdoelstelling voor 2040 en de ontwikkelingen rond ETS voor het mobiliteitsdossier gemonitord.
- De afstemming met het IPO op mobiliteitsdossiers wordt de komende periode voortgezet en contactpersonen van het EP en relevante Brusselse netwerken worden regelmatig uitgenodigd bij de HNP-werkgroepvergaderingen.
- Het Investeringsplan voor duurzaam vervoer wordt gemonitoord en evt. gezamenlijke HNP/IPO inbreng wordt overwogen, o.m. via consultaties en de behandeling van het plan bij de EU-instellingen.
- We monitoren de impact van het nieuwe MFK in juli op de omvang en voorwaarden van de nieuwe *Connecting Europe Facility* (2028-2034).
- Naar aanleiding van de Europese herprioritering omtrent defensie zet het HNP in op het signaleren en communiceren van obstakels en kansen voor de provincie omtrent militaire mobiliteit (TEN-T/CEF), dual-use infrastructuur en logistiek, in afstemming met de HNP werkgroep Industrie en Regionale Economie.

LOBBYDOELEN:

1. CEF, blijft bestaan binnen het nieuwe MFK (2028-2034). Dit instrument moet de mogelijkheid bieden tot financiering van verbindingen op het TEN-T 'core network' en 'comprehensive network', evenals de Urban Nodes, dual use infrastructuur i.h.k.v. militaire mobiliteit en TEN-T havens. Voor Nederland werden in de annex 3 strategische verbindingen aangemerkt voor Groningen, Arnhem en Venlo..
2. Initiatieven zoals het plan voor een Europees Netwerk van Hogesnelheidslijnen moeten bijdragen aan de betere bereikbaarheid van alle regio's en provincies.
3. De Europese Havenstrategie en Industriële Maritieme Strategie dienen zich te richten op strategische autonomie, concurrentiekracht, energietransitie en verbeterde (multimodale) bereikbaarheid van zee- en binnenhavens én het bijbehorende achterland
4. Noodzaak van multimodaliteit in zowel vestedijkte als plattelandsgregio's met slim ruimtegebruik

Circulaire Economie

HNP-Lobbyfiche | December 2025

CONTEXT

De ambitie van Europa is om in 2030 wereldleider op het gebied van circulaire economie te zijn waarbij circulariteit de drijfveer van innovatie wordt. Circulaire economie wordt gezien als een voorwaarde om de afhankelijkheid van grondstoffen te verminderen en duurzame groei te bevorderen. Europa is voor veel materialen afhankelijk van de rest van de wereld en heeft dus veel baat bij het efficiënt (her)gebruik van schaarse materialen. In deze Commissie periode signaleert het HNP een trend die circulaire economie steeds meer vanuit het perspectief van strategische autonomie en concurrentievermogen benadert. Het circulaire potentieel van de Europese ‘remanufacturing’-markt zal naar verwachting groeien van de huidige waarde van 31 miljard euro naar 100 miljard euro in 2030. Nederlandse provincies vervullen een leidende rol in de circulaire transitie in Europa met vele voorbeeldprojecten.

Door circulariteit centraal te stellen, wordt niet alleen de betaalbaarheid en toegankelijkheid van essentiële materialen verbeterd, maar ook de afhankelijkheid van kritieke en strategische grondstoffen wordt verminderd doordat materialen beter worden hergebruikt en gerecycled. Centraal in de bovenstaande aanpak staat de nieuwe EU **Circular Economy Act** (verwacht 2026). Deze wet beoogt het stimuleren van markten voor secundaire grondstoffen, afval en circulaire producten. Er worden bindende doelen verwacht voor het gebruik van gerecycled of bio-gebaseerd materiaal in producten, om de markt aan te jagen, evenals voorstellen voor herziening van einde-afvalcriteria, digitalisering van sloopvergunningen en uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid. Vanuit het HNP is in 2025 al vooruitgelopen op de komst van deze wet met de voorbereiding van een gezamenlijk position paper, dat begin 2026 bestuurlijk wordt afgestemd.

In navolging op de Critical Raw Materials Act zal de Europese Commissie in 2026 het Critical Raw Materials Centre oprichten. Voor provincies is dit relevant, omdat Europa nog sterk afhankelijk is van grondstoffenimport.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Esther Rommel (NH)
- Friso Douwstra (FR)

HNP-AMBTELIJK

- Yolanda Schmal (NH, co-voorzitter)
- Maaïke Sonderen (ZH, co-voorzitter)
- Margot Niezen (OV)
- Vivian Stribos (GLD)
- Sidony Venema (FL)
- Rick Majer (LI)
- Joanne Swets (UT)
- Machteld van Dijk (NB)
- Rutger van Dijk (ZE)

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch (IPO/HNP)

AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

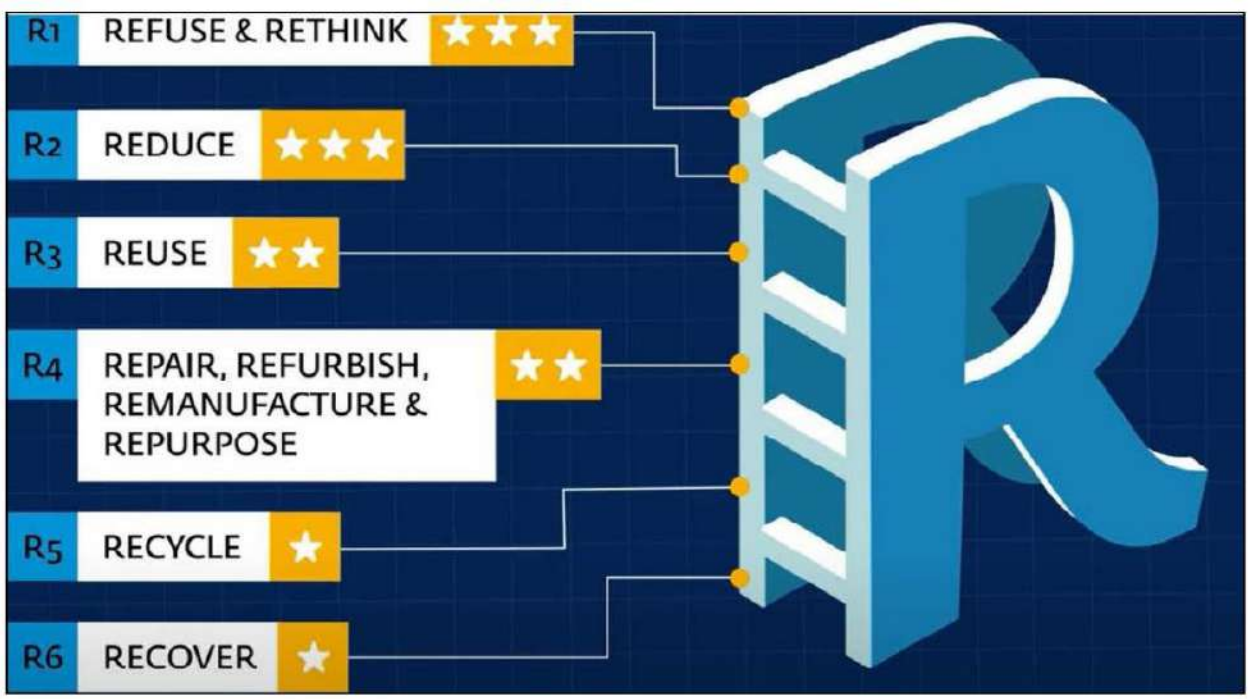
- Monique Mentjox (Programmamanager RE)
- Jerry van Kervoorde (Adviseur CE)

AFGERONDE ACTIES:

- Het HNP heeft op 27 maart 2025 een [Bioeconomy Strategy Event](#) georganiseerd in het kader van [het gezamenlijk HNP position paper](#) in aanloop naar de herziening van de Bioeconomy Strategy. Het position paper is ook overhandigd aan [Eurocommissaris Roswall op 10 april 2025](#) tijdens haar bezoek aan Nederland. De provinciale, concrete input is zeer goed ontvangen en wordt gebruikt voor toekomstig Europees CE-beleid.
- Daarnaast is in het kader van de Bioeconomy Strategy een gezamenlijk brief samen met minister Walker van Baden-Württemberg gestuurd aan Eurocommissaris Roswall om het belang van regio's bij de implementatie van de strategie te benadrukken.
- Er is gereageerd op verschillende consultaties: Bioeconomy Strategy (gezamenlijk met Baden-Württemberg), Biotech Act, de vereenvoudiging milieuwetgeving en de Circular Economy Act.
- In samenwerking met de inhoudelijke werkgroepen van het IPO is een concept position paper opgesteld in aanloop naar de nieuwe Circular Economy Act (de bestuurlijke afstemming is voorzien begin 2026)
- Er is een werkbezoek gebracht aan de wereldleider van de productie van lagers (SKF in Zweden) op 23 September 2025 over het belang van fiscale maatregelen.

GEPLANDE ACTIES:

- In overleg met de bestuurlijk dossierhouders is afgesteld dat de HNP-werkgroep agenderend gaat zijn op de thema's einde afval status, Circulaire Economiewet en Circulaire Industrie.
- Monitorende rol t.a.v. Europese ontwikkelingen rondom de nieuwe Circular Economy Act, Critical Raw Materials Center en andere initiatieven binnen de Clean Industrial Deal die aan Circulaire Economie raken. Hierover signaleren en informeren we. Waar mogelijkheden zich voordoen leveren we inbreng, benutten van kansen.
- Na vaststelling van het position paper wordt een plan gemaakt om het onder de aandacht te brengen bij stakeholders. Een van de mogelijkheden is een bijeenkomst in Brussel georganiseerd vanuit het CPMR NSC netwerk in samenwerking met het HNP.
- Verkennen van mogelijkheden binnen het CvdR en andere Europese instellingen en belangenorganisatie om onze boodschappen voor het voetlicht te brengen.
- We monitoren de voortgang van de bioeconomy strategy.
- Het IPO is structureel aangehaakt bij de HNP-werkgroep. Daarnaast worden contactpersonen van het EP en relevante Brusselse netwerken onderhouden en uitgenodigd bij de HNP werkgroepvergaderingen.
- Structurele afstemming met HNP werkgroepen Industrie en LNM.

LOBBYDOELEN:

1. Levensduurverlenging: focus hoger op de R-ladder (reduce, reuse, repair, refurbish, recycle).
2. Geharmoniseerde einde-afvalstatus: zorg voor EU-brede, uniforme toepassing.
3. Marktkansen voor circulaire producten: stimuleer vraagcreatie en markt toegang.
4. Circulaire criteria: pas deze consequent toe bij aanbestedingen en in subsidieprogramma's.
5. Fiscale stimulansen: onderzoek mogelijkheden om circulair ondernemen fiscaal aantrekkelijker te maken.
6. Zorg voor verankering van duurzaamheid en circulariteit in het Europees industriebeleid.
7. Zorg voor voldoende budget voor de implementatie van de Circular Economy Act.

INDUSTRIE

HNP-Lobbyfiche | December 2025

CONTEXT

De Europese industrie worstelt met mondiale concurrentie, terwijl robuust concurrentievermogen essentieel is voor de transitie naar een schone, groene economie. De Commissie beklemtoont in haar programma 2026 dat een strategische industriële transformatie nodig is. De nadruk ligt daarbij op versterking van twee belangrijke pijlers: (1) energie-intensieve sectoren (zoals staal, chemie, metalen) die hun uitstoot moeten verlagen en concurrerender moeten worden; (2) de **clean-tech** sector, als drijvende kracht achter innovatie en decarbonisatie. Deze focus sluit aan bij de eerder aangekondigde **Clean Industrial Deal**, die de decarbonisatie koppelt aan het concurrentievermogen van de EU. Zo komt er een **Industrial Accelerator Act** ter ondersteuning van strategische sectoren. Wat defensie en veiligheid betreft, erkent de Commissie dat geopolitieke spanningen en strategische afhankelijkheden de noodzaak verhogen voor versterking van de Europese defensie-industrie. Vereenvoudigde publieke aanbestedingen in defensiegevoelige sectoren en een “Qualitative Military Edge”-programma, investering in versterking van communicatiesystemen en beveiliging, waaronder de ontwikkeling van een Europees kritisch communicatiesysteem worden voorgesteld. Het betreft HNP- werkgroepen overstijgende thema's. Het HNP heeft bijzondere aandacht voor verankering van duurzaamheid en versterking van strategische, “made-in-Europe” producten — onder meer door criteria voor overheidsopdrachten.

Daarnaast houdt het HNP rekening met de sector specifiek chemie: het aangekondigde **chemie-industriepakket**, dat al in 2025 vorm kreeg via een actieplan voor de chemische industrie, wordt verder opgevolgd vanwege de impact op decarbonisatie, circulariteit en mkb-actoren. De Biotech Act II; biedt provincies kansen om regionale biotech industrie clusters te versterken. De wetgeving rondom de Advanced Materials Act wordt gemonitord; om lokale hightechindustrieën te versterken, innovatieclusters te ontwikkelen en hoogwaardige banen aan te trekken. Defensie krijgt bijzondere aandacht: aangezien de geopolitieke autonomie wordt gekoppeld aan de industriële strategie. Het HNP volgt ontwikkelingen rond publiek-private samenwerkingen, aanbestedingsregels en strategische capaciteitsopbouw in defensie-gerelateerde ecosystemen.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Esther Rommel (NH)
- Erwin Hoogland (OV)

HNP-AMBTELIJK

- Justin van Schepen (NH) (co-vz)
- Jacqueline Spuijbroek (ZH) (co-vz)
- Anne Braakman (OV)
- Yorick Diesveld (ZL)
- Rick Maijer (LI)
- Karin Smit-Jacobs (UT)
- Yolanda Schmal (NH)
- Sidony Venema (FL)
- Gerwin Wiersma (GR)

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch
(IPO/HNP)

AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

- Monique Mentjox
(Programmamanager RE)
- Nicolle Lambrechts (senior
adviseur industrie)

AFGERONDE ACTIES:

- Inbreng geleverd voor het initiatiefrapport van het Europees Parlement ter reactie op de Clean Industrial Deal van de Europese Commissie (mei)
- Inbreng geleverd voor het initiatiefadvies van het Comité van de Regio's over de Clean Industrial Deal (mei)
- Inbreng afgestemd en geleverd voor het rapport van het Europees Parlement over publieke aanbesteding (mei)
- De raadpleging over de Industrial Decarbonisation Accelerator Act uitgezet en inbreng consultatie Europese Commissie afgestemd (mei/juni)
- Inbreng leveren op het advies van het Comité van de Regio's over het Witboek "Readiness 2030" middels het schaduwrapporteurschap van Gedeputeerde Hoogland

GEPLANDE ACTIES:

- Ontwikkelingen volgen rondom de Clean Industrial deal en de verankering van duurzaamheid in de transitie
- Inbreng leveren op de Industrial Accelerator Act over prioritering van strategische sectoren die van belang zijn voor de regio en het ondersteunen van groene vraagcreatie
- Regionale belangen inbrengen in bestuur van Critical Materials Alliance
- Gericht bijdragen aan de follow-up van het chemie-actieplan, bijvoorbeeld met betrekking tot vergunningen
- Pleiten voor versterking van dual-use innovatie op het gebied van defensie

LOBBYDOELEN:

1. Veranker de rol van decentrale overheden in het industriebeleid door een plaatsgebonden aanpak te hanteren. Regio's zijn de motoren van industriële innovatie en verduurzaming.
2. Stimuleer vraagcreatie voor schone producten door middel van concrete prikkels, zoals publieke aanbestedingsnormen en het uitwerken en verplichten van 'made in Europe' criteria.
3. Verduurzaming van industrie mag geen neveneffect zijn, maar het fundament van het Europese verdienmodel. Veranker daarom duurzaamheid en circulariteit in het Europees industriebeleid en behoud het hoge niveau van klimaat- en milieueisen vanuit de Europese Green Deal.
4. Houd bij defensie-industriebeleid oog voor strategische clusters en de mkb-sector, die een grote rol spelen in relevante ecosystemen. De dual-use van goederen en infrastructuur is essentieel, bijvoorbeeld chiptech, drone-technologie, maar ook textiel voor beschermende kleding.
5. Investeer in de verduurzaming van de industrie en de ontwikkeling dan wel opschaling van sleuteltechnologieën in regionale hotspots met voldoende EU-middelen en sterke regionale inbedding, bijvoorbeeld middels het Competitiveness Fund en de Industrial Decarbonisation Bank.
6. Zorg voor vereenvoudigde wetgeving en snellere processen met behoud van de bescherming van een duurzame leefomgeving, om het testen en opschalen van industriële concepten te faciliteren. Creëer daarbij financieringsfaciliteiten voor het opschalen van innovatieve projecten.

Digitalisering

HNP-lobbyfiche | December 2025

CONTEXT

Digitalisering blijft een topprioriteit voor de Europese Commissie. Snelle technologische ontwikkelingen, internationale concurrentiedruk en afhankelijkheid van buitenlandse systemen vragen om Europese inzet op digitale autonomie en innovatie.

De EU focust op nieuw beleid zoals een **Europees cloudbeleid**, modernisering van wetgeving via de **Digitale Omnibus** en bescherming van data met de **Data Unie Strategie**.

Het bestaande **Digitale Decennium (2020–2030)** richt zich op vier pijlers: digitale vaardigheden, bedrijfsdigitalisering, veilige infrastructuur en toegankelijke publieke diensten. Nederland sluit hierbij aan met de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS). Provincies zijn cruciaal voor de uitvoering: zij zorgen voor digitale infrastructuur, datadeling in ketens, AI-toepassingen voor maatschappelijke opgaven, inclusieve dienstverlening en versterking van digitale vaardigheden.

Voor 2026 staat een aantal voorstellen in het werkplan van de Europese Commissie relevant voor provincies:

- Wetgeving voor Europees Cloud- en AI-beleid, met aandacht voor digitale soevereiniteit;
- Een nieuw Meerjarig Financieel Kader (MFK) wordt verwacht, waaronder een Competitiveness Fund. In deze laatste zal de rol van de regio's stevig geborgd moeten worden alsmede de prioriteit voor digitalisering.
- EU-breed cloudbeleid voor overheidsdiensten en aanbestedingen
- Een nieuwe verordening digitale netwerken (eind 2025)
- Wetgeving over kwantumcomputing

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Elianne Demollin (LI)
- Jan Klopman (FL)

HNP-AMBTELIJK

- Laura Franssen (LI)
(Voorzitter)
- Joël Audenaerde (FL)
(Voorzitter)
- Hilde van Velzen-Donker
(NH)
- Sjoerd Gillissen (UT)

COÖRDINATIE DOSSIERS

- Alexander van den Bosch
(IPO/HNP)

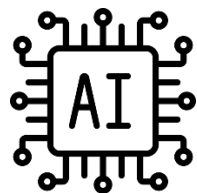
AFSTEMMING DEN HAAG (IPO)

- Marten Tilstra (Programma
manager Digitalisering)
- Jana Misisic (Adviseur
Digitalisering)

Europese Clusters Digitalisering

In lijn met de nationale kernthema's voor digitalisering en de Europese agenda richt het dossier digitalisering zich op vier prioriteiten: AI, Data, Cloud en Digitale Weerbaarheid. De interne samenwerking tussen HNP, IPO en de provinciehuizen krijgt steeds meer structuur. Samen met het IPO werken we aan de toekomstige digitaliseringsagenda richting 2030.

Afgeronde acties

AI

- Provincies hebben samen met CEMR input geleverd op de opinie van het Comité van de Regio's over het AI Continent Actieplan.
- Bij de Europese Commissie is benadrukt dat regio's en steden cruciaal zijn voor AI-infrastructuur en succesvolle implementatie. Ook is aandacht gevraagd voor uitvoering van de AI-verordening.

Data

- Provincies hebben gezamenlijk gereageerd op de consultatie over de Data Unie Strategie.
- Samen met decentrale koepels is een eerste reactie opgesteld over de rol van data in de Digitale Omnibus.

Cloud

- In 2025 hebben provincies en gemeenten als eerste regionale overheden contact gelegd met de cloudfdeling van de Europese Commissie; vervolgafspraken volgen.
- Provincies zijn door de Europese Commissie uitgenodigd om mee te denken over cloudebruik door decentrale overheden.

Weerbaarheid

- Tijdens het IPO-jaarcongres 2025 is een workshop over cyberveiligheid in provincies georganiseerd, samen met de Europese Commissie, bestuurders en Statenleden.
- Bij de Europese Commissie is benadrukt dat arbeidsmarktkrapte een obstakel vormt voor provincies bij goede bescherming.

Geplande acties per thema

- We inventariseren hoe provincies de 'AI Act' momenteel uitvoeren. Zo dragen we bij aan de bewustwording over AI en aan AI-ontwikkelingen binnen de provincies.
- We zetten ons netwerk in om de regionale contacten in Brussel te versterken op het gebied van AI.

- Weloverwogen datagebruik helpt provincies inwoners te ondersteunen en regionale vraagstukken op te lossen. Binnen de Digitale Omnibus volgen we wetgevingsimpact nauwgezet.
- Eind 2025 presenteert de Commissie de 'Data Unie Strategie' voor een sterker Europees data-ecosysteem. Wij volgen deze en leveren waar nodig gezamenlijke provinciale inbreng.

- We verkennen waar provincies nu tegenaan lopen bij cloudvragen en oplossingen. We leveren de provinciale aandachtspunten aan bij de Europese instellingen voor het aankomende voorstel voor een Europese Cloud verordening.

- De digitale transitie brengt risico's zoals cyberaanvallen en storingen. We delen met de Europese Commissie voorbeelden waar provincies knelpunten ervaren door Europese wetgeving.

LOBBYDOELEN:

1. We analyseren nieuwe Europese wetgeving en geven aandacht aan de regionale stem en voor maatwerk bij het opstellen van Europese kaders voor AI, Data, Cloud en Weerbaarheid.
2. We houden de focus op een werkbare invulling van de Europese digitaliseringsambities, zodat EU-wetgeving en kaders uitvoerbaar blijven voor provincies.
3. Digitalisering is een thema dat voorkomt in veel inhoudelijke dossiers. Provincies vragen mede daarom in Europa aandacht voor het belang van digitalisering in andere opgaven zoals o.a. bij energie, landbouw en mobiliteit.
4. Geheel volgens de gedachte achter de NDS zoeken wij de samenwerking en aansluiting op de beleidsbeïnvloeding van het Rijk en de medeoverheden.

Discussienota Stimuleren Green Friday

Ter bespreking in de commissie Bestuur van 16 maart 2026

Inleiding

In de laatste week van november worden Noord-Hollandse inwoners geconfronteerd met een overvloed aan reclame rondom Black Friday, ook in de openbare ruimte zoals bushokjes. Deze jaarlijkse kortingsactie, die inmiddels meerdere dagen duurt, draagt bij aan het stimuleren van overconsumptie, met negatieve gevolgen voor het milieu, de CO₂-uitstoot en de positie van lokale ondernemers en het MKB. Daarnaast draagt Black Friday bij aan een wegwerpcultuur die haaks staat op de transitie naar een circulaire economie waar de provincie zich juist sterk voor maakt. De reclame wordt ook gemaakt in Noord-Hollandse bushokjes.

Voorstel

De indienende partijen willen verkennen of er binnen de provinciale staten draagvlak is om in de laatste week van november 2026 een provinciale reclamecampagne te houden waarin inwoners worden gewezen op het belang van recycling, hergebruik en het steunen van lokale ondernemers. In deze campagne kan aandacht gevraagd worden voor Noord-Hollandse initiatieven die bijdragen aan een meer circulaire en lokale economie, bijv. tweedehandswinkels, reparatie-initiatieven, weggeefwinkels, of promotie van duurzame lokale ondernemers. Op deze manier zet de provincie een ander verhaal tegenover de alom aanwezige reclame voor Black Friday acties.

De campagne zou in ieder geval gevoerd moeten worden in alle provinciale bushokjes. Daarnaast kan de provincie de campagne ondersteunen via haar eigen communicatiekanalen.

Financiering en dekking

Volgens de beantwoording van de schriftelijke vragen 2025-94 zijn de kosten van de huur van de reclameruimte in al onze eigen bushokjes voor één week beperkt; de wekelijkse inkomsten worden geschat op 3500 euro.

Naast de directe kosten voor de inhuur van reclameruimte zijn er ook kosten verbonden aan het ontwerpen van de campagne en de communicatie via de provinciale communicatiemiddelen. De inschatting van de indieners is hiervoor aanvullend nog zo'n 16.500 euro voor nodig is. Het totale budget voor deze campagne is daarmee 20.000 euro. Er zijn verschillende bronnen denkbaar voor de dekking. Het zou gefinancierd kunnen worden als onderdeel van het reguliere beleidsdoel 6.1

Veerkrachtige en Circulaire economie, maar ook door een onttrekking te doen uit de reserve MKB, of door een onttrekking aan de reserve Circulaire Economie, waarvan het restant volgens de Begroting 2026 vrijvalt in 2027.

Wat vragen wij de commissie?

De indienende partijen willen graag met de commissie in gesprek over de volgende vragen:

1. Wat vindt u van het voorstel om een alternatieve reclamecampagne te gaan voeren in de laatste week van november om aandacht te vragen voor Noord-Hollandse maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan een meer circulaire en lokale economie, bijv. tweedehandswinkels, reparatie-initiatieven, weggeefwinkels, of promotie van duurzame lokale ondernemers?
2. Heeft u aanvullende suggesties of ideeën?
3. Welke dekking vindt u het meest passend?
4. Zou u een motie waarin we GS vragen om deze campagne te organiseren mede willen indienen?

ChristenUnie, Volt, PvdD